

ORDINUL

mun. Chișinău

"31" ianuarie 2025

Nr. 48

Cu privire la aprobarea Raportului anului 2024 privind implementarea Planului Național Multianual de Control 2023-2026

În conformitate cu prevederile art.27, alin.(3) din Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor și în temeiul pct.14 sbpc.16) și pct.19 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.14/2023 și în temeiul pct.3 din Ordinul directorului general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor nr.437 din 30 august 2023 cu privire la aprobarea Planului Național Multianual de Control 2023-2026,

ORDON:

1. Se aprobă Raportul anului 2024 privind implementarea Planului Național Multianual de Control 2023-2026 (Raport), conform anexei la prezentul ordin.
2. Direcția planificarea, evaluarea riscurilor și managementul calității va asigura:
 - 2.1 expedierea Raportului aprobat către Cancelaria de Stat;
 - 2.2 plasarea Raportului aprobat pe pagina web oficială a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.
3. Controlul asupra executării prezentului ordin îl exercită personal.

Director general

Radu MUSTEAȚA

Anexa la Ordinul ANSA nr. 48 din 31.01.2025

Aprobat:

Radu MUSTEATA,

Director general al Agenției Naționale pentru
Siguranța Alimentelor

2025

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor

Raportul anului 2024 privind implementarea Planului Național Multianual de Control 2023-2026

Chișinău 2025

CUPRINS

CAPITOLUL 1

1 Noțiuni introductive

1.1.	Generalități	4
1.2.	Obiectivele Agenției trasate pentru anul 2024	9
1.3.	Domeniul de aplicare	11
1.4.	Desemnarea laboratoarelor și implementarea Programului Național de monitorizare și supraveghere în anul 2024	16
1.5.	Implementarea procedurii Cod:PG-22/01 de monitorizare a inspectorilor și de verificare a eficienței controlului desfășurat pe domeniile de competență ale Agenției conform procedurii Cod:PG-21/01	20
1.6.	Conținutul și formatul raportului	22
1.7.	Modificări în structura și atribuțiile Agenției. Modificări aplicate PNMAC	22

CAPITOLUL 2

2 Implementarea Planului Național Multianual de Control în anul 2024

2.1.	Sistemul de control în domeniul sanitar-veterinar	24
2.2.	Sistemul de supraveghere zootehnică	30
2.3.	Sistemul de control al medicamentelor de uz veterinar	32
2.4.	Sistemul de control al hranei pentru animale și nutriția animalelor	34
2.5.	Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine animală	37
2.6.	Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine nonanimală	49
2.7.	Sistemul de control al unităților de comerț și alimentație publică și protecția consumatorului	68
2.8.	Sistemul de control al unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic și a producției alcoolice	80
2.9.	Sistemul de control al subproduselor de origine animală	93
2.10.	Notificările recepționate prin Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje (RASFF) al Uniunii Europene în anul 2024	94
2.11.	Sistemul de control al importurilor de animale vii, plante și alimente	96
2.12.	Sistemul de control al sănătății plantelor și a controlului semincer	107
2.12.1.	Sistemul de control al sănătății plantelor	107
2.12.2.	Sistemul de controlul al materialului semincer	111
2.12.3.	Sistemul de control al produselor de uz fitosanitar și fertilizanți	114

CAPITOLUL 3

3	Concluzii privind performanța Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și acțiuni pentru sporirea eficienței controalelor	116
3.1.	Declarația privind performanța generală	116
3.2.	Rezultatele auditului intern	120
3.3.	Sistemul de management al calității conform standardului ISO 17020	123

3.4	Comunicarea cu mass-media	124
3.5	Cooperarea internațională	125
3.6	Acțiuni prioritare pentru anul 2024	132

Lista Acronimelor și Abrevierilor

ANSA Agenția Națională Pentru Siguranța Alimentelor
STSA Subdiviziuni Teritoriale pentru Siguranța Alimentelor (cu statut de direcție)
I.P. CRDV Centrul Republican de Diagnostic Veterinar
I.P. LCTBANPC Laboratorul central pentru testarea băuturilor alcoolice/Nealcoolice și a produselor conservate
I.P. LCF Laboratorul central fitosanitar
I.P. CNSAPSA Instituția Publică Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor
PNMAC Planul Național Multianual de Control
ANSP Agenția Națională pentru Sănătate Publică
AST Agenția Supraveghere Tehnică (Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică)
APCSP Agenția de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor (Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor nealimentare și Protecția Consumatorilor)
IPM Inspectoratul pentru Protecția Mediului
UE Uniunea Europeană
MAIA Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
DG SANTE Direcția Generală Sănătate și Siguranța Alimentelor din cadrul Comisiei Europene
ISO Organizația Internațională de Standardizare
SMC Sistemului de Management al Calității
OIE Organizația Mondială pentru Sănătatea Animală
OMG Organisme Modificate Genetic
RASFF Sistemul de Alertă Rapidă pentru Alimente și Furaje
HACCP Analiza Riscului și Punctele Critice de Control
ANSP Agenția Națională pentru Sănătate Publică

CAPITOLUL 1 Noțiuni introductive

1.1 Generalități

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare Agenția) a fost creată la data de 16 ianuarie 2013, iar pe parcursul anului 2024 și-a continuat activitatea în baza Hotărârii Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

În activitatea sa, Agenția se conduce de actele normative ce reglementează domeniul său de competență: Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, Legea nr.119/2018 cu privire la medicamente de uz veterinar, Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor, Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, Legea nr.422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, Legea nr.68/2013 despre semințe, Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, Legea nr.1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, Legea nr.57/2006 viei și vinului, Legea nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, Legea nr.152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate și de alte acte normative, decretul Președintelui Republicii Moldova, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului.

Agenția este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile de activitate.

Misiunea Agenției este de a asigura implementarea politicilor statului în domeniile orientate spre garantarea siguranței alimentelor și a calității produselor alimentare, inclusiv a alcoolului etilic, a producției alcoolice, produselor vitivinicole și a berii, întreținerea unui sistem de măsuri publice menite să asigure sănătatea animală și protecția plantelor, inofensivitatea produselor alimentare și a materiei prime, precum și protecția consumatorilor în domeniul alimentar.

Pe parcursul anului 2024, au fost inițiate o serie de modificări ale cadrului normativ aferente domeniilor de competență ale Agenției, care sunt drept rezultat a voinței de accelerare a procesului de integrare europeană a Republicii Moldova. În acest sens, urmare a transpunerii Regulamentului (CE) 2017/625 privind controalele oficiale și alte activități oficiale efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și produsele de protecție a plantelor a fost aprobată [Legea nr.82/2024 privind controalele în domeniul agroalimentar](#). În temeiul acesteia, a fost aprobat [Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.94 din 20.06.2024](#) cu privire la aprobarea modelului de formular utilizat la prezentarea Raportului anual, în baza căruia, începând cu anul 2026, activitățile de control desfășurate de Agenție urmează a fi raportate.

Urmare a actualizării Planului Național Multianual de Control (în continuare-PNMAC) pentru perioada 2023-2026, acesta include prevederi referitoare la agricultura ecologică și produsele tradiționale. Referitor la agricultura ecologică, în anul 2023, a fost aprobată, [Legea nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice](#), care transpune parțial Regulamentul 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice. Astfel, reglementările privind producția ecologică au devenit aplicabile din 01.07.2024, iar Agenția devine autoritatea de control în domeniul producției ecologice și etichetării produselor ecologice.

Pe parcursul anului 2024, au fost aduse modificări la [Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor](#). În scopul implementării prevederilor art.31¹ din lege, a fost elaborată și aprobată prin [Ordinul Agenției nr.612 din 28.10.2024](#), lista activităților care urmează a fi supuse înregistrării în domeniul siguranței alimentelor.

Pe parcursul anului 2024, Agenția a participat activ la avizarea actelor normative ce țin de activitatea de control. Astfel au fost examinate proiecte de modificare a Legii nr.131/2012 privind controlul de stat și alte acte care se referă la controlul de stat, dar și proiecte de hotărâri de Guvern ce pun în aplicare mecanismele de desfășurare a controlului de stat implementate prin Hotărârea de Guvern nr.464/2018 și Hotărârea de Guvern nr.379/2018. În sensul alinierii Metodologiei de desfășurare a controlului pe domeniile de competență ale Agenției la modificările aplicate în cadrul legal de reglementare a activității de control, pe parcursul anului 2024, au fost revizuite prevederile Hotărârii de Guvern nr.1280/2018.

Documentele ce reglementează elaborarea documentelor de politici publice au fost revizuite pe parcursul anului 2024. Astfel, Agenția a participat la examinarea proiectului de hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.386/2020 cu privire la planificarea strategică.

În scopul planificării strategice pe termen mediu, a fost elaborat și aprobat, prin [Hotărârea de Guvern nr.361/2024](#), Planul Național de Dezvoltare 2025-2027, care include 4 proiecte ce urmează a fi implementate de Agenție până la finele anului 2027. Proiectele de dezvoltare au fost plasate pe platforma guvernamentală www.project.gov.md, care reprezintă o inițiativă digitală, instituită pentru a oferi un mediu interactiv de gestionare eficientă a proiectelor de dezvoltare din Republica Moldova. Platforma facilitează accesul autorităților și partenerilor de dezvoltare la date relevante legate de proiecte, oferind transparență sporită asupra activităților de dezvoltare și alocării resurselor financiare.

La inițiativa Cancelariei de Stat, a fost lansat Programul de dezvoltare a controlului de stat pentru anii 2025-2028. În acest sens Agenția a participat la ședințe tehnice și a contribuit activ cu propuneri și informații relevante în vederea consolidării activității de control și actualizarea sistemelor informaționale.

În anul 2024, Agenția a promovat 2 hotărâri de Guvern cu impact pentru domeniile sale de competență. Astfel, cadrul normativ privind serviciile prestate de Agenție, conform prevederilor [Hotărârii Guvernului nr.90/2019](#) cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, precum și a Nomenclatorului serviciilor prestate de Agenție, au fost actualizate și completate. Modificările au intervenit prin revizuirea și recalcularea tarifelor și serviciilor prestate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și ajustarea Nomenclatorului unic al serviciilor prestate contra plată.

În vederea eficientizării activității instituțiilor publice în care Agenția exercită calitatea de fondator, a fost promovat proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice „Centrul Național pentru Siguranța Alimentelor” și operarea modificărilor în unele hotărâri ale Guvernului. În rezultat, 3 instituții publice în care Agenția exercita calitatea de fondator, laboratoare naționale de referință, și Centrul de stat pentru atestarea și omologarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanți, în care Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare exercita calitatea de fondator, au fost reorganizate prin absorbție și începând cu 01.01.2025, instituțiile au început activitatea în cadrul Instituției Publice Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor (I.P. CNSAPSA) în temeiul [Hotărârii de Guvern nr.524/2024](#). Procesul de reorganizare prin absorbție a fost asigurat prin Ordinul comun al Agenției și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.525/134 din 30.08.2024.

Având în vedere izbucnirea multiplelor focare de influență aviară înalt patogenă în mai multe țări și în scopul intensificării măsurilor de profilaxie și neadmitere a răspândirii gripei aviare pe teritoriul Republicii Moldova a fost aprobat [Ordinul nr.648 din 11.11.2024](#) cu privire la aplicarea măsurilor speciale de protecție împotriva introducerii și răspândirii gripei aviare pe teritoriul Republicii Moldova.

În rezultatul modificărilor aduse la cadrul normativ ce reglementează cerințele pentru domeniile de competență ale Agenției, în baza cărora sunt întocmite listele de verificare, a fost modificat [Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.57 din 27.06.2023](#) cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, care aprobă actualmente 73 liste de verificare utilizate la desfășurarea activității de control, dintre care 21 au fost actualizate și 4 liste de verificare noi aprobate, pe parcursul anului 2024.

Pe parcursul anului 2024, au fost avizate în total 106 acte normative.

În ceea ce ține de alocarea și gestionarea mijloacelor financiare ale Agenției pentru anul 2024, per ansamblu, pe perioada anului s-a executat la partea de venituri colectate 48753,2 mii lei din veniturile precizate de 47009,1 mii lei, ce constituie 103,71 % și la partea de cheltuieli 296719,6 mii lei din bugetul precizat de 318694,8 mii lei, ce constituie 93,1 %, inclusiv pe programe:

Program/subprogram

51.06 „Securitatea alimentară ” la partea de cheltuieli executate 26865,8_mii lei din bugetul precizat de 275318,8 mii lei, ce constituie 97,56%.

51.03 „Creșterea și sănătatea animalelor” la partea de cheltuieli 27005,8 mii lei din bugetul precizat de 40812,7 mii lei, ce constituie 66,2 %

51.02 „Dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie” la partea de cheltuieli 0 mii lei din bugetul precizat de 0 mii lei, ce constituie 0%.

1099 „ Alte servicii de protecție socială”

Indemnizații de asistență socială, compensații tinerilor specialiști medici veterinari cărora li s-au aprobat facilități conform Hotărârii de Guvern nr.611/2023 au fost executate la partea de cheltuieli 1108,2 mii lei din bugetul precizat de 2563,3 mii lei, ce constituie 43,23%.

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, ca urmare a analizei mersului executării bugetului propriu pe anul curent, a înaintat periodic propuneri corespunzătoare de modificare și redistribuire a mijloacelor financiare aprobate către Ministerul Finanțelor. Pe parcursul anului de gestiune au fost operate modificări la Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr.359/2022, care au avut tangență și cu bugetul Agenției, majorarea sau micșorarea acestuia. Agenția a asigurat redistribuirea alocațiilor aprobate la rectificarea Legii anuale a bugetului de stat și a dezagregat limitele de alocații bugetare după cum urmează:

la data de 05.08.2024

Program/subprogram

51.06 „Securitatea alimentară ” - diminuarea cheltuielilor în sumă de 1000,0 mii lei din mijloacele financiare planificate la achiziționarea serviciilor energetice și comunale;

51.03 „Creșterea și sănătatea animalelor ” diminuarea cheltuielilor în sumă de 10000,0 mii lei din mijloacele financiare planificate la achitarea despăgubirilor civile;

la data de 09.12.2024

Program/subprogram

51.06 „Securitatea alimentară ” - majorarea cheltuielilor de personal în sumă de 884,0 mii lei ca urmare a examinării de către Ministerul Finanțelor a scrisorii nr.14/05-4553 din 30.08.2024 a Agenției prin care solicitat alocarea suplimentară a 12460,9 mii lei la Codul economic 2111 „Cheltuieli de personal ”, în contextul majorării cu [8] clase de salarizare pentru funcțiile publice de execuție "inspector principal", "inspector superior" și "inspector", conform prevederile Legii nr.421/2023 pentru modificarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, la Anexa nr.3 tabelul 2, pct.13.

51.03 „Creșterea și sănătatea animalelor ” diminuarea cheltuielilor în sumă de 20000,0 mii lei din mijloacele financiare planificate la achitarea despăgubirilor civile;

Program/subprogram 51.02 „Dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie și horticultură ” diminuarea cheltuielilor în sumă de 200,0 mii lei din mijloacele planificate la achiziționarea serviciilor neatribuite altor aliniate.

Modificarea legislației și eliminarea mai multor acte permissive au avut un impact semnificativ asupra veniturilor. În urma acestor schimbări, s-au eliminat și s-au simplificat procedurile birocratice care anterior aduceau taxe sau plăți pentru obținerea actelor permissive necesare pentru desfășurarea activităților economice. Reducerea acestor acte a avut ca obiectiv principal facilitarea accesului la servicii, reducerea costurilor de conformitate și sprijinirea mediului de afaceri, dar, în același timp, a dus la scăderea veniturilor bugetare obținute din aceste surse.

În acest context, Agenția a propus de a micșora veniturile colectate din prestarea serviciilor cu 2000,0 mii lei și redistribuirea alocațiilor în sumă de 150,0 mii lei de la codul eco 142310 „Încasări de la prestarea serviciilor cu plată ” la codul eco 142320 „Plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public ”

la data de 23.12.2024

51.06 „Securitatea alimentară ”- majorarea la Codul economic 2111 „Cheltuieli de personal ” în sumă de 1281,7 mii lei, ca urmare a examinării de către Ministerul Finanțelor a scrisorii nr.14/05-6121 din 15.11.2024 a Agenției prin care a estimat cheltuielilor necesare pentru acordarea sporului în trimestrul IV al anului 2024 în conformitate cu prevederile pct.6 din Dispoziția Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Listei autorităților administrative centrale aflate în subordinea Guvernului, a autorităților administrative aflate în subordinea ministerelor și a autorităților administrative autonome responsabile de realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană și a numărului maxim de personal antrenat per autoritate publică nr.199-d din 06.11.2024, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Tabelul 1

Informații generale privind Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor

Date referitor la personal			
<p>Numărul total de angajați conform HG nr. 14/2024 - 1194</p> <p>La data de 31.12.2024 numărul de angajați - 992</p>	În aparatul central	255	
	De facto	202	
	Posturile de inspecție la frontieră	148	
	De facto	109	
	La nivel de subdiviziuni teritoriale (cu statut de direcții) ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor	791	
	<p>1. <u>Circumscripții teritoriale sanitar-veterinare (în număr de 34):</u> 138 angajați (șefi circumscripții-30, medici veterinari-19, felceri veterinari-89)</p> <p>2. <u>Medici veterinari în abatoare</u> - 58 angajați</p>		
	De facto	681	
	Moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante (Hotărârea Guvernului nr.1096/2023 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar pe funcțiile vacante înregistrate).	198	
	Date privind procedurile aprobate de Agenție în anul 2024		
	Total – 15		
Generale – 3			
Specifice – 12			
Planificare			
Actele administrative interne care prevăd planurile controalelor oficiale pentru anul 2024	<p>Planul anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător pentru anul 2024, aprobat prin Ordinul nr.555 din 17 noiembrie 2023;</p> <p>Planul anual al controalelor asupra obiectelor și unităților care nu practică activitate de întreprinzător pentru anul 2024, aprobat prin Ordinul nr.634 din 20.12.2023;</p> <p>Programului Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar, pentru anul 2024, aprobat prin Ordinul nr.641 din 22 decembrie 2023, care conține:</p>		

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine animală (monitorizarea reziduurilor, a indicilor fizico-chimici/elemente toxice, microbiologici în produse de origine animală); 2. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței produselor de origine animală din import; 3. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală, din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor, în cazul apariției toxinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor; 4. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul protecției plantelor; 5. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor și semințelor la import; 6. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic și producției alcoolice; 7. Programul de monitorizare și supraveghere a hranei pentru animale; 8. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului semincer; 9. Programul de monitorizare și supraveghere a calității produselor de uz fitosanitar; 10. Planul anual de prelevare și testare a medicamentelor de uz veterinar. <p>Planul acțiunilor sanitare veterinare strategice obligatorii, finanțate din bugetul de stat pentru anul 2024 și a Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și protecția mediului pentru anul 2024, conform Ordinului nr.611 din 08.12.2023;</p> <p>Programul Național de control al <i>Salmonellei</i>, aprobat prin Ordinul nr.195 din 10.06.2022;</p> <p>Planul Național Multianual de Control 2023-2026 aprobat prin Ordinul nr.437 din 30.08.2023 după cum a fost modificat prin Ordinul 427 din 28.06.2024</p>			
Instruire personal				
Activitatea privind instruirea și evaluarea personalului implicat în controale	Planul anual de dezvoltare profesională pentru anul 2024, aprobat prin Ordinul nr.152 din 26.02.2024 .			
	Strategia de dezvoltare a resurselor umane ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor pentru anii 2024-2027, aprobată prin Ordinul nr.151 din 26.02.2024			
	Numărul total de specialiști instruiți	Instruiri interne	Instruiri externe	
	450 (1873 de participări la instruiri)	127	44	
	Anual, performanțele profesionale ale funcționarilor publici din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor implicați în activitățile de inspecție sunt evaluate în baza anexelor nr.6 și 7 al Hotărârii Guvernului nr.201/2009 cu privire la punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;			
	O dată la 5 ani, inspectorii Agenției sunt evaluați în conformitate cu procedura Cod:PG-22/01 Monitorizarea inspectorilor, aprobată prin Ordinul nr.663 din 18.11.2024.			
Structura organizatorică conform Hotărârii de Guvern nr.14/2023				
Direcțiile aparatului central	Servicii	Secții autonome	Subdiviziuni teritoriale (cu statut de direcții)	Posturi de Inspecție la Frontieră
21	1	3	10	7
Secții:18 Servicii:3				

1.2. Obiectivele Agenției trasate pentru anul 2024

Urmare a aprobării [Ordinului nr.657 din 29.12.2023](#), cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al ANSA pentru anul 2024, au fost actualizate și aprobate obiectivele sectoriale ale Agenției. Astfel, PNMAC pentru 2023-2026 a fost actualizat, iar obiective sectoriale, pentru anul 2024 au fost următoarele:

Obiectiv sectorial nr.1 Asigurarea unui nivel înalt al siguranței alimentelor de la producerea materiilor prime până la distribuirea alimentelor către consumator și accesului consumatorilor la alimente inofensive prin stabilirea unui lanț alimentar sigur și reducerea numărului cazurilor de boli cauzate de consumul alimentelor;

Obiectiv sectorial nr.2 Asigurarea și menținerea protecției, sănătății și bunăstării animalelor prin monitorizarea salubrității și inofensivității hranei pentru animale, supravegherea utilizării medicamentelor de uz veterinar, monitorizarea și controlul bolilor și a trasabilității animalelor în raport cu creșterea animalelor;

Obiectiv sectorial nr.3 Asigurarea conformității sănătății plantelor, semințelor și a materialului săditor prin organizarea activităților de profilaxie, monitorizare și de control în domeniul fitosanitar pentru dezvoltarea unui sistem agricol competitiv la nivel național și internațional

Obiectiv sectorial nr.4 Asigurarea reducerii riscurilor pentru sănătatea publică, siguranța alimentelor, utilizatori și mediul înconjurător prin supravegherea calității și utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;

Obiectiv privind cooperarea internațională și integrarea europeană nr.5 Asigurarea implementării obiectivelor de cooperare internațională și a angajamentelor reciproce dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, inclusiv a criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, precum și dezvoltarea relațiilor de cooperare cu organizațiile internaționale de profil;

Obiectiv privind dezvoltarea instituțională și a sistemului de control intern managerial nr.6 Consolidarea capacităților administrative și implementarea eficientă a managementului calității, asigurarea cerințelor de transparență, consultanță și cooperare cu instituțiile statului, organizații guvernamentale/nonguvernamentale, asociații publice și private, prin aplicarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial în cadrul Agenției.

Acțiunile specifice bazate pe obiectivele specifice înglobează activități desfășurate de Agenție în domeniile sale de competență și care se referă la totalitatea acțiunilor menționate și documente de politici publice¹ inclusiv cele ce se referă la procesul de integrare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană². În acest context, Raportul pentru implementarea Planului Național Multianual de Control pentru anul 2024 include activitățile desfășurate de Agenție în scopul ajustării procedurilor de control oficial la cerințele actelor normative ale Uniunii Europene.

Obiectivele sectoriale, pentru anul 2024, au fost trasate în conformitate cu prevederile [Hotărârii de Guvern nr.386/2020](#) cu privire la planificarea strategică și reflectă activitățile de bază care derivă din misiunea Agenției și prioritățile stabilite pe domeniile de competență ale Agenției. Prin Tabelul nr.2, din [Ordinul nr.657 din 29.12.2023](#) cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Agenției pentru anul 2024, a fost aprobat Planul de acțiuni privind obiectivele și valorile-țintă a indicatorilor de performanță conform prevederilor [Hotărârii Guvernului nr.355/2020](#) cu privire la aprobarea Metodologiei de stabilire a obiectivelor și indicatorilor de performanță a organelor de control de stat asupra activității de întreprinzător.

Pentru anul 2024, prin [Hotărârea de Guvern nr.1031/2023](#) cu privire la aprobarea Planului național de dezvoltare pentru anii 2024-2026 au fost actualizate acțiunile prioritare pentru perioada 2024-2026. Astfel, acțiunile actualizate pentru perioada 2024-2026 sunt următoarele:

Acțiunea 9. Fortificarea capacităților de testare a laboratoarelor în domeniile sanitar - veterinar și fitosanitar și implementarea standardelor de calitate și inofensivitate a produselor

¹ Acord de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte.

Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”(menționate la pct. 5 Direcții și politici și intervenții prioritare, pag. 68, pct. 5.13 Dezvoltarea durabilă a agriculturii din, menționi la pag. 83 alin 2 și 3);

² [Hotărârea de Guvern nr.829/2023](#) cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027

agroalimentare în vederea alinierii la cerințele Uniunii Europene de siguranță alimentară, cu următorii indicatori de monitorizare:

1. Cerințe de calitate aprobate/ghiduri elaborate - trim. IV, 2024;
2. Programe de monitorizare a indicatorilor de calitate și inofensivitate elaborate și implementate - trim. IV, 2024;
3. Domeniul de acreditare pentru determinarea reziduurilor în produse de origine animală și vegetală extins - trim. IV, 2025;
4. Metode noi pentru determinarea reziduurilor în produse de origine animală și vegetală acreditate sporite cu 10% față de anul 2022 - trim. I, 2026;
5. Extinderea domeniului de acreditare pentru determinarea OMG (pentru domeniul fitosanitar) - trim. IV, 2025.

Actiunea 11. Fortificarea sistemelor de calitate și siguranță a alimentelor, cu următorii indicatori de monitorizare:

1. Performanță instituțională îmbunătățită a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
2. Acreditarea ANSA conform SM SR EN ISO/CEI 17020:2013 Criterii generale pentru funcționarea diferitelor tipuri de organisme care efectuează inspecții – trim. IV, 2026;
3. Registrul fitosanitar digital funcțional - trim. IV, 2026 - Serviciile veterinare de stat consolidate - trim. I, 2026.

Actiunea 12. Crearea și digitalizarea sistemelor informaționale și registrelor informaționale agricole și de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale conforme practicilor UE, cu următorii indicatori de monitorizare:

1. Sistem Informațional de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale dezvoltat și funcțional - trim IV, 2026;
2. Platformă de gestionare a subproduselor de origine animală nedestinate consumului uman creat – trim. IV, 2024;
3. Sistem informațional Registrul fitosanitar creat - trim. IV, 2026.

Actiunea 109. Asigurarea managementului durabil al terenurilor în desfășurarea activităților agricole, cu următorii indicatori de monitorizare:

1. Creșterea suprafeței gospodăriilor care aplică practicile de management durabil al terenurilor până la 100 000 ha - trim. IV, 2024;
2. Extinderea suprafeței protejate de fâșiile forestiere de protecție până la 57618 ha - trim. IV, 2024;
3. 2000 ha de fâșii forestiere de protecție reabilitate - trim. IV, 2024.

În vederea atingerii priorităților stabilite în PND 2024-2026, în anul 2024 au fost realizate următoarele activități:

Programele de monitorizare și supraveghere au fost implementate cu un nivel de executare ce reprezintă 95%, 11967 de probe planificate pentru investigare, dintre care au fost realizate 10995 probe. Totodată, în cadrul Programului Național de monitorizare și supraveghere pentru anul 2024, au fost introduși **32 de indicatori noi** la un total de **213** investigații, cu 17 indicatori noi mai mulți față de anul 2023 când Programul a fost completat cu 15 indicatori noi.

Domeniul de acreditare a instituțiilor publice în care Agenția exercită calitatea de fondator a fost extins în total cu 6 metode dintre care: I.P. CRDV, Laboratorul diagnostic sănătate animală, Chișinău, cu 3 metode analitice noi (Determinarea umidității în cereale, produse oleaginoase, nutrețuri combinate, Determinarea clorurilor-în apă potabilă, Determinarea pH în apă potabilă, apă din bazin acvatic), I.P. LCTBANPC a extins domeniul cu 2 metode de analiză (la determinarea conținutului de îndulcitori în băuturi slab alcoolice/nealcoolice (acesulfam de potasiu, sacharinat de sodiu, aspartam) și determinarea indicilor senzoriali în legume și fructe proaspete), I.P. LCF cu 1 metodă pentru determinarea Organismelor Modificare Genetic (OMG). La finele anului 2024, I.P. CRDV, Laboratorul de încercări a produselor alimentare a inițiat procesul de extindere prin acreditarea a 4 metode de analiză a reziduurilor care va fi finalizat în anul 2025.

În vederea avansării procesului de pregătire pentru certificarea unui domeniu de control al Agenției la cerințele standardului ISO 17020/2013, au fost desfășurate o serie de activități: aprobat

Ordinul cu privire la implementarea sistemului de management al calității conform cerințelor standardului SM SR EN ISO/CEI17020:2013, desfășurată ședința echipei managerilor operaționali pentru identificarea domeniului de control pentru acreditare, aprobat Ordinul privind evaluarea sistemului de management al calității conform standardului SM SR EN ISO/17020/2013 pentru domeniul controlul fabricării și circulației alcoolului etilic, al produselor vitivinicole și al producției alcoolice, aprobată componența nominală a grupului de lucru responsabil de evaluare a domeniului și aprobat formularul de evaluare conform cerințelor din standard, identificat prestatorul de servicii în vederea pregătirii a 2 auditori interni pentru evaluarea sistemului de management al calității conform SM SR EN ISO/CEI17020:2013.

Pentru consolidarea capacităților Agenției prin actualizarea Registrului fitosanitar, au fost desfășurate o serie de ședințe cu suportul donatorilor, elaborat Planul de dezvoltare a sistemului informațional compus din 5 module. În anul 2025 urmează a fi elaborat Caietul de sarcini și Regulamentul tehnic.

În scopul realizării acțiunii de dezvoltare a sistemului de alertă rapidă la nivel național au fost realizate următoarele activități: cu suportul partenerilor de dezvoltare, a fost organizat atelierul de lucru pentru inițierea dezvoltării sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național cu participarea autorităților competente conform componenței stipulate în Hotărârea de Guvern nr.59/2017, aprobat Ordinul cu privire la unele responsabilități, prin desemnarea persoanelor responsabile pentru comunicare cu echipa RASFF al UE și recepționarea notificărilor de pe portalul RASFF, după cum și aprobarea listei căsuțelor poștale din cadrul Agenției. Actualmente nu sunt disponibile resurse financiare pentru realizarea proiectului care este planificat pentru realizare până la finele anului 2026.

În anul 2024, Agenția a actualizat PNMAC pentru perioada 2023-2026, aprobat prin [Ordinul nr.427 din 28.06.2024](#), care include aspecte indicate în [Raportul pentru anul 2023](#).

Raportarea intermediară a Planului de acțiuni conform Tabelului nr.1 și 2 a fost realizată cu o [frecvență trimestrială](#), iar Raportul anual va fi prezentat în adresa Cancelariei de Stat până la data de 01 martie 2025. La fel, în anul 2024, a fost aprobat [Ordinul nr. 332 din 29.05.2024](#) cu privire la aprobarea Planului de acțiuni referitor la implementarea Foi de parcurs privind implementarea Strategiei securității naționale pentru perioada 2024-2025, cu raportarea semestrială a acțiunilor.

1.3. Domeniul de aplicare

Raportul privind implementarea PNMAC pentru anul 2024, este elaborat în conformitate cu prevederile art.27 din Legea nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor:

”(1) Autoritatea competentă întocmește un raport anual care va include:

- a) toate modificările făcute în planul de control multianual;*
- b) rezultatele controalelor realizate pe parcursul unui an în baza prevederilor planului de control multianual;*
- c) tipul și numărul de cazuri de neconformitate identificate;*
- d) măsurile privind asigurarea funcționării eficiente a planului de control multianual, inclusiv măsurile de implementare și rezultatele acestora.*

(2) Raportul anual se elaborează în conformitate cu liniile directoare.

(3) Raportul anual se prezintă Guvernului până la data de 1 februarie a anului imediat următor și se aduce la cunoștința societății civile.”

Domeniul de aplicare a raportului corespunde domeniilor asupra cărora se extinde activitatea de control atribuită Agenției, prevăzută de legislație și este în concordanță cu PNMAC pentru anii 2023-2026.

În conformitate cu prevederile anexei la Legea nr.131/2012 privind controlul de stat domeniile de control aferente competenței Agenției sunt:

- Sanitar-veterinar,
- fitosanitar,
- siguranța alimentelor, și a materialelor care vin în contact cu produsele alimentare aflate în uz pe întreg lanțul alimentar
- producerea și circulația vinului și produselor alcoolice,
- protecția consumatorilor în domeniul alimentar
- producția agroalimentară ecologică
- respectarea condițiilor de licențiere, de autorizare sau de certificare în domeniul aferent

Monitorizarea și supravegherea operatorilor din domeniul alimentar este efectuată printr-o serie de metode și programe, care includ activități de: monitorizare pentru indicii de testare stabiliți, supraveghere, verificări documentare, inspecții la fața locului, auditul HACCP, prelevare și analizele de laborator a probelor.

În conformitate cu prevederile [Legii nr.131/2012](#) privind controlul de stat, Agenția a desfășurat în anul 2024 activități de control pentru implementarea Planului controalelor pe toate domeniile de competență. Scopul controalelor efectuate de Agenție, a fost identificarea, evaluarea, managementul și comunicarea riscurilor pentru sănătatea publică, precum și pentru sănătatea animală, asociate activităților specifice, desfășurate la nivel național sau internațional. În același timp, la planificarea controalelor s-a urmărit reducerea numărului controalelor planificate, aplicarea planificării obiectelor de control conform principiilor analizei riscului la stabilirea frecvenței controalelor și consolidarea aspectului consultativ la implementarea Planului controalelor oficiale pe toate domeniile de competență. La inițierea controlului inopinat, în conformitate cu prevederile Dispoziției directorului general al Agenției nr.44 din 24.05.2023 cu privire la inițierea controalelor inopinate asupra activității de întreprinzător, a fost continuată aplicarea formularului unic de notă de motivare privind evaluarea necesității inițierii controlului în baza criteriilor stipulate în Hotărârea Guvernului nr.1280/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Tabelul 2

Rezultatele controalelor oficiale pe toate sistemele de control

Total număr controlate desfășurate 2024	Total număr controlate desfășurate 2023	Numărul de operatori planificați 2024	Numărul de operatori planificați 2023	Controale planificate efectuate 2024	Controale planificate efectuate 2023	Controale inopinate efectuate 2024	Controale inopinate efectuate 2023
20 651	23 945	7044 (5203 activitate de întreprinzător, 1841 nu practică activ. întreprinzător)	6352 (4536 activitate de întreprinzător, 1816 nu practică activ. întreprinzător)	10 089 (7511- activitate de întreprinzător, 2578 nu practică activ. întreprinzător)	11 778 (8554- activitate de întreprinzător, 3224 nu practică activ. întreprinzător)	10 562 Activitate de întreprinzător 10 292 (8644 la solicitarea actelor permissive); 270 nu practică activ. întreprinzător	12 167 Activitate de întreprinzător 11 705 (9915 la solicitarea actelor permissive); 462 nu practică activ. întreprinzător

Conform Planului anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător, aprobat prin Ordinul nr.555 din 17.11.2023, pentru anul 2024 au fost planificate în Sistemul informațional automatizat Registrul de stat al controalelor (în continuare – SIA RSC) **7 576** controale, inclusiv **53** controale comune, pe toate domeniile de control ale Agenției, după cum urmează:

5121 controale pe domeniul „siguranța și calitatea alimentelor”;

123 controale planificate pe domeniul „producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice”;

1187 controale pe domeniul „sanitar-veterinar și zootehnie”;

1145 controale pe domeniul „fitosanitar și protecția plantelor”.

Pe domeniul siguranța și calitatea alimentelor au fost planificate 36 de controale în scopul desfășurării auditului HACCP în unitățile de producere/procesare a produselor de origine animală (26 de controale) și procesare a produselor de origine nonanimală (10 controale).

Tabelul 3

Prezentarea datelor referitor la planificarea controalelor asupra activității de întreprinzător în anul 2024

N/o	Denumire domeniu de control	Denumire subdomeniu	Nr. operatori planificați 2024	Numărul de controale planificate 2024
1.	Siguranța și calitatea alimentelor		3065	5121
2.	Producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice		123	123
3.	Sanitar-veterinar si zootehnie	sănătatea și bunăstarea animalelor	586	666
		furajelor	202	244
		activitate farmaceutică veterinară și asistență medical- veterinară	182	277
4	Fitosanitar și protecția plantelor	protecția plantelor	337	357
		managementul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți	516	565
		semincer	192	223
Total			5203	7576

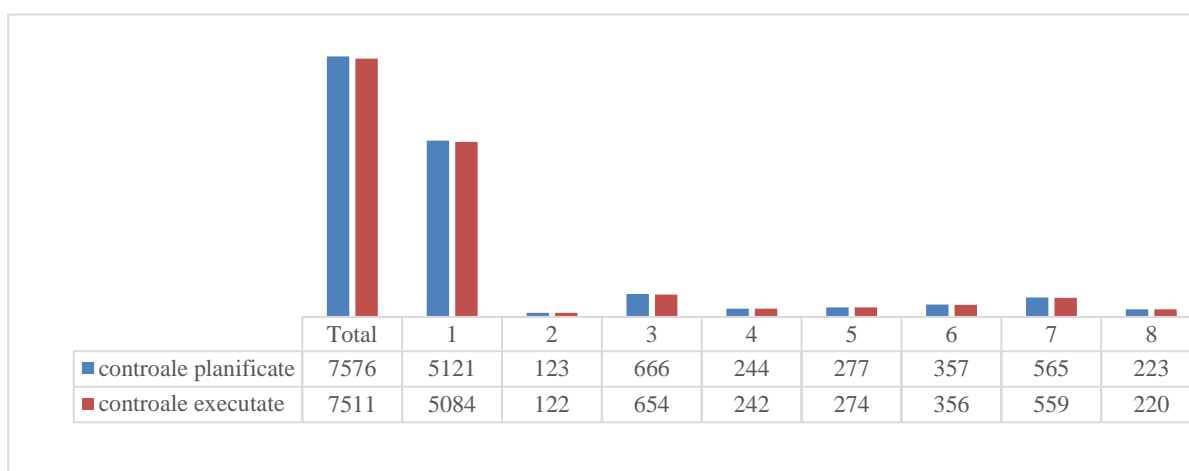

Figura 1

Reprezentarea grafică a executării controalelor asupra activității de întreprinzător pe domenii și subdomenii de control, pentru anul 2024

- 1- Siguranța și calitatea alimentelor
- 2- Producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice
- 3- Sanitar-veterinar si zootehnie, subdomeniul sănătatea și bunăstarea animalelor
- 4- Sanitar-veterinar si zootehnie, subdomeniul furajelor
- 5- Sanitar-veterinar si zootehnie, subdomeniul activitate farmaceutică veterinară și asistență medical-

- veterinară
- 6- Fitosanitar și protecția plantelor, subdomeniul protecția plantelor
- 7- Fitosanitar și protecția plantelor, subdomeniul managementul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți
- 8- Fitosanitar și protecția plantelor, subdomeniul semincer.

Pentru anul 2024, se constată o creștere notabilă a nivelului de executare a Planului controalelor asupra activității de întreprinzător, inclusiv privind executarea controalelor comune. Media procentuală de executare pentru anul 2024 constituie **99,15%**, în comparație cu **97,76%** pentru anul 2023 și cu **93,65%** pentru anul 2022.

Pe parcursul celor patru trimestre ale anului 2024 nivelul de executare a planului controalelor asupra activității de întreprinzător a crescut constant, de la **98,94%** în trimestrul I, **99,04%** în trimestrul II, **99,25%** în trimestrul III, iar în trimestrul IV se constată o scădere minoră a nivelului de executare a planului controalelor, constituind **98,87%**.

În baza informațiilor privind activitatea de control, au fost executate **1755** controale asupra obiectelor cu nivel de risc înalt, stabilit conform Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1280/2018.

Obiectele cu grad înalt de risc supuse controlului se repartizează conform domeniilor de control după cum urmează: **1216** obiecte pe domeniul „siguranța și calitatea alimentelor”; **20** de obiecte pe domeniul „producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice”; **307** obiecte pe domeniul „sanitar-veterinar și zootehnie” și **212** obiecte pe domeniul „fitosanitar și protecția plantelor”.

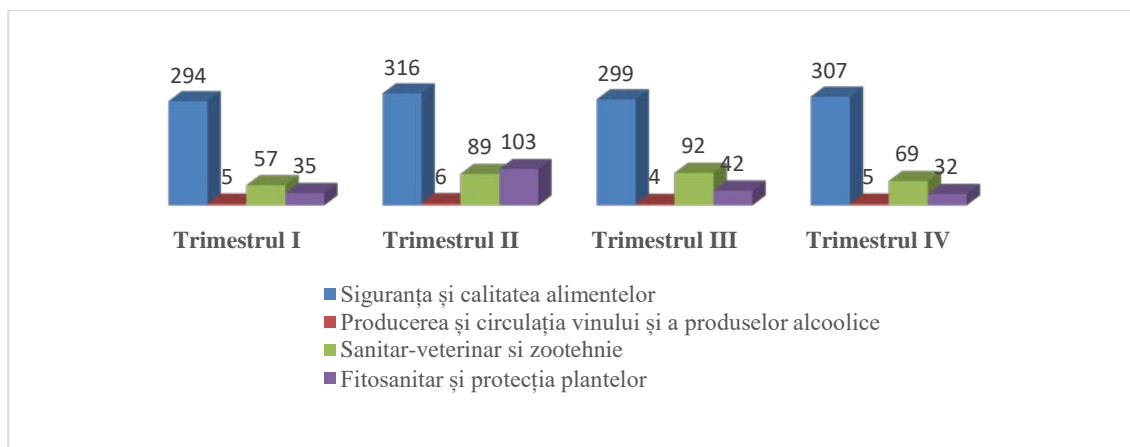

Figura 2
Executarea controalelor asupra obiectelor cu grad înalt de risc

Pe parcursul anului 2024, asupra activității de întreprinzător au fost efectuate adițional **10 292** de controale inopinate, dintre care: **912** (8,87%) controale în temeiul petiției, **299** (2,91%) controale în temeiul sesizării, **437** (4,25%) controale în temeiul autosesizării și **8 644** (83,99%) controale inițiate în temeiul solicitării agentului economic pentru eliberarea actului permisiv și/sau licenței. Numărul de controale inopinate inițiate variază nesemnificativ pe parcursul celor patru trimestre ale anului 2024. Pe parcursul semestrului I au fost inițiate 5250 controale inopinate, iar în semestrul II au fost inițiate 5042 controale inopinate, cu 3,96% mai puțin decât în semestrul I. Numărul de controale inopinate, inițiate în fiecare trimestru în temeiul solicitării persoanei supuse controlului pentru eliberării actului permisiv și/sau licenței, constituie în medie 84,22%.

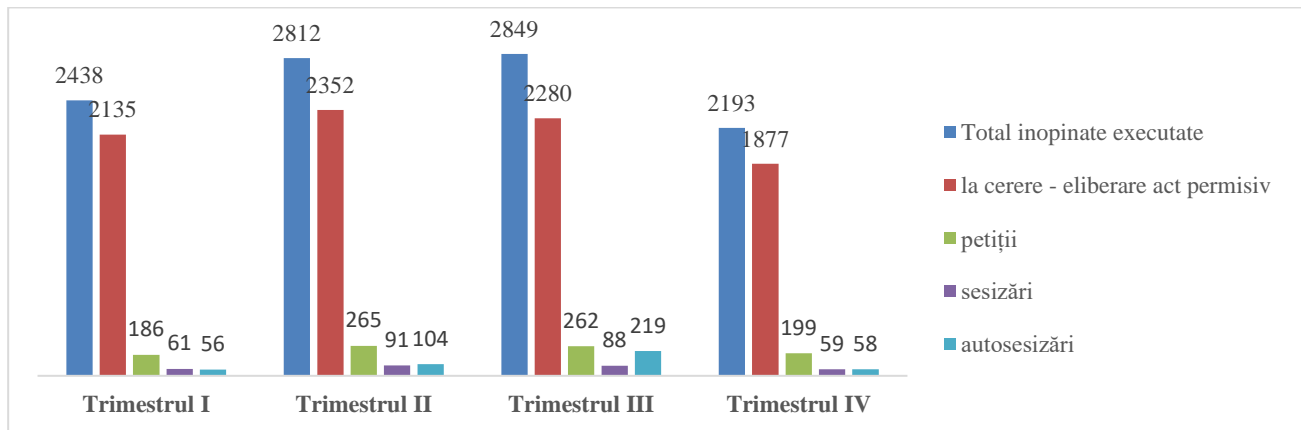

Figura 3
Efectuarea trimestrială a controalelor inopinate pe parcursul anului 2024

Asupra obiectelor și unităților care nu practică activitate de întreprinzător au fost planificate **2723** de controale, conform Ordinului nr.634 din 20.12.2023. Pe parcursul anului 2024 au fost executate **2578** de controale planificate, ceea ce constituie un nivel de îndeplinire a planului controalelor în proporție de 94.68%, iar **145** de controale nu au fost inițiate. Totodată, au fost efectuate și **270** de controale inopinate, după cum urmează: 8 controale în temeiul petițiilor, 21 de controale în temeiul sesizărilor, 172 controale – autosesizări și 69 de controale în temeiul solicitării persoanei supuse controlului pentru eliberării actului permisiv.

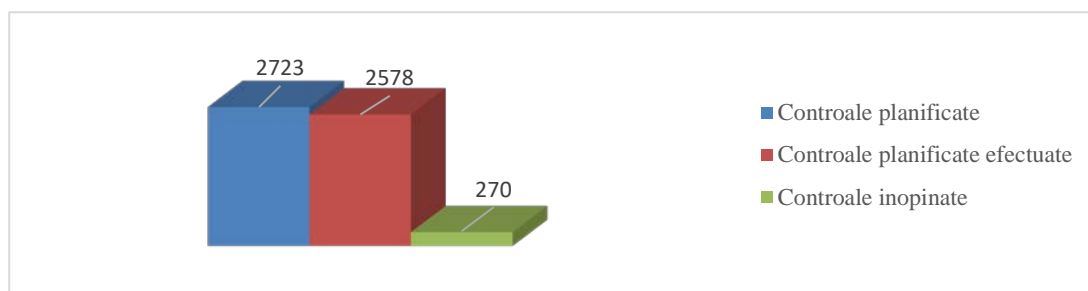

Figura 4
Diagrama controalelor planificate și inopinate asupra obiectelor și unităților care nu practică activitate de întreprinzător pe parcursul anului 2024

Tabelul 4

Prezentarea datelor referitor la planificarea controalelor asupra obiectelor și unităților care nu practică activitate de întreprinzător

Anul	Nr. instituțiilor planificate	Nr. controalelor planificate
2024	1841	2723

Totodată, în anul 2024 Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a eliberat **103 116** acte permise, conform nomenclatorului aprobat prin Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Din acestea: **64203** certificate sanitar-veterinare; **67** extrase privind înregistrarea depozitelor pentru păstrarea PUFF; **2536** certificate de înregistrare oficială în domeniul siguranței alimentelor; **6212** autorizații sanitar-veterinare pentru mijloace de transport; **124** certificate de înregistrare a produsului farmaceutic de uz veterinar; **744** autorizații sanitar-veterinare de funcționare; **27783** certificate fitosanitare pentru export și reexport; **409** certificate de inofensivitate pentru produsele alimentare, inclusiv cele ambalate; și **1038** certificate de sănătate.

În conformitate cu prevederile art.26 din Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor, Agenția, în calitate de punct național de contact al Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje

(RASFF) pe parcursul anului 2023 Agenția a recepționat 22 notificări RASFF, în baza cărora inspectorii Agenției au efectuat controale inopinate la obiecte de control.

În temeiul art.17 al Legii nr.131/2012 privind controlul de stat, în anul 2024, Agenția a planificat 53 controale comune cu alte entități cu funcție de control. Numărul și obiectele supuse controalelor comune, în fiecare an, este generat în SIA RSC în urma contrapunerii planurilor de control a tuturor entităților.

Tabelul 5

Controalele comune cu alte entități cu funcție de control pentru anul 2024

Denumirea entității	Număr de controale
ANSP	4
APCSP	4
AST	13
IPM	31
ISM	1
Total	53

Urmare a controalelor efectuate pe parcursul anului 2024, subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor ale Agenției (STSA) au aplicat **3 525** de sancțiuni contravenționale sub formă de amendă în sumă totală de **11 351 725** MDL. Din acestea, au fost achitate amenzi în sumă totală de **5 013 176** MDL. Adicional la procesele-verbale cu privire la contravenție au fost întocmite **212** planuri de remediere.

1.4. Desemnarea laboratoarelor și implementarea Programului Național de monitorizare și supraveghere în anul 2024

În vederea asigurării implementării Programului Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2024, a fost aplicată Procedura Specifică PS/SA-MSD-08/01 „Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea animalelor, plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și nonanimală și hrana pentru animale”. Procedura stabilește cerințele și criteriile aplicate anual de Agenție pentru selectarea Laboratoarelor în vederea implementării Programului național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar. În acest sens, prin [Ordinul nr.50 din 24 ianuarie 2024](#), au fost desemnate laboratoarele din cadrul instituțiilor publice în care Agenția exercită calitatea de fondator.

Prin urmare, instituțiile publice, în care Agenția exercită calitatea de fondator, au fost desemnate pentru a realiza investigații de laborator în cadrul următoarelor programe:

➤ **Instituția Publică „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”:**

1. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic și producției alcoolice;

2. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală, din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor, în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor (*determinarea contaminanților, aditivilor alimentari, indicilor de calitate, neconformități în caz de petiții, sesizări și toxiinfecții alimentare*);

3. Programul de monitorizare și supraveghere a hranei pentru animale (*determinarea micotoxinelor, metalelor grele și nitriților*).

➤ **Instituția Publică „Laboratorul central fitosanitar”:**

1. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală, din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor, în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor (*determinarea reziduurilor de pesticide, a conținutului de nitrați a organismelor modificate genetic*);

2. Programul de monitorizare și supraveghere a hranei pentru animale (*determinarea pesticidelor organoclorurate și a organismelor modificate genetic*);

3. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul protecției plantelor;

4. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului semincer;

5. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor și semințelor la import;

6. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine animală (*determinarea pesticidelor organofosforice și organoclorurate în miere*);

➤ **Instituția Publică „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”**

Laboratorul de încercări a produselor alimentare și Laboratorul Diagnostic Sănătatea animală, au implementat:

1. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine animală (*monitorizarea reziduurilor, a indicilor fizico-chimici/elemente toxice, microbiologici*);

2. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală, din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor, în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor (*determinarea indicilor microbiologici și acizilor grași trans, Secțiunea IV - produsele alimentare, inclusiv teste pentru stabilirea eficienței operațiunilor de igienizare, din cadrul instituțiilor de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor*);

3. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței produselor de origine animală din import;

4. Programul de monitorizare și supraveghere a hranei pentru animale (*determinarea microorganismelor patogene și a contaminării radioactive*);

5. Planul anual de prelevare și testare a medicamentelor de uz veterinar.

Investigațiile de laborator pentru diagnosticul sănătății animalelor au fost realizate de I.P. Centrul Republican de Diagnostic Veterinar, în cadrul Laboratorului Diagnostic Sănătatea animală. iar rezultatele implementării Programelor sunt prezentate în **Capitolul 2, sbp.2.1 Sistemul de control în domeniul sanitar-veterinar.**

O serie de investigații de laborator, pentru care laboratoarele din cadrul instituțiilor publice în care Agenția exercită calitatea de fondator nu dispun de metode acreditate, au fost realizate în 12 laboratoarele contractate, 3 la nivel național și 9 la nivel internațional. [Lista laboratoarelor desemnate pentru efectuarea investigațiilor de laborator în cadrul controlului oficial pentru anul 2024](#) este plasată pe pagina web a Agenției și poate fi accesată de societatea civilă.

Referitor la nivelul de executare al Programului Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2024, aprobat prin Ordinul nr.641 din 22.12.2023, acesta a fost implementat în perioada de referință în proporție de **95%**, ceea ce reprezintă o creștere de executare a programului cu 2%, comparativ cu anul 2023, când rata de îndeplinire a constituit 93%. Totodată, în vederea implementării Programului de monitorizare și supraveghere pentru anul 2024, au fost planificate în total pentru investigații de laborator, 11967 de probe, dintre care au fost efectuate 10995 de probe, ceea ce reprezintă 92% din numărul total de probe planificate.

Tendența depistării probelor neconforme în cadrul implementării Programului Național de monitorizare și supraveghere în anul 2024 se modifică esențial, fiind înregistrate **384** de probe neconforme, cu 130 de probe neconforme mai mult față de anul 2023, când au fost înregistrate 254 de

neconformități, și cu o tendință continuă de creștere a ratei de neconformitate, raportată la anii 2021 și 2020, perioadă în care au fost înregistrate 279 și respectiv 329 de probe neconforme. În anul 2024, au intrat în vigoare prevederile legale referitoare la notificarea Agenției de către laboratoarele implicate în analize de laborator a probelor prezentate de operatorii economici cu scopul realizării programului de autocontrol. În acest sens pe parcursul anului 2024 au fost înregistrate 640 probe neconforme în cadrul implementării programelor de autocontrol al operatorilor din domeniul alimentar.

Totodată, în cadrul Programului Național de monitorizare și supraveghere pentru anul 2024, au fost introduși **32 de indicatori noi** la un total de 213 investigații, cu 17 indicatori noi mai mulți față de anul 2023 când Programul a fost completat cu 15 indicatori noi.

Tabelul 6

Lista indicatorilor noi introduși în cadrul implementării planurilor de monitorizare și supraveghere

N/o	Denumire Plan	2023		2024	
		Nr. de indicatori noi	Indicatorii	Nr. de indicatori noi	Indicatorii
1.	Planul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală	9	1) Conținutul de iod în sare alimentară iodată; 2) Zaharurile adăugate în sucuri din fructe și legume; 3) Conținutul de acizi grași trans; 4) Valoarea nutrițională; 5) Autenticitatea în uleiuri vegetale; 6) Autenticitatea în condimente; 7) Drojdii, mucegaiuri în fructe uscate; 8) Reziduuri de antibiotice în mierea de albi din unități de procesare a produselor alimentare de origine non-animală; 9) Radio-nuclizii.	12	1) Acid cianhidric în sămburi de caise; 2) Metale grele (Pb,Cd,Hg) în suplimente alimentare; 3) Suma dintre 3-monoclorpropaniol și esteri ai acizilor grași de 3-MPCD în uleiuri și grăsimi vegetale; 4) E 620-625 în produse alimentare din unități de alimentație publică; 5) E 620-625 în pateu vegetal, salam vegetal; 6) E 210-213 în pateu vegetal, salam vegetal; 7) E 338-341, 343, E 450-452 în pateu vegetal, salam vegetal; 8) Conținutul de iod în pâine fabricată cu sare alimentară iodată; 9) Conținutul de acid folic în pâine; 10) Fier în pâine; 11) E 950-952, E 954 în băuturi nealcoolice aromatizate; 12) Oxid de etilenă în semințe oleaginoase.
2.	Planul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic și produselor alcoolice	3	1) Autenticitatea soiului de struguri în vin; 2) Reziduuri de pesticide în vin; 3) Radio-nuclizii.	2	1) Aldehidele; 2) Cupru în alcool etilic.
3.	Planul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor	2	1) Reziduuri de pesticide; 2) Glifosat.	17	1) cenușa în carne; 2) Valoarea energetică în carne;

	alimentare de origine animală				3) Conținutul de soia în produse din carne; 4) cenușa în lapte; 5) Valoarea energetică în lapte; 6) Umiditatea în pește afumat; 7) Cloruri în semiconserve, pește afumat; 8) Conținutul de glazură în pește congelat, fructe de mare; 9) Examenul parazitologic în pește; 10) Mercur în pește; 11) Conținutul de apă în miere; 12) Aciditatea în miere; 13) Indicele diastazic în miere; 14) Zahăr reducător în miere; 15) Zahăr ușor hidrolizabil în miere; 16) Hidroximetilfurfurol în miere; 17) Raport glucoză/fructoză în miere.
4.	Planul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine animală din import	1	1) Reziuuri de avermectine	-	-
5.	Planul de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului semincer	-	-	1	1) Indicatorii fitosanitari la materialul săditor
Total			15		32

1.5. Implementarea procedurii Cod:PG-22/01 de monitorizare a inspectorilor și de verificare a eficienței controlului desfășurat pe domeniile de competență ale Agenției conform procedurii Cod:PG-21/01

În anul 2024, conform prevederilor Ordinului nr.659 din 29.12.2023, de aprobare a comisiei de monitorizare și a Planului multianual de monitorizare a inspectorilor, au fost monitorizați 115 inspectori din cadrul a 3 STSA și 16 inspectori din cadrul a 2 posturi de inspecție la frontieră (PIF). Astfel, au fost monitorizați inspectorii din cadrul STSA Edineț/Briceni/Ocnița/Dondușeni, Comrat/Ceadâr-Lunga/Vulcănești, Chișinău/Ialoveni/Strășeni/Criuleni/Dubăsari și ai PIF Chișinău și Sculeni/Sculeni. La I etapă, din 116 angajați au fost evaluați 115, din subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor 99 inspectori și 16 inspectori din cadrul posturilor de inspecție la frontieră.

Figura 5. Evaluarea inspectorilor în cadrul STSA, prin realizarea etapei de apreciere a cunoștințelor prin testare

Urmare a analizei înregistrărilor efectuate de inspectorii STSA s-au identificat următoarele calificative:

Tabelul 7

Rezultatele la finalizarea a 2 etape de monitorizare a inspectorilor din cadrul STSA

N/o	Calificativul	I etapă, Analiza înregistrărilor (STSA),	II etapă, Evaluarea prin testate (STSA),	III etapă, Monitorizarea în acțiune
1.	Foarte bine	28	37	Urmează a fi desfășurată în anul 2025 prin utilizarea camerelor de corp
2.	Bine	57	33	
3.	Satisfăcător	14	29	

La posturile de inspecție la frontieră Chișinău și Sculeni/Sculeni, la etapa de analiză a înregistrărilor efectuate de inspectori, atât din subdomeniul sanitar-veterinar și siguranța alimentelor cât și din subdomeniul fitosanitar și protecția plantelor au fost evaluați cu calificativul foarte bine – 100% din inspectori.

Tabelul 8

Rezultatele la finalizarea a 2 etape de monitorizare a inspectorilor din cadrul PIF

N/o	Calificativul	I etapă, Analiza înregistrărilor (STSA),	II etapă, Evaluarea prin testate (STSA),	III etapă, Monitorizarea în acțiune
1.	Foarte bine	16	10	Urmează a fi desfășurată în anul 2025 prin utilizarea camerelor de corp
2.	Bine	0	5	
3.	Satisfăcător	0	1	

Desfășurarea evaluării cunoștințelor prin testare a constatat că, din numărul total de angajați din cadrul STSA (99), au fost înregistrate 37 teste cu calificativul foarte bine, ceea ce reprezintă 37,37%; 33 cu calificativul bine – 33,33% iar cu calificativul satisfăcător au fost înregistrate 29 teste – 29,29%. La posturile de inspecție la frontieră au fost testați 16 angajați, dintre care cu calificativul foarte bine 10 angajați – 62,5%, bine – 5, ceea ce reprezintă 31,25% iar satisfăcător 1 angajat – 6,25%.

Urmare a evaluării desfășurate, pentru primele 2 etape, întrebările care au înregistrat un număr mai mare de răspunsuri greșite identifică tematicile de instruire individuale pentru fiecare inspector în vederea consolidării abilităților profesionale.

Prioritar tematica instruirii pentru inspectorii din cadrul STSA rămâne a fi aplicarea prevederilor Legii nr.131/2012 privind controlul de stat la desfășurarea controlului planificat și inopinat. La fel au fost identificate o serie de tematici pe aspecte de profil care au fost propuse pentru a fi incluse în Planul de dezvoltare profesională a angajaților în anul 2025.

Pentru implementarea procedurii de verificare a eficienței controlului, conform procedurii Cod:PG-21/01 și în baza Ordinului nr.656 din 29.12.2023, a fost instituită echipa de verificare și aprobat Planul de verificare a controalelor. În acest sens, pentru anul 2024, au fost planificate pentru verificare pe toate domeniile de competență obiecte, după cum urmează:

➤ domeniul sanitar-veterinar și zootehnie: exploatații de păsări (creștere pui broileri și găini ouătoare), exploatații de bovine (producere lapte), farmacii veterinare;

➤ domeniul fitosanitar și protecția plantelor: unități de prelucrare termică a lemnului și ambalajului din lemn, plantațiile multianuale, utilizarea PUFF, depozite și magazine agricole, unitățile de producere a semințelor, unități de prelucrare a semințelor, unități de comercializare (depozite, magazine agricole).

➤ domeniul siguranța și calitatea alimentelor: abatoare de producere a cărnii de pasăre, centre de colectare, marcare și ambalare ouă, centre de colectare a laptelui, unități de uscare a fructelor și legumelor, unități de producere a produselor de panificație, patiserie, cofetărie;

➤ protecția consumatorului în domeniul alimentar: unități de alimentație publică;

➤ producerea și circulația vinului și produselor alcoolice: întreprinderi de producere a vinului.

Pentru fiecare domeniu de control au fost selectate obiecte ce corespund genului de activitate planificat pentru verificare și aplicată metoda de studiu al documentelor în sistemele informaționale (date.gov.md și SIA RSC).

În total, au fost verificate 427 dosare de control pe toate domeniile planificate conform planului, după cum urmează:

Tabelul 9

Rezultatele verificării controlului pe domeniile de competență ale Agenției desfășurate în anul 2024

N/o	Domeniul de control	Tip de activitate al obiectului de control	Numărul dosarelor examinate
1.	sanitar-veterinar și zootehnie	exploatații de păsări	70
		exploatații de bovine	70
		farmacii veterinare	70
2.	fitosanitar și protecția plantelor	unități de prelucrare termică a lemnului și ambalajului din lemn	5
		plantații multianuale	36
3.	siguranța și calitatea alimentelor	abatoare de producere a cărnii de pasăre	11
		centre de colectare a laptelui	34
		unități de uscare a fructelor și legumelor	33

		unități de producere a produselor de panificație, patiserie, cofetărie	70
4.	protecția consumatorului în domeniul alimentar	unități de comerț	21
5.	producerea și circulația vinului și produselor alcoolice	întreprinderi de producere a vinului	48
Total		11 tipuri de activitate	427

Dosarele de control, pe toate tipurile de activitate a obiectelor, au fost verificate în perioada 01.06.2024-30.11.2024 și au implicat dosare generate în anul 2023. Prin urmare, o bună parte din neconformitățile identificate au fost soluționate de inspectori în rezultatul aplicării instrumentelor precum: Nota de motivare tipizată, Notificarea drepturilor și obligațiilor care actualmente se anexează la Delegația de control. Constatările au fost identificate și în cadrul monitorizării interne a dosarelor de control planificat și inopinat, desfășurat pe parcursul semestrului I al anului 2024, de utilizatorii Agenției cu rol de planificator în SIA RSC. Totuși, la aplicarea procedurii de verificare a controlului, au fost identificate neconformități la completarea documentelor de control, aducerea la cunoștință a operatorului economic a documentelor de control, la perioada de înregistrare a documentelor, generarea acestora și completarea dosarelor de control cu documente aferente controlului desfășurat în SIA RSC. Neconformitățile identificate, urmează a fi remediate prin instruiți desfășurate pe parcursul anului 2025. La fel, în partea ce ține de păstrarea Dosarelor de control în cadrul STSA, prioritar pentru anul 2025 se planifică revizuirea procedurii de sistem, Controlul înregistrărilor PG-02/02, și PG-19/02 Pregătirea și efectuarea controlului pe domeniile de competență ale Agenției.

1.6. Conținutul și formatul raportului

Deși, prevederile Regulamentului Uniunii Europene(CE) nr.882/2004 (abrogat din 2019 în Uniunea Europeană prin Regulamentul (UE) 625/2017), la care este armonizată Legea 50/2013 nu se aplică și controalelor privind sănătatea plantelor, controalelor oficiale ale produselor de protecție a plantelor la comercializare și utilizare, precum și celor referitoare de calitatea produselor de protecție a plantelor, Regulamentul solicită să se includă în planul național de control măsuri referitoare la aceste subiecte. Astfel, atât Planul Național Multianual de Control pentru 2023-2026 cât și raportul pentru anul 2024 reflectă activitatea pe toate domeniile de activitate ale Agenției.

Având în vedere faptul că PNMAC este un document strategic și oferă orientări pentru prevederile planurilor de control anuale, raportul anual a fost elaborat reieșind din sarcinile concrete prevăzute pentru anul 2024 în planuri naționale aprobate de Guvern și Programele/planurile de control și monitorizare, Planul de acțiuni al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor pentru anul 2024, aprobate prin acte administrative interne de către managementul de vârf al Agenției.

Astfel, pornind de la principiile comune și aspectele specifice ale domeniilor, activitatea de control oficial, desfășurată de către Agenție a urmărit drept scop verificarea respectării legislației aplicabile, cât și întreprinderea acțiunilor de eliminare sau micșorarea nivelului riscului produselor alimentare pentru viața și sănătatea consumatorilor până la limite acceptabile.

1.7. Modificări în structura și atribuțiile Agenției. Modificări aplicate PNMAC

Urmare a aprobării [Ordinului nr.742 din 31.12.2024](#) cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor pentru anul 2025, au fost actualizate obiectivele sectoriale. Astfel, PNMAC pentru 2023-2026 va fi modificat la **Capitolul 2. Strategii și context prin actualizarea obiectivelor:**

Obiectiv sectorial nr.1 Asigurarea unui nivel înalt al siguranței alimentelor de la producerea materiilor prime până la distribuirea alimentelor către consumator și accesului consumatorilor la alimente inofensive prin stabilirea unui lanț alimentar sigur și reducerea numărului cazurilor de boli cauzate de consumul alimentelor;

Obiectiv sectorial nr.2 Asigurarea și menținerea protecției, sănătății și bunăstării animalelor prin monitorizarea salubrității și inofensivității hranei pentru animale, supravegherea utilizării medicamentelor de uz veterinar, monitorizarea și controlul bolilor și a trasabilității animalelor în raport cu creșterea animalelor;

Obiectiv sectorial nr.3 Asigurarea conformității sănătății plantelor, semințelor și a materialului săditor prin organizarea activităților de profilaxie, monitorizare și de control în domeniul fitosanitar, precum și supravegherea calității și utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, pentru dezvoltarea unui sistem agricol competitiv la nivel național și internațional;

Obiectiv privind cooperarea internațională și integrarea europeană nr.4 Asigurarea implementării obiectivelor de cooperare internațională și a angajamentelor reciproce dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, inclusiv a criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, precum și dezvoltarea relațiilor de cooperare cu organizațiile internaționale de profil;

Obiectiv privind dezvoltarea instituțională și a sistemului de control intern managerial nr.5 Consolidarea capacităților administrative și implementarea eficientă a managementului calității, asigurarea cerințelor de transparență, consultanță și cooperare cu instituțiile statului, organizații guvernamentale/nonguvernamentale, asociații publice și private, prin aplicarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial în cadrul ANSA.

La fel, urmare a aprobării [Hotărârii Guvernului nr.361/2024](#) cu privire la aprobarea Planului național de dezvoltare pentru anii 2025-2027, urmează a fi actualizate acțiunile prioritare pentru perioada 2024-2026.

Urmare a aplicării, în anul 2024, a Procedurii Specifice PS/SA-MSD-08/01 „Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea animalelor, plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și nonanimală și hrana pentru animale” I.P. CNSAPSA a fost desemnat pentru o perioadă de 3 ani pentru realizarea a unui set de analize de laborator. Procedura stabilește cerințele și criteriile aplicate anual de Agenție pentru selectarea Laboratoarelor în vederea implementării Programului național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar. Desemnarea a fost realizată în conformitate cu prevederile [Ordinului nr.4 din 03.01.2025](#), iar în acest sens urmează a fi aplicate modificări la PNMAC 2024-2026 la **Capitolul 3. Cadrul structural instituțional privind controalele oficiale**, pct. 3.6.2. Selectarea și desemnarea laboratoarelor implicate în controlul oficial.

Urmare a aprobării Hotărârii de Guvern nr.524/2024 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor, , **PNMAC 2023-2026 se va modifica la Capitolul 3.7 . Laboratoare Naționale de Referință.**

CAPITOLUL 2. Implementarea Planului Național Multianual de Control în anul 2024

2.1 Sistemul de control în domeniul sanitar-veterinar

Raportarea controalelor oficiale

La nivelul unităților/exploatațiilor în care sunt întreținute animale de fermă se realizează anual controale oficiale, efectuate în conformitate cu prevederile Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor și a Legii nr.131/2012 privind controlul de stat, frecvența de efectuare a acestora fiind stabilită în baza unor factori de risc asociați fiecărei categorii de unitate supusă controlului sanitar-veterinar.

Inspectorii din STSA, în anul 2024, au supus controlului oficial toate tipurile de unități: ferme de animale, ferme de carantină, tabere de vară, stâne, târguri de animale, gospodării individuale, grădini zoologice, canise, magazine pentru comercializarea animalelor, menajerii, mijloace de transport implicate în transportul animalelor vii.

Astfel, activitatea privind controalele oficiale efectuate pentru verificarea corespunderii prevederilor actelor normative din domeniul sanitar-veterinar a contribuit la atingerea unui nivel ridicat de protecție a vieții și sănătății consumatorilor, la apărarea sănătății și bunăstării animalelor precum și la protecția mediului.

Tabelul 10

Rezultatele controalelor oficiale în domeniul sanitar-veterinar

Controale planificate efectuate 2023	Număr operatori 2024	Controale planificate efectuate 2024	Controale inopinate efectuate 2023	Controale inopinate efectuate 2024
1000	586	990	574	963

Implementarea Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om pentru anul 2024

Programul prevede acțiuni sanitar-veterinare de combatere și profilaxie a bolilor la animale domestice și sălbatice pentru anul 2024, care a fost aprobat prin Ordinul nr.611/2023 în conformitate cu prevederile alin.(2), art.29 al Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară.

Scopul programului: controlul și combaterea bolilor la animale, înlăturarea posibilităților de transmitere a bolilor cu caracter zoonotic. Aceste acțiuni sunt în scopul garantării principiilor „*De la furcă la furculiță*” și principiului „*One Health*”. Aplicarea unui astfel de Program este imperativă, astfel încât, să fie asigurat animalelor fie celor agricole, sălbatice sau de companie și agrement, condiții de sănătate și bunăstare, care ulterior se pot răsfrânge în sens pozitiv asupra sănătății umane, economiei republicii, principiilor morale și a mediului înconjurător.

Informația privind îndeplinirea Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale și prevenirea transmiterii bolilor de la animale la om pentru anul 2024 se prezintă în următorul tabel.

Îndeplinirea programelor de monitorizare

N/o	Denumirea programului național	Nr. de vaccinări/probe/măsurile realizate 2022	Nr. de vaccinări/probe/măsurile realizate 2023	Nr. de vaccinări/probe/măsurile realizate 2024	Nr. de vaccinări/probe pozitive 2022	Nr. de vaccinări/probe pozitive 2023	Nr. de vaccinări/probe pozitive 2024
1.	Vaccinări conform Planului acțiunilor sanitare veterinare strategice obligatorii, finanțate din bugetul de stat pentru anul 2024 și a Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și protecția mediului pentru anul 2024, conform Ordinului nr.611 din 08.12.2023;	556666	379592	224622	-	-	-
2.	Cercetări conform Planul acțiunilor sanitare veterinare strategice obligatorii, finanțate din bugetul de stat pentru anul 2024 și a Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și protecția mediului pentru anul 2024, conform Ordinului nr.611 din 08.12.2023;	95104	72487	110363	39	90	108
3.	Programul National de control al <i>Salmonellei</i> , aprobat prin Ordinul nr.195 din 10.06.2022	254	117	152	1	3	2

Analiza datelor din tabel:

Programul strategic în anul 2024 a fost îndeplinit în proporție de peste 100% în mijloace financiare, iar în număr de probe rata reprezintă 23,07%. Conform programelor, au fost realizate mai puține cercetări în contextul izbucnirii focarelor de Influență aviară, neconformitățile probelor

prelevate reies din particularitățile morfologice ale acestora și prelevării de noi probe care implică cheltuieli suplimentare.

Cuantumul probelor neconforme se încadrează în limitele admisibile, marja respectivă fiind până la 0,05%.

Pentru anul 2025, se propune de intensificat supravegherea pentru pesta porcină africană la porcii din gospodăriile private și mistreți precum și intensificarea supravegherii pasive a efectivelor de păsări la Influența Aviară și Boala de Newcastle, dar și potențarea supravegherii active a rabiei.

De asemenea se propune drept obiectiv nou implementarea unui program de monitorizare a Anemiei Infecțioase la cabaline și a Febrei West Nile în contextul obținerii dreptului de participare la competițiile sportive în spațiul UE conform normelor de certificare aprobate prin Hotărârea de Guvern nr.882/2015 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind cerințele de sănătate și certificarea sanitar-veterinară la admiterea temporară a cailor înregistrați.

În același context, s-a trasat drept obiectiv monitorizarea Febrei Văii de Rift la bovine, Bolii Aujeszki, Bolii veziculoase a porcului, iar în contextul situației epizootice din regiune, și a Pestei micilor rumegetoare.

Analizând datele referitoare la acțiunile de supraveghere sanitar-veterinare a bolilor înalt contagioase, cea mai mare pondere o constituie supravegherea la influența aviară, fapt ce este în concordanță cu necesitățile dictate de situația epizootică în regiune. Cea mai mică pondere o deține supravegherea la Febra Aftoasă, datorată faptului că Republica Moldova este liberă de această boală din anul 2009, recunoscut oficial de către Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor.

Analizând îndeplinirea acțiunilor de supraveghere sanitar-veterinară a bolilor contagioase, cel mai mare volum de acțiuni l-a constituit screening-ul la Bruceloză și Leucoza Enzootică Bovină și Pesta Porcină Africană, Influența Aviară etc., boli strategice importante pentru statutul de sănătate al animalelor pentru comerțul intern și extern cu acestea sau produse obținute de la ele, însă care nu a atins valorile planificate datorită descreșterii numărului de animale.

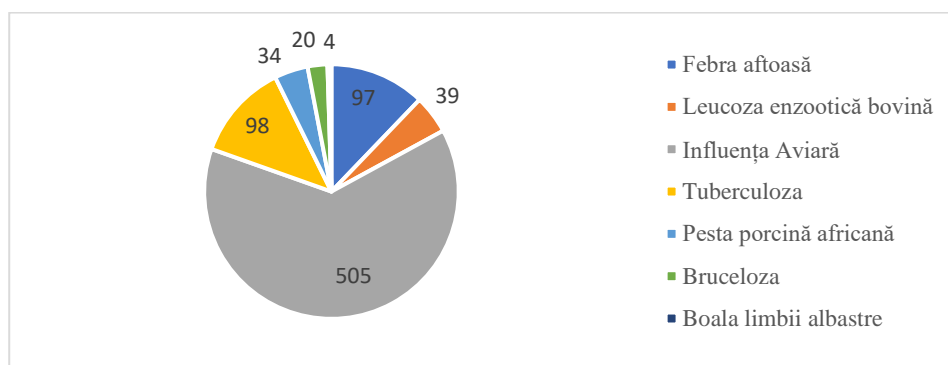

Figura 6.
Îndeplinirea programelor de monitorizare a bolilor la animale

Controlul zoonozelor este un obiectiv primordial al Agenției, astfel din diagrama de mai sus se observă, că, în mare parte, obiectivele stabilite au fost îndeplinite în proporții situate între 20% și 505%. De menționat este faptul că procentul executării a fost direct influențat de izbucnirea fulminantă a focarelor de influență aviară la începutul anului 2024 pe teritoriul Republicii Moldova, fiind alocate resurse financiare în scopul supravegherii bolilor cu impact asupra sănătății publice și a relațiilor comerciale cu alte state, în contextul în care Moldova este listată de Comisia Europeană cu drept de export a cărnii proaspete de pasăre și a ouălor de categoria A pe piața UE.

Bolile cu caracter zoonotic, vor continua să rămână strategice reieșind din riscurile majore pe care le prezintă pentru societate și în deosebi tuberculoza, incidența căreia este destul de înaltă în rândul populației umane.

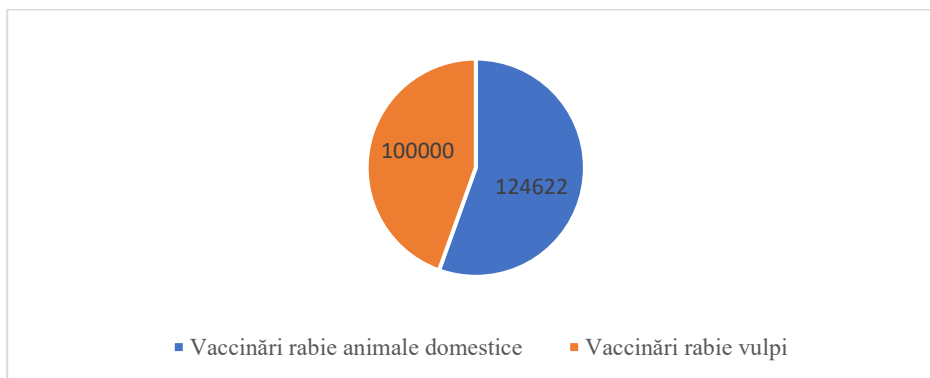

Figura 7
Numărul vaccinărilor efectuate pe parcursul anului 2024

Aplicarea vaccinărilor ca măsură de profilaxie specifică este esențială în controlul bolilor la animale, astfel pe parcursul anului 2024 au fost supuse vaccinărilor animalele susceptibile și expuse riscului anumitor boli.

În anul 2024, măsurile de supraveghere, control și eradicare a rabiei la vulpi în Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.174/2023, au avut continuitate prin desfășurarea vaccinării antirabice manuale în campania de toamnă și primăvară.

Principalul obiectiv al Programului este diminuarea progresivă a rabiei în Republica Moldova până la obținerea statutului de țară liberă, până în anul 2030, în acest sens sunt acordate fonduri financiare de Uniunea Europeană pentru eradicarea rabiei prin Decizia Grant SANTE/VP/2018/RO/SI2.774145, cofinanțarea fiind extinsă pe întreg teritoriul țării.

Cele mai multe cazuri de rabie au fost înregistrate la bovine (9), câini (3), vulpi (1) pisici (3) caprine (1) dar și șacal (1).

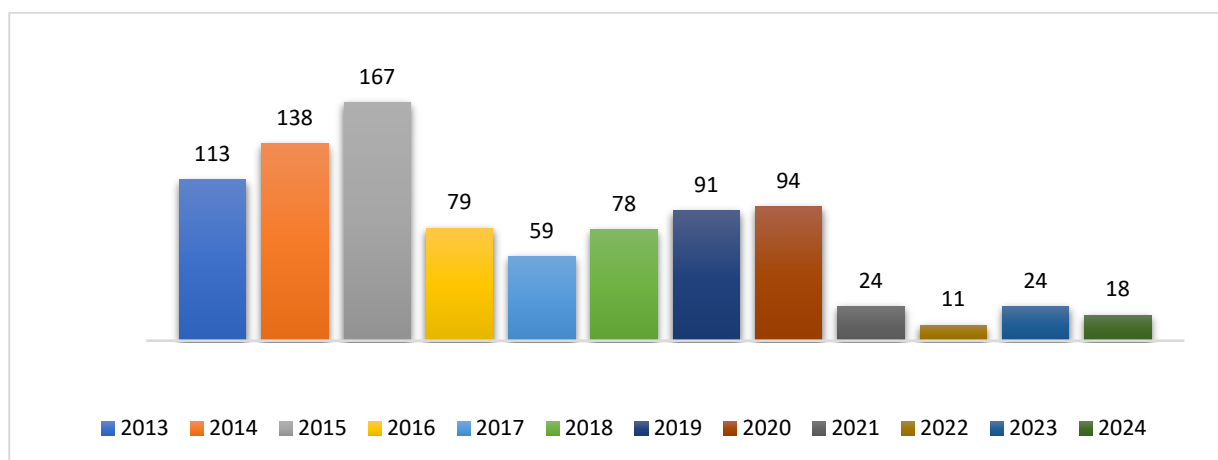

Figura 8
Numărul cazurilor de rabie la animale înregistrate în Republica Moldova pentru anii 2013-2024

În anul 2024, au fost înregistrate 12 focare de PPA la porci domestici, fiind nimiciți 1114 porci, în contextul unei situații epizootice destul de complicate în mai multe țări din regiune.

Toate focarele înregistrate au fost notificate către Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (WOAH) în conformitate cu procedurile de notificare stabilite, dar și către DG SANTE prin intermediul sistemului informațional ADIS.

Tabelul 12
Evoluția focarelor de Peste porcină africană la porci domestici în Republica Moldova, anul 2024

Nr.	Localitatea	Confirmarea	Nr. de porci morți/nimiciți
1.	s. Codrenii Noi, or. Dondușeni	12.03.2024	3
2.	s. Țaul, or. Dondușeni	26.03.2024	1
3.	s. Plop, or. Dondușeni	31.05.2024	43

4.	s. Gîrbova, or. Ocnîța	14.06.2024	290
5.	s. Vărăncău, or. Soroca	15.06.2024	64
6.	s. Vrănești, or. Sîngerei	21.06.2024	49
7.	s. Sîngerei, or. Sîngerei	22.07.2024	612
8.	s. Grigorești, or. Sîngerei	31.07.2024	1
9.	s. zvoenii Vechi, or. Sîngerei	08.08.2024	43
10.	or. Sîngerei	17.08.2024	5
11.	s. Iezărenii Vechi, or. Sîngerei	18.09.2024	1
12.	Or. Edineț	05.12.2024	2

Tabelul 13

Evoluția focarelor de Peste porcină africană la mistreți în Republica Moldova, anul 2024

Nr.	Localitatea	Confirmarea	Nr. de mistreți morți/nimiciți
1.	Cahul s. Zirnesti	07.02.2024	1
2.	Glodeni s. Cobani	07.03.2024	1
3.	Fălești s. Lucăceni	07.03.2024	1
4.	Briceni s. Lopatnic	11.03.2024	1
5.	Rîșcani s. Reteni- Vasileuți	26.03.2024	1
6.	Dondușeni s. Cernoleuca	17.04.2024	1

În prezent, Republica Moldova se află într-o zonă cu risc foarte sporit al virusului PPA, din cauza evoluției bolii în mai multe țări din regiune, îndeosebi la mistreți.

În scopul trasării unei strategii coerente de profilaxie și combatere a PPA a fost implementat Programul multianual de supraveghere, prevenire și control al pestei porcine africane în Republica Moldova pentru anii 2022-2024, aprobat prin Ordinul nr.115/2022 care prevede o serie de acțiuni specifice și nespecifice de profilaxie și combatere a PPA, axate îndeosebi pe supravegherea pasivă și după caz activă a efectivelor de porci domestici și mistreți. În scopul prevenirii răspândirii PPA pe teritoriul Republicii Moldova, a fost aprobat Ordinul Agenției nr.233 din 13.07.2022 cu privire la aplicarea restricțiilor sanitar-veterinare de mișcare a porcilor din exploatațile non profesionale către abatoare, puncte de sacrificare, piețe de animale.

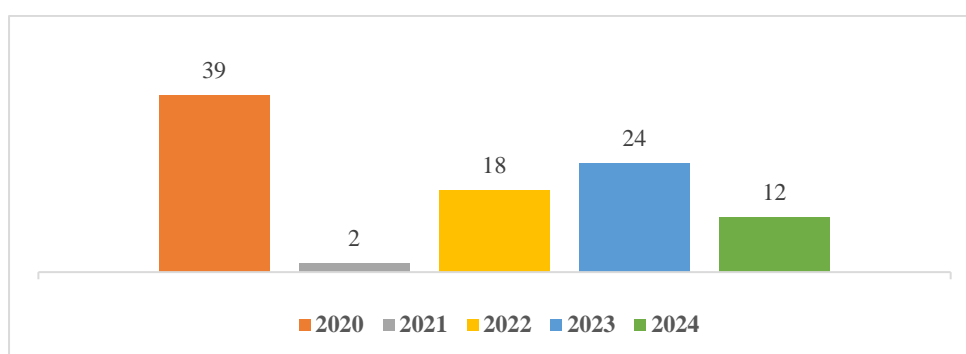

Figura 9
Evoluția focarelor de pestă porcină africană în ultimii 5 ani

Supravegherea peștei porcine africane la mistreți

	Tip de supraveghere (activă (animale vâdate) sau pasivă (mistreț găsit mort))	Numărul de mistreți sălbatici eșantionați	Numărul de PCR efectuate	Număr de PCR pozitive	Numărul de ELISA efectuate	Număr de ELISA pozitive
Total cercetări	Activă	20	-	-	20	-
	Pasivă	142	142	6	-	-

Concluzii privind eficacitatea controalelor:

În cursul anului 2024, principalele activități sanitar-veterinare desfășurate de către medicii veterinari din STSA pe domeniul sănătății animalelor au fost îndeplinite sub indicatorii planificați. Au fost efectuate acțiuni de verificare a modului de aplicare și realizare a Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale și prevenirea transmiterii bolilor de la animale la om. De asemenea, în contextul evoluției a 12 focare de PPA pe teritoriul Moldovei, medicii veterinari, au analizat și monitorizat permanent potențialele riscuri.

La întocmirea planului de control pentru anul 2024, au fost evidențiate aceleași criterii de stabilire a frecvenței controalelor la nivelul unităților supuse controlului sanitar-veterinar pentru a se verifica conformitatea cu cerințele specifice bunăstării și protecției animalelor. Urmare a analizei rezultatelor controlului oficial s-a concluzionat că, sistemul de control asigură verificarea unui procent însemnat de unități și deținători de animale care practică activitatea de întreprinzător din domeniu, creșterea numărului exploatațiilor verificate fiind determinată și de numărul fermierilor care se supun astfel controalelor conform Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor.

Analiza datelor privind neconformitățile identificate în timpul controalelor efectuate, a fost constatat faptul că acestea țin în special de menținerea necorespunzătoare a evidențelor obligatorii la nivelul exploatațiilor de animale, a transportatorilor și a mijloacelor de transport de animale vii.

În anul 2024, la fel ca și în anul 2023, ponderea cea mai mare a fost înregistrată pentru neconformitățile privind menținerea necorespunzătoare și incompletă a evidențelor. Statistica rezultatelor controalelor din ultimii cinci ani la nivelul exploatațiilor comerciale a evidențiat o scădere a numărului de neconformități înregistrate în condițiile în care nu au fost înregistrate modificări majore la nivelul unităților incluse în catagrafie. În consecință și numărul sancțiunilor aplicate a fost mai redus față de anii precedenți.

Tabelul 15

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/măsurile întreprinse	În anul 2023	În anul 2024	Notă
1.	Prescripții emise	760	650	
2.	Procese-verbale de sancționare	782	1308	
3.	Suspendare activități	0	0	Conform art.18 ² din Legea nr.221/2007

Din anul 2023, se asigură protecția animalelor și în exploatațiile non-profesionale prin implementarea identificării gratuite a animalelor din exploatațiile non-profesionale și asigurarea trasabilității acestora. Proprietarii exploatațiilor nonprofesionale pot comercializa surplusul de produse de origine animală obținut de la propriile animale, iar în acest sens trebuie să dețină un carnet de sănătate pentru animale care este eliberat gratuit de STSA și vizat trimestrial de către medicul/felcerul veterinar al circumscripției sanitar-veterinare teritoriale, în raza căreia sunt crescute animalele.

Priorități pentru anul 2025:

- aplicarea și respectarea normelor sanitar-veterinare privind sănătatea, bunăstarea, biosecuritatea, identificarea și trasabilitatea animalelor;
- punerea în aplicare a Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om pentru anul 2025;
- identificarea gratuită a animalelor din exploatații non-profesionale;
- eliminarea curenților sistemului de identificare și trasabilitate a animalelor;
- implementarea Planului măsurilor de supraveghere, control și eradicare a rabiei la vulpi în Republica Moldova;
- fortificarea sistemului de notificare prin implementarea unor sisteme informaționale;
- evaluarea exploatațiilor nonprofesionale de păsări și menținerea evidenței acestora;
- menținerea aplicării sistemului informațional integrat „e-ANSA” care include SIA RSA, SIA MMSVS, SIA LIMS și Portalul Public.

2.2. Sistemul de monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei

Monitorizarea și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei este asigurat Agenție. În atribuțiile sale, Agenția, efectuează controlul oficial al activității de ameliorare a animalelor în conformitate cu prevederile Legii zootehniei nr.213/2022, care transpune parțial Regulamentul (UE) 2016/1012 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile zootehnice și genealogice aplicabile ameliorării animalelor de rasă pură, a porcilor de reproducție hibridi și a materialului germinativ provenit de la acestea.

Legea zootehniei nr.213/2022, prevede crearea prin metoda de recunoaștere a societăților de ameliorare și exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă. Această metodă este realizată prin procedura de notificare a Agenției, privind intenția de asociere a deținătorilor de animale și de creare a unei societăți de ameliorare pe o anumită rasă/rase de animale din aceeași specie (bovine, ovine, porcine și ecvidee).

Legea apiculturii nr.70/2006, prevede supravegherea și controlul sanitar-veterinar al activității în apicultură pe întreg teritoriul țării ce constituie crearea de condiții pentru creșterea cantității și îmbunătățirea calității producției apicole.

Raportarea privind recunoașterea societăților de ameliorare, a exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă.

Pe parcursul anului 2024 de către Agenție au fost înregistrate,

- 1-solicitare de recunoaștere în calitate de societate de ameliorare;
- 2-solicitări de recunoaștere în calitate de exploatație de ameliorare;
- 3-solicitări în calitate de fermă zootehnică de prăsilă (domeniul apicultură) și examinarea programelor de ameliorare prezentate.

În urma examinării programelor de ameliorare, în comun cu Comisia de ameliorare, instituită de către Agenție și care este responsabilă de evaluarea cererilor privind recunoașterea, au fost recunoscute și aprobate, prin ordinul directorului general al Agenției, programele de ameliorare, în calitate de exploatație de ameliorare (specia porcine) și o fermă zootehnică de prăsilă (domeniul apicol).

Raportarea controalelor oficiale

În perioada anului 2024, inspectorii în domeniul zootehniei au desfășurat 46 de controale în echipe mixte cu inspectorii STSA, la exploatațiile din diferite specii de animale.

Tabelul 16

Tabelul privind rezultatele controalelor oficiale

Controale efectuate (planificat) 2023	Controale efectuate (planificat) 2024	Controale efectuate (inopinate) 2023	Controale efectuate (inopinate) 2024
110	46	15	5

Desfășurarea controalelor oficiale la exploatațiile de animale din speciile bovine, porcine, ovine, cabaline, păsări și prisăci apicole, au fost efectuate în baza Planului anual al controalelor pentru anul 2024. În perioada respectivă în rezultatul controalelor efectuate se menționează tendința de îmbunătățire a respectării normelor tehnologice de întreținere a animalelor de toate speciile ce duce la obținerea produselor de o calitate mai înaltă.

La stupinele apicole controalele au fost efectuate cu acordarea consultațiilor deținătorilor apicoli pe problemele de creștere, ameliorare, exploatare rațională a albinei melifere, obținerii produselor apicole calitative cât și polenizarea florei entomofile, de asemenea au fost oferite consultații privind obligativitatea înregistrării în sistemul informațional „BeeProtect”. Totodată cât privește activitatea în apicultură au fost înregistrate și emise pașapoarte al stupinei în anul 2024 – 365 de stupine și în anul 2023-390 de stupine, în același timp fiind evaluate și eliberate certificate de rasă pentru măci de albine la comercializarea de la fermele zootehnice de prăsilă în anul 2024 -8055 buc și în anul 2023 -7158 buc.

Agenția, în calitate de membru a Consiliilor consultative ce țin de domeniul zootehnic în incinta Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a participat la 7 ședințe.

Analiza neconformităților

În rezultatul controalelor efectuate la exploatațiile de animale, în comun cu STSA în anul 2024 au fost depistate încălcări ale actelor legislative și normative. Majoritatea încălcărilor țin de următoarele aspecte:

- încălcarea normelor de menținere a animalelor conform cerințelor zooveterinare.
- furajarea animalelor, rațiile de furajare nebalansate, cantitativ și calitativ.
- neînregistrarea prisăcilor la primăria la pastoral, lipsa de contracte cu deținătorii terenurilor.
- nerespectarea cerințelor normative pentru protecția în apicultură (folosirea pesticidelor și insecticidelor la prelucrarea culturilor agricole).

În rezultatul examinării solicitărilor de recunoaștere a societăților de ameliorare, exploatațiilor de ameliorare și ferme zootehnice de prăsilă, de asemenea au fost depistate neconformități la prezentarea programelor de ameliorare.

- Dosarele prezentate incomplet.
- Programele de ameliorare nu sunt prezentate conform.
- Indicii cantitativi și indicii calitativi nu sunt corespunzători.

Acțiuni întreprinse pentru soluționarea neconformităților.

Drept rezultat, de către inspectorii în domeniul zootehniei au fost emise recomandări și îndrumări privind corectitudinea și modalitatea solicitărilor către Agenție a dosarelor privind recunoașterea societăților de ameliorare, exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă.

Acțiuni pentru îmbunătățirea performanțelor

Inspectorii în domeniul zootehniei au acordat ajutor practic consultativ, recomandări, persoanelor juridice, fizice privind aplicarea legislației în domeniu, cât și tehnologiilor avansate moderne în ramură ce duc la sporirea productivității animalelor și eficacității în domeniu.

Tabelul 17

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsurile întreprinse	În anul 2023	În anul 2024
1.	Prescripții emise	110	44
2.	Procese verbale de sancționare	29	0

Priorități pentru anul 2025:

- Acordarea suportului și consultarea pe domeniul zootehnic cu privire la efectuarea măsurilor zootehnice, înregistrarea datelor și completarea formularelor în registrele de evidență zootehnică la exploatațiile societăților de ameliorare, exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă

în conformitate cu cerințele Hotărârii de Guvern nr.306/2011 și ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.81/2024.

- Supravegherea și monitorizarea îndeplinirii normelor zootehnice stabilite în programele de ameliorare la societățile de ameliorare, exploatațiile de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă recunoscute.
- Acordarea asistenței metodologice și informaționale apicultorilor și agricultorilor, privind înregistrarea stupinelor și terenurilor agricole în sistemul informațional „BeeProtect”.
- Monitorizarea înregistrării în sistemul informațional „BeeProtect” a apicultorilor și agricultorilor utilizatori a PUFF.
- Monitorizarea petrecerii bonității animalelor de prăsilă conform cerințelor instrucțiunilor de bonitare și a normelor zootehnice aprobate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și înscrierea animalelor în registrele genealogice și zootehnice de către asociațiile de ameliorare, de către exploatațiile de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă.

2.3. Sistemul de control al medicamentelor de uz veterinar

Baza legală pentru efectuarea controlului oficial în unitățile care operează cu medicamente de uz veterinar o constituie Legea nr.131/2012 privind controlul de stat, Legea nr.119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar și Hotărârea Guvernului nr.696/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor privind dotarea și exploatarea unităților autorizate pentru deținerea, distribuția și eliberarea medicamentelor de uz veterinar.

Tabelul 18

Rezultatul controalelor oficiale

N/o	Tipul unității	Număr unități 2024	Număr unități 2023	Controale planificate efectuate 2024	Controale planificate efectuate 2023	Controale inopinate efectuate 2024	Controale inopinate efectuate 2023
1.	Farmacii veterinare	232	240	202	197	50	49
2.	Depozite farmaceutice veterinare	44	43	33	36	21	18
3.	Fabrici de medicamente de uz veterinar	3	4	4	3	-	-
4.	Clinici/cabinete veterinare	93	77	32	36	25	21
5	Unități de transport al medicamentelor de uz veterinar și al altor produse de uz veterinar	3	-	-	-	3	6
6	Unități de dezinsecție, dezinsecție și deratizare	3	-	-	-	3	
Total		375	364	271	272	102	94

Analiza cifrelor prezentate în tabel:

Pe parcursul anului 2024, inspectorii din STSA, după caz cu participarea inspectorilor din cadrul aparatului central al Agenției, au efectuat 373 controale planificate și inopinate la unitățile farmaceutice veterinare care fabrică, depozitează/distribuie, comercializează și utilizează medicamente de uz veterinar.

Din totalul de 102 controale inopinate, efectuate pe parcursul anului 2024, 98 controale au fost efectuate la solicitarea agenților economici, altele 4 controale inopinate au fost efectuate, în temeiul sesizărilor sau autosesizărilor.

Neconformități identificate:

- Distribuirea și comercializarea medicamentelor de uz veterinar neînregistrate în Registrul de Stat a medicamentelor de uz veterinar;
- În unitate nu se dețin și nu se completează: Registrul de evidență a prescripțiilor; Registrul de gestiune al medicamentelor de uz veterinar; Înregistrări ale datelor de temperatură și umiditate din oficiină și depozit;
- Unitatea nu respectă restricțiile de eliberare a unor medicamente de uz veterinar care au "regim special" cu prescripție veterinară (pentru produsele destinate animalelor de la care se obțin alimente);
- În unități este prezent personal cu studii medii în medicină veterinară, care își desfășoară activitatea fără prezența și supravegherea medicului veterinar cu studii superioare.

Tabelul 19

Prescripțiile, recomandările înaintate în baza constatărilor și sancțiunile stabilite în urma controlului

N/o	Acțiuni/Măsurile întreprinse	În anul 2023	În anul 2024
1.	Prescripții emise	40	84
2.	Procese-verbale de contravenție	23	15
3.	Planuri de remediere	20	16

Tipurile de acțiuni

De sancționare

Urmare a controalelor, în cazul constatării neconformităților:

- minore – au fost emise prescripții pentru înlăturarea neconformităților;
- grave – au fost întocmite planuri de remediere;
- foarte grave - au fost aplicate sancțiuni contravenționale.

Pentru a constata starea ulterioară a înlăturării neconformităților, au fost efectuate controale pentru verificarea implementării prescripțiilor.

Acțiuni pentru îmbunătățirea performanțelor structurii de control

- Au fost elaborate 2 liste de verificare noi:

„Lista de verificare pentru unități de transport a medicamentelor de uz veterinar și a altor produse de uz veterinar” și „Lista de verificare pentru unități de dezinfecție, dezinfecție și deratizare” care au fost aprobate prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.57 din 27.06.2023 cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

- Colectate datele cu privire la cantitățile de antibiotice fabricate/importate/utilizate pe parcursul anului 2024 și raportate către Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (WOAH). Aceste informații sunt un atu esențial pentru a reduce utilizarea excesivă și abuzul de medicamente și pentru a reduce răspândirea rezistenței antimicrobiene (AMR).

- În contextul implementării Programului Național pentru supravegherea și combaterea rezistenței la antimicrobiene pe anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.697/2023 a fost elaborat și aprobat Ordinul comun nr.488 din 07.08.2024 cu privire la sistemul de monitorizare RAM a bacteriilor zoonotice și comensale de la animalele de fermă și din alimente de origine animală.

- În scopul conștientizării privind fenomenul de rezistență la antibiotice și executării obiectivului de informare au fost repartizate materiale informative (postere, pliante, buletine informative), către fabricanți, distribuitori și comercianți de medicamente de uz veterinar, unități ce practică asistență veterinară, deținători de ferme și proprietari de animale, medici veterinari de liberă practică, farmaciști.

- Implementarea Programului de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2024.
- Elaborarea și implementarea Programului Național de monitorizare a reziduurilor, în partea ce ține de monitorizarea în animale vii.
- A fost îmbunătățită baza de date privind Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar din Moldova.
- Pe parcursul anului 2024, a fost revizuită și aprobată ”Procedura specifică de control al farmaciilor veterinare”.

Tabelul 20

Realizarea programului de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar

Denumirea programului	Nr. de probe/investigări planificate 2024	Nr. de probe/investigări realizate 2024	Numărul de probe neconforme 2024
Programul de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar, aprobat prin Ordinul Agenției nr.59 din 29.01.2024	97/194	73/167	2

În cadrul controalelor planificate, au fost prelevate probe a medicamentelor de uz veterinar, conform Ordinului nr.59 din 29.01.2024 cu privire la aprobarea Planului anual de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2024. Către laboratorul IP Centrul Republican de Diagnostică Veterinară au fost expediate 53 probe pentru 106 indicatori și 14 probe pentru 21 investigații care au fost expediate către Institutul pentru Controlul Produselor Biologice și medicamentelor de uz veterinar din România, București.

Gradul de executare a Programului de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2024 a fost realizată la nivelul de 86%. Neexecutarea deplină a programului se datorează faptului că unele medicamente de uz veterinar, incluse în plan, nu au putut fi identificate, pe motivul că nu au fost importate.

Priorități pentru anul 2025

- Implementarea Programului anual de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2025;
- Revizuirea „Procedura Specifică privind inspecția depozitului de produse farmaceutice veterinare” PS(D02/2A)-01/03.
- Revizuirea „Procedurii Specifice privind autorizarea/inspecția fabricii de producere a medicamentelor de uz veterinar” PS(D02/2A)-01/05.
- Acordarea suportului consultativ inspectorilor din cadrul STSA, la efectuarea controlului planificat la unitățile cu activități în domeniul farmaceutic veterinar.

2.4. Sistemul de control al hranei pentru animale și nutriția animalelor

Baza legală pentru controlul oficial al hranei pentru animale și nutriția animalelor o constituie Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstarea animalelor și Hotărârea Guvernului nr.910/2020 cu privire la aprobarea cerințelor sanitar-veterinare față de hrană pentru animale.

Rezultatele controalelor oficiale

N/o	Tipul unității	Număr unități 2023	Număr unități 2024	Controale efectuate (planificat) 2023	Controale efectuate (planificat) 2024	Controale efectuate (inopinat) 2023	Controale efectuate (inopinat) 2024
1.	Fabrică de nutrețuri combinate (FNC)	21	21	34	20	7	6
2.	Unitate de producere a hranei pentru animale fără utilizarea aditivilor (malaxor, moară);	62	62	38	28	3	5
3.	Depozit angro de furaje	205	206	90	88	87	71
4.	Unitate de comercializare a hranei pentru animale de interes economic	74	108	25	49	3	9
5.	Unități de comercializare a hranei pentru animale de companie	208	183	32	42	15	9
	TOTAL	570	580	219	227	115	100

Analiza datelor prezentate în tabel

Pe parcursul anului 2024, inspectorii din cadrul STSA au efectuat 227 controale planificate la unitățile, ce desfășoară activități în domeniul hranei pentru animale (utilizează, fabrică, depozitează, distribuie și comercializează).

În anul 2024, au fost efectuate controale inopinate, în baza cererilor parvenite de la agenții economici, pentru autorizarea/înregistrarea sanitară-veterinară a activităților în domeniul hranei pentru animale, constituind în total 100 controale.

Din totalul de 114 controale inopinate efectuate pe parcursul anului 2024, 14 controale inopinate au fost efectuate urmare a sesizărilor/plângerilor parvenite.

Tabelul 22

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsurile întreprinse	În anul 2023	În anul 2024
1.	Prescripții emise	22	30
2.	Procese-verbale de sancționare	9	8
3.	Suspendare activității	7	29

Analiza neconformităților

Neconformitățile cel mai frecvent constatate, urmare a desfășurării controalelor la unități supuse supravegherii:

- etichetarea necorespunzătoare a hranei pentru animale;
- hrană pentru animale cu termen expirat;
- certificate metrologice expirate;
- nerealizarea acțiunilor de Dezinsecție, Dezinfecție, Deratizare;
- neimplementarea principiilor de bună practică de igienă și/sau HACCP;
- lipsa registrului de intrare a materiei prime;

- lipsa registrului de ieșire a hranei pentru animale;

Tipurile de acțiuni

De sancționare

În cazul neconformităților minore constatate, urmare a desfășurării controalelor, au fost acordate prescripții pentru înlăturare/termene de remediere ale neconformităților cu desfășurarea controalelor pentru a constata remedierea neconformităților. În cazul deficiențelor majore, au fost aplicate sancțiuni contravenționale cu emiterea prescripțiilor pentru înlăturare/termene de remediere ale neconformităților, precum și cu efectuarea controalelor repetate.

Acțiuni pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

Pe parcursul anului 2024, au fost revizuite și aprobate 2 proceduri specifice:

Cod: PS/SV-FV-04/01 „Controlul unităților care depozitează/comercializează hrană pentru animale”.

Cod: PS/SV-FV-05/01 „Prelevarea probelor de hrană pentru animale”.

Tabelul 23

Realizarea programelor naționale de monitorizare

Denumirea programului național	Nr. de probe /măsurile planificate 2024	Nr. de probe/măsurile realizate 2024	Nr. de probe/măsurile realizate 2023	Numărul de probe neconforme 2024	Numărul de probe neconforme 2023
Programul de stat de monitorizare a hranei pentru animale, aprobat prin Ordinul nr.60 din 29.01.2024	410	408	410	5	4

Pentru monitorizarea inofensivității hranei pentru animale, probele prelevate au fost investigate în laboratoarele:

- I.P. „Laboratorul central Fitosanitar” - 70 probe;
- I.P. „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate” - 210 probe;
- I.P. „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”-130 probe.

Programul de supraveghere a materialelor furajere pentru anul 2024 a fost realizat la nivel de 99%.

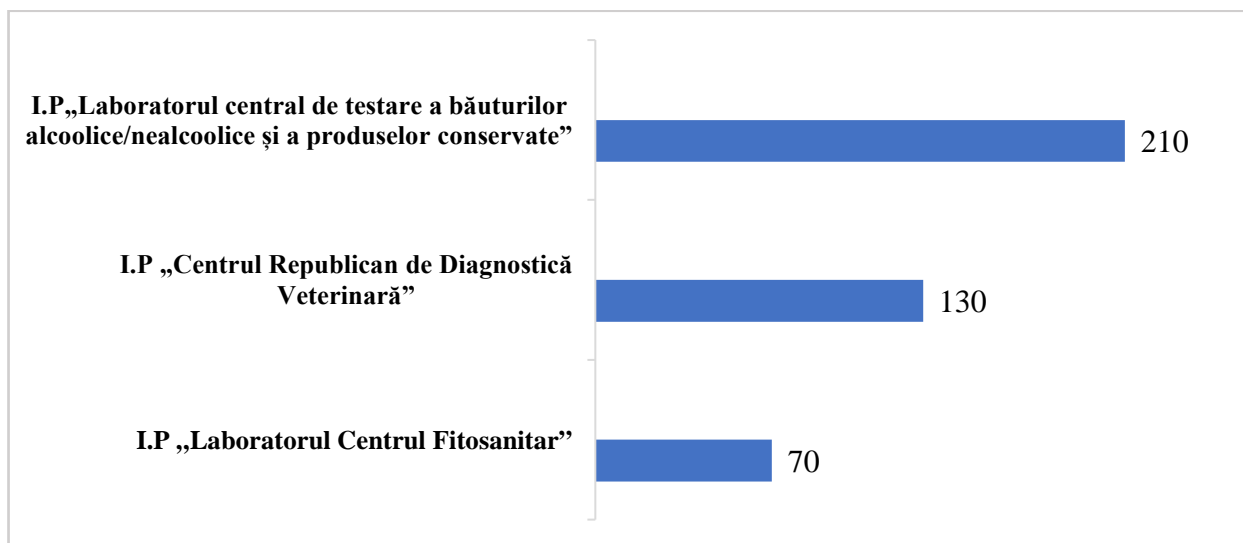

Figura 10 Laboratoare desemnate și numărul de probe prelevate pentru implementarea Programului de stat de monitorizare a hranei pentru animale

Analiza datelor prezentate:

În rezultatul implementării Programului de stat de monitorizare a hranei pentru animale, aprobat prin Ordinul nr.60 din 29.01.2024, în probele testate au fost identificate depășiri de Limite Maxime Admisibile (LMA) stabilite prin Hotărârea Guvernului nr.910/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitar-veterinare față de hrană pentru animale. Neconformitățile au fost înregistrate la probele de hrană pentru animale prelevate din unitățile autorizate la indicii:

- Salmonella Typhimurium - STSA Glodeni,
- Salmonella Haifa - STSA Ocnița;
- Salmonella Enteritidis – STSA Hincești;
- Salmonella Goldcoast – STSA Ungheni;
- Salmonella Woodhull – STSA Ungheni;

Urmare a înregistrării depășirilor de Limite Maxime Admisibile (LMA), inspectorii au demarat anchete de serviciu la unitatea unde s-a depistat neconformitatea și au întreprins următoarele măsuri pentru înlăturarea neconformităților:

- Stoparea producerii hranei pentru animale;
- Stoparea furajării animalelor din lotul neconform;
- Retragerea de pe piață a lotului de furaje;
- Utilizarea condiționată sau nimicirea lotului neconform.

Priorități pentru anul 2025

- Actualizarea Procedurii specifice PS/SV-FV-03/01 „Privind acțiunile întreprinse în cazul hranei pentru animale neconforme”.
- Identificarea posibilităților de testare la laboratoare externe a substanțelor interzise ca aditivi furajeri și substanțelor coccidiostatice pentru furaje nevizate.
- Actualizarea și adaptarea la cerințele normative curente în PS(D02/2B)-02/01 privind verificarea unităților de producere a furajelor combinate/furajelor medicamentate/aditivilor furajeri/preamesticurilor de aditivi furajeri.
- Actualizarea și adaptarea la cerințele normative curente în PS(D02/2B)-02/02 privind verificarea unităților de producere a hranei destinate animalelor de fermă pentru nevoile exclusive ale propriei exploatații (ferme cu moară, malaxor propriu, malaxor pentru furaje).
- Acordarea suportului consultativ inspectorilor din cadrul STSA în scopul sporirii calității activității de control.

2.5. Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine animală

Baza legală pentru efectuarea controalelor oficiale în domeniul producerii produselor alimentare de origine animală o constituie Legea nr.131/2012 privind controlul de stat și Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, după cum și alte acte normative relevante activității economice.

Inspectorii din cadrul STSA, Secția controlul siguranței alimentelor efectuează controlul oficial (inclusiv prelevarea de probe) în domeniul siguranței alimentelor după cum și autorizarea unităților care recepționează, produc, colectează, depozitează și procesează materie primă și alimente de origine animală. Aceștea, sunt responsabili de implementarea prevederilor Programului național de supraveghere a sănătății animalelor, sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine animală, precum și a Planului Național de Monitorizare a Reziduurilor și prezintă nivelulul central al Agenției rapoarte lunare, trimestriale, semestriale și anuale privind activitatea de bază a secției siguranța alimentelor.

Procesul de supraveghere a inspectorului include monitorizarea activității acestuia, de către conducătorul direct (șef subdiviziunii teritoriale), prin raportarea sistematică a activității de autorizare a unității și controlul oficial a acestora.

În anul 2024 au fost supuse controlului următoarele domenii de activitate ale operatorilor:

- Abator/unitate de producere a cărnii
- Secție de tranșare a cărnii
- Unitate pentru prelucrarea cărnii și a subproduselor din carne
- Unitate de producere a conservelor din carne
- Unitate de producere/procesare a salamurilor crude/uscate
- Unitate de fabricare a semipreparatelor și preparatelor culinare din carne și a amestecurilor din carne
- Unitate de procesare a ouălor și de fabricare a produselor din ouă
- Unitate de colectare, marcare și ambalare a ouălor
- Unitate de producere, prelucrare, depozitare și comercializare a produselor piscicole
- Unitate de colectare a peștelui
- Fabrică de produse lactate
- Unitate de procesare a laptelui
- Unitate de colectare și procesare a mierii de albine și a altor produse apicole
- Unitate de depozitare, procesare și comercializare a produselor de origine animală din import
- Depozit pentru produse de origine animală
- Centru de ambalare a produselor alimentare
- Piață agroalimentară
- Unitate de transport destinată transportării produselor alimentare.

Tabelul 24

Rezultatele controalelor oficiale

Număr unități 2024	Număr unități 2023	Controale efectuate (planificate) 2024	Controale efectuate (planificate) 2023	Controale inopinate 2024	Controale inopinate 2023
1177	1294	1203	1404	173	336

Analiza rezultatelor controalelor:

Pe parcursul anului 2024, din totalul de 1177 de unități autorizate sanitar-veterinar au fost efectuate 1203 controale planificate și 176 controale inopinate.

Tabelul 25

Controale desfășurate în anul 2024 la obiecte de control

N/o	Denumirea unităților	Unități autorizate total (nr.)	Autorizații de funcționare eliberate, (nr.)	Nr. unități inspectate în total	Planifi cate	Inopin ate
1.	Abatoare/puncte de sacrificare carne de ungulate domestice copitate	109	7	203	198	16
2.	Abatoare/puncte de sacrificare carne de pasăre și lagomorfe	35	2	100	35	6
3.	Unități de procesare a cărnii (produse din carne)	61	4	108	99	21
4.	Unități de procesare a cărnii (semifabricate și carne separate mecanic)	127	18	107	140	33

5.	Unități de procesare a laptelui	45	6	83	60	23
6.	Centre de colectare a laptelui	454	17	364	325	39
7.	Centre de sortare și ambalarea ouălor	26	2	31	27	4
8.	Unități de procesare/export a mierii și produselor apicole	31		30	30	1
9.	Unități de procesare a peștelui	33	2	28	26	3
10.	Depozit cu condiții termice specifice de păstrare a produselor de origine animală	82	12	59	53	4
11.	Depozit de tip mixt pentru păstrarea produselor de origine animală și non animală	66		21	15	5
12.	Piețele agroalimentare	94	4	67	56	17
13.	Unități de prelucrare a subproduselor nedestinate consumului uman	14		2	2	1
	TOTAL	1177	74	1203	1036	173

Tabelul 26

Realizarea programelor naționale de monitorizare

N/o	Denumirea programului național	Nr. de probe planificate 2024	Nr. de probe realizate 2024	Nr. de probe realizate 2023	Nr de probe neconforme 2024	Nr. de probe neconform 2023
1.	Planul de monitorizare a reziduurilor în produsele de origine animală pentru anul 2024, aprobat Ordinul nr.57 din 25 ianuarie 2024.	891	891	985	3	0
2.	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor Cu privire la prelevarea probelor în cadrul sănătății plantelor și furajelor	6404 indici	6400 indici	5704 indici	164	86

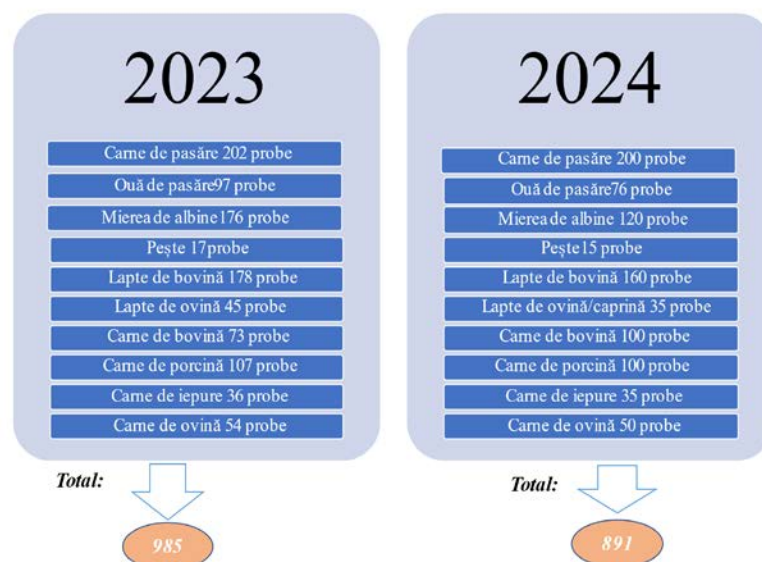

Figura 11
Evoluția numărului de probe planificate la implementarea PNMR în perioada 2023-2024
Analiza datelor prezentate în tabel

Programele naționale de monitorizare a reziduurilor, indicii de calitate și microbiologice. Anual, Agenția elaborează Planul național de monitorizare a reziduurilor (PNMR, care este transmis spre aprobare și publicare către DG SANTE până la finele lunii martie. Planul dat include numărul de probe ce urmează a fi aprobate pe categorii de produse. Numărul acestora, pentru fiecare categorie de produs în parte, este stabilit direct proporțional cu cantitățile produse într-o unitate administrativ-teritorială. Probele respective se testează la prezența reziduurilor de medicamente de uz veterinar, pesticide și contaminanților aprobat prin Ordinul nr.57 din 15.01.2024.

Pentru anul 2024 în conformitate cu Ordinul nr.57 din 15.01.2024 cu privire la aprobarea Planului de motorizare a reziduurilor au fost planificate:

- 76 probe ouă pentru consum;
- 160 probe lapte de bovină;
- 35 probe lapte de ovină;
- 200 probe carne de pasăre;
- 120 probe miere de albine
- 15 probe pește (unitatea producere caviar „Aquatir”);
- 100 probe carne de bovină
- 100 probe carne de porcină
- 50 probe carne de ovină/caprină
- 35 probe carne de iepure

Pentru elaborarea PNMR au fost încheiate 3 contracte cu următoarele laboratoare internaționale:

1. Contractul Institutului de Igienă și Sănătate Publică Veterinară
2. Contractul Direcției Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor Suceava
3. Contractul Eurofins Food Testing SRL

Programului de monitorizarea și supraveghere în domeniul sănătății plantelor, siguranței alimentelor și furajelor, prevede monitorizarea criteriilor de siguranță și calitate în unitățile de producere/procesare a alimentelor de origine animală. Programul presupune frecvența efectuării controalelor oficiale/prelevării de probe în unitățile producere/procesare produse de origine animală, în dependență de categorizarea acestora în urma analizei riscului. Îndeplinirea programelor se realizează de inspectorii din STSA, prin prelevarea oficială de probe și inspectarea unităților, care la rândul lor sunt supuși auditării de la nivel central. Rezultatele neconforme privind programele date sunt

aduse la cunoștință direcțiilor de la nivelul central al Agenției, cu dispunerea întreprinderii măsurilor de rigoare.

În cadrul **Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor, siguranței alimentelor și furajelor, care prevede monitorizarea criteriilor de siguranță și calitate în unitățile de producere/procesare a alimentelor de origine animală pentru anul 2024**, au fost investigate și distribuite numărul de probe după cum urmează:

1. Monitorizarea unităților de producere a cărnii roșii:

Au fost prelevate **370 probe**, fiind analizate pentru indicatorii microbiologici, respectiv:

- ✓ Salmonella
- ✓ Enterobacteriaceae
- ✓ Numărul total de colonii aerobe
- ✓ Detectia și numărul enterococilor intestinali
- ✓ Detectia și numărul Escherichia coli.

2. Monitorizarea unităților de producere a cărnii de pasăre:

În cadrul acestui program, au fost prelevate **137 probe**, care au fost analizate pentru:

- ✓ Campylobacter
- ✓ Salmonella (detectie și serotipizare)
- ✓ Conținutul total de fosfor recalculat în P₂O₅
- ✓ Conținutul medie de apă
- ✓ Detectia și numărul enterococilor intestinali
- ✓ Detectia și numărul Escherichia coli.

3. Monitorizarea unităților de tranșare/procesare a cărnii și produselor din carne:

Au fost recoltate **655 probe**, analizate pentru:

- ✓ Listeria monocytogenes
- ✓ Salmonella
- ✓ E. coli
- ✓ Numărul total de colonii aerobe
- ✓ Indicatori fizico-chimici (cloruri, umiditate, grăsime, proteină, carbohidrați, valoare energetică, amidon, fosfați, nitriți, acizi grași saturați/nesaturați)
- ✓ Hidroxiprolină și proteină (pentru raportul colagen/proteină)
- ✓ Benzo(a)piren
- ✓ Detectia și numărul enterococilor intestinali
- ✓ Detectia și numărul Escherichia coli.

4. Monitorizarea unităților de prelucrare a ouălor:

Au fost analizate **2 probe** pentru:

- ✓ Salmonella
- ✓ Enterobacteriaceae.

5. Monitorizarea unităților de procesare a peștelui și produselor din pește:

Au fost prelevate **250 probe**, fiind investigate pentru:

- ✓ Listeria monocytogenes
- ✓ Indicatori fizico-chimici (umiditate, cloruri, glazură, metale grele - mercur)
- ✓ Examen parazitologic
- ✓ Histamina
- ✓ Benzo(a)piren
- ✓ Detectia și numărul enterococilor intestinali
- ✓ Detectia și numărul Escherichia coli.

6. Monitorizarea unităților de procesare a mierii:

Au fost recoltate **54 de probe**, analizate pentru:

- ✓ Conținut de apă
- ✓ Aciditate
- ✓ Indice diastazic
- ✓ Zaharuri reducătoare și ușor hidrolizabile
- ✓ Hidroximetilfurfurol
- ✓ Organoleptica
- ✓ Raport glucoză/fructoză (pentru mierea de salcâm).

7. Monitorizarea unităților de procesare a laptelui și produselor lactate:

În acest sector au fost prelevate **326 probe**, analizate pentru:

- ✓ *Listeria monocytogenes*
- ✓ Enterobacteriaceae
- ✓ *Salmonella*
- ✓ *E. coli*
- ✓ *Staphylococcus aureus*
- ✓ Indicatori fizico-chimici (apă, cloruri, grăsimi, proteine, carbohidrați, valoare energetică, aciditate, punct de congelare, substanță uscată degresată)
- ✓ Grăsimi străine
- ✓ Acizi grași saturați/nesaturați
- ✓ Detecția și numărul enterococilor intestinali
- ✓ Detecția și numărul *Escherichia coli*.

8. Monitorizarea exploataților de procesare a laptelui materie primă:

În acest sector au fost prelevate **1320 probe**, analizate pentru:

- ✓ Celule somatice
- ✓ Numărul total de germeni
- ✓ Punctul de îngheț.

Astfel, pentru anul 2024, au fost monitorizate produsele alimentare de origine animală conform legislației în vigoare într-un număr de aproximativ **3100 de probe**, și peste **6404 de indici**.

În anul 2024 au fost elaborate Ordine cu privire la monitorizarea unităților și produselor alimentare de origine animală:

1. Ordinul nr.548 din 10 noiembrie 2024 Cu privire la delegarea și prelevarea probelor de produse lactate. Conform ordinului menționat au fost prelevate 50 de probe de produse lactate (unt, cașcaval, smântână, brânzeturi cu cheag tari și moi) de la unitățile de comerț, fiind expediate la laboratorul de referință IP „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”, pentru investigații la grăsimi străine (trigliceride). În urma recepționarilor rezultatelor de la laborator, neconformități nu au fost depistate.

2. Ordinul nr.432 din 28 august 2024, referitor la prelevarea probelor de pește și produse pescărești congelate în conformitate cu legislația și reglementările în vigoare, a avut ca scop informarea corectă a consumatorului și prevenirea înșelăciunilor economice, în special a practicilor frauduloase referitoare la creșterea artificială a greutateii nete. Programul s-a axat pe evaluarea peștelui congelat în ceea ce privește etichetarea țării de origine, speciilor, greutateii nete și procentului de glazură. Scopul final era asigurarea transparenței și corectitudinii în industria peștelui și a produselor pescărești, promovând încrederea consumatorilor și protejând integritatea pieței prin etichetare corectă.

3. În conformitate cu Ordinul nr.201 din 11.03.2024 privind listarea unităților de procesare a mierii și produselor apicole autorizate pentru export în UE, au fost realizate 16 audituri HACCP la unitățile de procesare a mierii. Aceste audituri au vizat respectarea modificărilor legislative introduse de Uniunea Europeană, în special art.127, lit.c) din Regulamentul UE 2017/625 și pct.(6) din Regulamentul UE 2023/2652, în scopul asigurării conformității cu noile cerințe ale Uniunii Europene.

Auditul sistemului HACCP a avut ca scop evaluarea elaborării, implementării și menținerii procedurilor permanente, bazate pe principiile analizei pericolelor și stabilirii punctelor critice de

control, în concordanță cu aplicarea bunelor practici de igienă. Acest lucru a fost realizat de către Operatorii din domeniul alimentar, conform prevederilor Legii 306/2018 privind siguranța alimentelor, Legii 296/2017 privind cerințele generale de igienă și Codex Alimentarius CXC 1-1969 – Principii generale de igienă a alimentelor.

Analiza celor mai frecvente neconformități depistate în activitatea operatorilor:

Cele mai multe neconformități în cadrul desfășurării auditului

- Planul HACCP nu a fost supus unei revizuii și ajustări adecvate în situațiile în care s-a constatat că nu era suficient;
- Planul (planurile) HACCP scris(e) nu este (sunt) pus(e) în aplicare în mod eficace;
- Rezultatul analizei riscurilor și al stabilirii PCC nu este satisfăcător;
- Nu au fost identificate și descrise corect toate riscurile biologice, chimice sau fizice, care pot apărea în mod rezonabil în fiecare etapă;
- Nu sunt utilizate resurse externe pentru a spori nivelul de cunoștințe în materie de competențe și/sau pentru a dezvolta competențele (instruiri externe);
- Diagrama flux (sau imaginea de ansamblu) nu este completă și corespunzătoare situației de la fața locului;
- Frecvența monitorizării nu este satisfăcătoare Procedurile nu permit punerea în aplicare a acestor acțiuni corective în timp util;
- Nu sunt evidențele de monitorizare păstrate și revizuite de persoana responsabilă/personalul responsabil;
- Membrii personalului nu beneficiază de suficiente cursuri de formare pentru a efectua operațiunile de monitorizare;
- Nu au fost instituite proceduri de verificare pentru a demonstra eficacitatea programului HACCP;
- Nu au fost identificate în mod clar punctele critice de control (și, eventual, programele preliminare operaționale (PRPO)) pentru fiecare risc semnificativ;
- Nu au fost validate limitele critice;
- Datele din evidență nu au fost autentificate prin semnătură și verificare;
- Evidența datelor nu este conformă cu valorile reale constatate de auditor în timpul auditului;
- Punctele critice de control (și, eventual, PRPO) nu sunt rezonabile și justificabile, pe baza unei analize a riscurilor;
- Nu au fost finalizate instrucțiunile de lucru pentru fiecare punct critic de control (și, eventual, PRPO);
- Procedurile de monitorizare nu specifică ce, când, cum, unde și cine este persoana responsabilă/personalul responsabil;
- Nu au un program de bunele practici de igienă (BPI) care stă la baza planului.

Măsurile în caz de petiții/sesizări

Pe parcursul anului 2024, pe domeniu au fost examinate - 141 petiții cu privire la conformitatea produselor, inclusiv - 53 petiții înregistrate electronic și, 39 - parvenite de la alte autorități (ISSPNPC, IGP, ANSP, APL).

În urma examinării, 31 petiții (22%) au fost confirmate, prin acțiuni de control, respective 2 cazuri de succes.

Din oficiu au fost examinate 31 petiții (22 %), ce nu întruneau prevederilor legale (lipsă probe, semnătură, obiectul controlului, etc.).

Petițiile examinate au vizat următoarele subiecte principale ce țin de încălcarea regulilor de comerț:

- calitatea produselor;
- marcare neconformă;
- termenul de valabilitate expirat;
- practici comerciale incorecte;
- lipsa informației în limba de stat;
- înșelare la măsurat, la cântar, la achitare;

- refuz de a vinde, de a presta serviciu;
- lipsa indicatorului de preț;
- diferența de preț raft/casă;
- încălcarea regimului de lucru;
- nesoluționarea reclamației, refuz de a prezenta Registrul de reclamații.

Totodată, la examinarea petițiilor, pentru neconformitățile depistate au fost aplicate 99 măsuri juridice, din care 30 prescripții și 69 procese-verbale cu privire la contravenție.

Certificarea oficială a producției

Toate loturile de carne materie primă destinate consumului uman sunt supuse certificării sanitar-veterinare. Certificarea sanitar-veterinară oficială pentru piața locală cuprinde efectuarea controlului veterinar, a investigațiilor de laborator și a altor măsuri sanitar-veterinare pentru stabilirea inofensivității produselor de origine animală în vederea protecției sănătății publice, cu eliberarea certificatelor sanitar-veterinare corespunzătoare de către medicii veterinari oficiali.

Date privind expertiza sanitar-veterinară a produselor de origine animală:

În urma supravegherii sanitar-veterinare în anul 2024 au fost supuse expertizei sanitar-veterinare animale sacrificate/păsări, 19634697 capete etc:

- bovine sacrificate – 18356;
- ovine caprine –32911;
- cabaline – 117;
- suine –953743;
- pasări – 18533704;
- alte specii (iepuri)– 95866;

Produce neconforme care au fost retrase/nimicite:

- carne în cantitate de 28962,62 kg;
- subproduse în cantitate de 485078,66 kg;

Sacrificările de animale în 2023 și 2024

Tabelul 27

Numărul expertizelor sanitar-veterinare efectuate în anii 2023-2024

N/o	Specie	În anul 2023	În anul 2024
1.	Bovine	20.359	18.356
2.	Ovine/Caprine	28.046	32.911
3.	Cabaline	107	117
4.	Suine	338118	445293
5.	Păsări	16.128.130	18.533.704
6.	Alte specii (Iepuri)	35.506	95.866
	Total	17.686.294	19.126.247

Astfel se observă o creștere semnificativă a numărului de suine, păsări și iepuri sacrificați în 2024, comparativ cu anul 2023. Totodată, numărul bovinelor sacrificate a scăzut.

Eliberarea certificatelor sanitar-veterinare pentru carnea produsă la abatoare cu destinația pe piața locală se face de către medicul veterinar desemnat de ANSA. Certificatele sanitare-veterinare pentru export se eliberează doar de către medicii veterinari oficiali inspeciori din cadrul subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor și desemnați prin Ordin ANSA.

Pe parcursul anului 2024 au fost eliberate 38811 certificate sanitar veterinare.

Numărul de certificate sanitar-veterinare eliberate în 2023 și 2024

N/o	Subdiviziunea teritorială pentru Siguranța Alimentelor	Numărul de certificate eliberate
1.	Anenii Noi/Căușeni/Ștefan Vodă	6890
2.	Drochia/Rîscani/Soroca/Florești	4740
3.	Edineț/Briceni/Ocnița/Donușeni	3665
4.	Orhei/Rezina/Telenești/Șoldănești	5714
5.	mun.Chișinău/Ialoveni/Strășeni/Criuleni/Dubăsari	6439
6.	Hîncești/Cimișlia/Basarabeasca/Leova	3629
7.	Comrat/Ceadâr-Lunga/Vulcănești	2630
8.	Cahul/Taraclia/Cantemir	1822
9.	Ungheni/Nisporeni/Călărași	1669
10.	mun.Bălți/Sîngerei/Glodeni/Fălești	1613

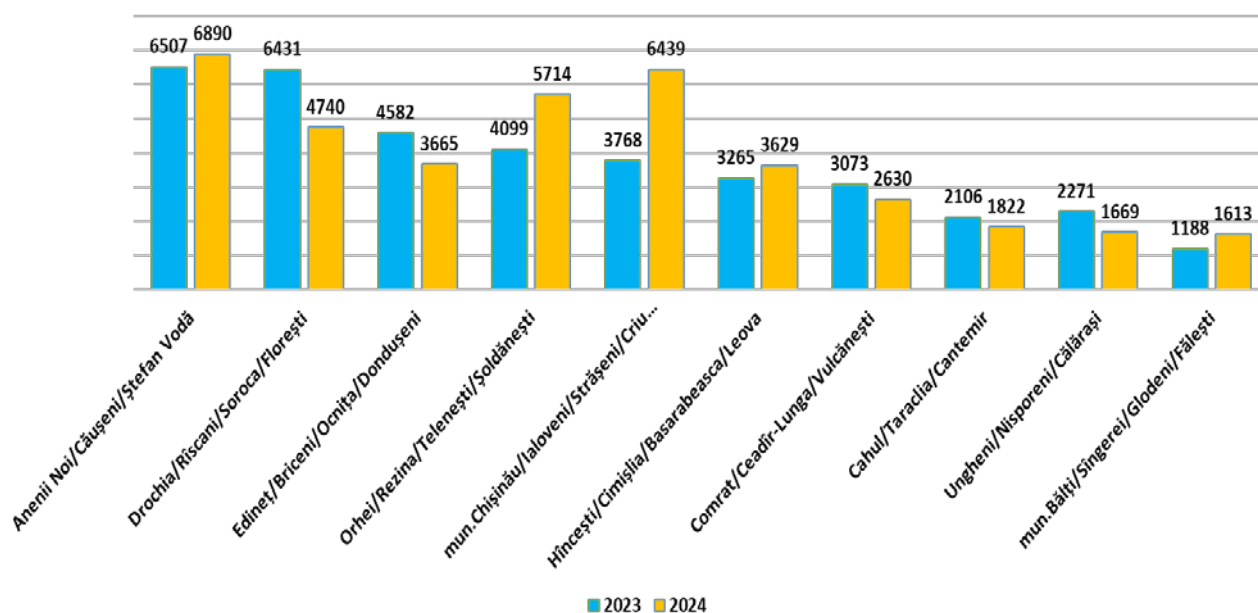

Figura 12

Numărul de certificate sanitar-veterinare eliberate în 2023 și 2024

În anul 2024 au fost exportate următoarele produse de origine animală:

- Înghețată în asortiment – 1690 tone
- Brânză și cașcaval – 126 tone
- Ouă – 640 tone
- Carne de bovină – 150 tone
- Carne de pasăre – 233 tone
- Carne de ovina – 470 tone
- Miere de albine – 2473 tone
- Caviar – 3,8 tone

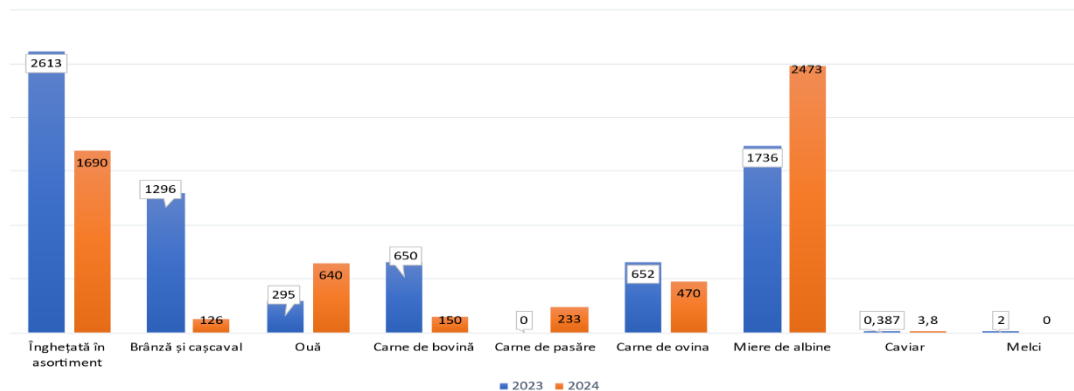

Figura 13
Evoluția Exporturilor de Produse de Origine Animală în 2023 și 2024

Graficul comparativ ilustrează evoluția exporturilor pentru fiecare categorie de produse între anii 2023 și 2024. Se observă o scădere de export pentru înghețată, brânză și cașcaval, dar o creștere semnificativă pentru ouă, carne de pasăre, miere de albine și caviar.

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor:

Agenția, în calitate de autoritate de supraveghere și control, organizează în mod continuu instruire și consultații cu operatorii din domeniul alimentar pe toate domeniile de competență, la fel mereu își exprimă deschiderea față de mediul de afaceri, Asociațiile de profil și alte părți interesate, pentru contribuirea la atingerea obiectivului comun: protejarea drepturilor consumatorilor, promovarea competitivității sectorului privat, exporturilor agro-alimentare și sporirea investițiilor directe în economia Republicii Moldova, au fost organizate întâlniri cu producătorii/procesatorii produselor alimentare de origine animală și anume:

- ❖ instruirea dedicată domeniului laptelui și produselor lactate cu genericul: Cerințele privind producerea și plasarea pe piață a laptelui și produselor lactate, respectiv promovarea pe noi piețe de desfacere, unde au participat 20 de agenți economici.

- ❖ instruirea cu tematica: Prezentarea studiului privind potențialul de dezvoltare de produse lactate din Moldova, unde au participat 20 de agenți economici.

- ❖ Masă rotundă în cadrul Institutului de Standardizare din Moldova prezentare ”Cerințe privind producerea și plasarea pe piață a cărnii și produselor din carne. Promovarea a noi piețe de desfacere” detalii, privind cerințele față de unitățile de producere și procesare a laptelui și a produselor lactate, pe întregul lanț valoric, identificând, astfel, pașii necesari pentru a deveni o unitate de procesare autorizată pentru exportul în UE, cu prezentarea „Ghidului privind conformarea cu reglementările Uniunii Europene pentru exportul de lapte și produse lactate”, elaborat în comun cu sprijinul Proiectului „Reforma Climatului Investițional în Republica Moldova”, finanțat de Guvernul Suediei și implementat de Corporația Financiară Internațională (IFC).

- ❖ Instruirea agenților economici cu tematica: Cerințele naționale aplicate la importul și comercializarea ouălor pentru consum uman, au participat 10 agenți economici.

- ❖ Instruirea agenților economici cu tematica: Noile modificări a legislației care reglementează etichetarea peștelui și a produselor pescărești, au participat 25 agenți economici.

Instruiri externe organizate pentru specialiștii de la nivelul central al Agenției din domeniu supravegherii siguranței produselor de origine animală

1. În perioada 26–27 februarie 2024 a avut loc a doua misiune de asistență tehnică în cadrul ANSA. Ședințe de lucru privind responsabilitățile direcțiilor de profil în elaborarea planului național de monitorizare a reziduurilor, cu suportul Proiectului UNIDO.

2. În perioada 29 aprilie 2024 a avut loc instruire cu tematica „Practici europene durabile în materie de agricultură conservativă pentru Republica Moldova”. Program de instruire axat pe promovarea practicilor agricole durabile în contextul european.

3. În perioada 30 aprilie 2024 a avut loc Instruiri cu tematica „Prevederi specifice în domeniul protecției consumatorilor și aspectele practice din domeniu (partea I)”. Eveniment axat pe reglementările și aspectele practice ale protecției consumatorilor.

4. În perioada 14–17 mai 2024 a avut loc Workshop în Uzbekistan: „Întărirea codului internațional privind măsurile de marketing al substituenților de lapte matern”. Workshop dedicat întăririi codului internațional privind marketingul substituenților de lapte matern și monitorizarea sistemelor de punere în aplicare pentru protejarea alăptării în Europa și Asia Centrală.

5. În perioada 29–30 mai 2024 au avut loc Instruiri privind procesul de armonizare și cadrul de reglementări ale UE, eveniment organizat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, axat pe Regulamentul European nr. 625/2017 privind controalele oficiale ale produselor alimentare de origine animală.

6. În perioada 14–27 iunie 2024 a avut loc instruire în China cu tematica „Standardizarea importurilor de produse agricole și produse alimentare pentru Republica Moldova”. Program de instruire axat pe standardizarea importurilor de produse agricole și alimentare în contextul relațiilor comerciale cu China.

7. În perioada 22–26 iulie 2024 au avut loc Instruiri practice în abatoare din Saxonia Inferioară, Germania. În cadrul Acordului între Oficiul de Stat pentru Protecția Consumatorilor și Siguranța Alimentelor al Saxoniei Inferioare (LAVES) și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) a Republicii Moldova, au fost organizate instruiri practice pentru 15 medici veterinari oficiali din abatoare în 5 abatoare din Saxonia Inferioară, Republica Federală Germania.

8. În perioada: 21–22 august 2024 a avut loc Workshop-ul. „Creșterea gradului de conștientizare cu privire la rolul metrologiei în evaluarea siguranței alimentare”, Eveniment dedicat aprofundării cunoștințelor despre importanța metrologiei în asigurarea siguranței alimentare.

9. În perioada 9–14 septembrie 2024 a avut loc instruirea privind Aide-mémoire – misiune de expert tehnic desfășurată de către proiectul UNIDO, Program de instruire axat pe elaborarea și utilizarea Aide-mémoire în cadrul misiunilor de expertiză tehnică.

10. În perioada 24–29 noiembrie 2024 a avut loc Sesiune de instruire și schimb de experiență între colegii din România (ANSVSA). Eveniment cu sprijinul proiectului „Îmbunătățirea conformității cu standardele prin creșterea capacităților naționale de monitorizare a reziduurilor” al UNIDO, axat pe elaborarea și implementarea Planului Național de Monitorizare a Reziduurilor.

11. În perioada 19 decembrie 2024 a avut loc Workshop-ul „Consiliului Național pentru Abilitare Economică și Egalitate de Gen”, eveniment organizat de UN Women, axat pe promovarea abilitării economice și a egalității de gen.

12. În perioada 27 decembrie 2024 a avut loc instruirea cu genericul „Certificarea sanitar-veterinară prin sistemul CEFTA TRACES NT”. Program de instruire privind procedurile de certificare sanitar-veterinară utilizând sistemul CEFTA TRACES NT.

Instruiri interne organizate de nivelul central pentru inspectorii din STSA ale Agenției

1. În perioada 05.02. - 09.02.2024, Direcția siguranța alimentelor de origine animală a efectuat o instruire cu tematica „Implementarea Programului național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine animală pentru anul 2024”, conform Ordinului nr. 74 din 31 ianuarie 2024, au fost instruiți 76 de inspectorii din cadrul Subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor.

2. În perioada 18.03. – 22.03.2024 a fost desfășurată o instruire externă cu tematica: Bunele practici de igienă, Implementarea sistemului HACCP și de aplicare a procedurilor de inspecție în unitățile de producere/procesare a produselor de origine animală și nonanimală, conform Ordinul nr. 208 din 13 martie 2024, au fost instruiți 47 inspectorii.

3. În perioada de 01 noiembrie 2024 a fost organizată instruirea privind „Etichetarea produselor alimentare de origine animală”;

4. În perioada 11.12.2024-23.12.2024 Direcția siguranța produselor alimentare de origine animală a organizat un seminar de instruire cu tematica Trasabilitatea produselor alimentare de origine animală, unde au fost instruiți 115 de inspectori din cadrul Subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor.

Pe parcursul anului 2024 au fost revizuite/elaborate următoarele proceduri/instrucțiuni/pliante:

1. Procedură Specifică: Autorizarea și listarea unităților din domeniul produselor de origine animală destinate consumului uman;

2. A fost elaborat și aprobat Ordinul Nr.414 (anexa 2) din 21 iunie 2024 Privind elaborarea, implementarea și verificarea planului de autocontrol al operatorilor din domeniul siguranței produselor alimentare de origine animală;

3. A fost elaborat Manualul privind cele mai importante baze juridice ale UE care se aplică în contextul inspecției ante-mortem și post-mortem în abatoare;

4. Au fost elaborate și tipărite pliante cu informații despre asigurarea și controlul trasabilității produselor alimentare de origine animală și Sistemul de management al siguranței alimentelor (HACCP).

Tabelul 29

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsurile întreprinse	În anul 2023	În anul 2024
1.	Procese verbale de sancționare	196	69
2.	Suspendare activității	108	0

Priorități pentru anul 2025

- elaborarea și actualizarea cadrului operațional și de reglementare;
- organizarea de instruirii cu persoanele responsabile din cadrul STSA;
- Implementarea Programului național de supraveghere a sănătății animalelor, sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine animală în vederea prelevării numărului suficient de probe și analiza lor în laborator;
- Implementarea Planului național de monitorizare a reziduurilor;
- Implementarea cerințelor sanitar-veterinară, siguranța și calitatea produselor alimentare de origine animală în conformitate cu legislația europeană în comun cu operatorii economici din domeniul alimentar pentru a fi eligibili pe piața Uniunii Europene;
- Planificarea și desfășurarea auditurilor HACCP la unitățile din domeniul producției/procesării produselor de origine animală;
- Verificarea controalelor oficiale desfășurate de inspectorii STSA.

2.6. Sistemul de control al unităților de procesarea a alimentelor de origine nonanimală

Controlul unităților de procesare a alimentelor de origine nonanimală este reglementat de actele legislative, prevederile cărora sunt armonizate cu Regulamentele Uniunii Europene. Controlul se realizează conform prevederilor Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor

Tabelul 30

Rezultatele controalelor oficiale

Numărul de unități 2023	Numărul de unități 2024	Controale efectuate (planificate) 2023	Controale efectuate (planificate) 2024	Controale efectuate (inopinate) 2023	Controale Efectuate (inopinate) 2024
3434	4392	765	760	585	594

Analiza datelor prezentate în tabel

- Numărul unităților controlate din domeniu a crescut în anul 2024 comparativ cu anul 2023. Totodată, s-au înregistrat unități/activități noi din domeniul procesării produselor alimentare de origine nonanimală;

- Diminuarea numărului controalelor oficiale planificate în anul 2024, comparativ cu anul 2023, se explică prin tendința optimizării controalelor pentru facilitarea activității de întreprinzătorilor a operatorilor din domeniul alimentar.

Tabelul 31

Îndeplinirea programelor naționale

N/o	Denumirea programului național	Nr. de probe/măsurile planificate 2024	Nr. de probe/măsurile realizate 2024	Nr. de probe/măsurile realizate 2023	Numărul de probe neconforme 2024	Numărul de probe neconforme 2023
1. Programul Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2024 aprobat prin Ordinul nr.641/2023 din care au derivat:						
1.1.	Programul de monitorizare a reziduurilor de pesticide în produsele alimentare de origine vegetală (Anexa nr.3 la Ordinul 62/2024); 2. Programul de monitorizare a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală (Anexa nr.4 la Ordinul 62/2024); 3. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor (Anexa nr.2 la Ordinul 61/2024, indicator:	640	633	615	34	52

	<p>reziduuri de pesticide, conținutul de nitrați);</p> <p>4. Planul de prelevare a eșantioanelor de produse alimentare de origine vegetală provenite din import planificate pentru monitorizarea respectării limitei maxime admisibile a reziduurilor de pesticide (Anexa nr.1 la Ordinul nr.55/2024);</p> <p>5. Planul de prelevare a eșantioanelor de produse alimentare de origine vegetală provenite din import planificate pentru monitorizarea conținutului de nitrați (Anexa nr.2 la Ordinul nr.55/2024);</p> <p>6. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală autohtone și de import (Anexa nr.4 la Ordinul nr.409/2024 (reziduuri de pesticide (min.350 substanțe active)).</p>					
1.2.	<p>Programul de monitorizare și supraveghere a siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală și alimentație publică autohtone (Anexa nr.1 la Ordinul 62/2024);</p> <p>2. Programul de monitorizare și supraveghere a siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală și alimentație publică de import (Anexa nr.2 la Ordinul 62/2024);</p> <p>3. Programul de monitorizare a organismelor modificate genetic în materia primă și produsele alimentare de origine nonanimală (Anexa nr.5 la Ordinul 62/2024);</p> <p>4. Programul de monitorizare și</p>	834	809	807	53	21

	<p>supraveghere a indicatorilor microbiologici și a acizilor grași trans în produsele alimentare de origine nonanimală (Anexa nr.6 la Ordinul 62/2024);</p> <p>5. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor (Anexa nr.3 la Ordinul 61/2024);</p> <p>6. Ordinul nr.409/2024 (Anexa nr.1 (Fumonisine, Alergeni nedeclarați));</p> <p>7. Ordinul nr.409/2024 (Anexa nr.2 (conținutul de iod în sare alimentară));</p> <p>8. Ordinul nr.409/2024 (Anexa 3 (Hidrocarburi policiclice aromatice, Dioxine și bifenili policlorurați, Suma dintre 3-monoclorpropandiol (3-MCPD) și esteri ai acizilor grași de 3-MCPD, exprimată ca 3-MCPD, E 620-625 E 210-213 E 338-341, E 343, E 450-452, Conținutul de iod Coloranți sintetici: E 102; E 104; E 110; E 122; E 124; E 129; Coloranți sintetici: E 102; E 104; E 110; E 122; E 124; E 129; Autenticitatea, Acid cianhidric, Oxid de etilenă, compoziție acizi grași));</p> <p>9. Ordinul nr.409/2024 (Anexa 4 (Toxinele T-2 și HT-2 în cereale și produsele pe bază de cereale, Acrilamida)</p>					
--	---	--	--	--	--	--

Programul național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală pentru anul 2024

Programul național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală pentru anul 2024, este aprobat în temeiul Legii nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, Hotărârii de Guvern nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Lista produselor agroalimentare de origine autohtonă, cât și de import, planificate pentru monitorizarea respectării limitei maxime admisibile (LMA) a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați, inclusiv numărul de probe preconizate spre prelevare pentru anul 2024, au fost aprobate prin Ordinul nr.641 din 22 decembrie 2023 cu privire la aprobarea Programului Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2024, Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală, din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor pentru anul 2024 (reziduuri de pesticide și a conținutul de nitrați) conform Anexei nr.3 și 4 din Ordinul nr.62 din 29 ianuarie 2024, Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor, pentru anul 2024 (reziduuri de pesticide și conținutul de nitrați) conform Anexei nr.2 din Ordinul nr.61 din 29 ianuarie 2024, Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală și alimentația publică pentru anul 2024 în cadrul laboratoarelor contractate conform Ordinului nr.409 din 20 iunie 2024 și Programul Național de monitorizare a conținutului de nitrați și a reziduurilor de pesticide în produsele alimentare de origine vegetală provenite din import pentru anul 2024 Ordinul nr.55 din 25 ianuarie 2024.

Laboratorul desemnat pentru efectuarea investigațiilor în scopul implementării programului de monitorizare a respectării LMA a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați a fost I.P. „Laboratorul Central Fitosanitar”, mun. Chișinău, str. Meșterul Manole, 4, pentru care Agenția exercită calitatea de fondator.

Numărul probelor de produse vegetale autohtone, ce urmează a fi prelevate, au fost repartizate fiecărei STSA conform Ordinului nr.62/2024 Anexa nr.3 și 4.

Pentru monitorizarea respectării LMA a reziduurilor de pesticide, în anul 2024, a fost preconizată analiza a 530 probe, dintre care produse autohtone–240 și 290 provenite din import (în conformitate cu Anexa nr.1 la Ordinul nr.55 din 25.01.2024).

Pentru monitorizarea respectării LMA a conținutului de nitrați, în anul 2024, a fost preconizată analiza a 65 probe, dintre care produse autohtone–28 și 37 provenite din import (în conformitate cu Anexa nr.2 la Ordinul nr.55 din 25.01.2024);

Referitor la monitorizarea respectării LMA a reziduurilor de pesticide și LMA a conținutului de nitrați în produsele autohtone, pentru anul 2024, au fost preconizate suplimentar în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor-20 de probe pentru determinarea reziduurilor de pesticide și 5 probe pentru determinarea conținutului de nitrați.

Totodată, conform Ordinului nr.409 din 20.06.2024 au fost prelevate și investigate 15 probe de produse autohtone (semințe și fructe oleaginoase, cereale) și 5 probe de produse importate (semințe și fructe oleaginoase) la reziduuri de pesticide în laboratorul acreditat Agro.Biolab Laboratory Sociata'a Responsabilita'Limitata, Italia.

Urmare a implementării programului de monitorizare, au fost depistate următoarele:

■ **Depășirea reziduurilor de pesticide** în 28 de loturi dintre care: 11 loturi de fructe, 7 loturi de legume, 5 loturi de cereale și 5 loturi de ceai.

1. Rodii: 2 loturi, țara de origine: Turcia, mărimea loturilor de 21000 kg și 20900 kg, loturile au prezentat depășirea reziduurilor de pesticid *Acetamiprid*;

2. Struguri de masă: 3 loturi, țara de origine: Turcia, mărimea loturilor de 14000 kg, 10300 kg și 57,3 kg, loturile au prezentat depășirea reziduurilor de pesticide *Acetamiprid* și *Lambda-Cihalotrin*;

3. Căpșune: 1 lot, țara de origine: Albania, mărimea lotului 1889 kg, lotul a prezentat depășirea reziduuului de pesticid *Tebuconazol*;

4. Banane: 2 loturi țara de origine: Ecuador, mărimea lotului 23181 kg și 24960 kg, loturile au prezentat depășirea reziduuului de pesticid *Clorpirifos*;

5. Piersici: 1 lot, țara de origine: Egipt, mărimea lotului 190 kg, lotul a prezentat depășirea reziduuului de pesticid *Ciflutrin*;

6. Piersici: 1 lot, țara de origine: Republica Moldova, mărimea lotului 250 kg, lotul a prezentat depășirea reziduuului de pesticid *Imidacloprid*;

7. Mere: 1 lot, țara de origine: Republica Moldova, mărimea lotului 200 t, lotul a prezentat depășirea reziduuului de pesticid *Clorpirifos*;

8. Castraveți: 1 lot, țara de origine: Republica Moldova, mărimea lotului 200 kg, lotul a prezentat depășirea reziduuului de pesticid *Clorpirifos*;

9. Pătrunjel: 1 lot, țara de origine: Republica Moldova, mărimea lotului 2 t, lotul a prezentat depășirea reziduuului de pesticid *Pirimifos-metil*;

10. Varză chinezească: 1 lot, țara de origine: Ucraina, mărimea lotului 12350 kg, lotul a prezentat depășirea reziduuului de pesticid *Tiametoxam*;

11. Morcov: 1 lot, țară de origine: Republica Belarus, mărimea lotului 21500 kg, lotul a prezentat depășirea reziduurilor de pesticide *Clorpirifos* și *Propiconazol*;

12. Ardei Kapyra: 3 loturi, țările de origine: Turcia și Albania, mărimea loturilor: 2600 kg, 1157 kg și 565 kg, loturile au prezentat depășirea reziduurilor de pesticide *Formetanat HCL*, *Acetamiprid* și *Triadimenol*;

13. Orez: 2 loturi, țările de origine: Coreea de Nord și Vietnam, mărimea loturilor 25000 kg și 25000 kg, loturile au prezentat depășirea reziduuului de pesticid *Triciclazol*;

14. Grâu alimentară: 3 loturi, țara de origine: Republica Moldova, mărimea loturilor: 5000 t, 353 t și 100 t, loturile au prezentat depășirea reziduurilor de pesticide *Clorpirifos* și *Imidacloprid*;

15. Ceai: 5 loturi, țările de origine: Federația Rusă și Turcia, mărimea loturilor: 313,6 kg, 262 kg, 15 kg, 3,75 kg și 108 kg, loturile au prezentat depășirea reziduurilor de pesticide *Clorpirifos*, *Imidacloprid*, *Acetamiprid*, *Novaluron*, *Ciprodinil* și *Pirimetamil*;

■ **Depășirea conținutului de nitrați-6 loturi dintre care:**

1. Pepeni galbeni: 2 loturi, țara de origine: Republica Moldova, mărimea loturilor: 1000 kg și 0,02 ha;

2. Varză timpurie: 2 loturi, țara de origine: Republica Moldova, mărimea loturilor: 250 kg și 3 t;

3. Sfeclă roșie: 2 loturi, țara de origine: Republica Moldova, mărimea loturilor 5120 kg și 25 t.

Urmare a controalelor efectuate, inspectorii au întreprins următoarele măsuri și au oferit recomandări operatorilor din domeniul alimentară privind loturile neconforme:

1. Nimicirea/denaturarea mecanică-14 loturi (struguri de masă, căpșune, banane, piersici, orez, ceai, ardei, varză)/45847 kg și 0,02 ha;

2. Utilizarea condiționată prin producerea biogazului 2 loturi (rodii)/41900 kg;

3. Urmare a depistării neconformității, s-a luat decizia de către agenții economici ca loturile de fructe și legume ce nu corespund reglementărilor, să nu fie culese, astfel 2 loturi (castraveți și varză timpurie)/250 kg și 200 kg au fost lăsate în câmp;

4. Pentru loturile neconforme în care limita maximă admisibilă (LMA) a conținutului de nitrați nu a fost depășită cu mult, s-a luat de comun acord decizia ca produsele să fie utilizate drept hrană pentru animale-2 lot (sfeclă roșie, varză)/30120 kg;

5. Pentru loturile neconforme care au fost identificate în rețelele de comerț/plasate pe piață s-au întocmit procese-verbale de contravenție și a fost pusă interdicția de comercializare ulterioară, până la obținerea rezultatelor investigațiilor repetate.

6. În anul 2024, în urma investigațiilor a fost stabilită conformitatea pentru 4 loturi-pepeni galbeni, dovlecei, portocale și struguri de masă, care au fost inițial cu rezultat negativ, au fost prezentate certificate de la producător, au fost prelevate probe repetate la solicitare, în urma rapoartelor de încercări repetate aceste loturi au fost declarate conforme.

Neconformitățile atestate, inclusiv % de neconformitate, în baza fiecărui tip de produs alimentară de origine vegetală analizat în cadrul programului pot fi observate în figurile de mai jos pentru

monitorizarea reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale și respectiv pentru monitorizarea conținutului de nitrați.

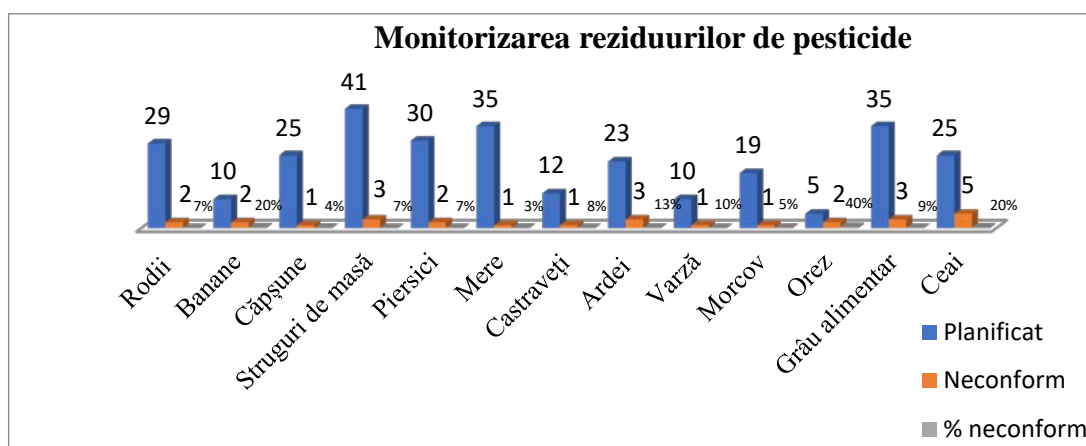

Figura 14
Monitorizarea reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale

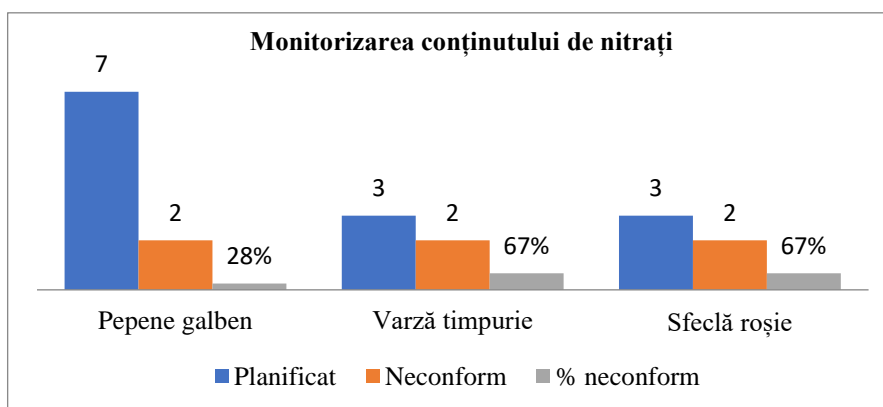

Figura 15
Monitorizarea conținutului de nitrați în produsele agroalimentare vegetale

Din totalul de 255 probe de produse vegetale autohtone, pentru monitorizarea reziduurilor de pesticide au fost analizate 100% din probele preconizate. Totodată, din 20 de probe planificate suplimentar în caz de neconformități, în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor au fost analizate 17 probe pentru determinarea reziduurilor de pesticide.

În cazul probelor de produse vegetale din import, din 295 planificate, s-au prelevat 295 probe, care constituie marja de realizare de 100%.

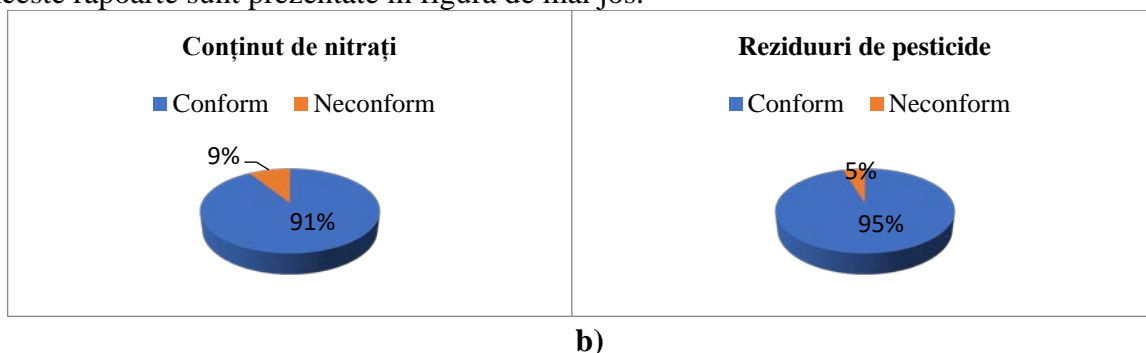
În urma prelevărilor și investigațiilor de laborator, s-a stabilit depășirea a LMA reziduurilor de pesticide pentru 28 de loturi de produse vegetale. Din punct de vedere al originii loturilor neconforme, procentul este de 25 % produse autohtone și 75 % produse de import. Neconformitățile raportate la cazuri conforme constituie 4,93 % din totalul probelor supuse investigațiilor.

Din totalul de 28 probe de produse vegetale autohtone, pentru monitorizarea conținutului de nitrați au fost analizate în totalitate toate probele preconizate, care constituie marja de realizare de 100%.

În cazul probelor de produse vegetale din import, din 37 planificate, s-au prelevat 37 probe, care constituie marja de realizare de 100 %. Totodată din 5 probe preconizate suplimentar în caz de neconformități, în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor a fost analizată o probă pentru determinarea conținutului de nitrați.

Urmare a prelevărilor și investigațiilor de laborator, s-a stabilit depășirea conținutului de nitrați pentru 6 loturi de produse vegetale. Din punct de vedere al originii loturilor neconforme, procentul este de 100% produse autohtone și nici un produs de import. Neconformitățile raportate la cazuri conforme constituie 9,09% din totalul probelor supuse investigațiilor.

Aceste rapoarte sunt prezentate în figura de mai jos.

a)

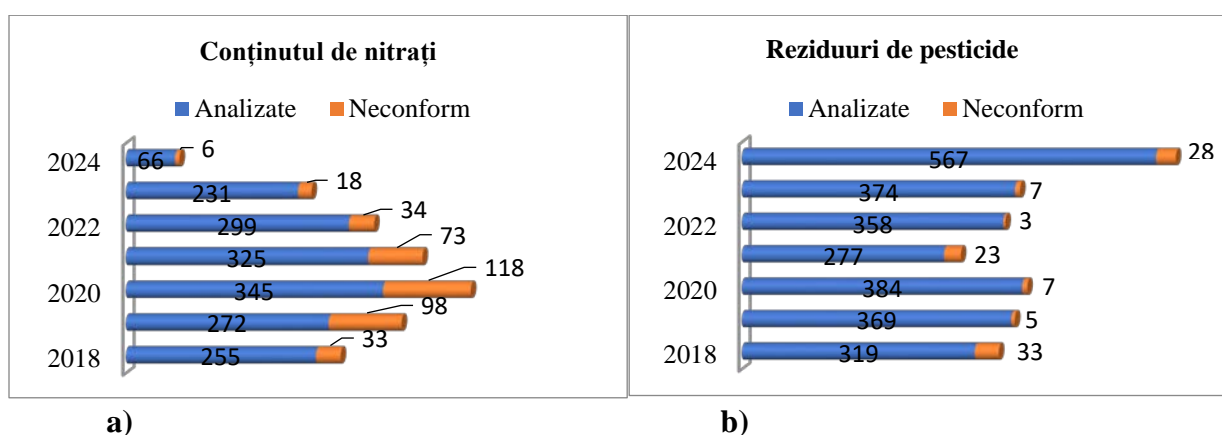
b)

Figura 16

Raportul cazurilor conforme și neconforme în cadrul monitorizării:

a) conținutului de nitrați; b) reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale

Comparativ cu anii 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 și 2023 pentru monitorizarea conținutului de nitrați în anul 2024 au fost analizate 65 de probe, iar neconformitățile depistate au scăzut de 0,33 ori. Analiza comparativă este prezentată în figura de mai jos.

a)

b)

Figura 17

Comparația numărului de probe analizate și cazuri neconforme în cadrul monitorizării din anii 2018-2024

a) conținutul de nitrați în produsele agroalimentare vegetale

b) reziduuri de pesticide în produsele agroalimentare vegetale

Neconformități privind produsele de origine vegetală pentru care a fost stabilit Control Întărit la vamă

În urma depistării neconformităților în procesul de implementare Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală (reziduuri de pesticide și a conținutului de nitrați), conform Hotărârii de Guvern nr.115/2013 *cu privire la controlul nitraților în produsele alimentare de origine vegetală*, cât și Hotărârii de Guvern nr. 867/2023 *pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime de reziduuri de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale* dar și a unui șir de rapoarte de încercări cu depășirea LMA a conținutului de nitrați și a reziduurilor de pesticide în produsele vegetale provenite din import au fost întocmite și aprobate ordine interne ale Agenției cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de rodii, cartofi timpurii, varză timpurie, portocale, struguri, banane, tomate, semințe de susan, ceai, orez, morcov, varză și ardei.

Astfel, pe parcursul anului 2024, inspectorii din cadrul PIF ale Agenției au prelevat eșantioane pentru toate loturile importate, sus menționate.

Raportul privind probele importate analizate în cadrul controalelor consolidate la PIF este prezentat în tabelul de mai jos.

Tabelul 32

Raportul privind probele importate analizate în cadrul controalelor consolidate la posturile de frontieră

N/o	Denumirea Ordinului privind intensificarea controlului loturilor importate de produse alimentare de origine nonanimală	Nr. de probe analizate
1.	Ordinul nr.352 din 20.10.2022 cu privire la intensificarea controlului loturilor importate de semințe de susan	1
2.	Ordinul nr.51 din 08.02.2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind intensificarea temporară a controalelor oficiale și măsurile de urgență care reglementează intrarea în Republica Moldova a anumitor bunuri din anumite țări	28
3.	Ordinul nr.38 din 02.02.2023 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de portocale	2
4.	Ordinul nr.87 din 27.02.2023 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de portocale	2
5.	Ordinul nr.175 din 06.03.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de portocale	3
6.	Ordinul nr.123 din 24.03.2023 cu privire la intensificarea controlului loturilor importate de varză timpurie	7
7.	Ordinul nr.184 din 02.05.2023 cu privire la intensificarea controlului loturilor importate de varză timpurie	1
8.	Ordinul nr.214 din 16.05.2023 cu privire la intensificarea controlului loturilor importate de cartofi timpurii	1
9.	Ordinul nr.585 din 27.11.2023 cu privire la intensificarea controlului sanitar-veterinar asupra loturilor importate de rodii	3
10.	Ordinul nr.658 din 29.12.2023 Cu privire la intensificarea controlului loturilor importate de rodii	1
11.	Ordinul nr.251 din 04.04.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de varză	2
12.	Ordinul nr.270 din 15.04.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de tomate	5
13.	Ordinul nr.206 din 12.03.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de banane	8
14.	Ordinul nr.299 din 30.04.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de banane	1
15.	Ordinul nr.309 din 10.05.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de banane	73
16.	Ordinul nr.528 din 02.09.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de orez	192
17.	Ordinul nr.605 din 22.10.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de orez din anumite țări	148
18.	Ordinul nr.577 din 07.10.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de ceai negru	17
19.	Ordinul nr.586 din 15.10.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de ceai negru	1
20.	Ordinul nr.696 din 11.12.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de ceai	56

21.	Ordinul nr.622 din 30.10.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de morcov	1
22.	Ordinul nr.623 din 30.10.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de struguri	1
23.	Ordinul nr.592 din 16.10.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de struguri	1
24.	Ordinul nr. 664 din 19.11.2024 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de ardei	1
	TOTAL	556

Urmare a analizelor de laborator din totalul de probe analizate – 556, în baza Ordinelor privind intensificarea controlului loturilor importate de produse alimentare de origine nonanimală, au fost depistate 70 probe neconforme, care ulterior, în urma analizelor de laborator a eşantioanelor pentru a doua expertiză și opinie suplimentară, prezentarea actelor confirmative cu privire la condițiile de creștere (terenuri protejate) a fost stabilită conformitatea următoarelor produse: varză timpurie - 8 loturi, portocale - 1 lot, banane – 2 loturi, orez – 1 lot.

Totodată, în urma analizelor de laborator a eşantioanelor pentru a doua expertiză a produselor importate, următoarele loturi au fost atestate drept neconforme:

1. 24 loturi de ceai, țara de origine: Federația Rusă, cantitatea totală a loturilor de ceai– 3030,22 kg, loturile au prezentat depășirea LMA a reziduurilor de pesticide: Dinotefuran, Lambda Cihalotrin, Acetamiprid, Novaluron, Piperonil butoxid, Clorpirifos, Difinoconazol, Lufenuron și Tebuconazol, 3 loturi au fost nimicite mecanic apoi predate la centru de reciclare a deșeurilor, 2 loturi nimicite prin ardere, 19 loturi au fost reținute la PIF, până la luarea deciziei asupra utilizării, nimicirii sau returnarea loturilor neconforme către producător;

2. 1 lot de morcov, țara de origine: Republica Belarus, cantitatea totală a lotului – 21600 kg, loturile au prezentat depășirea LMA a reziduurilor de pesticide Clorpirifos, Epoxiconazol, Propiconazol;

3. 29 loturi de orez, țările de origine: India, Vietnam, Bulgaria, Uruguay, Italia, Belgia, Egipt, cantitatea totală a loturilor de orez – 385460 kg, loturile au prezentat depășirea LMA a reziduurilor de pesticide Tiametoxan, Triciclazol, Acetamiprid, Hexaconazol, Propiconazol, Metalaxil și metalaxil-M (suma izomerilor) și Piperonil butoxid, 10 loturi au fost nimicite prin predare la centru de reciclare a deșeurilor, 1 lot nimicit prin ardere, 1 lot utilizat condiționat, 1 lot a fost returnat către producător, 16 loturi sunt reținute oficial de către inspectorii Agenției și se află sub controlul operatorilor din domeniul alimentar, până la luarea deciziei asupra utilizării, nimicirii sau returnarea loturilor neconforme către producător;

4. 1 lot de semințe de susan negru, țara de origine: India, în cantitate de 500 kg, cu depășirea conținutului de oxid de etilenă, lotul a fost utilizat condiționat în scopuri tehnice;

5. 1 lot de struguri de masă, țara de origine: Turcia, în cantitate de 733 kg, cu depășirea LMA a reziduurilor de pesticid Acetamiprid, lotul a fost nimicit mecanic;

6. 2 loturi de varză chinezească, țara de origine: Ucraina, cantitatea totală a loturilor de varză– 14863 kg, loturile au prezentat depășirea LMA a reziduurilor de pesticide: Clorpirifos, Tiametoxan și Tiofanat metil, din cantitatea totală au fost nimicite mecanic 5830 kg, totodată importatorului i-au fost aplicate sancțiuni conform art.80 alin.(3), art.269 lit.a), art.344 alin.(1) lit.a) și art.84 din Codul contravențional.

În figura de mai jos sunt prezentate grafic rezultatele controalelor loturilor importate de produse alimentare de origine nonanimală:

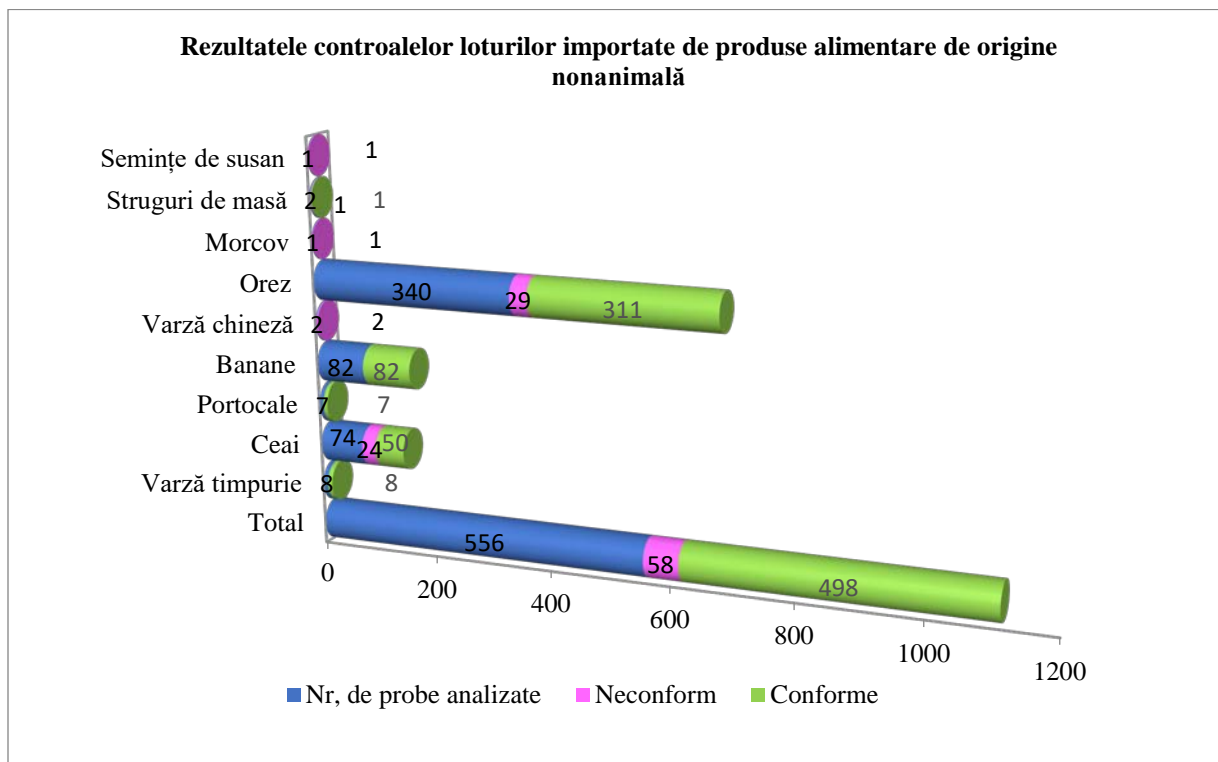

Figura 18
Rezultatele controalelor loturilor importate de produse alimentare de origine nonanimală

Intensificarea controlului pentru siguranța alimentelor asupra loturilor importate de sare alimentară iodată

Conform Ordinul nr.420 din 23 august 2023 cu privire la intensificarea controlului pentru siguranța alimentelor asupra loturilor importate de sare alimentară iodată, în perioada de 01.01.2024 – 30.12.2024 au fost prelevate 73 de loturi de sare iodată, la indicatorul–conținutul de iod.

În conformitate cu prevederile pct.8 al Regulamentului sanitar privind sarea alimentară aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.596/2011, „cantitatea de iod în sarea alimentară iodată plasată pe piața internă ... va fi de cel puțin 25 și de cel mult 40 mg de iod per kg de sare pentru acoperirea necesităților nutriționale naționale în iod”. Subsecvent, conform pct.23 „se stabilește că la fabricarea industrială a produselor alimentare, în special a pâinii și a produselor de panificație ...” se va utiliza doar sarea alimentară iodată”, astfel în urma rezultatelor parvenite de la Agenția Națională pentru Sănătate Publică s-au depistat 10 loturi neconforme din 73 loturi prelevate în cantitate de 161,857 tone, iar în calitate de măsură întreprinsă s-a prescris modificarea etichetei sau utilizarea acesteia drept „sare neiodată” cu mențiunea suplimentară: „Sare alimentară neiodată cu conținut de iod mai puțin de 10 mg/kg. A nu se utiliza la conservarea alimentelor. Acest produs nu previne tulburările prin deficit de iod”. Rezultatele privind monitorizarea sării alimentare se prezintă în figura de mai jos.

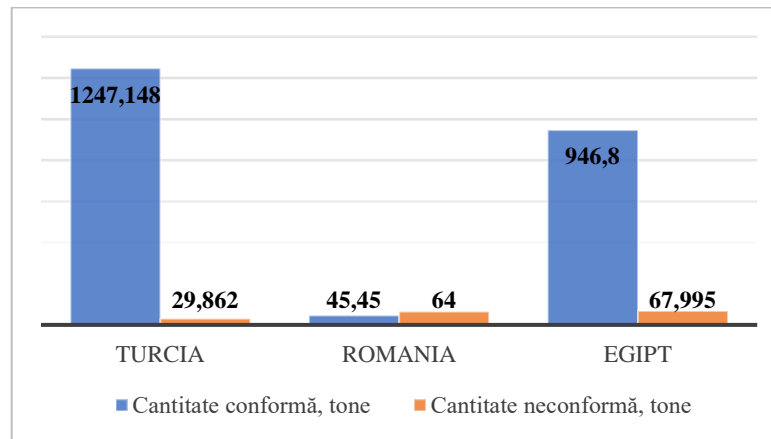

Figura 19
Rezultatele privind monitorizarea sării iodate provenite din import

Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală pentru anul 2024

Selectarea produselor alimentare de origine nonanimală și numărul de probe preconizate de investigat în anul 2024 a fost aprobat prin Ordinul nr.641 din 22 decembrie 2023 cu privire la aprobarea Programului Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2024.

În scopul implementării Ordinului nr.641/2023 repartizarea probelor preconizate spre analiză de laborator, în dependență de acreditarea laboratoarelor a fost aprobat prin:

a) Ordinul nr.62 din 29 ianuarie 2024 cu privire la implementarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală, din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor pentru anul 2024;

b) Ordinul nr. 61 din 29 ianuarie 2024 cu privire la implementarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor, pentru anul 2024.

Încercările de laborator au fost efectuate la următoarele laboratoare acreditate:

- I.P. „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”, mun. Chișinău, or. Codru, str. Grenoble 128 „U”.
- I.P. „Laboratorul Central Fitosanitar”, mun. Chișinău, str. Meșterul Manole, 4;
- I.P. „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”, mun. Chișinău, str. Murelor, 3.

c) Ordinul nr.409 din 20 iunie 2024 cu privire la implementarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală și alimentația publică pentru anul 2024 în cadrul laboratoarelor contractate.

Încercările de laborator s-au efectuat la următoarele laboratoare contractate:

- S.C „IMUNOTEHNOMED” S.R.L., mun. Chișinău, str. Asachi Gh., 42;
- „Centrul de încercări de laborator al Agenției Naționale de Sănătate Publică”, str. Alexandru cel Bun, 19, or. Ialoveni;
- Laboratorul Eurofins Food Testing SRL, România, mun. București, str. Preciziei, nr.6, Sector 6;
- Agro.Biolab Laboratory Sociata’a Responsabilita’Limitata, Italia.

Prelevarea probelor, ambalarea, etichetarea, sigilarea, întocmirea proceselor verbale de prelevare prin sistemul informațional de „Management al laboratoarelor” (LIMS) în conformitate cu prevederile Procedurii generale „Prelevarea probelor de produse alimentare” (Cod PG-08/02).

Pentru monitorizarea calității și siguranței produselor alimentare de origine nonanimală, pentru anul 2024, au fost preconizate 834 investigații de laborator (804 probe conform programelor de monitorizare și 30 probe - suplimentare în caz de neconformități, petiții, sesizări), dintre care au fost efectuate 809 investigații, ponderea de realizare a programului fiind 100 %. Repartizarea investigațiilor de laborator pe parcursul anului 2024 este prezentată în figura de mai jos.

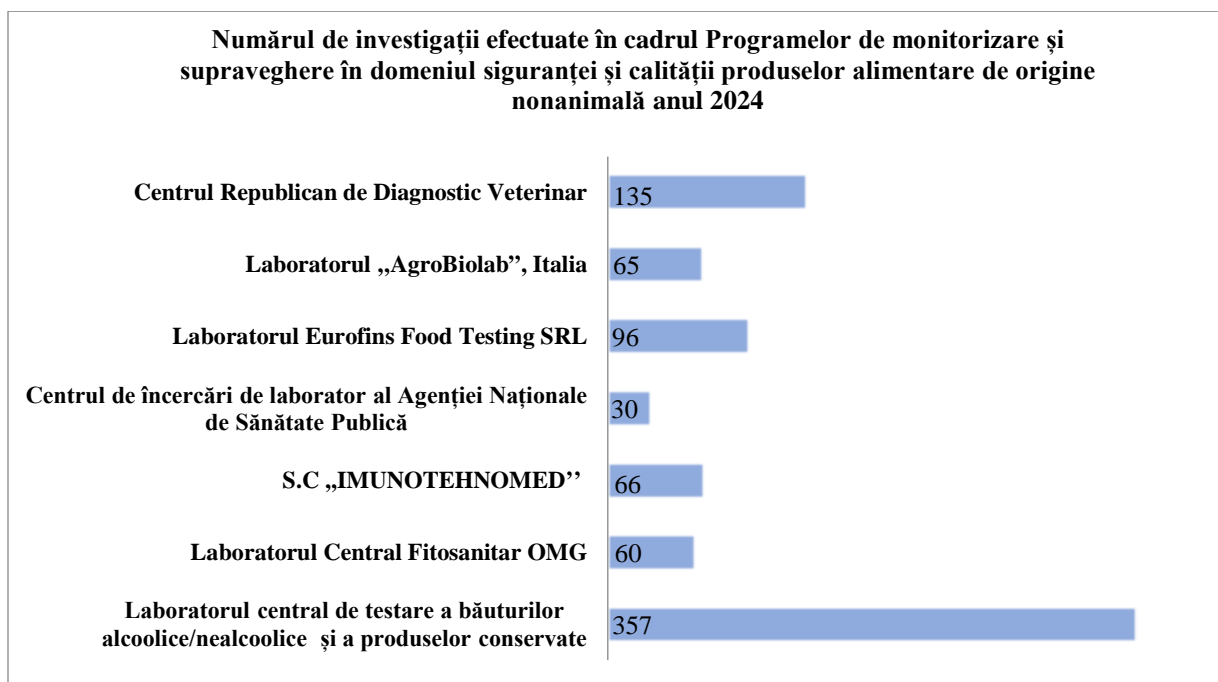

Figura 20
Repartizarea investigațiilor de laborator pe parcursul anului 2024

Au fost selectate spre monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală pentru anul 2024, următoarele grupe de produse:

- semințe oleaginoase și produse prelucrate din acestea (arahide, migdale, fistic, sâmburi de caise, nucifere, semințe de floarea soarelui);
- boabe de grâu, boabe de orez; tărațe de grâu și semințe germinate gata pentru consum;
- cereale și produse derivate din cereale (făină de cereale, tărațe și germeni de grâu, porumb, snackuri pe bază de porumb și cereale pentru micul dejun pe bază de porumb);
- pâine, produse de patiserie și cofetărie, biscuiți;
- paste făinoase;
- uleiuri și grăsimi vegetale;
- produse de cofetărie zaharoase inclusiv produse specifice pe bază de cacao și de ciocolată;
- legume conservate în oțet ulei sau saramură;
- fructe și legume proaspete, inclusiv ciuperci;
- fructe uscate și produse prelucrate din acestea (inclusiv stafide și smochine uscate);
- sucuri și nectaruri de fructe/legume;
- conserve din fructe și legume;
- băuturi nealcoolice cu suc de fructe și/sau de legume;
- preparate pentru copii și sugari;
- ierburi aromatice uscate;

Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală pentru anul 2024 a inclus 8 compartimente, în funcție de grupa indicatorului studiat:

A. Contaminanți: Micotoxine (aflatoxine, ocratoxina A, patulina, deoxinivalenol, zearalenonă, fumonisine, Toxinele T-2 și HT-2), Metale grele (plumb, cadmiu, staniu, arsen anorganic), Hidrocarburi aromatice policiclice, Dioxine și bifenili policlorurați, Acid cianhidric, Acrilamida, Suma dintre 3-monoclorpropandiol (3-MCPD) și esteri ai acizilor grași de 3-MCPD, exprimată ca 3-MCPD;

B. Aditivii alimentari: E200-E203; E200-E213, E220-E228, E 210-213, E 620-625, E 338-341, E 343, E450-452;

C. Calitatea produselor alimentare de origine nonanimală: Umiditatea, impurități metalomagnetice, infestarea cu dăunători ai cerealelor, conținutul de cenușă raportat la substanța

uscată, fracția masică de impurități de origine vegetală, fracția masică de fructe cu defecte particulare, indicele de aciditate; indicele de peroxid, conținutul de acizi grași trans,

D. Produse alimentare fortificate: conținutul de iod;

E. Verificarea informației de pe etichetă: Alergenii din produse de cofetărie, patiserie și panificație (gluten, proteine din ou, proteină din lapte, arahide) nedeclarați, determinarea analitică a valorii nutriționale, coloranți sintetici, autenticitatea;

F. Criterii microbiologici: Salmonella, Escherichia Coli, drojdii, mucegaiuri, Enterococi (Streptococi fecali), Pseudomonas aeruginosa; Număr de colonii la 22°C, Număr de colonii la 37°C și teste de sanitație;

G. Radiologie: Radionuclizi (Cs-137, Sr-90);

H. Organisme modificate genetic;

În baza Ordinului nr.62/2023, au fost planificate spre prelevare pentru analiză microbiologică 85 de probe, dintre care 20 de probe planificate pentru producție autohtonă: Produse alimentare de origine nonanimală care conțin ouă, Semințe germinate gata pentru consum, Fructe uscate (prune, mere, struguri uscați (stafide), cireșe, vișine), 20 de probe planificate pentru teste de sanitație și 45 de probe pentru analiza indicatorilor microbiologici a apei potabile/minerale îmbuteliate atât de producție autohtonă cât și din import, și a apei potabile din unitățile de procesare a produselor alimentare de origine nonanimală

Tabelul 33

Probe de apă potabilă planificate spre prelevare

N/o	Denumire produse	Denumire indicator	Nr. investigații
1.	Apă potabilă din unitățile de procesare a produselor alimentare de origine nonanimală	Escherichia coli (E.coli), Enterococi (Streptococi fecali)	30
2.	Apă potabilă/minerală îmbuteliată de la producătorii autohtoni	Escherichia coli (E.coli) Enterococi (Streptococi fecali) Pseudomonas aeruginosa Număr de colonii la 22 °C Număr de colonii la 37 °C	5
3.	Apă potabila/minerală îmbuteliată de import	Escherichia coli (E.coli) Enterococi (Streptococi fecali) Pseudomonas aeruginosa	10

Prelevările de eșantioane pentru apa potabilă s-au efectuat în baza Procedurii Specifice „Prelevarea eșantioanelor de apă pentru analiză microbiologică” (Cod: PS/SA-PP-03/1). Încercările de laborator s-au efectuat la Centrul Republican de Diagnostic Veterinar, mun. Chișinău, str. Murelor, 3.

Rezultatele monitorizării și supravegherii în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală în anul 2024 sunt afișate în figura de mai jos. Astfel, urmare a investigațiilor au fost atestate următoarele **neconformități**:

1. Lipsa mențiunilor obligatorii conform art.8 din Legea nr.279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare, fapt ce induce în eroare consumatorul cu privire la compoziția produselor alimentare după cum urmează:

- 11 probe de produse alimentare – țara de origine Republica Moldova, au fost identificate prezența substanțelor care provoacă alergii sau intoleranță: proteina din ou în–biscuiți, pârhoale, proteina din lapte în–fursecuri cu migdale, mămligă, chiflă cu mac și glazură, arahide în–biscuiți, gluten în–pârhoale și nughete, care nu au fost declarați pe etichetele produselor;

- 1 lot de Băutură răcoritoare nealcoolică Mohito în care s-a depistat colorant nedeclarat – tartrazin;

- 10 loturi de produse de cofetărie cu devieri în valorile lor nutriționale indicate pe etichetă, depistate în urma analizelor de laborator.

2. Necorespunderea legislației aplicabile din domeniul alimentar după cum urmează:

- 1 lot de alge marine pentru sushi cu depășire a conținutului de metal greu Cadmiu;
- 3 loturi de produse de patiserie cu conținut depășit a acizilor grași trans din 65 de loturi prelevate;
- 6 loturi de sare alimentară folosită în unitățile de producere a produselor de panificație cu conținut scăzut de iod din 20 loturi prelevate, 3 loturi de sare alimentară iodată expusă spre comercializare cu conținut de iod - <10.0mg iod/kg din 10 loturi prelevate.
- 8 loturi de condimente, dintre care: piper negru măcinat, scorțișoară măcinată, nucșoară măcinată, cuișoare măcinate, nucă de muscat, curcuma măcinată, ce nu corespund caracteristicilor condimentelor autentice. Totodată, unele din condimente conțineau în compoziția lor și condimente care provoacă alergeni (țelină, muștar), fără includerea acestei informații pe etichetă;
- 1 lot de ulei de porumb nerafinat, presat la rece cu depășirea indicelui de aciditate;
- 1 lot de sămburi de caise cu depășirea conținutului de acid cianhidric;
- 1 lot de semințe de susan cu depășirea conținutului de oxid de etilenă;
- 1 lot de oțet balsamic cu indicele de aciditate neconform;
- 1 lot de Orez cu bob lung prefiert cu miros de mucegai;
- 1 lot de borș acru cu miros necorespunzător produsului.

3. Prezența Escherichia coli (*E.coli*) și Enterococi (*Streptococi fecali*) în 4 probe de apă potabilă din unitățile de procesare a produselor alimentare de origine nonanimală, apa neconformă provenind atât din rețelele de distribuție publice cât și din surse proprii (sonde arteziene).

Urmare a desfășurării controalelor inopinate s-a stabilit că principalele cauze de apariție a neconformităților este neindicarea pe etichetă a alergenilor, coloranților prezenți, nerespectarea procesului tehnologic în cazul uleiului de porumb nerafinat cu aciditate majorată, nerespectarea condițiilor de păstrare, folosirea materiei prime neconforme cum ar fi sarea ce nu conține cantitatea de iod necesar, condimentele neautentice și grăsimile folosite în producere cu conținut depășit a acizilor grași trans.

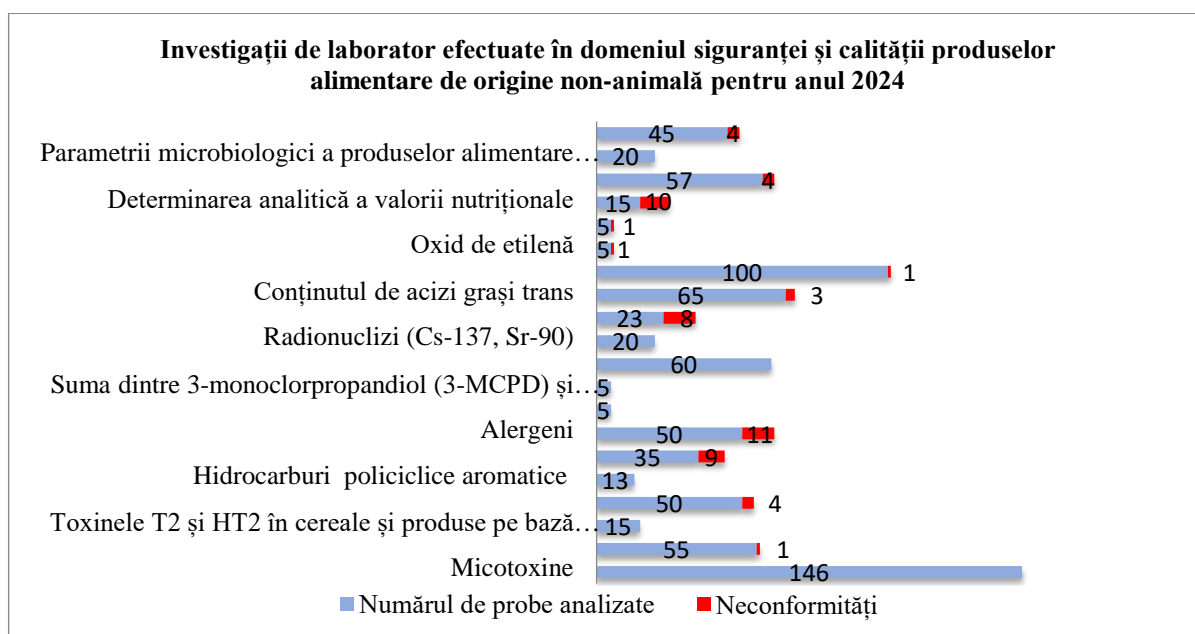

Figura 21

Rezultatele monitorizării și supravegherii în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală 2024

Măsurile întreprinse

În conformitate cu art.30 din Legea nr.50/2013 și în baza Procedurii Generale:PG-12/02, s-au luat următoarele măsuri:

Au fost efectuate controale inopinate la producătorii și importatorii la care s-au identificat neconformități;

➤ Urmare a depistării neconformităților la sarea expusă spre comercializare s-au prescris modificarea etichetei sau utilizarea acesteia ca „sare neiodată” cu mențiunea suplimentară: „Sare alimentară neiodată cu conținut de iod mai puțin de 10 mg/kg. A nu se utiliza la conservarea alimentelor. Acest produs nu previne tulburările prin deficit de iod”, producătorilor de produse de panificație au fost indicate prescripții privind utilizarea sării iodate cu conținut de cel puțin 25 și de cel mult 40 mg de iod per kg de sare la fabricarea industrială a produselor alimentare, în special a pâinii și a produselor de panificație.

➤ Au fost retrase din comerț produsele de cofetărie, care provoacă alergii sau intoleranță și supuse reetichetării prin aplicare mențiunii suplimentare cu privire la prezența posibilă și neintenționată a substanțelor care cauzează alergii și intoleranță. Operatorii din domeniul alimentar au fost informați despre obligativitatea de a indica pe etichetă informația cu privire la prezența alergenilor;

➤ Au fost retrase din comerț produsele alimentare neetichetate conform și ulterior au fost neetichetate în conformitate cu Legea 279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare;

➤ Operatorii au fost informați cu privire la revizuirea valorilor nutriționale a produselor alimentare pe care le dețin și indicarea pe etichetă a valorilor nutriționale veridice;

➤ Au fost supuse nimicirii 2 loturi de produse de patiserie cu depășirea conținutului acizilor grași trans. Subsecvent, operatorii din domeniul alimentar au fost informați cu privire la cantitatea admisă a acizilor grași trans (2 g/100g grăsime) în produsele alimentare;

➤ A fost retrase din comerț 4 loturi de condimente (2 loturi de piper negru măcinat, 1 lot de ghimbir măcinat și 1 lot de nucșoară măcinată) și reetichetate cu indicarea prezenței alergenilor, alte 4 loturi de condimente (curcuma măcinată, nucșoară măcinată, cuișoare măcinate, nucă de muscat) au fost supuse nimicirii;

➤ Au fost aplicate Controale întărite la vamă pentru piper negru măcinat, scorțișoară măcinată la indicatorul: autenticitate, și semințe de susan la indicatorul: oxid de etilenă, importate în Republica Moldova.

➤ **În cazul apei potabile:**

- S-a suspendat exploatarea surselor de apă potabilă cu indicatori microbiologici neconformi și s-a dispus folosirea surselor alternative de apă potabilă confirmate de laborator;

- S-au efectuat lucrări de dezinfecție și reparație a rețelelor de distribuție a apei potabile;

- În urma realizării măsurilor prescrise, s-au prelevat repetat probe de la operatorii la care s-au identificat neconformități. Investigațiile repetate de laborator au demonstrat că probele de apă potabilă corespund Legii nr.182/2019 privind calitatea apei potabile.

Rezultatele implementării „Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală pentru anul 2024” comparativ cu anii 2018-2023 sunt prezentate în figura de mai jos.

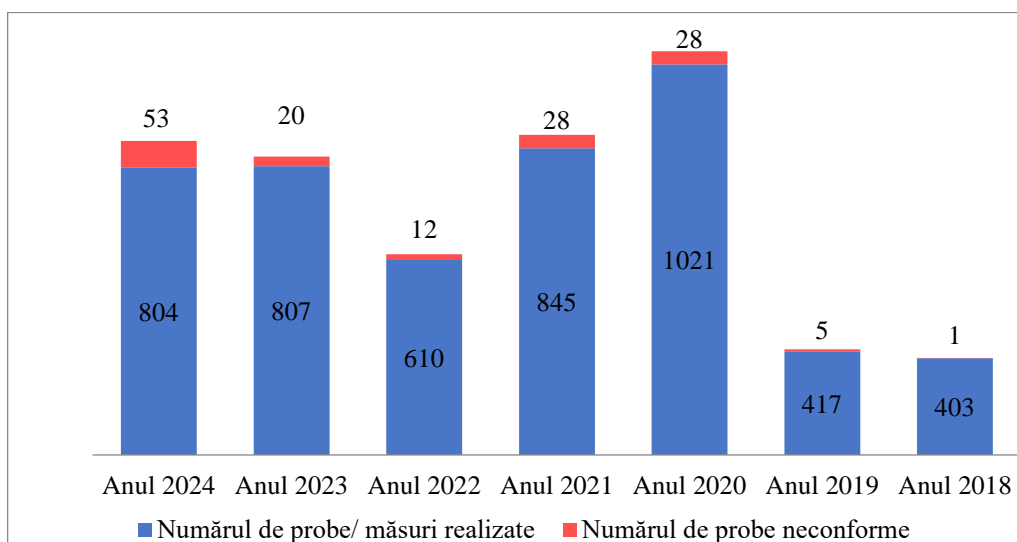

Figura 22

Rezultatele implementării Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală pentru anii 2024-2018

Evaluarea conținutului de acizi Analiza Acizilor Grași Trans în Republica Moldova: Impactul Transpunerii Legislației UE

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.120/2023 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.899/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produse alimentare, conform pct. 26⁴ și 26⁵, ”Conținutul de acizi grași trans, alții decât acizii grași trans prezenți în mod natural în grăsimea de origine animală, din alimentele destinate consumatorului final și din alimentele destinate vânzării cu amănuntul, nu va depăși 2 g la 100 g de grăsime.” și ”Operatorii din domeniul alimentar care furnizează altor operatori din acest domeniu alimente care nu sunt destinate consumatorului final sau vânzării cu amănuntul se asigură că acestora le sunt furnizate informații cu privire la cantitatea de acizi grași trans, alții decât acizii grași trans care se găsesc în mod natural în grăsimile de origine animală, în cazul în care cantitatea respectivă depășește 2 g la 100 g de grăsime.”

Astfel, controlul asupra executării Hotărârii Guvernului nr.120/2023 a fost pusă în sarcina Agenției Naționale pentru Sănătate Publică și Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, conform competențelor stabilite în art.24 și art.25 din Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor.

Subsecvent, operatorii din domeniul alimentar au obligația de a pune în aplicare un program de autocontrol bazat pe încercări de laborator, pentru a asigura conformitatea produselor alimentare introduse pe piață, în ce privește conținutul de acizi grași trans.

Produsele alimentare cu conținut ridicat de acizi grași trans, obținuți în mod artificial, prezintă un risc pentru sănătatea consumatorilor. Astfel, în cadrul programelor de monitorizare au fost prelevate eșantioane de produse alimentare din comerț și unități de producere în perioada anilor 2022-2024. Selecția probelor a vizat categorii de produse care se presupune că ar putea conține acizi grași trans (în continuare–AGT), cum ar fi produse de patiserie, cofetărie, vafe, ciocolată și bomboane etc. Eșantioanele au fost colectate de la diferiți agenți economici din Republica Moldova.

Tabelul 34

Categoriile de produse alimentare prelevate conform Programelor de monitorizare în perioada 2022-2024 pentru Acizii grași trans

N/o	Anul	Categoriile de produse	Nr. de probe prelevate	
			autohtone	import
1.	2022	Vafe	5	5
2.		Bomboane	3	7

3.	2023	Plăcinte cu umplutură de brânză	20	0
4.		Produse alimentare de origine nonanimală	15	5
5.	2024	Bomboane	16	2
6.		Napolitane	3	8
7.		Croissante	4	5
8.		Prăjituri/biscuiți	15	1
9.		Plăcinte	3	0
10.		Brânzele glazurate	3	3
11.		Materie primă	1	1

În anul 2024, au fost analizate 65 de probe la AGT, demonstrând o creștere continuă a eforturilor de control. Din totalul de probe au fost depistate 3 probe neconforme, rezultând un procent de conformitate de 95,38% și un procent de neconformitate de 4,62%.

Din produsele autohtone prelevate, una din probele neconforme a fost tortul „Cușma lui Guguță”, care conținea materie primă, precum frișcă vegetală și margarină vegetală.

Alte 2 probe neconforme au fost croissante cu umplutură de ciocolată și mere cu căpșuni, țara de origine Ucraina.

Evaluarea conformității produselor alimentare cu privire la AGT în anii 2022-2024 se prezintă în figura de mai jos.

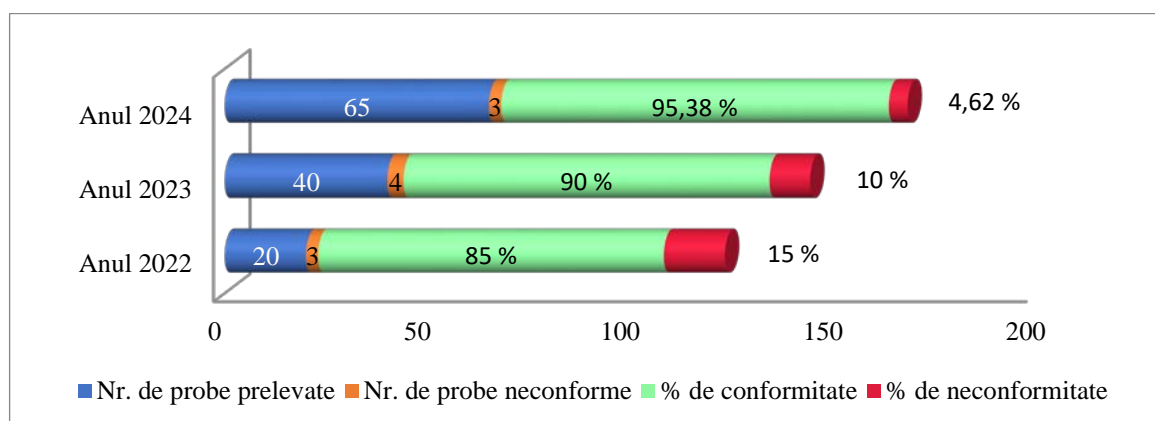

Figura 23

Evaluarea conformității produselor alimentare cu privire la Acizii grași trans în anii 2022-2024

Comparativ cu anii 2022 și 2023 în anul 2024 se atestă o scădere semnificativă a neconformităților, ceea ce poate fi atribuit mai multor factori, inclusiv implementarea programului de autocontrol de către operatorii din domeniul alimentar, conștientizarea crescută a importanței respectării reglementărilor privind AGT.

Eliminarea surselor de AGT în alimente ar fi o măsură mult mai eficientă în promovarea sănătății publice. Această abordare ar impulsiona industria alimentară să găsească alternative mai sănătoase și ar reduce automat expunerea populației la AGT.

Transpunerea legislației UE privind limitarea acizilor grași trans (AGT) în Republica Moldova a avut un impact pozitiv semnificativ asupra conformității produselor alimentare, conducând la o scădere continuă a neconformităților. Creșterea semnificativă a numărului de probe planificate și analizate a permis o evaluare mai exactă a eficienței implementării legislației. Aceste rezultate subliniază importanța implementării unor mecanisme eficiente de control pentru a proteja sănătatea consumatorilor și a promova o industrie alimentară mai sigură.

Deși legislația este în vigoare și controlul s-a intensificat, există încă provocări pentru operatorii din domeniul alimentar în reducerea expunerii la AGT, din cauza ofertei mare pe piață și a prețului redus la grăsimile vegetale parțial hidrogenate ce conțin AGT comparativ cu cele care nu conțin AGT.

Pentru a consolida progresul obținut și a promova o alimentație mai sănătoasă, se impun perspective și eforturi susținute în următoarele direcții:

- **Monitorizare continuă:** Este important să se continue monitorizarea conformității și să se analizeze datele din anii următori pentru a confirma tendința pozitivă și a identifica eventuale probleme;

- **Campanii de informare:** Implementarea unor campanii de informare publică mai ample cu privire la riscurile asociate AGT este esențială pentru a educa consumatorii și a promova o alegere alimentară mai sănătoasă;

- **Sancțiuni:** Stabilirea unor sancțiuni clare și eficiente pentru agenții economici care nu se conformează noilor legi este esențială pentru a descuraja nerespectarea legii și pentru a stimula operatorii din domeniul alimentar să respecte standardele de calitate. Aceste sancțiuni ar trebui să fie proporționale cu gravitatea încălcării și ar trebui să fie aplicate în mod consecvent.

Analiza acțiunilor întreprinse

Tipurile de acțiuni:

Conform art.30 al Legii nr.50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, pentru fiecare caz neconform s-au întreprins măsuri în conformitate cu Procedura generală: Măsuri întreprinse în cazul produselor alimentare neconforme, Cod: PG-12/02 și s-au prescris măsuri de înlăturare/prevenire a neconformităților.

În scopul asigurării inofensivității și calității înalte a produselor alimentare de origine nonanimală, Agenția a întreprins în 2024 o serie de măsuri:

➤ Pentru eficientizarea procedurii de control și prelevări de probe:

a) Instruirea inspectorilor cu funcții de inspecție referitor la:

- Implementarea Legii nr.279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare;

- Controlul trasabilității produselor alimentare;

- Măsurile întreprinse în cazul produselor alimentare neconforme;

- Prelevarea probelor de produse alimentare (Procedura generală PG 08/02);

- Controlul implementării bunelor practici de igienă și bunelor practici de producere de către operatorii din domeniul alimentar;

- Desfășurarea controlului inopinat;

b) Elaborarea sau revizuirea următoarelor Proceduri:

- Listele de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de producere a produselor alimentare de origine nonanimală, comerț și alimentație publică;

- Procedura specifică: „Verificarea trasabilității produselor alimentare”, Cod: PS/SA-MSD-01/02;

- Procedură specifică: „Eliberarea certificatului de sănătate pentru produsele alimentare”, Cod: PS/SA-PV-06/01;

- Procedura specifică: „Înregistrarea în domeniul siguranța alimentelor”, Cod: PS/SA-PV-01/02;

- Procedura specifică: „Prelevarea eșantioanelor de apă pentru analiza microbiologică”, Cod: PS/SA-PP-03/1;

c) Monitorizarea eficientă a STSA privind:

- planificarea controalelor oficiale;

- gradul de implementare a planurilor anuale de control;

- repartizarea lunară a prelevării probelor pentru programele de monitorizare;

- elucidarea neclarităților;

➤ **pentru conformarea operatorilor din domeniu la normele legislative în vigoare și eficientizarea măsurilor întreprinse:**

a) Informarea operatorilor din domeniul alimentar cu privire la obligativitatea respectării reglementărilor din domeniul alimentar;

b) Elaborarea Raportului privind *Analiza Acizilor Grași Trans în Republica Moldova: Impactul Transpunerii Legislației UE*;

c) Au fost analizate 50 de probe de produse alimentare (chipsuri, cartofi pai prăjiți, pesmeți, biscuiți) la indicatorul: Acrilamidă, pentru stabilirea normei conținutului de Acrilamidă în produse alimentare de către Ministerul Sănătății;

d) Subsecvent, în cadrul Programului de monitorizare au fost prelevate 5 probe de pâine fabricată cu sare alimentară iodată. Conform rezultatelor rapoartelor de încercări, valoarea conținutului de iod în aceste 5 probe de pâine fabricată cu sare alimentară iodată sunt: pâine – 54 μg/100g, pâine albă baton – 74 μg/100g, colac din făină de grâu calitate superioară - 74 μg/100g, pâine franzelă de casă – 28 μg/kg, pâine de casă – 47 μg/kg. Astfel, către Ministerul Sănătății a fost înaintată o solicitare cu privire la expunerea despre rezultatele conținutului de iod în proba de pâine;

e) Organizarea Ședințelor de lucru cu reprezentanții operatorilor din domeniul alimentar;

f) Elaborarea programelor naționale anuale de control prin actualizarea indicatorilor/substanțelor active, listei de produse alimentare de origine vegetală și a numărului de investigații preconizate spre testare în funcție de evaluarea riscurilor (neconformități depistate, volumul de producție, popularitatea produsului etc. pe anii precedenți);

g) Au fost intensificate controalele asupra loturilor importate de rodii, cartofi timpurii, varză timpurie, portocale, struguri, banane, tomate, semințe de susan, ceai, orez, morcov, varză și ardei.

h) Planificarea controalelor oficiale la nivel național în funcție de evaluarea riscului, frecvența controalelor fiind determinată de gradul de risc;

i) Gestionarea neconformităților autohtone cu întreprinderea măsurilor în conformitate cu legislația (actualizarea gradului de risc, monitorizarea loturilor de produse plasate pe piață ulterioare prescripției);

j) informarea consumatorului

- Organizarea briefing-urilor de presă, aparițiilor TV cu dezbateri, emiterea publicațiilor în mediul online sau publicarea pe site-ul oficial al Agenției a diferitor informații.

Tabelul 35

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsurile întreprinse	În anul 2023	În anul 2024
1.	Prescripții emise	261	580
2.	Procese verbale de sancționare	161	97
3.	Suspendarea activității	89	97

Priorități pentru anul 2025

- Inițierea implementării prevederilor Legii nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice;

- Inițierea implementării prevederilor Hotărârii Guvernului nr.6/2025 privind aprobarea Cerințelor simplificate pentru activitatea micilor producători din domeniul alimentar și de completare a Hotărârii Guvernului nr.643/2003 cu privire la aprobarea Normelor metodologice și criteriilor de clasificare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și de servire a mesei;

- Actualizarea listelor de verificare pe domeniul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine nonanimală în baza actelor normative aprobate;

- Verificarea eficienței controlului de stat pe domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală;

- Consolidarea capacităților profesionale ale inspectorilor prin instruirii tematice;

- Dotarea inspectorilor cu utilaj tehnic pentru buna desfășurare a controlului oficial;

- Organizarea meselor rotunde cu reprezentanții operatorilor din domeniul alimentar în vederea aplicării eficiente a legislației alimentare;

- Organizarea de campanii de informare a consumatorilor cu privire la produsele alimentare;
- Elaborarea/modificarea procedurilor operaționale de prelevare a eșantioanelor de produse alimentare de origine nonanimală pentru determinare nivelului de micotoxine și oligoelemente.

2.7. Sistemul de control al unităților de comerț și alimentație publică și protecția consumatorului

În temeiul art.7 alin.(5) al Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor și art.15 al Legii nr.131/2012 privind controlul de stat, a fost întocmit Planul controalelor de stat asupra activității de întreprinzător, și anume pe domeniul comerț și alimentație publică, de asemenea a fost întocmit Planul controalelor de stat asupra obiectelor și unităților care nu practică activitate de întreprinzător, cum ar fi instituțiile de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor, spitale, penitenciare, aziluri etc., care au fost aprobate prin Ordinul nr.555 din 17.11.23 și plasate pe pagina oficială a Agenției la rubrica „Controale oficiale” pentru accesul inspectorilor și operatorilor din domeniul alimentar.

Totodată, conform Planurilor controalelor de stat întocmite și aprobate, pe parcursul anului 2024 au fost efectuate controale planificate, datele fiind reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 36

Rezultatele controalelor oficiale

N/o	Tipul de unități	Număr de unități înregistrate /autorizate 2023	Număr de unități înregistrate /autorizate 2024	Controale efectuate (planificate) 2023	Controale efectuate (planificate) 2024	Controale efectuate (inopinate) 2023	Controale efectuate (inopinate) 2024
1.	Unități de comerț	8103	17108	2621	1969	1582	1572
2.	Unități de comerț ambulant	300	3732	1	5	84	260
3.	Unități de alimentație publică	2339	5982	813	1149	595	1034
4.	Instituții de educație timpurie (grădinițe)	1151	1375	1719	1324	264	211
5.	Instituții de învățământ școlar, inclusiv tabere de odihnă	1109	1236	1231	1107	302	239
6.	Alte instituții (spitale, aziluri etc)	155	208	211	228	33	13
Total		13157	29641	6596	5782	2860	3329

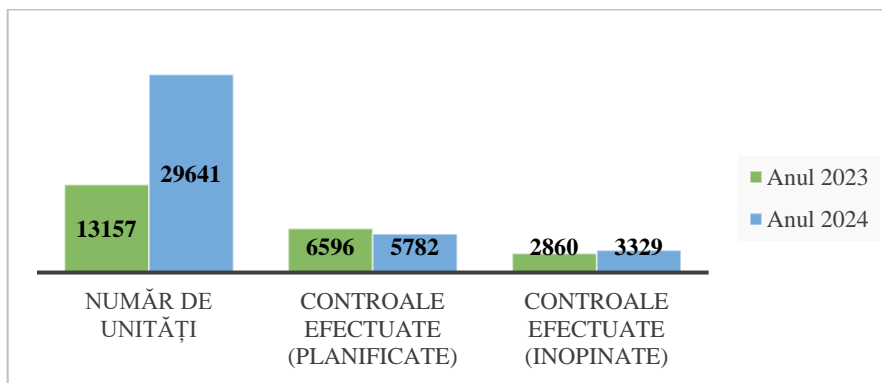

Figura 24
Rezultatele controalelor oficiale

Analiza datelor prezentate în tabel și diagrama

Numărul controalelor planificate pe domeniu este într-o ușoară descreștere comparativ cu perioada anului 2023, ținând cont de faptul că la baza controalelor de stat asupra activității de întreprinzător stau criteriile de risc relevante acestora, în rezultatul cărora se determină nivelul frecvenței și intensității necesare acțiunilor de control, precum și sistarea activității unor operatori din domeniul alimentar.

Analizând numărul controalelor inopinate efectuate, se observă că în anul 2024 acestea s-au mărit cu 16,4% comparativ cu anul precedent.

Ascensiunea intensificată a activităților de control asupra sectorului din domeniul alimentar, se manifestă pentru a responsabiliza operatorii din domeniul alimentar în vederea asigurării conformității cu reglementările în vigoare.

Tendința creșterii numărului de controale inopinate, efectuate în anul 2024 se explică prin aplicarea metodelor de evaluare a riscurilor, ce a permis autorităților să pună în prim-plan unitățile care prezintă un grad mai ridicat de risc, ceea ce a dus la un număr crescut de controale. Creșterea numărului de controale, este o reacție la necesitatea respectării stricte a legislației și normelor în vigoare, în contextul neconformării operatorilor din domeniul alimentar. Controalele inopinate s-au bazat pe petiții, sesizări ale cetățenilor și inclusiv autosesizări, ceea ce a crescut eficiența monitorizării activităților agenților economici din domeniul alimentar.

La solicitarea Serviciului de protecție și Paza se Stat al Republicii Moldova, în scopul asigurării siguranței alimentelor, în cadrul vizitelor oficiale ale demnitarilor străini, conform Ordinului nr.522 din 26.08.2024, au fost efectuate controale oficiale la 13 unități de alimentație publică.

În cadrul controalelor au fost depistate următoarele neconformități:

- Utilizarea la pregătirea bucatelor a produselor alimentare cu termenul de valabilitate expirat;
- Lipsa trasabilității;
- Lipsa certificatelor de calitate la materia primă;
- Încrucișarea fluxului tehnologic;
- Lipsa informației, în meniu, despre produsele ce pot provoca alergii sau intoleranță alimentară;

Pentru încălcările constatate au fost emise prescripții de înlăturare a neconformităților cu efectuarea vizitelor pentru verificarea conformării cu prescripțiile.

Controale inopinate efectuate au fost realizate în temeiul petițiilor/sesizărilor pe domeniul de competență, cât și în baza următoarelor Ordine și Dispoziții:

➤ Ordinul nr.320 din 22.05.2024 privind pregătirea blocurilor alimentare din cadrul taberelor de odihnă și întremare a sănătății copiilor și adolescenților în sezonul estival 2024.

În perioada lunilor mai-iunie 2024, inspectorii din cadrul Agenției au realizat controale pentru verificarea nivelului de pregătire a taberelor de odihnă pentru sezonul estival 2024, în conformitate cu pct.10 din Hotărârea Guvernului nr.295/2024 cu privire la organizarea odihnei copiilor și adolescenților în sezonul estival 2024 și în baza Ordinului Agenției nr.320 din 22.05.2024 privind nivelul de pregătire a taberelor de odihnă și întremare a copiilor și adolescenților pentru sezonul estival 2024.

Au fost efectuate 3 controale inopinate în comun cu Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), privind respectarea cerințelor legislative pe domeniul de competență, cu depistarea unor neconformități precum: angajarea în întreprinderile din sectorul alimentar fără examen medical și/sau fără instruire igienică, și/sau fără calificarea necesară în materie de igienă, încălcarea regulamentelor sanitare de către angajații întreprinderilor din sectorul alimentar, inclusiv la comercializarea de produse alimentare sau la prestarea de servicii consumatorului în sectorul alimentar, nerespectarea meniului.

Astfel, în perioada lunilor iunie-august 2024 pe teritoriul Republicii Moldova au activat 79 de tabere dintre care: 33 staționare și 46 cu sejur de zi.

În rezultatul controalelor efectuate s-au depistat următoarele neconformități:

- lipsa rapoartelor privind calitatea apei potabile;
- lipsa buletinelor de verificare metrologică la mijloacele de măsurare (cântar, termometru);
- lipsa ordinului privind stabilirea comisiei de triere;
- meniuri necoordonate cu Agenția Națională pentru Sănătate Publică;
- lipsa spațiului/dulapului pentru depozitarea ustensilelor de lucru și a agenților de curățare;
- lipsa înregistrării zilnice în registrul de triaj cu semnătura membrilor comisiei, colectarea și păstrarea corectă a eșantioanelor diurne;
- lipsa carnetelor medicale pentru personalul angajat din blocul alimentar, dar și a cursului de instruire în materie de igienă pentru aceștia, etc.

Inspectorii Agenției au întocmit procese-verbale de control pentru înlăturarea încălcărilor menționate. Ulterior, taberele care au îndeplinit toate cerințele și-au reluat activitatea sezonieră, iar cele nepregătite pe deplin pentru odihna copiilor urmau să-și redeschidă ușile doar după eliminarea neconformităților.

➤ Dispoziția nr. 18 din 13.08.2024 privind evaluarea nivelului de pregătire a blocurilor alimentare din cadrul instituțiilor de învățământ general, pentru anul de studii 2024-2025”

În perioada august–septembrie 2024, în scopul evaluării nivelului de pregătire a blocurilor alimentare pentru noul an de studii și întru evitarea situațiilor de risc asociate cu consumul produselor alimentare necorespunzătoare sau interzise pentru copii, inspectorii din cadrul Agenției au desfășurat controale în blocurile alimentare, depozitele pentru păstrarea produselor alimentare din instituțiile de învățământ general, în mare parte cu efectuarea verificărilor în cadrul Comisiilor intersectoriale mixte.

Inspectorii Agenției, au atras atenția asupra cerințelor de siguranță a alimentelor și de igienă a spațiilor, dotarea blocurilor alimentare cu facilități și echipamente destinate pentru prepararea și servirea mesei.

În total, au fost verificate 2390 de blocuri alimentare, dintre care: 1259 din cadrul instituțiilor de educație timpurie și 1131 din cadrul instituțiilor de învățământ primar, școlar, gimnazial, liceal.

Urmare a controalelor efectuate, s-au constatat o serie de neconformități:

- ✓ desfășurarea activității în spații neautorizate/neînregistrate sanitar-veterinar și pentru siguranța alimentelor;
- ✓ nerespectarea cerințelor generale de igienă;
- ✓ nerespectarea condițiilor de depozitare;
- ✓ depășirea indicilor microbiologici la eșantioanele de apă;
- ✓ nerespectarea condițiilor de depozitare;
- ✓ spațiile de producere și depozitare a produselor alimentare sunt învechite și necesită reparație cosmetică sau capitală;
- ✓ utilajul tehnologic și inventarul de lucru din blocurile alimentare uzate și necesită a fi schimbate;
- ✓ lipsa instruirii igienice a personalului care manipulează produsele alimentare.

În rezultat, s-au întocmit prescripții privind remedierea neconformităților depistate și stabilirea termenelor de înlăturare a neajunsurilor, cu efectuarea vizitelor în vederea verificării implementării prescripțiilor.

Îndeplinirea programelor de monitorizare

N/o	Denumirea programului național	Nr. eșantioane planificate 2024	Nr. de eșantioane realizate 2024	Nr. de eșantioane realizate 2023	Numărul de eșantioane neconforme 2024	Numărul de eșantioane neconforme 2023
1.	Ordinul nr. 62 (Anexa 7) din 29.01.2024 Cu privire la implementarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală, din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor pentru anul 2024	1855	1855	2603	257	317

În conformitate cu Ordinul nr.62 din 29.01.2024 Cu privire la implementarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală, din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor pentru anul 2024, (Anexa7) au fost planificate 1855 eșantioane. În anul 2024, au fost investigate 1855 eșantioane, dintre care 257 au fost neconforme, ceea ce constituie 14%. Comparativ cu anul 2023, în anul curent au fost investigate cu 748 eșantioane mai puțin, iar ponderea eșantioanelor neconforme constituie cu 2 % mai mult. Datele comparative sunt prezentate în figura de mai jos.

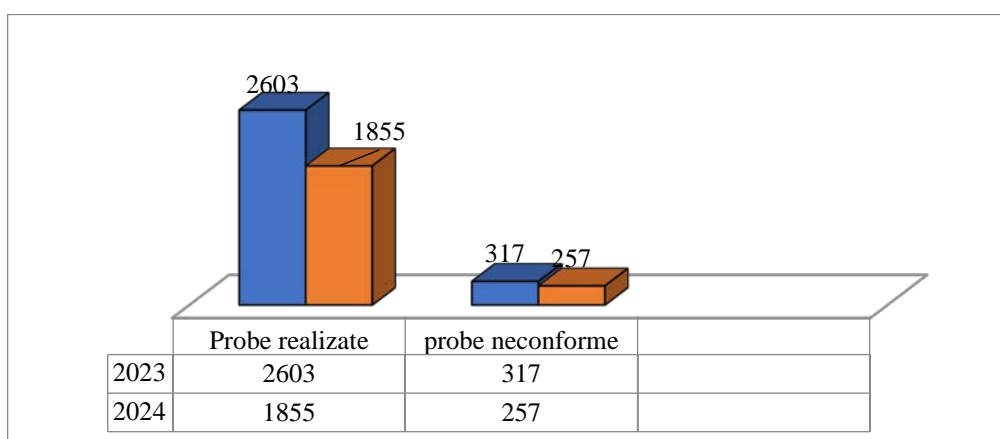

Figura 25
Numărul de eșantioane realizate/eșantioane neconforme

Conform Ordinului nr.62 din 29.01.2024 (Anexa nr.7) au fost planificate pentru a fi prelevate 1855 eșantioane dintre care:

- 430 eșantioane de produse alimentare;
- 1125 eșantioane de apă;

- 300 eșantioane de sanitație.

Ponderea eșantioanelor planificate în procente este prezentată în figura de mai jos.

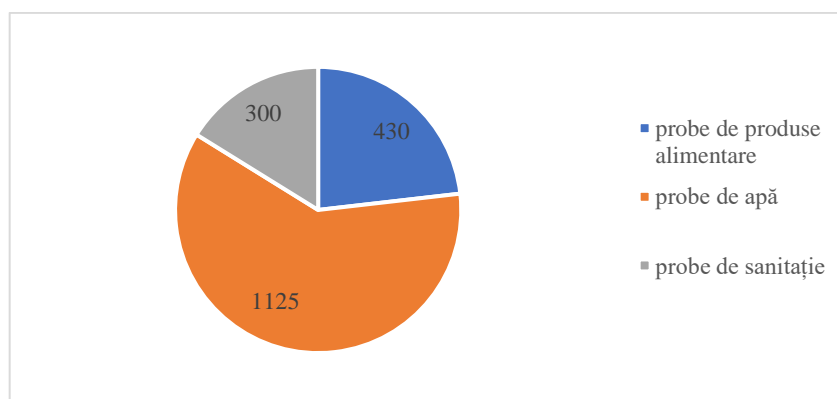

Figura 26
Ponderea eșantioanelor planificate

Din 1125 eșantioane de apă, planificate, au fost realizate 1123 eșantioane, dintre care 219 eșantioane au fost neconforme.

Din 430 de eșantioane de produse alimentare planificate au fost prelevate și investigate 430 eșantioane, dintre care 26 au fost neconforme.

Din 300 eșantioane de sanitație planificate, au fost prelevate și investigate 302 eșantioane, dintre care 12 au fost neconforme.

Datele descrise sunt prezentate în figura de mai jos.

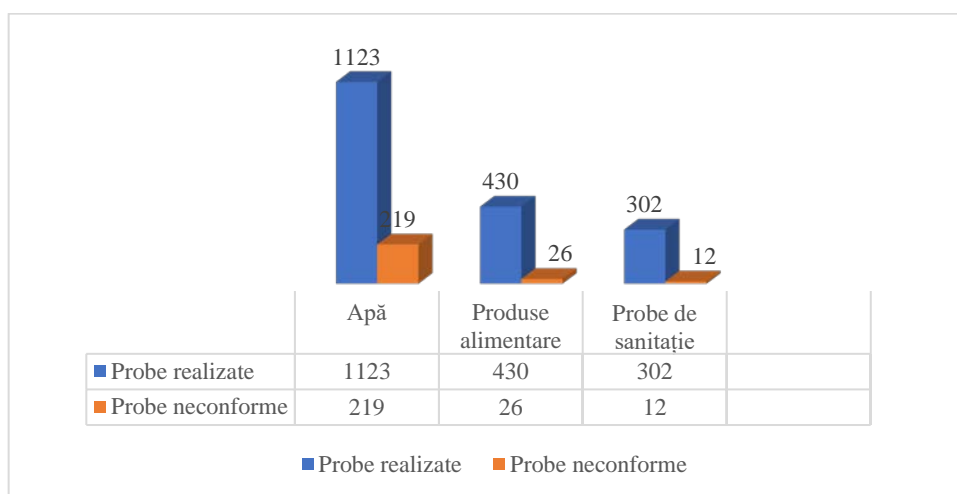

Figura 27
Comparația numărului de eșantioane analizate și cazuri neconforme în cadrul monitorizării

Conform Ordinului nr.62 din 29.01.2024 (Anexa nr.7) au fost analizate ponderea neconformităților la probele de apă prelevate din cadrul instituțiilor de învățământ general, tabere de odihnă din țară. Pe primul loc după numărul de eșantioane neconforme pe apă este STSA Hîncești/Cimișlia/Basarabeasca/Leova cu o pondere a neconformităților înregistrate la probe de apă prelevată ce constituie 32% din numărul total. Pe locul doi este STSA Edineț/Briceni/Ocnița/Dondușeni cu ponderea de 29%, urmat de STSA Ungheni/Nisporeni/Călărași cu o pondere a neconformităților de 26 %. Datele sunt prezentate în figura de mai jos.

Laboratorul desemnat pentru efectuarea investigațiilor în scopul implementării programului de monitorizare a fost **Instituția Publică “Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”**, mun. Chișinău, str. Murelor, 3.

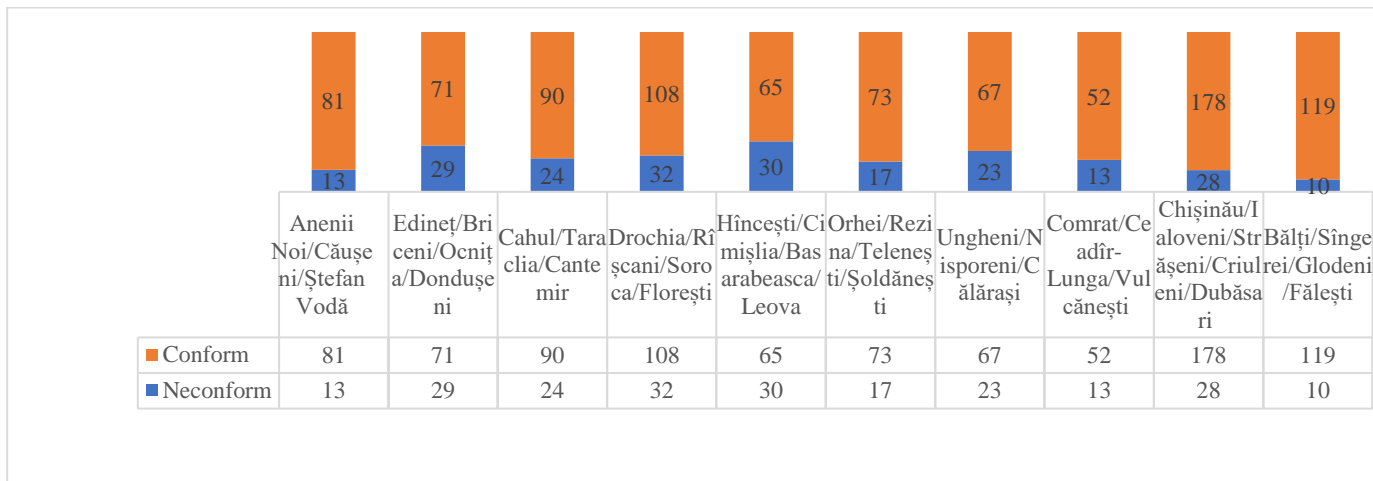

Figura 28
Numărul de eșantioane de apă prelevate de STSA (conforme și neconforme)

Conform Ordinului nr.61 din 29 ianuarie 2024 cu privire la implementarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor, pentru anul 2024, (Anexa nr.1), au fost planificate 545 eșantioane dintre care au fost prelevate **128**:

- 67 eșantioane de produse culinare;
- 17 eșantioane de apă;
- 44 eșantioane de sanitație.

Astfel, din totalul eșantioanelor prelevate, **24** sunt neconforme, dintre care **5** eșantioane de apă, **7** eșantioane la teste de sanitație și **12** eșantioane la produse culinare. Ponderea eșantioanelor neconforme constituie **19%**.

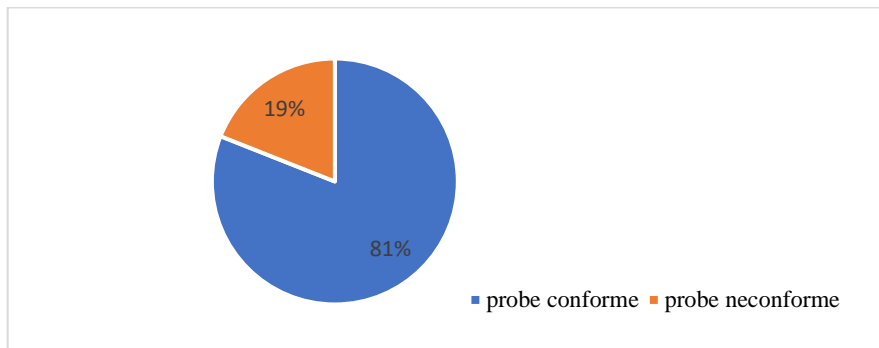

Figura 29
Raportul cazurilor conforme și neconforme în cadrul investigațiilor de laborator efectuate.

Acțiuni întreprinse pentru soluționarea neconformităților

Referitor la neconformitățile depistate, inspectorii STSA au întreprins măsuri imediate prin efectuarea controalelor inopinate și aplicarea măsurilor ce se impun, conform legislației în vigoare.

În cazul eșantioanelor de apă neconforme, a fost restricționată utilizarea apei potabile neconforme de la sursele instituției, s-au dat prescripții pentru efectuării măsurilor de dezinfectare a apeductelor, în cazul instituțiilor care nu s-au conformat, au fost aplicate sancțiuni contravenționale.

Pentru verificarea calității procedurilor aplicate, s-au prelevat repetat eșantioane de apă de la operatorii la care s-au identificat neconformități. Investigațiile repetate de laborator au fost asigurate de I.P. “Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”, cu emiterea rapoartelor de încercări, care au demonstrat că eșantioanele de apă potabilă corespund prevederilor Legii nr.182/2019 privind calitatea apei potabile. Mulți operatori s-au conformat legislației și au inițiat procedura de autocontrol, prin care au prelevat repetat eșantioane de apă, până la obținerea unui rezultat de încercări conform.

Cu privire la eşantioanele neconforme de produse alimentare-pește în stare congelată cu detectarea paraziților vizibili neviabili, a fost verificată trasabilitatea lotului achiziționat și a fost verificat modul de ambalare și etichetare conform cerințelor Legii nr.279/2017.

Au fost stabilite următoarele recomandări:

- înainte de preparare, peștele să fie eviscerat complet și prelucrat termic
- interzicerea recepționării peștelui congelat nepreambalat, neetichetat corespunzător și care nu respectă regimul termic de păstrare.

- în caz de neconformitate, returnarea acestuia în conformitate cu prevederile anexei nr.2 la Hotărârea de Guvern nr.722/2018.

În cazul eşantioanelor de produse culinare neconforme, au fost inițiate controale inopinate și prescrise recomandări de dezinfecție a blocului alimentar, de utilizare a ustensilelor conform destinației, a fost recomandată respectarea igienei personale, tratarea produselor culinare conform fișelor tehnologice.

Pentru eşantioanele de sanitație neconforme, au fost efectuate controale inopinate cu întocmirea prescripțiilor privind efectuarea procedurilor de dezinfecție, dezinfecție, deratizare, prezentarea rapoartelor de încercări repetate cu rezultate de încercări conforme.

Rezultatele implementării Dispoziției nr.14 din 24.06.2024 privind elaborarea registrului operatorilor care practică activități de comerț ambulant ce implică unitățile mobile de comercializare a produselor alimentare și a Ordinului nr.448 din 15.07.2024 cu privire la intensificarea controalelor de stat la operatorii care practică activități de comerț ambulant, în perioada estivală.

Pe parcursul lunilor iulie-august, inspectorii Agenției au intensificat controalele oficiale la unitățile mobile de comercializare a produselor alimentare. Controalele inspectorilor au vizat aspecte ce țin de: respectarea cerințelor de igienă a produselor alimentare, verificarea respectării lanțului frigorific recomandat la comercializarea produselor alimentare.

În total, au fost realizate 174 de controale inopinate. Urmare a controalelor desfășurate, a fost constatat că 21,8% din unitățile mobile nu activează, acestea și-au sistat activitatea sau activează doar în perioadă estivală, 10,3 % din operatorii controlați–nu respectă regimul termic, se comercializează produse alimentare cu nerespectarea condițiilor de păstrare, transportare și în lipsa condițiilor sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, lipsește denumirea operatorului și programul de lucru, starea sanitaro-igienică este nesatisfăcătoare.

Astfel, urmare al încălcărilor constatate au fost întocmite 18 procese-verbale cu privire la contravenție, aplicate persoanelor juridice, în valoare totală de 105700 lei.

Acțiuni întreprinse pentru soluționarea neconformităților

Tabelul 38

Acțiunile întreprinse privind asigurarea conformității produselor alimentare

N/o	Acțiuni/Măsurile întreprinse	În anul 2023	În anul 2024
1.	Prescripții emise	3328	4025
2.	Procese verbale de sancționare	1506	1383
3.	Suspendare activității	527	630

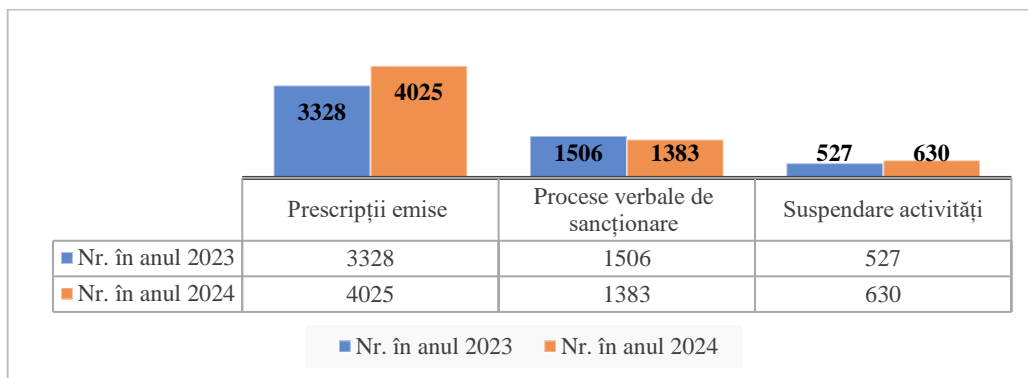

Figura 30

Acțiunile întreprinse privind asigurarea conformității produselor alimentare în anii 2023 și 2024

Analiza neconformităților (indicii). În cadrul efectuării controalelor planificate, cât și inopinate, la unitățile din domeniul comerțului și alimentație publică, inclusiv la instituțiile de învățământ general și alte instituții din domeniu respectiv, inspectorii STSA au fost depistat un șir de neconformități, după cum urmează:

Cele mai des depistate neconformități:

- Comercializarea produselor alimentare cu termen de valabilitate expirat;
- Utilizarea materiei prime cu termen de valabilitate expirat la producerea produselor alimentare;
- Nerespectarea regulamentelor sanitare de către angajații unității de comerț;
- Lipsa marcării produselor alimentare;
- Lipsa contractului cu un laborator acreditat privind efectuarea investigațiilor de laborator;
- Lipsa rapoartelor de încercări privind controlul produselor culinare/ apei / lavajelor de sanitație;
- Nerespectarea fluxului tehnologic;
- Angajarea în întreprinderile din domeniul alimentar a personalului fără examen medical (forma 086) și/sau fără instruire igienică;
- Implicarea în procesul de preparare a bucatelor a personalului în lipsa controlului medical și instruirii igienice corespunzătoare;
- Neasigurarea trasabilității produselor alimentare;
- Comercializarea produselor alimentare în lipsa actelor de însoțire pentru produsele alimentare;
- Nerespectarea condițiilor de păstrare a produselor alimentare (vecinătate, regim de temperatură, formă de ambalare);
- Încălcarea regulilor de comerț;
- Lipsa programului de lucru;
- Lipsa numărului autorității abilitate cu funcții de protecția consumatorilor;
- Nerecepționarea și examinarea în termen de 14 zile calendaristice a reclamațiilor consumatorilor;
- Lipsa rapoartelor de încercări privind controlul produselor culinare/ apei / lavajelor de sanitație;
- Întocmirea incorectă a meniului zilnic de repartiție.

Neconformitățile menționate, au fost depistate ca urmare a efectuării controalelor planificate și inopinate, care s-au soldat cu emiterea a 4025 prescripții și întocmirea a 1383 procese-verbale de contravenție, dintre care 137 procese-verbale de contravenție cu întocmirea planului de remediere, conform prevederilor art.46¹ din Codul Contravențional.

Petiții/sesizări parvenite pe parcursul anului 2024

În scopul asigurării protecției consumatorilor în domeniul alimentar, inspectorii STSA pe domeniul de profil examinează și soluționează petițiile parvenite de la persoanele fizice și juridice.

Reglementările din domeniul alimentar au drept obiectiv protejarea intereselor consumatorilor și le oferă o bază care le permite să facă alegeri în cunoștință de cauză privind alimentele pe care le consumă; acestea au drept scop prevenirea:

- a) practicilor comerciale incorecte;
- b) contrafacerii produselor alimentare;

c) oricărui alte practici care pot induce în eroare consumatorul.

Detalii privind numărul petițiilor/sesizărilor pe domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală și alimentație publică examinate în anii 2023 și 2024 sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 39

Numărul petițiilor/sesizărilor pe domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală și alimentație publică examinate în anii 2023 și 2024

Indicatorul	În anul 2023	În anul 2024
Numărul total de petiții/sesizări înregistrate	568	645
Numărul petițiilor parvenite direct de la consumatori	370	327
Numărul petițiilor remise de către alte autorități	198	318
Petiții confirmate/parțial confirmate din total examinate	235	203 confirmate/ 48 parțial confirmate
Sanctiuni aplicate	353	440

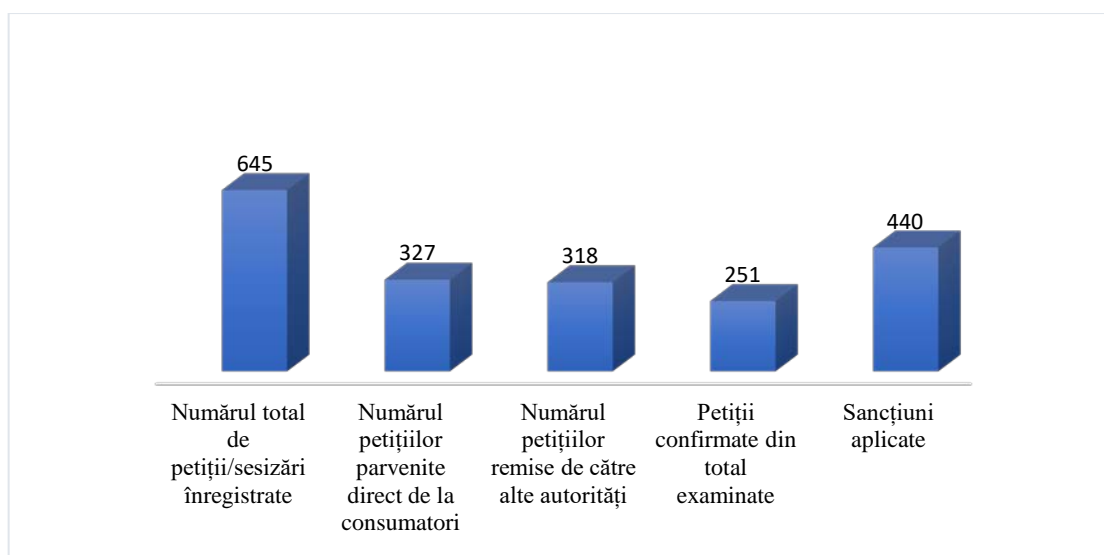

Figura 31
Numărul de petiții/sesizării analizate în anul 2024

Un accent deosebit a fost acordat analizării plângerilor parvenite de la consumatori, care au vizat diverse subiecte. Din totalul petițiilor soluționate, în număr de 251 de petiții, au fost confirmate 203 și parțial confirmate 48 de petiții. În celelalte cazuri, în momentul efectuării controalelor, eșantioanele prezentate de consumatori sau operatori economici nu au fost suficient veridice pentru a confirma reclamațiile.

În baza petițiilor analizate, principalele probleme identificate ce țin de încălcarea comercializării produselor alimentare și a regulilor de comerț includ:

- Nerespectarea normelor sanitare de către angajații unității de comerț;
- Lipsa marcării și etichetării corecte a produselor alimentare;
- Absența programelor și procedurilor de igienizare corespunzătoare în unități;
- Lipsa contractului cu personal specializat în lupta cu dăunătorii;
- Absența monitorizării temperaturii în spațiile frigorifice în care se păstrează produsele alimentare perisabile;
- Neasigurarea unor spații adecvate pentru depozitarea produselor alimentare;
- Încălcarea regimului termic de transportare a produselor alimentare sensibile la variațiile de temperatură;

- Angajarea în întreprinderile din domeniul alimentar a personalului fără examen medical și/sau fără instruire privind respectarea regulilor de igienă;
- Nerespectarea regimului de igienă de către personalul necalificat;
- Lipsa actelor de însoțire, ce atestă calitatea, siguranța și inofensivitatea produselor alimentare expuse spre comercializare;
- Comercializarea produselor alimentare cu termen de valabilitate expirat;
- Comercializarea produselor alimentare perisabile fără indicarea datei limită de consum;
- Utilizarea materiei prime cu termenul de valabilitate expirat în producerea (prepararea) de produse alimentare;
- Expunerea și introducerea pe piață a produselor alimentare neautentice și prestarea de servicii periculoase pentru viața și sănătatea consumatorului, contrar prevederilor legale;
- Încălcarea regulilor de comerț;
- Înșelarea cumpărătorilor la măsurarea, cântărirea și la achitarea produselor alimentare;
- Modificarea termenului de valabilitate indicat pe ambalajul produsului alimentar;
- Încălcarea regimului de lucru stabilit de autoritățile administrației publice locale;
- Neasigurarea respectării condițiilor de păstrare a produselor alimentare;
- Neasigurarea trasabilității produselor alimentare;
- Lipsa informației privind programul de lucru al unității.

Printre obiectivele de bază ale Agenției în acest domeniu au fost intensificarea activităților de informare și educare a consumatorilor în vederea consolidării cunoștințelor și protejării intereselor economice ale acestora, pe întreg lanțul alimentar. Problemele semnalate de către consumatori, subliniază importanța colaborării dintre operatorii din domeniul alimentar și autoritățile competente. Aspectele critice, precum utilizarea materiei prime expirate, sau comercializarea produselor fără o etichetare conformă, prestarea de servicii periculoase pentru viața și sănătatea consumatorului, contrar prevederilor legale, necesită controale mai frecvente și sancțiuni mai aspre.

De asemenea, crearea unor campanii de conștientizare și educare a operatorilor economici ar putea reduce semnificativ astfel de nereguli în viitor. Pagina web a Agenției continuă să constituie principalul instrument de comunicare cu societatea civilă și instituțiile publice, unde sunt plasate toate informațiile de interes public în domeniul alimentar. Pentru facilitarea procesului de recepționare și soluționare a petițiilor, Agenția oferă posibilitatea depunerii petițiilor online prin intermediul paginii web oficiale.

În concluzie, o strategie integrată de control, educare și sancționare este cheia asigurării unui lanț alimentar sigur și transparent.

Supravegherea și monitorizarea cazurilor de Toxiinfecții alimentare (în continuare TIA) pe parcursul anului 2024

Pe parcursul anului 2024, au fost notificate 24 cazuri suspecte de toxiinfecție alimentară, dintre care:

- Toxiinfecții alimentare confirmate – 6 cazuri;
- Toxiinfecții alimentare infirmate – 18 cazuri.

Dintre cele 6 cazuri confirmate privind TIA, s-a demonstrat că acestea au fost cauzate de consumul produselor alimentare preparate în cadrul blocurilor alimentare ale 5 unități de alimentație publică și produs din 1 unitate de comerț.

Din cele 24 cazuri suspecte TIA, au fost expuși riscului de intoxicație alimentară 1228 persoane, dintre care:

- Bolnave – 309: maturi – 101, copii - 208,
- Spitalizați – 91: maturi – 35, copii - 56.

Detalii despre ponderea izbucnirilor cazurilor de TIA, se prezintă în tabelul de mai jos:

Numărul de cazuri TIA înregistrate și confirmate

Nr. d/o	Subdiviziunea teritorială pentru siguranța alimentelor	Total cazuri suspecte înregistrate	Cazuri confirmate	Tipul instituției unde a izbucnit TIA
1.	Edineț/Briceni/Ocnița/Dondușeni	2	1	Instituție de educație timpurie – 1 Unități de alimentație publică – 1
2.	Cahul/Taraclia/Cantemir	1	0	Unități de comerț- 1
3.	Orhei/Rezina/Telenești/Șoldănești	3	1	Unități de alimentație publică – 1 Unități de comerț- 1 Instituție de educație timpurie – 1
4.	Ungheni/Nisporeni/Călărași	4	1	Unități de comerț - 2 Consum de alimente la domiciliu – 1 Instituții de învățământ (cantină studentescă) - 1
5.	Mun. Chișinău/Ialoveni/Strășeni/Criuleni/Dubăsari	14	3	Instituție de învățământ școlar – 2 Consum de alimente la domiciliu – 1 Comerț – 1 Unitate de alimentație publică – 8 Alte instituții (centre de reabilitare pentru copii, spital) - 2
Total		24	6	

Toate cazurile suspecte de intoxicație alimentară au fost notificate de către subdiviziunile Agenției Naționale pentru Sănătate Publică (ANSP). Investigarea cazurilor suspecte de toxiinfecție alimentară s-au efectuat în comun cu subdiviziunile teritoriale ale ANSP.

Pentru supravegherea și monitorizarea cazurilor de toxiinfecții alimentare, inspectorii din cadrul STSA pun în aplicare prevederile procedurii: Procedura Specifică PS/SA-MSD-07/01 Supravegherea și monitorizarea cazurilor de Toxiinfecții alimentare.

Măsuri întreprinse:

- Anchetarea epidemiologică a focarului de toxiinfecție alimentară;
- Impunerea lucrărilor de renovare;
- Prelevarea apei din robinet, probelor de bucate finite, materie primă, lavaje de sanitație pentru investigații de laborator;
- Impunerea procedurilor sanitare;
- Stoparea activității din propria inițiativă;
- Controlul oficial la întreprindere;
- Aplicarea sancțiunilor;
- Instruirea personalului.

În rezultatul demarării anchetei epidemiologice de către inspectorii STSA, au fost constatate multiple încălcări și abateri de la normele de siguranță și igienă a produselor alimentare, dintre care:

- 1) Nerespectarea normelor sanitar-igienice în blocul alimentar în procesul de preparare și servire a bucatelor finite;
- 2) Nerespectarea condițiilor de păstrare a produselor alimentare, utilizând utilajul casnic;
- 3) Neasigurarea trasabilității produsului finit plasat spre comercializare;
- 4) Consumul de produse procurate în locuri neautorizate de la persoane necunoscute;
- 5) Calitatea apei la criteriile microbiologice netestată.

Pentru încălcările ce au provocat TIA, au fost aplicate următoarele contravenții conform Codului Contravențional:

- 1) Conform art.80 alin.(2)– Încălcarea regulamentelor sanitare;
- 2) Conform art.269 lit.a)-Încălcarea cerințelor privind producerea, depozitarea, plasarea pe piață, comercializarea produselor alimentare și informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare;
- 3) Conform art.270-Folosirea materiei prime cu termenul de valabilitate expirat la producerea (prepararea) de produse alimentare;
- 4) Conform art.276-neasigurarea trasabilității;
- 5) Conform art.344 alin.(1) lit.a)-Încălcarea cerințelor stabilite în actele normative privind producerea, depozitarea, punerea la dispoziție pe piață și comercializarea produselor, privind prestarea serviciilor și încălcarea regulilor de protecție a consumatorilor.

A fost prescrisă aplicarea măsurilor de igienizare și dezinfecție a tuturor încăperilor, utilajului și a inventarului.

Totodată, în scopul stabilirii sursei, factorilor și a mecanismului de transmitere a infecției (sau a altor cauze epidemiologice) inspectorii au prelevat în cadrul investigării cazului de TIA probe pentru analize de laborator conform Ordinului nr.61 din 29.01.2024 Cu privire la implementarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor, pentru anul 2024.

Numărul total de probe prelevate–170, dintre care:

- apă–15 probe, din ele 1 probă neconformă;
- bucate finite–47 probe, din ele 13 probe neconforme;
- lavaje de sanitație–84, din ele 36 probe neconforme;
- probe diurne–24 probe, din ele 0 probe neconforme.

În scopul remedierii încălcărilor depistate, precum și prevenirea aparițiilor ulterioare a toxiinfecțiilor alimentare s-a dispus întreprinderea următoarelor măsuri:

1. Aplicarea măsurilor de igienizare prin intermediul agenților economici autorizați în domeniul dat;
2. Revizuirea fișelor tehnologice cu indicarea termenului de valabilitate a produsului alimentar;
3. Stabilirea graficului pentru dezinfecție și curățare a suprafețelor;
4. Prelevarea APEI DIN ROBINET, a probelor diurne pentru examinarea microbiologică;
5. Interzicerea imediată a folosirii apei neconforme;
6. Întreprinderea măsurilor pentru aprovizionarea blocurilor alimentare cu apă potabilă dintr-o sursă certificată;
7. Disponerea stopării procesului tehnologic (la cererea agentului economic pe perioada anchetei), impunerea de proceduri sanitare;
8. Notificarea autorităților Publice Locale;
9. Revizuirea planului de autocontrol, prin prelevări de probe a produselor culinare, prelevarea probelor diurne și păstrarea acestora conform cadrului legal.

Planul de instruire pentru anul 2024, pentru subdiviziunile teritoriale siguranța produselor alimentare de origine nonanimală

Pe parcursul anului 2024, au fost organizate o serie de instruirii, pentru inspectorii STSA. La instruirii au participat 431 funcționari publici cu statut de inspectori, din cadrul tuturor subdiviziunilor Agenției, dintre care 120 inspectori pe domeniul siguranței alimentelor.

Scopul seminarelor de instruire a fost familiarizarea inspectorilor cu noile proceduri operaționale, menite să îi ghideze la implementarea legislației pe domeniul siguranței alimentelor și efectuarea controalelor oficiale eficiente, dar și noile modificări operate în legislația din domeniul siguranței alimentare.

Subiectele abordate s-au axat pe următoarele aspecte importante:

1. Întocmirea proceselor verbale de prelevare a eșantioanelor în sistemul LIMS;
2. Prelevarea eșantioanelor de apă potabilă pentru analiza microbiologică;
3. Eliberarea certificatului de sănătate pentru produsele alimentare;
4. Supravegherea și monitorizarea cazurilor de toxiinfecții alimentare;
5. Înregistrarea în domeniul siguranței alimentelor;
6. Verificarea trasabilității produselor alimentare;
7. Modul de înregistrare și examinare a petițiilor;
8. Modificările operate în legislația din domeniul siguranței alimentelor.

Instruirile organizate au fost finalizate cu evaluarea cunoștințelor funcționarilor publici, rezultatele acestora servind temei pentru planificarea următoarelor cursuri.

Priorități pentru anul 2025

- Elaborarea informațiilor periodice pentru consumatori privind siguranța produselor alimentare și modalitățile de prevenire a toxiinfecțiilor;
- Elaborarea procedurilor/ghidurilor de sistem privind: inspecția unităților de comercializare cu produse alimentare, inspecția obiectivelor mobile/fixe care funcționează temporar / permanent, în care se prepară / comercializează produse alimentare, pentru inspecția depozitelor produselor alimentare;
- Aplicarea principiului analizei riscului la desfășurarea activităților de control și planificarea anuală a controalelor în baza principiului analizei riscului;
- Verificarea eficienței controalelor desfășurate în domeniul comerț, alimentație publică, și protecția consumatorului.

2.8. Sistemul de control al unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, și a producției alcoolice

Conform art.15 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat, pentru anul 2024, Planul controalelor a fost aprobat prin Ordinul directorului general al Agenției nr.555 din 17.11.2023, fiind publicat pe pagina web a Agenției. Suplimentar prin Hotărârea de Guvern nr.98/2024 privind aprobarea planul controalelor asupra activității rezidenților zonelor economice libere pentru anul 2024 pe domeniul producerea și circulația vinului și produselor alcoolice au fost planificate efectuarea a 4 controale în ZEL, precum și 1 control la o entitate de învățământ, conform Ordinului Agenției nr.634 din 20.12.2023.

În anul raportat, a fost revizuită și aprobată prin Ordinul nr.356 din 11.06.2024 procedura specifică PS/SA-PV-03102, ediția 2, revizia 1 „Pregătirea și efectuarea controlului oficial de stat la unitățile din domeniul fabricării și circulației produselor vitivinicole și a producției alcoolice”

Tabelul 41

Rezultatele controalelor oficiale desfășurate

Tipul de unități	Număr unități 2023	Număr unități 2024	Controale efectuate (planificate) 2023	Controale efectuate (planificate) 2024	Controale efectuate (inopinate) 2023	Controale efectuate (inopinate) 2024
Întreprinderi producătoare de produse vitivinicole, de bere și de alcool	82	88	82	87	79	49

Depozite specializate (după caz unități de comerț)	39	40	39	38	-	9
Total	121	128	121	125	79	58

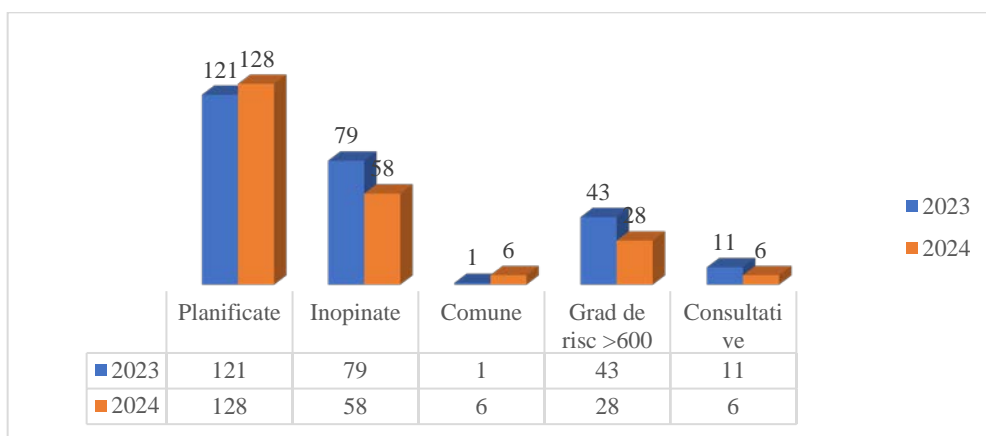

Figura 32
Rezultatele controalelor oficiale

Analiza rezultatelor controalelor oficiale:

În anul 2024, Planul controalelor a fost executat în proporție de 97,6% (125 din 128), neexecutarea celor 3 controale planificate se datorează sistării activității (1 entitate economică) și generării delegațiilor de control pe alt domeniu de competență al Agenției, fără includerea domeniului de control producerea și circulația vinului și produselor alcoolice (2 agenți economici).

Ponderea controalelor comune cu alte autorități de control constituie circa 5 % (6 controale comune). Ponderea controalelor efectuate în primii 3 ani de activitate (controale consultative) – 12,5%.

Ponderea numărului de controale efectuate cu grad înalt de risc din numărul total al controalelor constituie 15,0 % (al cărui grad de risc ≥ 600).

În anul 2024, au fost efectuate 9 controale suplimentare, fiind întocmite 9 procese-verbale de control suplimentare, conform prevederilor art.29 alin.(10) al Legii nr.131/2012, pe motivul neexecutării în termenul stabilit a prescripțiilor identificate în cadrul controalelor inițiale.

Astfel, numărul controalele oficiale de stat efectuate în anul 2024 constituie 186, înregistrând o scădere cu 7%, în raport cu anul precedent, adică cu 14 controale mai puțin (în anul 2023 – 200 de controale), datorită micșorării numărului de controale inopinate efectuate.

În anul 2024, au fost efectuate 58 de controalele inopinate, iar după temeiul de inițiere se grupează în:

- Sesizări de la I.P. LCTBANPC, pentru refuzurile de la certificare la 7 agenți economici;
- Implementarea art.19¹ al Legii nr.131/2012 în cadrul procedurii de eliberare a actului permisiv - 28 agenți economici controlați;
- Autosesizări, ca rezultat ale neconformităților depistate, informare autorității de stat - 20 agenți economici controlați;
- Petiții din partea consumatorilor 3 agenți economici controlați.

Ponderea controalele inopinate, în anul 2024 reprezintă 45,3% din numărul controalelor planificate (58 din 128), ceea ce e cu circa 20% mai puțin, comparativ cu anul 2023.

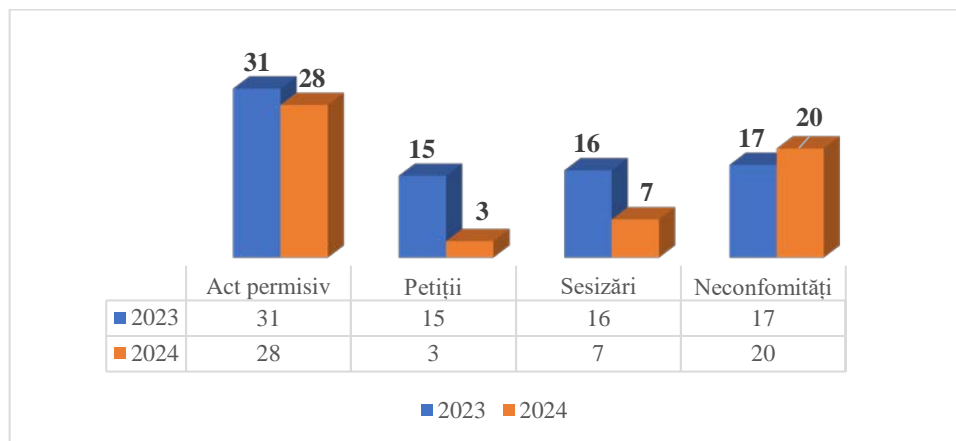

Figura 33
Rezultatele controalelor inopinate, comparativ cu anul 2023

Eficacitatea controalelor planificate se poate reda prin următoarele aspecte:

- Obținerea în rezultatul controalelor efectuate a actului permisiv stabilit în capitolul V¹ din Legea nr.306/2018 și pct.16 a Tab.II din anexa nr.1 la Legea nr.160/2011, și anume - certificatul de înregistrare în domeniul siguranței alimentelor, fiind depuse cereri de înregistrare în calitate de operatori din domeniul alimentar de 10 agenți economici, din care au fost respinse 3 cereri;

- Retragerere/sistare licență de activitate în domeniu – 2 agenți economici;

- Înregistrarea în SIA Registrul vitivinicol(în continuare RVV), a unor unități vinicole care desfășoară activitate de fabricare și/sau comercializare cu ridicata produselor vitivinicole și alcoolice, conform prevederilor art.21 alin.(1) din Legea viei și vinului nr.57/20006. În rezultatul controalelor efectuate s-au operat modificări în SIA RVV prin înregistrarea/modificarea datelor-5 unități vinicole, ceea ce constituie circa 4% din agenții economici verificați;

- Radierea din SIA Registrul vitivinicol a unor unități vinicole, care din cauza neactivării, sistării activității, sau falimentării în domeniu, fiind pasibili controlului, datorită înregistrărilor efectuate anterior. Astfel, urmare a controalelor planificate efectuate, s-au radiat 7 agenți economici controlați, ceea ce constituie mai mult de 5,5% din agenții economici controlați.

Ponderea agenților economici noi înregistrați (în RVV) și autorizați ca operatori alimentari cu obținerea certificatului de înregistrare în domeniul siguranței alimentelor, reprezintă circa 8,6 % din numărul total al controalelor planificate.

Controale comune/combinat

Un alt aspect al controalelor efectuate, este ponderea controalelor comune efectuate cu alte entități de control, inclusiv prin efectuarea controalelor prin comisii mixte în cadrul procedurii de eliberare a licenței de activitate sau prin cumularea mai multor domenii de control din cadrul autorității.

Conform Ordinului Agenției nr.298 din 30.04.2024 au fost aprobate responsabilitățile zonelor cu indicație geografică protejată în zonele teritoriale în domeniul controlului siguranței și calității produselor vitivinicole și alcoolice, fiind divizate în 4 zone înregistrate cu IGP pe teritoriul Republicii Moldova, respectiv: „Valul lui Traian”, „Ștefan Vodă”, „Codru” și „DIVIN”. Ulterior prin Ordinul Agenției nr.302 din 03.05.2024 au fost delegați inspectori din cadrul Direcției, care au sediul de activitate în teritoriu să participe în efectuarea controalelor planificate la unitățile de comerț cu amănuntul, sau în cadrul controalelor inopinate în cadrul procedurii de eliberare a actului permisiv .

Rezultatele acestor controale efectuate sunt expuse în tabelul de mai jos.

Rezultatele controale efectuate

N/o	Tipul de unitate	Autoritatea de control implicată în efectuarea controlului comun			STSA ale Agenției implicate în controlul pe domeniul siguranței alimentelor, în scopul verificării unităților de comerț cu amănuntul				
		IPM	AST/SV	Comisii mixte SFS/ISSPNPC	STSA Cahul/Taraclia/Cantemir	STSA Anenii Noi/Căușeni/Ștefan Vodă	STSA Comrat/Cea dîr Lunga/Vulcănești	Alte STSA, inclusiv mun. Chișinău	Direcții la nivel central al Agenției
1.	Întreprinderi vinicole, de bere și de alcool și Întreprinderi ce utilizează alcool în alt scop	4	2	17	5	9	2		
2.	Depozite specializate	-		-	1	1		1	
3.	Magazine alimentare, alte unități de comercializare cu amănuntul	-		-	36	36		2	2
4.	Prescripții	-		-	36	36		2	2
5.	Procese verbale cu privire la contravenție	-		-	26	16		-	-
	Sancțiuni (amendă) suma aplicată	-		-	94275	61950		-	-
Total, controale		4	2	17	42	45	2	3	2
Sumar, controale		23			94				

Analiza datelor din tabel

Pe domeniul de control producerea și circulația vinului și produselor alcoolice în anul 2024 s-au efectuat 6 controale comune planificate cu alte autorități de control.

Din cele 4 controale planificate ale Agenției asupra rezidenților din zonele economice libere, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 98/2024, 2 au fost comune cu alte autorități de control.

Referitor la controalele efectuate de echipele mixte ale Agenției de comun cu STSA, sau cu alte autorități de control, se pot clasifica în funcție de solicitare și tip în:

- Controale efectuate în conformitate cu prevederile Ordinului Agenției nr.302 din 03.05.2024, prin care inspectorii responsabili de zonele cu IGP „Valul lui Traian” și „Ștefan Vodă” au fost implicați în efectuarea controalelor cu amănuntul (magazine alimentare) fiind efectuate 87 controale la unitățile de comerț cu amănuntul (magazine alimentare, magazine mixte, etc);

- Controale efectuate în scop de eliberare a actului permisiv 27 controale inopinate dintre care:
 - Participări în controale în cadrul procedurii de eliberare a licenței de activitate în domeniu (la solicitarea ASP, fiind instituite comisii mixte în comun cu SFS și ISSPNPC) - 17 controale;
 - certificat de înregistrare în domeniul siguranței alimentelor pentru întreprinderile producătoare de produse vitivinicole și alcoolice -10 controale.

- Controale prin comisii mixte, pentru efectuarea procedurilor de sigilare/desigilare a utilajului tehnologic principal - 7 controale.

Atribuții de control exercitate de către inspectorii responsabili de zonele cu IGP delimitate aflate cu locul de muncă în teritoriu (STSA)

Una din principalele atribuții ale inspectorilor din domeniul producerea și circulația vinului și produselor alcoolice, responsabili de zonele cu IGP - este supravegherea activității agenților economici din teritoriu prin monitorizarea fabricării, păstrării și comercializării vinurilor cu IGP, verificarea depunerii declarațiilor vitivinicole obligatorii în termenii prevăzuți de legislație, precum și implicarea lor în procesul de prelevare a probelor de produse vitivinicole și alcoolice de import. Numărul entităților monitorizate și supravegheate sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 43

Entităților monitorizate și supravegheate în zonele cu IGP

N/o	Indicatorul monitorizat, supravegheat	Zona cu IGP „Valul lui Traian”	Zona cu IGP „Ștefan Vodă”	Zona cu IGP „Codru”	Zona cu IGP „Divin”	Total
1.	Numărul de raioane ale RM ce sunt supravegheate și înregistrate	7	4	11	Tot teritoriul RM	22
2.	Producători de produse vitivinicole cu IGP	19	10	16	10	55
3	Producători de struguri: cu IGP fără IGP	26 13	42	7	11	86 13
4.	Producători de produse vitivinicole fără IGP	57	28	29	-	114
5.	Depozite specializate	18	4	95	-	117
6.	Nr. declarațiilor de producere: depuse în termen nedepuse	76 0	38 0	68 4	11	193 4
7.	Nr declarațiilor de stoc: depuse nedepuse	90 4	42 0	35 60	11	178 64
8.	Nr declarațiilor de recoltă: depuse nedepuse	66 0	64 7	450 0	11	591 7
9.	Nr. de prelevări de probe de import	2	7	-	-	9
10.	Volumul de vin și producție alcoolică și tara de unde a fost importat, dal: - România - Cipru (distilat) - Ucraina - Franța	6195 1704,4	5054 - 14470,6 31950,2	- -	-	11249,0 1704,4 14470,6 31950,2

În scopul onorării obligațiilor contractuale, unii operatori economici din domeniul producerii vinurilor cu volume mari de producere importă vinuri materie primă din România, Ucraina, Franța și distilat de vin din Cipru, pentru prelevarea cărora au fost solicitați inspectorii Agenției, participând la 9 prelevări în cantitate totală de 59374,2 dal de vinuri materie primă în asortiment și distilat de vin.

Controlul unităților de fabricare a produselor vitivinicole, alcoolului etilic și a producției alcoolice în baza sesizărilor IP LCTBANPC

Pe parcursul anului 2024, în baza celor 7 sesizări parvenite din partea I.P. „LCTBANPC”, inspectorii din domeniul producerea și circulația vinului și produselor alcoolice au efectuat controale

inopinate, cu emiterea notei de motivare respective, informația generală fiind prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 44

Controale inopinate inițiate în baza sesizărilor I.P. LCTBANPC

Numărul sesizărilor	Numărul de loturi cu refuz la certificare	Procese verbale de control inopinat întocmite	Prescripții de recomandare	Nr. de măsuri restrictive aplicate
7	8	7	7	5

În baza sesizărilor de informare a produselor alimentare neconforme legislației din domeniul alimentar (conform art.7 alin.(9¹) din Legea nr.306/2018) parvenite din partea I.P. LCTBANPC s-au efectuat 7 controale inopinate, cu scopul de a verifica trasabilitatea loturilor refuzate de la certificare, inclusiv cu identificarea cauzelor ce au stat la baza refuzurilor de certificare. Astfel, au fost întocmite 7 procese-verbale de control inopinat, soldate cu 7 prescripții de recomandare și aplicate 5 măsuri restrictive pentru 5 loturi în cantitate de 25943,4 dal și 5556 preambalate de produse vitivinicole și alcoolice în asortiment de diferită capacitate și ambalaj.

Sesizările date, reprezintă raportarea neconformităților identificate în cadrul certificării loturilor de produse vitivinicole și alcoolice, anterior plasării lor pe piață și constituie un filtru eficient de evitare a comercializării produselor neconforme. Ca urmare, în scop de comercializare și livrare pe piața internă, sau externă întreprinderile producătoare s-au conformat cerințelor cadrului legal și toate loturile raportate au fost ulterior supuse procedurilor tehnologice autorizate cu cupajare, tratare, distilare și conformare la actele normative pertinente cu eliberarea certificatelor de conformitate corespunzătoare pentru loturile noi.

Controlul în cadrul procedurii de eliberare a licenței, a operațiunilor de sigilare/desigilare a utilajului tehnologic și eliberării certificatului de înregistrare a utilajului tehnologic principal

Conform prevederilor art.13 și art.18 al Legii nr.1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, în baza prevederilor Ordinului comun al Ministerului Finanțelor nr.172/245/216 din 28.12.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele la montarea, exploatarea, deservirea tehnică și metrologică a contoarelor de evidență cu memorie fiscală și efectuarea verificării operative la agenții economici producători de alcool etilic, distilate și băuturi alcoolice tari, se participă la verificarea etanșeității instalațiilor folosite la fabricarea alcoolului etilic, distilatelor și a băuturilor alcoolice tari - în procesul de înregistrare, sigilare sau desigilare a utilajului precum și în scop de eliberare a certificatului de înregistrare al utilajului tehnologic principal, aplicând lista de verificare specifică SA-41 pentru controlul de stat referitor la deținerea utilajului tehnologic principal la fabricarea alcoolului etilic rectificat și a băuturilor spirtoase cu concentrația alcoolică de minimum 25% în volum.

Controlul a fost desfășurat conform procedurii specifice PS/SA-PV-04/01 Înregistrarea oficială a utilajului tehnologic principal folosit pentru fabricarea alcoolului etilic și a băuturilor alcoolice tari cu eliberarea certificatului de înregistrare.

Date despre controalele efectuate în acest scop sunt redată în figurile de mai jos.

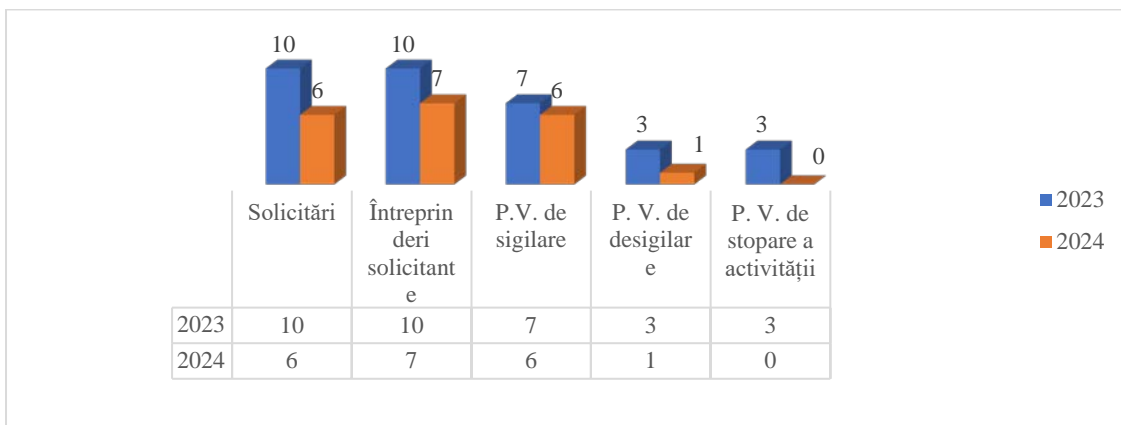

Figura 34
Realizarea controalelor inopinate în cadrul procedurii de eliberare a licenței de activitate conform prevederilor art. 13 din Legea nr. 1100/2000

Se constată, că din numărul operatorilor economici care solicită licență pentru fabricarea alcoolului etilic și producției alcoolice toate întreprinderile au întrunit cerințele corespunzătoare fiind expediată la ASP notificarea corespunderii utilajului tehnologic principal cerințelor tehnologice de producere pentru fabricarea alcoolului etilic (distilator de vin) și/sau a băuturilor alcoolice tari. La 4 întreprinderi, inițial au fost întocmite procese-verbale de control ce reflectau necorespunderea la cerințele normative, care, ulterior au implementat prescripțiile întocmite de inspectori și în rezultat au obținut licența de activitate solicitată.

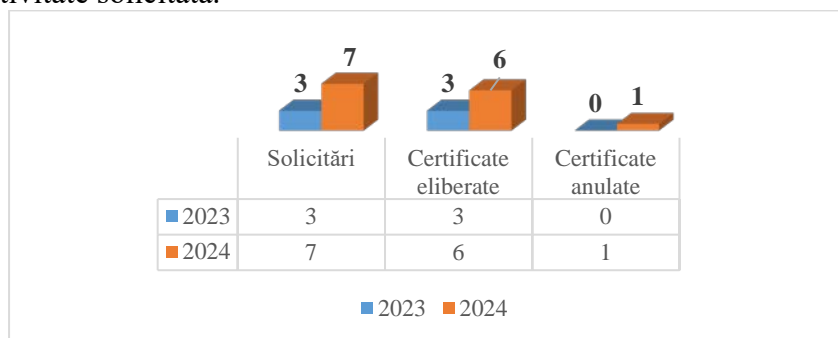

Figura 35
Realizarea controalelor în scopul eliberării certificatului de înregistrare a utilajului tehnologic principal

În rezultatul verificărilor efectuate, 85% din agenții economici solicitanți au reconfirmat certificatul după expirarea termenului de valabilitate al acestuia, iar 1 agent economic (ce constituie 15% din solicitări) și-a anulat certificatul pe motivul suspendării activității.

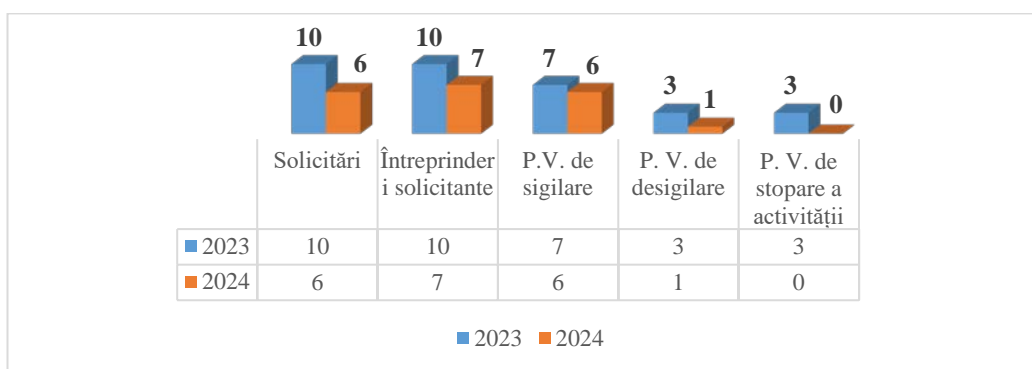

Figura 36
Realizarea operațiunilor de sigilare și desigilare a utilajului tehnologic și a aparatelor utilizate la fabricarea alcoolului etilic și a băuturilor spirtoase cu concentrația alcoolică de minimum 25% în volum

Au fost realizate 100 % din numărul de solicitări la verificarea etanșeității instalațiilor folosite la fabricarea alcoolului etilic, distilatelor și a băuturilor alcoolice tari, fiind obținute procesele verbale de sigilare/desigilare corespunzătoare.

Executarea și monitorizarea atribuțiilor funcționale stabilite prin prevederi legale

Conform prevederilor art.23 al Legii nr.1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, Agenția, în calitate de organ de supraveghere și control asupra fabricării și circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice, pregătește și înaintează spre avizare volumele de alcool etilic rectificat solicitat de a fi importat, reieșind din calculele volumelor de producere a întreprinderilor solicitante, anexate ca prognoza sortimentului de producere pentru anul în care se solicită importul, iar aceste volume pentru anul 2024 sunt redată în tabelul 5.

Tabelul 45

Volumele de alcool etilic rectificat importat

Avize eliberate	Volumul solicitat dal a/a	Volumul aprobat, dal a/a
2	133148,58	131851,94

Conform prevederilor art.4 alin.(2) al Legii nr.1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, precum și a Metodologiei cu privire la modul de depunere a notificării privind comercializarea alcoolului etilic, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.15/2020, Agenția are obligația legală să, monitorizeze notificările de comercializare a alcoolului etilic de către producători către agenții economici care practică o altă activitate decât cea în domeniul fabricării producției alcoolice, dar care, în procesul de producere utilizează alcool etilic.

Monitorizarea notificărilor se realizează pentru fiecare titular de licență în domeniul fabricării alcoolului etilic rectificat. Pentru anul 2024, au fost recepționate 78 de notificări de comercializare a alcoolului etilic în volum total de 24173,72 dal a/a, iar datele pe fiecare întreprindere sunt redată în tabelul de mai jos.

Tabelul 46

Evidența notificărilor de comercializare a alcoolului etilic

Numărul agenților economici producători de alcool	Numărul de notificări recepționate	Volumul alcoolului comercializat, dal a/a
5	78	24173,72

Implementarea programelor naționale de monitorizare

În cadrul controalelor oficiale, aleatoriu, sunt prelevate mostre de produse vitivinicole (vinuri de diferite categorii, distilate de vin, divin, rachiuri), bere și altă producție alcoolică în vederea realizării programului de monitorizare aprobat anual, prin determinarea indicilor de calitate, siguranță și naturalețe, conform Procedurii specifice „Prelevarea probelor de produse vitivinicole și de producție alcoolică în cadrul controalelor oficiale de stat” Cod: PS/SA-PP- 06/02, ediția 2, revizia I, fiind aprobată prin Ordinul nr.408 din 20.06.2024.

Prin Ordinul nr.641 din 22.12.2023 (anexa 6) a fost aprobat Programul anual de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii.

În scopul implementării prevederilor acestuia, Agenția a contractat:

1. Laboratorul național de referință, acreditat în domeniu al I.P. „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate, unde Agenția exercită calitatea de fondator, conform pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.14/2023, prin ordinul nr. 50 din 21.01.2024 fiind desemnat pentru efectuarea investigațiilor de laborator a probelor prelevate în cadrul controlului oficial. În anul 2024, au fost planificate 180 de mostre pentru determinarea indicilor de calitate:

organoleptici, fizico-chimici și de siguranță.

2. Laboratorul în domeniul determinării naturalei produselor vitivinicole și alcoolice, (contractat pentru al 7-lea an consecutiv), în partea ce ține de analizele bazate pe amprentare izotopică (determinarea raporturilor izotopilor: deuteriu, C^{13}/C^{12} și O^{18}/O^{16}), pentru care nu există laborator dotat și acreditat în Republica Moldova. Astfel, a fost încheiat contractul nr.238 NFP din 14.05.2024 cu Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Izotopice-ICSI din Râmnicu Vâlcea, România, ce este acreditat/certificat la standardele internaționale ISO/IEC 17025, ISO/IEC 14001 și ISO/IEC 9001. Contractul prevede investigarea a 50 mostre de produse vitivinicole și alcoolice.

3. Laboratorul „Eurofins Analytics France” din or. Nantes, Franța, în partea ce ține de determinarea inofensivității și autenticității varietății soiului de struguri prin contractarea serviciilor de laborator, contractul nr. 241-NFP din 14.05.2024 fiind încheiat și înregistrat la Trezoreria de Stat în baza achizițiilor publice. Au fost planificate pentru a fi analizate 20 mostre de vin: pentru determinarea inofensivității vinurilor la reziduurile de pesticide –10 mostre și 10 mostre – la indicii de calitate cu determinarea autenticității varietății soiului de struguri, respectiv pentru soiurile de struguri Chardonnay și Sauvignon blanc.

Tabelul 47

Rezultatele implementării programului anual de monitorizare în domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii

N/o	Laboratoare contractate	Nr. probe planificate 2024	Nr. probe realizate 2024	Nr. de probe realizate 2023	Numărul de probe neconforme 2024	Numărul de probe neconforme 2023
Ordinul nr.641 din 22.12.2023 (anexa 6)						
	Total	250	250	225	27	20
1.	IP „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/Nealcoolice și a produselor conservate	180	180	190	13	6
2.	Laboratorul Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Izotopice din Râmnicu-Vâlcea	50	50	30	12	14
3.	laboratorul „Eurofins Analyticcs France”	20	20	20	2	3

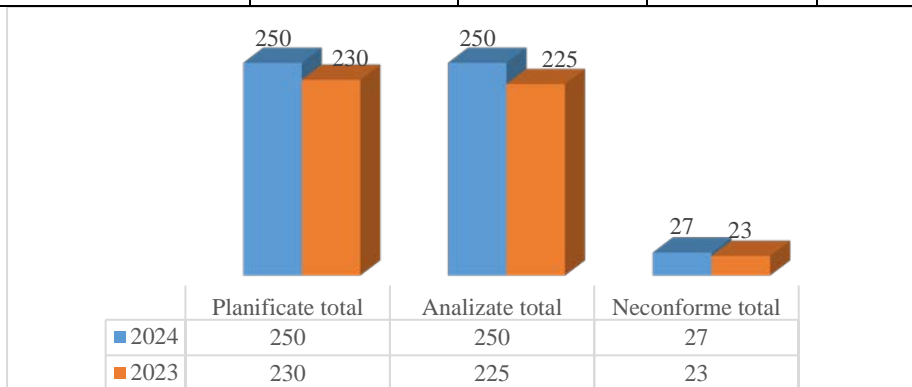

Figura 37

Rezultatele comparative ale realizării programului de monitorizare

Programul național de monitorizare planificat pentru anul 2024 s-a realizat în volum integral, cu următoarele descifrări.

1. Conform rezultatelor analizelor de laborator obținute de la laboratorul I.P. Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate(I.P. LCTBANPC), în baza a 12 acte de codificare au fost analizate 180 mostre prelevate și depistate 13 produse neconforme, ceea ce reprezintă circa 7,2 % din totalul probelor analizate. Ponderea produselor conforme plasate pe piață –92,8%.

Natura neconformităților probelor prelevate și analizate la I.P. LCTBANPC:

Neconformitățile depistate la analiza indicilor organoleptici, fizico-chimici și de siguranță țin de nerespectarea cadrului legal și normativ în procesul tehnologic de fabricare a produselor vitivinicole și alcoolice, inclusiv la cele de import și anume:

- Necorespunderea cerințelor de calitate după concentrația în masă a diglicozidului de malvidină – 5 mostre;
- Necorespunderea cerințelor de calitate după concentrația alcoolului etilic - 4 mostre ;
- Necorespunderea cerințelor de calitate după presiunea dioxidului de carbon – 3 mostre ;
- Necorespunderea cerințelor de calitate după concentrația în masă a zaharurilor - 1 mostră.

Conform datelor din ultimii 3 ani, prin procedura obligatorie de certificare, ponderea de identificare a produselor neconforme reprezintă peste 20% din numărul probelor supravegheate anual prin programul de monitorizare.

2. Conform rezultatelor analizelor la indicele de naturalețe natura botanică de proveniență a alcoolului obținute de la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Izotopice din Râmnicu-Vâlcea, România în baza a 4 acte de codificare au fost analizate 50 mostre, din care au fost depistate 12 neconforme, ceea ce constituie 24 % de mostre neconforme din produsele analizate.

Conform prevederilor pct.6.2.6 din procedura specifică PS/SA-PP-06/02 „Prelevarea probelor de produse vitivinicole și de producție alcoolică în cadrul controalelor oficiale de stat”, la 4 agenți economici, care și-au exprimat dezacordului cu rezultatele încercărilor de laborator li s-a oferit dreptul de a efectua testări repetate prin analiza contraprobei.

Natura neconformităților în probele prelevate și analizate la ICSI din Râmnicu Vâlcea, România:

Neconformitățile depistate se referă la necorespunderea naturii botanice de proveniență a alcoolului indicând prezența pe lângă alcoolul provenit din strugure, a unui alt alcool provenit din plante, contrar prevederilor pct. 39 și 42 (1), precum și categoriei descrise la nr. 46 din anexa 1 al Hotărârea de Guvern nr.589/2023:

3. Conform rezultatelor analizelor de la laboratorul „Eurofins Analytics France” din or. Nantes, Franța, prin intermediul cărora au fost analizate 20 mostre de produse vinicole, nu au fost identificate probe neconforme la analiza reziduurilor de pesticide deja de 2 ani consecutiv, dar s-au raportat 2 probe neconforme la autenticitatea soiului de struguri utilizat în denumirea vinului prin:

- Ponderea soiului de struguri pentru vinul Chardonnay (a.r.2023) constituind doar 3,5 %, la norma legală de minim 85%;
- Ponderea soiului de struguri pentru vinul Sauvignon blanc constituie 51,6%, la norma legală de minim 85%.

Acțiuni întreprinse pentru soluționarea neconformităților:

După tipurile de neconformități depistate au fost întreprinse acțiuni de:

De remediere - prin certificare ulterioară, înlăturare, justificare cu obținerea datelor suplimentare, inclusiv prin analize repetate la laboratoare acreditate.

Astfel, la produsele vinicole neconforme după indicii fizico-chimici și organoleptici au fost emise măsuri restrictive prin interzicerea spre comercializare a loturilor de produse și emiterea prescripțiilor de înlăturare a neajunsurilor prin conformare la cerințele actelor normative în termeni prescriși. După executarea măsurilor prescriptive, neconformitățile au fost înlăturate iar loturile neconforme au fost

supuse suplimentar tratamentelor tehnologice prin vărsare, cupajare și dirijare spre fabricarea altor produse vinicole, sau prin contractare spre export în alte țări și cu obținerea certificatelor de conformitate corespunzătoare. Unele loturi au fost puse sub restricție de comercializare.

De sancționare, pentru încălcările care cad sub incidența Codului Contravențional au fost întocmite procese-verbale cu privire la contravenție și luate decizii de aplicare a amenzii. Datele referitoare la aplicarea contravențiilor constatate în anul 2024 sunt expuse în tabelul de mai jos.

În concluzie, se constată, că în anul 2024 în cadrul controalelor planificate efectuate, prin realizarea Programului anual de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii au fost analizate 250 mostre de vin, fiind identificate neconforme 27 mostre, ceea ce indică o pondere de neconformitate de 10,8% din totalul mostrelor monitorizate. Gradul de conformitate al produselor analizate reprezintă 89,9%, deși indicatorul de performanță stabilit în anul 2024 a fost incidența de 2% în scădere a cazurilor de produse alcoolice neconforme. Comparativ cu anul 2023, se constată o creștere a numărului de probe neconforme, de la 20 la 27 de produse neconforme.

Tabelul 48

Acțiunile întreprinse pentru asigurarea conformării operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsurile întreprinse	În anul 2023	În anul 2024
1.	Procese verbale de control întocmite	184+4 (suplimentare)	186 +9 (suplimentare)
2.	Prescripții de recomandare Încălcări depistate	172 293	172 352
3	Măsurile restrictive aplicate pe loturi de producție vitivinicolă și alcoolică în asortiment loturi: În vrac; Preambalate de diferită capacitate	50 280 176887,55 261359	41 306 84449,52 300078
4.	Dosare contravenționale Procese verbale de contravenție întocmite Decizii asupra cauzelor contravenționale; Contestate în instanță de judecată Contestate la CSD Planuri de remediere Unități convenționale Suma aplicată, Suma încasată	27 55 51 - 1 5 5739 74900 36400	42 70 66 1 - 1 8973 420150 224700
5.	Suspendarea activității în rezultatul sigilării utilajului tehnologic pentru stoparea activității	3	-

Identificarea tendințelor privind numărul de controale efectuate

Analizând datele din tabelul de mai sus, generalizăm că în privința controalelor efectuate nu sunt observate mari devieri între anul 2024 și 2023, iar numeric reprezintă:

- 190 ± 10 controale de stat anual, soldate cu:
- peste 170 prescripții de recomandare prin indicarea înlăturării încălcărilor/neconformităților depistate în cadrul controalelor;
- aplicarea a 40-50 măsuri restrictive prin care sunt interzise spre comercializare circa 300 loturi de producție alcoolică.

Interpretarea neconformităților identificate în cadrul controalelor

Printre cele mai frecvente neconformități identificate în cadrul controalelor se enumeră:

- Nerespectarea trasabilității prin ținerea registrelor de evidență obligatorii conform actelor normative;

- Nedepunerea declarațiilor vitivinicole și de fabricare și/sau de circulație a producției alcoolice, a alcoolului etilic de origine agricolă rectificat și a distilatelor de origine agricolă obligatorii în termenii prevăzuți de legislație;
- Nerespectarea cerințelor de etichetare a produselor vitivinicole și alcoolice livrate în rețeaua de comerț;
- Unitățile controlate nu și-au stabilit, conform cerințelor legale, normele de pierderi rezultate din diferite operații tehnologice, inclusiv din evaporarea în timpul depozitării;
- Nu sunt sigilate cutia contorului cu memorie fiscal și conducta de la intrare în aparatul de îmbuteliere la utilajul tehnologic utilizat pentru producerea băuturilor spirtoase cu concentrația alcoolică de min. 25% vol.;
- Necorespunderea datelor din SIA RVV cu cele din teren, inclusiv prin neînregistrarea parcelelor viticole;
- Neînregistrarea în calitate de operatori alimentari cu deținerea certificatului de înregistrare în domeniul siguranței alimentelor;
- Nerespectarea cerințelor actelor normative la fabricarea și circulația produselor vitivinicole și a producției alcoolice.

Tabelul 49

Repartizarea încălcărilor administrative, conform Codului contravențional

N/o	Nr. Art., alineat, literă	Nr. PV de contravenție	Încetate după planul de remediere I și 2	Contestate	Unități convenționale	Suma aplicată	Suma achitată
1.	285 alin. (2)	15	1		588	29400	14700
2.	281	7	-		405	20250	10500
3.	284 alin. (1)	38	-	2	6540	327000	15600
4.	196 alin. (15)	7			450	22500	11250
5.	284 alin. (2)	2			1020	51000	25500
6.	344 alin. (1) lit. c)	1			270	13500	6750
Total	-	70	1	2	9273	463650	224325

De asemenea, în rezultatul neconformităților depistate, au fost constatate încălcări ce constituie fapte contravenționale, fiind întocmite 42 dosare contravenționale și 70 procese-verbale cu privire la contravenții și un plan de remediere, soldate cu luarea deciziilor de sancționare pe 9273 unități convenționale, prin aplicarea respectivă a sancțiunilor contravenționale în sumă de 463650 lei și fiind încasate la bugetul de stat suma de 224700 lei.

Acțiuni întreprinse pentru îmbunătățirea performanțelor domeniului de control

Pe parcursul anului 2024, pentru îmbunătățirea competențelor inspectorilor domeniului domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole au fost organizate instruirii interne și externe, formări profesionale sub formă de seminare, ședințe de reprezentare, efectuate pe următoarele tematici și subiecte:

1. Instruire on-line pe tema inițierea și desfășurarea controalelor inopinate asupra obiectelor care practică activitate de întreprinzător;
2. Training organizat pe capacitatea de comunicare publică a echipei Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
3. Atelier de consolidare a încrederii, integrității și conformității între IMM-uri și sectorul public din Moldova, (Strengthening trust, integrity and compliance between and in SMEs and public sector in Moldova) organizat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare;
5. Instruire efectuată de către Centru de Tehnologii Informaționale în Finanțe, tema "Elemente de securitate. Procedee practice de verificare a autenticității timbrelor de acciz";

6. Instruire on-line pe Aplicarea Sistemului Informațional Automatizat „Managementul Laboratoarelor” (SIA LIMS) pentru analiza probelor prelevate în cadrul controalelor oficiale și întocmirea rapoartelor”;

7. Instruire referitor la utilizarea echipamentelor IT la pregătirea și desfășurarea controalelor în format electronic;

8. Instruire la tema „Respectarea normelor de etică și deontologie - condiție inerentă în realizarea serviciului public/Codul de conduită al angajatului ANSA” și „Avertizorii de integritate”;

9. Participarea la instruirea „Creșterea gradului de conștientizare cu privire la rolul metrologiei pentru evaluarea siguranței alimentare.

10. Instruire cu privire la implementarea Planului anual de dezvoltare profesională pentru anul 2024 pe domeniul siguranței produselor alimentare de origine non-animală și alimentație”.

11. Seminar de instruire organizat de ONVV cu genericul “Sustenabilitate- producerea strugurilor, vinurilor BIO/ECO/vegane. Certificarea ecologică a plantațiilor viței de vie și a produselor vitivinicole. Gestiunea deșeurilor rezultate din industria vinului – obligații legislative naționale”.

12. Atelierul de instruire „Certificare în grup: formarea de grupuri de operatori, sisteme de control intern, strategii comune de marketing și multe altele”.

13. Instruire cu privire la „Modul de înregistrare și examinare a petițiilor”.

14. e-cursuri organizate pe platforma LearnIN cu tematicile:

- Economia verde, 15 – 24 octombrie 2024;
- Femeile, pacea și securitatea, 23 octombrie – 01 noiembrie 2024
- Managementul serviciilor publice locale, 30.10– 08.11.2024;
- Accesul la informație. Procedura de furnizare a informațiilor de interes public, 05.11–14.11.2024

- Managementul și elaborarea proiectelor, 05.12-20.12.2024

- Organizarea administrativ-teritorială a statului și guvernanta pe mai multe niveluri – teorie, practică comparativă și contextul Republicii Moldova, 11-20 decembrie 2024.

11. Instruire la tema „Corectitudinea îndeplinirii proceselor verbale cu privire la contravenții și a deciziilor de aplicare a sancțiunii contravenționale.

12. Seminar de instruire on-line ”Controlul oficial în agricultura ecologică” și ”Investigarea oficială a cazurilor de contaminarea cu reziduuri de pesticide în producția ecologică”.

Priorități pentru anul 2025

Analizând realizarea și progresul în atingerea acțiunilor prioritare stabilite în PNMAC pentru anii 2023-2026, planul de acțiuni al Agenției, precum și în contextul organizării celui de-al 46-lea Congres al Oficiului Internațional al Viei și Vinului în Republica Moldova (iunie 2025), au fost stabilite următoarele acțiuni pentru anul 2025:

- Elaborarea, revizuirea și actualizarea actelor din sistemul de management a calității (inclusiv a listelor de verificare, a procedurilor specifice, și celor din standardul de referință SM SR EN ISO/CEI 17020) ;

- Asigurarea unui nivel înalt al siguranței și calității produselor vitivinicole și a producției alcoolice prin aplicarea procedurilor eficiente de control, monitorizare și supraveghere;

- Implementarea obiectivelor sectoriale de integrare europeană și dezvoltarea relațiilor de cooperare cu organizațiile internaționale de profil;

- Realizarea obiectivelor specifice de control, inclusiv prin acordarea suportului consultativ operatorilor economici controlați;

- Asigurarea participării la procesul de dezvoltare profesională continuă prin instruirii interne și externe sau participări la programe de instruire interne și externe prin formare adecvată, care să contribuie la dezvoltarea competențelor funcționarilor din domeniu și la eficientizarea controalelor oficiale.

Indicatori de performanță

- ❖ Incidența cazurilor de produse alcoolice neconforme în scădere cu 2%;
- ❖ Plasarea produselor vitivinicole și alcoolice fabricate și etichetate neconform în scădere cu 3%;
- ❖ Aplicarea bunelor practici de producere în cel puțin 95% din operatorii din domeniul fabricării și circulației produselor vitivinicole și a producției alcoolice;
- ❖ Majorarea cu 5% a numărului controalelor planificate cu grad de risc major.

2.9. Sistemul de control al subproduselor de origine animală

Regulile sanitar-veterinare privind subprodusele de origine animală nedestinate consumului uman în procesul de colectare, transportare, depozitare, manipulare, prelucrare, folosire sau eliminare, precum și plasarea pe piață a acestora, sunt reglementate în Legea nr.129/2019 privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman.

În actualul sistem de control desfășurat de Agenție, se urmăresc câteva obiective, respectiv, sunt întreprinse o serie de măsuri în scopul controlului:

1. nerăspândirii bolilor infecțioase în efectivele de animale și păsări;
2. dispunerii sau utilizării corecte a cadavrelor de animale și altor tipuri de subproduse de origine animală, pentru a proteja mediul și a diminua riscurile pentru sănătatea umană și animală;
3. trasabilității subproduselor la toate etapele (ferme, abatoare, unități de procesare) pentru a se reasigura prin contrapunerea datelor din diferitele tipuri de controale.

În același timp, pentru categorizarea unităților din sistemul de control al subproduselor de origine animală, nu există criterii pentru a fi aplicate în timpul controalelor oficiale, inclusiv liste de verificare specifice domeniului de dat. În acest sens, este esențial modificarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției prin includerea criteriilor de risc pentru subprodusele de origine animală, care urmează a fi realizată pe parcursul anului 2025. Această acțiune va permite crearea condițiilor necesare pentru elaborarea Listelor de verificare specifice unităților din domeniul subproduselor de origine animală la aplicarea acestora în timpul controalelor oficiale.

Priorități pentru anul 2025

Referitor la subprodusele de origine animală și produse derivate urmează a fi aplicate următoarele acțiuni prioritare:

- 1) elaborarea proiectului de modificare a Hotărârii de Guvern nr.1280/2018 privind aprobarea Metodologia privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor privind aprobarea criteriilor pentru operatorii din domeniul subproduselor de origine animală și produse derivate;
- 2) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniul;
- 3) creșterea eficienței în ceea ce privește activitatea de control oficial la nivel național, prin elaborarea și actualizarea listelor de verificare pentru efectuarea controalelor oficiale;
- 4) elaborarea și aplicarea unor proceduri standard de control și instruirea în mod eficient, a inspectorilor .

2.10. Notificările recepționate prin Sistemul Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje (RASFF) al Uniunii Europene în anul 2024

În anul 2024, prin Sistemul Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje (RASFF) al Uniunii Europene, au fost recepționate în total, 22 de notificări, dintre care: 10 de alertă, 6 de respingere la frontieră, 5 de informare pentru atenție și 1 de informare pentru urmărire.

Tabelul 50

Clasificarea notificărilor recepționate conform tipului de notificare

N/o	Tipurile de notificări	Nr. de notificări	Procente (%)	Nr. de notificări	Procente (%)
		2023		2024	
1.	Notificări de alertă	11	52,38	10	45,45
2.	Notificări de respingere la frontieră	6	28,58	6	27,27
3.	Notificare de informare	1	4,76	-	-
4.	Notificare de informare pentru urmărire	2	9,52	1	4,55
5.	Notificare de informare pentru atenție	1	4,76	5	22,73
Total		21	100%	22	100%

Notificările au vizat următoarele grupe de produse: produse de origine animală, produse de origine nonanimală, suplimente alimentare, produse compuse (cu conținut de produse de origine animală și nonanimală), hrană pentru animale și coloranți alimentari. Numărul notificărilor pe grupe de produse sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 51

Clasificarea notificărilor conform grupului de produse vizat

N/o	Denumirea grupului de produse	Nr. de notificări	Procente (%)	Nr. de notificări	Procente (%)
		2023		2024	
1.	Materialele care intră în contact cu produsele alimentare	1	4,77	-	-
2.	Suplimente alimentare	1	4,77	1	4,55
3.	Produse de origine animală	3	14,28	7	31,81
4.	Produse de origine nonanimală	11	52,38	7	31,81
5.	Produse compuse	5	23,80	4	18,18
6.	Hrană pentru animale	-	-	2	9,10
7.	Coloranți alimentari	-	-	1	4,55
Total		21	100 %	22	100%

Notificările au servit temei pentru inițierea controalelor inopinate. Fiecare caz a fost examinat în cadrul anchetei de serviciu. Detaliile anchetelor de serviciu pe domeniul comerț, alimentație publică și protecția consumatorului, precum și în domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală și inofensivității furajelor și a hranei pentru animale se prezintă în continuare:

2.10.1 Rezultatele anchetelor de serviciu desfășurate în baza notificărilor RASFF în domeniul comerț, alimentație publică și protecția consumatorului

În anul 2024, prin sistemul RASFF, au fost recepționate 7 notificări în domeniul comerț, alimentație publică și protecția consumatorului, dintre care 4 notificări de alertă, 1 de respingere la

frontieră, 2 de informare pentru atenție și de alertă. În rezultat, au fost inițiate anchete de serviciu și întreprinse următoarele măsuri:

1. Produsul Somon de Atlantic congelat, nepotrivit pentru consumul uman, a făcut obiectul a 4 notificări recepționate în cursul anului 2024, dintre care, 3 Notificări de alertă și 1 de informare pentru atenție privind depistarea *Listeria monocytogenes*. Două loturi de somon au fost returnate în țara exportatoare iar altele 2 au fost retrase din comerț și admisă utilizarea condiționată.

2. Pentru Notificarea de alertă, privind depistarea *E.coli* în midii, agentul economic a comunicat că lotul nu este disponibil în comerț.

3. Notificarea de respingere la frontieră a unui lot de produse de origine animală de proveniență autohtonă (ouă, carne, brânză, miere), transportate în colete pentru consumul în condiții casnice de către cetățenii moldoveni din Marea Britanie. În rezultat lotul a fost reținut la vamă și produsele au fost nimicite.

4. Notificarea de informare pentru atenție, privind depistarea *E.coli* în stridii din Pacific - produsul a fost retras din comerț cu utilizarea condiționată și distrugerea lotului cu prezentarea dovezilor către Agenție.

2.10.2 Rezultatele anchetelor de serviciu desfășurate în baza notificărilor RASFF în domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală

În anul 2024, prin sistemul RASFF, în domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală au fost recepționate 7 notificări, dintre care 4 de alertă, 2 de informare pentru atenție și 1 de respingere la frontieră.

Fiecare notificare de alertă a fost examinată, fiind întreprinse măsurile de rigoare în scopul asigurării calității și inofensivității produselor distribuite în rețeaua de comerț. În cazul notificărilor de alertă RASFF au fost întreprinse următoarele măsuri:

1. Notificarea privind depistarea *Salmonellei* spp în boia de ardei dulce. A fost luată decizia de a nimici *Salmonella spp* prin procedura de sterilizare cu abur până la temperatura de 120⁰ C cu o durată de 4 h;

2. Notificarea cu referire la depistarea reziduurilor de *Chlorpyrifos* în fructe lime - marfa a fost reținută oficial, ulterior supusă nimicirii, prin metoda de distrugere mecanică prin mărunțire, în prezența inspectorilor Agenției;

3. Notificarea privind depistarea corpurilor străine (pietre) în porumb de origine autohtonă - în urma controalelor inopinate la operatorii din domeniul alimentar, la data de 03.09.2024, agentul economic a inițiat procedura de retragere din comerț, prin care s-a constatat lipsa acestuia. Prin controlul efectuat la alt agent economic, s-a constatat că astfel de produs nu a fost importat.

4. Notificarea referitoare la depășirea LMA de reziduuri de *Perchlorat* în conopidă congelată-operatorul economic a informat privitor la retragerea din comerț a produsului alimentar.

În cazul notificărilor de informare pentru atenție, au fost aplicate următoarele măsuri:

1. Notificarea privind depășirea LMA de acizi grași în produsul „Biscuiți de casă”, produși în Republica Moldova - a fost inițiată procedura de retragere din comerț și nimicirea nemijlocită a lotului neconform.

2. Notificarea cu privire la depistarea substanțelor insecticide neautorizate *Propoxur* și *Tetramethrin*, în ciuperci porcini uscate - în cadrul controlului inopinat, lotul de ciuperci nu a fost identificat în depozitul operatorului economic.

În cazul notificării de respingere la frontieră a Croației privind depășirea LMA de *Cadmiu* în caise proaspete de origine autohtonă, conform informațiilor prezentate, în urma desfășurării controlului, produsul dat a fost returnat agentului economic, iar urmare a analizei repetate de laborator, produsul s-a dovedit a fi conform.

2.10.3 Rezultatele anchetelor de serviciu desfășurate în baza notificărilor RASFF în domeniul inofensivității furajelor și a hranei pentru animale

În anul 2024, au fost recepționate prin intermediul RASFF, 2 notificări care aveau drept subiect hrana pentru animale de origine din Republica Moldova. Măsurile întreprinse în fiecare dintre aceste cazuri, sunt descrise mai jos:

1. Notificarea de alertă a Germaniei privind depășirea LMA de *Seleniu* în hrană pentru pisici – urmare a controlului efectuat, a fost constatată lipsa lotului în depozitul operatorului.

2. Notificarea de informare pentru atenție a României cu privire la depistarea *Salmonellei spp* în porumb furajer - lotul de porumb procurat a fost de circa 300 tone și exportat integral, direct către o companie din România.

De asemenea, în anul 2024, prin intermediul RASFF, au fost recepționate:

1. Notificarea de alertă, prin care se comunică despre depistarea bacteriilor din genul *Bacillus cereus* și mucegaiuri în suplimente alimentare. Ca rezultat, a fost inițiat un control inopinat la agentul economic, în urma căruia, distribuția stocului a fost stopată. Întreg lotul de suplimente alimentare a fost reținut oficial, și ulterior a fost supus procedurii de nimicire, prin ardere în prezența inspectorilor Agenției.

2. Notificarea de informare pentru urmărire, privind depistarea *Dioxidului de titan* în coloranți alimentari. Drept rezultat, inspectorii Agenției au inițiat un control inopinat la operatorul economic. La fața locului, produsul nu a fost găsit, pe motiv că nu fusese încă devamat (cantitatea de 50 kg). Totodată, din lotul anterior adus, au fost sigilate 20 kg de dioxid de titan. Agentul economic a scris o explicație referitor la marfă prin care se obliga să anunțe organele competente la sosirea mărfii și păstrarea integră a lotului. Ca măsură restrictivă, a fost aplicată nimicirea dioxidului de titan în cantitate de 70 kg.

Totodată, în anul 2024, similar cu anul 2023, Comisia Europeană a notificat prin intermediul RASFF 4 cazuri de transportare a coletelor provenite din Republica Moldova cu destinația Irlanda de Nord, care conțineau produse de origine animală și vegetală cu un șir de neconformități (condiții necorespunzătoare de transport și temperatură, lipsa etichetării ș.a.). În toate cazurile, loturile au fost reținute la vamă și produsele nimicite.

Luând în considerare faptul că începând cu anul 2022, prin intermediul RASFF, Republica Moldova a fost notificată în cadrul a 17 notificări de respingere la frontieră a coletelor cu produse autohtone de origine animală și vegetală, cu destinația Irlanda de Nord, dintre care 5 au fost recepționate în anul 2022, 6 în anul 2023 și 6 în anul 2024, Agenția a aplicat măsurile disponibile pentru informarea autorităților responsabile referitor la cazurile înregistrate.

Astfel, au fost expediate scrisori de informare către autoritățile responsabile la nivel național și au fost organizate o serie de ședințe. Agenția, prin intermediul punctului focal de contact RASFF la nivel național, a expedit către echipa RASFF a Comisiei Europene, actualizarea informației pentru toate notificările care vizau transportul produselor alimentare de origine animală și vegetală identificate în coletele provenite din Republica Moldova și înregistrate pe parcursul anilor 2022-2024.

Astfel, cu suportul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și urmare a solicitării Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, la data de 11 decembrie 2024 Agenția pentru Standarde Alimentare (Food Standards Agency) din Irlanda de Nord a participat la ședința tehnică prin intermediul platformei online Microsoft Teams, unde au fost discutate circumstanțele care trebuie să le întrunească coletele provenite din Republica Moldova pentru a fi acceptate pe teritoriul Irlandei de Nord.

2.11. Sistemul de control al importurilor de animale vii, plante și alimente

În conformitate cu cap. III, pct. 19 din Hotărârea de Guvern nr.938/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de trecere a frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor: „La momentul introducerii sau tranzitării mărfurilor supuse controlului Agenției, *inspectorii Agenției din cadrul posturilor de inspecție de la punctele de trecere a frontierei de stat* efectuează, în baza analizei riscurilor, următoarele tipuri de controale:

- 1) *controlul documentelor care însoțesc lotul respectiv de marfă;*
- 2) *controlul identității mărfii supuse controlului;*
- 3) *controlul fizic al mărfii supuse controlului, cu sau fără prelevarea probelor pentru efectuarea investigațiilor într-un laborator acreditat.*

Baza legală a controlului oficial la importul plantelor este prevăzut în Legea nr. 422/2024 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară, [Legea nr.119 /2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți](#), Legea nr.68/2013 despre semințe, iar la importurile animalelor vii și

alimentelor este descris în Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, Capitolul VIII importul, tranzitul și exportul mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar de stat, Legea nr.306/2018 cu privire la siguranța alimentelor și Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor.

Realizarea obiectivelor a avut loc prin monitorizarea și aplicarea controalelor efectuate la mărfurile din import, cu prelevări de eșantioane conform programului național de monitorizare și în baza controalelor întărite. Pentru dezvoltarea profesională a inspectorilor din cadrul PIF au fost organizate instruirii privind corectitudinea aplicării cadrului legal în procesul de control al fiecărui lot de marfă. În același context au fost organizate ședințe de lucru în comun cu agenții economici privind înregistrarea în sistemul TRACES NT, instruirii privind respectarea cerințelor la importul produselor supuse controlului Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor. Urmare celor relatate vor fi expuse în prezentul compartiment al raportului și alte activități prin tabele cu date numerice totalizând importurile și acțiunile întreprinse.

Tabelul 52

Informația privind importul mărfurilor de origine animală supuse controlului sanitar-veterinar în anul 2024

N/o	Denumirea mărfii	Poziția tarifară	Cantitatea, tone/ buc./capete
1.	Animale vii	(0101-0106)	2 382 700 (capete)
2.	Carne și organe comestibile	(0201-0210)	40 061,50
3.	Pești și crustacee, moluște și alte nevertebrate acvatice	(0301-0308)	31 371,40
4.	Produse lactate; ouă de păsări; miere naturală; produse comestibile de origine animală, nedenumite și necuprinse în altă parte	(0401-0409)	70 379,30 25 151 166 (ouă buc.)
5.	Alte produse de origine animală, nedenumite și necuprinse în altă parte	(0504 - 0511)	530,74
6.	Cereale (utilizate ca hrană pentru animale)	(1005-1008)	8 763,80
7.	Semințe și fructe oleaginoase; semințe și fructe diverse; plante industriale sau medicinale; paie și furaje (utilizate ca hrană pentru animale sau în scop zootehnic)	(1213-1214)	44,4
8.	Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală și produse ale disocierii acestora; grăsimi alimentare prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală	(1501-1521)	9 824,62
9.	Preparate din carne, din pește sau din crustacee, din moluște sau din alte nevertebrate acvatice	(1601-1605)	9 089,50
10.	Preparate alimentare diverse (Înghețate și alte produse similare sub formă de înghețată, comestibile, cu sau fără cacao)	(2105-0000)	2 837,5
11.	Reziduuri și deșeuri ale industriei alimentare; alimente preparate pentru animale	(2301-2309)	98 710,70
12.	Produse farmaceutice	(3001-3004)	366,2 82 853 026 (doze)
13.	Substanțe albuminoide; amidonuri modificate; cleiuri; enzime	(3501-3507)	704,6
14.	Lână, păr fin sau grosier de animale; fire și țesături din păr de cal (Lână, necardată, nepieptănată)	(5101-5103)	314,9

Tabelul 53

Informația privind importul mărfurilor de origine nonanimală supuse controlului sanitar-veterinar în anul 2024

N/o	Denumirea mărfii	Poziția tarifară	Cantitatea, tone/buc./capete
1.	Legume, plante, rădăcini și tuberculi, alimentare	(0701-0714)	12 4705,6
2.	Fruite comestibile	(0801-0814)	77 789,51
3.	Cafea, ceai, mate și mirodenii	(0901-0910)	4 281,545
4.	Produse ale industriei morăritului, malț, amidon și fecule, inulină, gluten de grâu	(1101-1109)	61 463
5.	Semințe și fructe oleaginoase, plante industrial sau medicale	(1201-1212)	40 772,5
6.	Gume, rășini și alte seve și extracte vegetale	(1301-1302)	118,1
7.	Grăsimi și uleiuri de origine vegetală, produse ale disocierii acestora, grăsimi alimentare prelucrate	(1507-1518)	80 071
8.	Zaharuri și produse zaharoase	(1701-1704)	56 930
9.	Cacao și produse din cacao	(1801-1806)	12 235,5
10.	Preparate pe bază de cereale, făină, amidon, fecule, produse de cofetărie	(1901-1905)	43 397,1
11.	Preparate din legume, fructe sau din alte părți de plante	(2001-2009)	21 559,5
12.	Preparate alimentare diverse	(2101-2106)	43 573,6
13.	Băuturi, lichide alcoolice sau oțet	(2201-2206)	220 065,2
14.	Sare (inclusive sarea de mare și sare denaturată) și clorură de sodiu pură	(2501)	21 205,2

Tabelul 54

Informația privind importul mărfurilor supuse controlului fitosanitar în anul 2024

N/o	Denumirea mărfii	Poziția tarifară	Cantitatea, buc/m3/tona
Import PUFF			
1.	Îngrășăminte de origine animală sau vegetală, chiar amestecate între ele sau tratate chimic; îngrășăminte obținute prin amestecarea sau tratarea chimică a produselor de origine animală sau vegetală	3101	497,54
2.	Îngrășăminte minerale sau chimice azotate	3102	1 017 505,232
3.	Îngrășăminte minerale sau chimice, fosfatice	3103	47
4.	Îngrășăminte minerale sau chimice, potasice	3104	546,4
5.	Îngrășăminte minerale sau chimice conținând două sau trei din următoarele elemente fertilizante: azot, fosfor și potasiu; alte îngrășăminte; produse prezentate fie în tablete sau forme similare, fie în ambalaje cu o greutate brută de maximum 10 kg	3105	37535,92
6.	Insecticide, rodenticide, fungicide, erbicide, inhibitori de germinare și regulatori de creștere pentru plante, dezinfectanți și produse similare, prezentate în forme sau ambalaje pentru vânzarea cu amănuntul sau ca preparate ori ca articole (de exemplu, panglici, meșe și lumânări cu sulf și hîrtie specială contra muștelor)	3808	578,65

7.	Sulfați; alauni; persulfați	2833	266,8
Import Fito			
1.	Bulbi, tuberculi, cepe, rădăcini tuberculuate, grife și rizomi, în repaus vegetativ, în vegetație sau în floare; puieți, plante și rădăcini de cicoare, altele decât rădăcinile de la poziția 1212	0601	10506626 buc
2.	Alte plante vii (inclusiv rădăcinile acestora), butași și altoi; spori de ciuperci	0602	12232212 buc
3.	Flori și boboci de flori, tăiate pentru buchete sau ornamente, proaspete, uscate, albite, vopsite, impregnate sau altfel pregătite	0603	6398086,3 buc
4.	Frunze, ramuri și alte părți de plante, fără flori și fără boboci de flori, ierburi, mușchi și licheni, pentru buchete și ornamente, proaspete, uscate, albite, vopsite, impregnate sau altfel pregătite.	0604	8292399 buc
5.	Cartofi, în stare proaspătă sau refrigerată	0701	33603,61 t
6.	Tomate, în stare proaspătă sau refrigerată	0702	5668,8 t
7.	Ceapă, ceapă eșalotă, usturoi, praz și alte legume aliacee, în stare proaspătă sau refrigerată	0703	4015,36 t
8.	Varză, conopidă, varză creață, gullii și produse comestibile similare din genul Brassica, în stare proaspătă sau refrigerată	0704	3692,86 t
9.	Salată verde (<i>Lactuca sativa</i>) și cicoare (<i>Cichorium spp.</i>), în stare proaspătă sau refrigerată	0705	12102,91 t
10.	Morcovi, napi, sfeclă roșie pentru salată, barba-caprei, țelină de rădăcină, ridichi și rădăcinoase comestibile similare, în stare proaspătă sau refrigerată	0706	22486,7 t
11.	Castraveți și cornișon, în stare proaspătă sau refrigerată	0707	1754,36 t
12.	Legume cu păstăi, curățate sau nu de păstăi, în stare proaspătă sau refrigerată	0708	178,23 t
13.	Alte legume, în stare proaspătă sau refrigerată	0709	18091,39 t
14.	Legume uscate, chiar tăiate în bucăți sau în felii, chiar sfărâmate sau pulverizate, dar nepreparate altfel	0712	5799,73 t
15.	Legume cu păstăi uscate, curățate de păstăi, chiar decorticate sau sfărâmate	0713	1430,1 t
16.	Rădăcini de manioc, de arorut sau de salep, topinamburi, batate și rădăcini și tuberculi similari, cu conținut ridicat de fecule sau inulină, proaspete, refrigerate, congelate sau uscate, chiar tăiate în bucăți sau aglomerate sub formă de pelete; miez de sagotier	0714	2848,22 t
17.	Nuci de cocos, nuci de Brazilia și nuci de cajou, proaspete sau uscate, chiar decojite sau fără peliță	0801	169,98 t
18.	Alte nuci, proaspete sau uscate, chiar decojite sau fără peliță	0802	1477,98 t
19.	Banane, inclusiv din specia <i>Musa paradisiaca</i> ("plantains"), proaspete sau uscate	0803	18141,06 t

20.	Curmale, smochine, ananas, avocado, guave, mango și mangustan, proaspete sau uscate	0804	3718,39 t
21.	Citrice, proaspete sau uscate	0805	41349,69 t
22.	Struguri, proaspeți sau uscați	0806	13010,87 t
23.	Pepeni (inclusiv pepeni verzi) și papaya, proaspete	0807	255,02 t
24.	Mere, pere și gutui, proaspete	0808	510,86 t
25.	Caise, cireșe, vișine, piersici (inclusiv piersici fără puf și nectarine), prune și porumbe, proaspete	0809	2714,77 t
26.	Alte fructe, proaspete	0810	11520,85 t
27.	Fructe uscate, altele decât cele de la pozițiile 0801–0806; amestecuri de fructe uscate sau de nuci din prezentul capitol	0813	509,55 t
28.	Grâu și meslin	1001	466,3 t
29.	Secară	1002	8078 t
30.	Orz	1003	110 t
31.	Ovăz	1004	328,5 t
32.	Porumb	1005	4443,07 t
33.	Orez	1006	6958,09 t
34.	Sorg boabe	1007	791,17 t
35.	Hrișcă, mei, semințe de iarba-cănărașului (<i>Phalaris canariensis</i>); alte cereale	1008	89,04 t
36.	Malț neprăjit	1107	1114,004 t
37.	Boabe de soia, chiar sfărîmate	1201	33253,41 t
38.	Arahide, neprăjite și nici altfel preparate termic, chiar decorticate sau sfărîmate	1202	1516,327 t
39.	Copra	1204	499,18 t
40.	Semințe de in, chiar sfărîmate	1205	467,38 t
41.	Semințe de rapiță sau de rapiță sălbatică, chiar sfărîmate	1206	19196,5 t
42.	Semințe de floarea-soarelui, chiar sfărîmate	1207	1088,12 t
43.	Alte semințe și fructe oleaginoase, chiar sfărîmate	1208	–
44.	Semințe, fructe și spori, destinate însămînțării	1209	536,18 t
45.	Conuri de hamei, proaspete sau uscate, chiar sfărîmate, măcinate sau în formă de pulbere sau pelete; lupulină	1210	94,1 t
46.	Plante și părți de plante, semințe și fructe din speciile utilizate, în principal, în parfumerie, în medicină sau utilizate ca insecticide, fungicide ori în scopuri similare, proaspete, refrigerate, congelate sau uscate, chiar tăiate, sfărîmate sau în formă de pulbere	1211	1793,63 t
47.	Roșcove, alge, sfeclă de zahăr și trestie de zahăr, proaspete, refrigerate, congelate sau uscate, chiar pulverizate; sîmburi și miez de sîmburi de fructe și alte produse vegetale (inclusiv rădăcini de cicoare neprăjite din varietatea <i>Cichorium intybus sativum</i>) destinate în principal alimentației umane, nedenumite și necuprinse în altă parte	1212	8,725 t

48.	Gulii furajere, sfeclă furajeră, rădăcini furajere, fîn, lucernă, trifoi, sparčetă, varză furajeră, lupin, mazăriche și alte produse furajere similare, chiar aglomerate sub formă de pelete	1214	4,33 t
49.	Elac, gume, ulei	1301	0,05 t
50.	Turbă (inclusiv turba pentru așternut), chiar aglomerată	2703	13285,52 t
51.	Lemn de foc, în formă de trunchiuri, bușteni, vreascuri, ramuri sau în forme similare. Lemn sub formă de așchii sau particule –de coniferet. Altele decât cel de coniferet. Rumeguș	4401	3238,4 t
52.	Lemn brut, chiar cojit, curățat de ramuri sau ecarisat	4403	106560,48 m ³
53.	Lemn tăiat sau despicat longitudinal, tranșat sau derulat, chiar geluit, șlefuit sau lipit prin îmbinare cap la cap, cu o grosime de peste 6m	4407	195337,98 m ³
54.	Lemn (inclusiv lame de parchet și frize pentru parchet, neasamblate), profilat (în formă de lambă, de uluc, fălțuit, nutuit, șanfrenat, îmbinat în V, mulurat, rotunjit sau similare), de-a lungul unui sau mai multor canturi, fețe sau capete, chiar geluit, șlefuit sau lipit prin îmbinare cap la cap	4409	5760,15 m ³

Tabelul 55

Informația privind returnul mărfurilor supuse controlului la PIF în anul 2024

N/o	Denumirea mărfii	Țara de Origine	Cantitatea, kg/buc/capete/ m3
1.	Sos de tomate	Italia	115,2 kg
2.	Preparate alimentare Preparate alimentare care conțin cacao Pudra din legume	Fed. Rusă	597,49kg
3.	Slănină de porc	Polonia	20 753 kg
4.	Carne de porcine	Polonia	21 080 kg
5.	Preparate pentru supe Legume uscate Alte cereale Crupe	Fed. Rusă	7 254 kg
6.	Alte zaharuri	Fed. Rusă	975,5 kg
7.	Biocide	Fed. Rusă	2541 kg
8.	Concentrat de must	R. Belarus	300 kg
9.	Bere	Mexic	12392 kg
10.	Sare	Turcia	20000 kg
11.	Acid Malic	Italia	5000 kg
12.	Produse alimentare Ciocolata Paste de fructe	Italia	303 kg
13.	Preparate alimentare	România	493 kg
14.	Iepuri	România	3cap

15.	Cartofi	România	21000 kg
16.	Suplimente alimentare	România	1944 kg
17.	Peste congelat	Insulele Faroe	20030 kg
18.	Mere	Macedonia de Nord	40950 kg
19.	Carne de Pasăre dezosată mecanic congelată	Polonia	10500 kg
20.	Carne de Pasăre dezosată congelată	Polonia	41500kg
21.	Carne și organe de Pasăre dezosată mecanic congelată	Polonia	21164kg
22.	Animal de companie (câine)	Fed. Rusă	1cap
23.	Porcine	Ungaria	350 cap
24.	Suplimente alimentare fortificate	Bulgaria	803 kg
25.	Conserve din carne	Olanda	280kg
26.	Suplimente alimentare fortificate	Ungaria	5003 kg
27.	Mărar	Uzbekistan	4320kg
28.	Mărar/Pătrunjel	Georgia	10350/6900 kg
29.	Crenvuști	Ucraina	307,54 kg
30.	Salam	Ucraina	5857,180 kg
31.	Brânzeturi pește uscat	Ucraina	2237,30 kg 100 kg
32.	Carne tocată de pasăre	Ucraina	800 kg
33.	Fructe uscate	Ucraina	2909 kg
34.	Soia	Ucraina	25000 kg
35.	Salam	Ucraina	5857,180 kg
36.	Animale de companie	România	19 cap
37.	Sare	Turcia	66,95
38.	Animale de companie	Turcia	1cap
39.	Animale de companie	Ucraina	35cap
40.	Raci de apa dulce	Turcia	400 kg
41.	Cartofi	Turcia	64800 kg
42.	Carne de pasăre tocata congelată	Ucraina	5000 kg
43.	Peste congelat	Germania	20013
44.	Păstrăv file refrigerat Creveți cruzi congelate File de ton congelat Tub de calmar	Norvegia Ecuador Vietnam China	860,2 kg 800 kg 200 kg 170 kg
45.	Cartofi proaspeți	Ucraina	21500 kg
46.	Produse de patiserie	Ucraina	4309,13 kg
47.	Semințe de dovleac	Ucraina	5500kg
48.	Fasole	Ucraina	62500kg
49.	Cherestea	Ucraina	14,50265m3
50.	Șrot de soie	Ucraina	682kg
51.	Făina de grâu	Ucraina	67,85kg
52.	Lemn tăiat	Ucraina	69,44 m3
53.	Crenvuste din carne de bovina	Ucraina	153,77kg
54.	Salam	Ucraina	5857,180kg
55.	Brânzeturi	Ucraina	2237,30kg
56.	Peste preparat	Ucraina	100,00kg
57.	Carne tocata de pasare	Ucraina	800,0kg

58.	Fructe uscate	Ucraina	2909kg
59.	Reziduuri de soie	Ucraina	25000kg
60.	Material săditor	SUA	100 buc.

Tabelul 56

Realizarea programelor naționale de monitorizare în anul 2024

N/o	Denumirea programului	Nr. de probe planificate în anul 2024		Nr. de probe executate în anul 2024 și rata de implementare a programului(%)	Nr. de probe neconforme
1.	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței produselor de origine animală din import	1118		1088 (97,32%)	68
2.	Programul de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele de origine vegetală de import	327		327 (100%)	26
		Probe planificate pentru determinarea reziduurilor de pesticide	290	290	25
		Probe planificate pentru determinarea conținutului de nitrați	37	37	1
3.	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor și semințelor la import	530		460 (86,79%)	1
4.	Programul de monitorizare și supraveghere a hranei pentru animale din import	85		85 (100%)	6

Analiza datelor prezentate în tabel :

- Programului Național de monitorizare și supraveghere a hranei pentru animale importate pentru anul 2024 a fost realizat 100%;
- Programul Național de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor pentru anul 2024 a fost realizat 87,79%;

- Program Național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală pentru anul 2024 a fost realizat 100%;
- Program de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței produselor de origine animală din import pentru anul 2024 a fost realizat 97,32%.

Motivul realizării parțiale a programelor este suprapunerea multor indicatori din programele de monitorizare cu indicatorii controalelor întărite și nerespectarea repartizării planului de prelevare a eșantioanelor.

Tabelul 57

Informația privind produsele neconforme depistate la importul mărfurilor supuse controlului PIF în anul 2024

N/o	Denumirea produsului	Indicii monitorizați	Țara de origine
1.	Șrot din soie	OMG	Ucraina
2.	Șrot din soie	OMG	România
3.	Capșune	pesticide	Albania
4.	Portocale	pesticide	Ecuador
5.	Banane	pesticide	Turcia
6.	Dovlecei	pesticide	Spania
7.	Citrice	pesticide	Turcia
8.	Varză chinezească	pesticide	Ucraina
9.	Orez pentru sushi	pesticide	Coreea de sud
10.	Ceai, infuzii de plante	pesticide	Federația rusă
11.	Morcov	pesticide	Belarus
12.	Struguri	pesticide	Turcia
13.	Rodii	pesticide	Turcia
14.	Ardei	pesticide	Turcia
15.	Ceai, infuzii de plante	pesticide	Turcia
16.	Ardei capia	pesticide	Albania
17.	Orez pentru sushi	pesticide	Vietnam
18.	Orez	pesticide	India
19.	Orez	pesticide	Italia
20.	Orez	pesticide	Grecia
21.	Condimente	autointecitate	România
22.	Susan	pesticide	India
23.	Clemantine	pesticide	Albania
24.	Ardei	pesticide	Albania
25.	Pulpe de pasare congelate	salmonella	Polonia
26.	Peste congelat macrou	Paraziți viscere	Islanda
27.	Peste congelat macrou	Paraziți viscere	Insulele Faroe
28.	Peste congelat Clupea harengus	Paraziți viscere	Insulele Faroe
29.	Peste congelat scomber	Paraziți viscere	Norvegia
30.	Peste congelat macrou	Paraziți viscere	Insulele Faroe
31.	Peste congelat Blue Markel	Paraziți viscere	Noua Zelanda
32.	Pește congelat trunchi	Paraziți viscere	Marea Britanie
33.	Carne de pasare dezosata	Salmonella	Polonia
34.	Carne de pasare tocată	Salmonella	Polonia
35.	Peste congelat merluciu	Paraziți pe viscere	Spania
36.	Carne de pasare dezosata	Salmonella	Ungaria
37.	Iaurt	Conținutul de proteină	Rusia

38.	Aripi de broiler congelate	Salmonella	Ucraina
39.	Fileu mic de broiler	Salmonella	Ucraina
40.	Carne de pui tocata	Salmonella	Polonia
41.	Peste congelat scomber	Paraziți pe viscere	Chile
42.	Pelmeni cu carne de vita-pui congelati	Salmonella	Spania
43.	Unt 82,5%	Grăsimi straine	Ucraina

Natura neconformităților:

- Indicii microbiologici (Salmonella) – carne de pasăre, preparate din carne tocată;
- Indicii de calitate (soie) – conserve din carne și preparate din carne;
- Indicii de calitate (trigliceride) - unt;
- Indicii de calitate raportul de apă % - carne de pasăre ;
- Paraziți neviabili pe viscere și în mușchi - pește ;
- Obiecte de carantină - cherestea;
- Reziduuri de nitrați - cartofi, varză, pepeni galbeni;
- Reziduuri de pesticide – rodii, căpșuni, mandarine, ceai, condimente, orez.

Urmare a neconformităților depistate au fost elaborate 78 de ordine cu privire la intensificarea controlului și controalelor consolidate asupra loturilor de produse importate. În anul 2024 s-au prelevat peste 804 probe din acestea neconforme - 126 probe.

În anul 2023, a fost elaborat Ordinul nr.51/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind intensificarea temporară a controalelor oficiale și măsurile de urgență care reglează intrarea în Republica Moldova a anumitor bunuri din anumite țări, pentru anul 2024 s-au prelevat 51 de probe din acestea 3 probe au fost neconforme.

Tabelul 58

Informație privind returnul mărfurilor în anul 2024

N/o	Acțiuni/Măsurile întreprinse	În anul 2024
1.	Nr. controale efectuate/loturi	136 638
2.	Nr. actelor de reținere	1038
3.	Nr. de loturi returnate	91
4.	Nr. probe prelevate	6109
5.	Nr. notificări ordin nr. 132/41/390	3803
6.	Nr. acte prestări servicii	125 595
7.	Nr. certificate eliberate fitosanitare	2199
8.	Nr. cereri înregistrări SI TRACES	2403
9.	Nr. consultații scrisori/telefonice/electronice	974/12276/3500
10.	Nr. ordine cu privire la intensificarea controlului	78
11.	Nr. notificări către alte țări	48
12.	Nr. ordin sistare a importului	5
13.	Nr. instruirii	8interne/5externe

Tipurile de acțiuni:

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control, inspectorii Agenției din cadrul PIF au fost instruiți pe următoarele subiecte :

- Metodologia prelevării probelor și determinarea organismelor dăunătoare după simptome;
- Metodologia prelevării probelor pentru produsele alimentare;

- Utilizarea Sistemului Informațional LIMS (sistem de management al laboratoarelor), pentru inspectorii noi angajați;
- Inspecția la frontieră bazată pe risc;
- Utilizarea Sistemului Informațional TRACES în domeniul siguranței alimentelor.
- Pentru îmbunătățirea sistemului de control la PIF s-au elaborat 3 proceduri specifice:
- Nr. de proceduri – 1 procedură coordonată, 2 proceduri elaborate spre coordonare; 2 proceduri în statut de revizuire;
- Elaborarea regulamentului nou privind uniforme pentru inspectorii PIF.

Pe parcursul anului au fost organizate 12 ședințe de lucru cu managementul PIF, 6 instruiri cu inspectorii din cadrul PIF și 2 ședințe cu agenții economici importatori de produse supuse controlului Agenției precum și în vederea utilizării sistemului TRACES NT.

Pe parcursul anului 2024, pe domeniu, a fost asigurat procesul de avizare și participarea la elaborarea propunerilor pentru completarea actelor normative: proiecte cu număr unic spre avizare nr.460/MAIA/2024, nr.771/MAI/2024, nr.761/MM/2024, nr.496/MAIA/2024, nr.460/MAIA/2024, nr.691/MAIA/2024, nr.1157/MAIA/2024, nr.1136/MAI/2024, 941/MAIA/2024 nr.950/MAIA/2024.

Au fost înaintate propuneri la îmbunătățirea Regulamentului privind procedurile de conlucrare dintre autoritățile de supraveghere a pieței și Serviciul Vamal privind aplicarea Hotărârii de Guvern nr.346/2024 și de modificare a Hotărârii de Guvern nr.938/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de trecere a frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Pentru a spori eficacitatea măsurilor de control la frontieră, a fost stabilit un mecanism robust de colaborare susținută între toate părțile interesate relevante implicate în procesul de control al importurilor. Acest mecanism include întâlniri periodice, inițiative de partajare a cunoștințelor și programe de consolidare a capacităților pentru a promova coordonarea fără întreruperi și schimbul de cunoștințe cu alți experți de peste hotarele țării .

Evenimente organizate în anul 2024

- 1) Cursul de instruire, 14-15 august 2024, Inspecții fitosanitare ale culturilor de fructe și legume, Ordinul nr. 507 din 09 august 2024;
- 2) Instruirea din data de 03.10.2024 pe aspectele Legii nr.422 privind măsurile de protecție înportiva organismelor dăunătoare plantelor, Ordinul nr.564 din 27 septembrie 2024;
- 3) P100 Frontline Biosafety and Biosecurity Measures, participation and Train the Trainer (TTT) Course and Tabletop Exercise (TTX) sessions held in Chisinau on November 25-29, 2024;
- 4) Chișinău, Atelier de lucru Proiectul regional - Îmbunătățirea sistemelor naționale de siguranță alimentară și cooperare regională (GCP/RER/062/TUR);
- 5) Chișinău, Protocolul instituțional;
- 6) Chișinău, Consolidarea măsurilor de biosecuritate și biosecuritate din prima linie în regiunea de sud-est și estul Europei;
- 7) Riga, BTSF Materialele care intra în contact direct cu produsele alimentare;
- 8) Mai 2024 a participat la ședința - suport pentru RM conectare la SEED+ și alte instrumente de facilitare a schimburilor comerciale între statele-părți (CEFTA);
- 9) Septembrie 2024 - ședința grupurilor de lucru pe domeniul sanitar-veterinar și fito-sanitar (CEFTA) implementarea SEED+ (CEFTA/TRACES NT) între țările membre CEFTA.

Prioritățile pentru anul 2025

- Instruirea inspectorilor de la frontieră în utilizarea sistemului TRACES;
- Instruirea inspectorilor posturilor de inspecție la frontieră privind aplicarea bunelor practici de control la frontieră în țările UE;
- Revizuirea și actualizarea procedurilor aplicate;
- Ajustarea legislației naționale la standardele UE în ceea ce ține controlul la frontieră.

2.12 Sistemul de control al sănătății plantelor și a controlului semincer

2.12.1 Sistemul de control al sănătății plantelor

Organizarea și desfășurarea protecției plantelor are drept scop prevenirea introducerii și răspândirii în masă a organismelor dăunătoare, evitarea pierderii recoltelor, care acordă o atenție sporită sănătății plantelor prin aplicarea controalelor pe domeniul fitosanitar.

Baza legală pentru efectuarea controalelor oficiale în baza analizei riscului plantelor, produselor de origine vegetală și a bunurilor conexe supuse regimului de carantină fitosanitară o constituie Legea nr.131/2012 privind controlul de stat și Legea nr.422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, precum și Ordinul directorului general nr.555/2023 cu privire la aprobarea Planului anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător pentru anul 2024.

Rezultatele controalelor oficiale pe domeniul protecției plantelor efectuate pe parcursul anului 2024, comparativ cu anul 2023 sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 59

Realizarea controalelor oficiale în domeniul sănătății plantelor

N/o	Tipul de unități	Număr de unități 2023	Număr de unități 2024	Controale efectuate (planificate) 2023	Controale efectuate (planificate) 2024	Controale efectuate (inopinate) 2023	Controale efectuate (inopinate) 2024
1.	Operatori înregistrați	899	605	-	-	-	-
2.	Depozite, încăperi pentru păstrare	-	-	131	34	8	3
3.	Teren agricol viticol			32	11	2	-
4.	Teren agricol pomicol			60	23	2	4
5.	Teren agricol culturi anuale			114	253	9	8
6.	Pepiniere			22	2	-	-
7.	Operatori înregistrați, care prestează servicii de tratare a ambalajului din lemn	15	7	7	12	11	7
	Total	914	612	366	335	32	22

Pe parcursul anului 2024, de către inspectorii fitosanitari din STSA, au fost efectuate 357 controale planificate și inopinate la unitățile de prelucrare, depozitare a plantelor, a produselor de origine vegetală și a bunurilor conexe supuse regimului de carantină fitosanitară. Totodată în registrul de stat SIA RSF au fost înregistrați 612 operatori cu genul de activitate producători, exportatori, depozite colective de plante și produse vegetale.

În anul 2024 se atestă o descreștere a controalelor inopinate constituind 22 controale care au fost efectuate în baza cererilor parvenite de la agenții economici din domeniu pentru autorizarea operatorilor, care prestează servicii de tratare a ambalajului din lemn dar și în rezultatul sesizărilor parvenite de la persoane fizice și juridice. Controalele planificate efectuate comparative cu anul 2023 au scăzut cu 41 de controale, datele comparative se prezintă în tabelul de mai jos.

Tabelul 60

Realizarea programului național de monitorizare și supraveghere

N/o	Denumirea programului național	Nr. de probe/măsurile planificate 2024	Nr. de probe/măsurile realizate 2024	Nr. de probe/măsurile realizate 2023	Numărul de probe neconforme 2024	Numărul de probe neconforme 2023
1.	Programul Național de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor aprobat prin Ordinul nr. 68/2024	575	575	660	16	28

Tabelul 61

Informația privind Programul Național de supraveghere și control în domeniul sănătății plantelor pentru anii 2023 - 2024

N/o	Organism monitorizat	Numărul probelor pentru laborator				Numărul de probe neconforme	
		planificat		realizat			
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
1.	Thrips palmi	20	20	20	20	0	0
2.	Frankliniella occidentalis	20	20	20	20	0	2
3.	Anoplophora spp.	20	20	20	20	0	0
4.	Xiphinema spp.	30	20	30	20	2	3
5.	Globodera pallida	30	20	30	20	0	0
6.	Globodera rostochiensis	30	20	30	20	0	0
7.	Erwinia amylovora	50	20	50	20	3	0
8.	Clavibacter sepedonicus	40	20	40	20	2	0
9.	Tomato ringspot virus	20	10	20	10	0	0
10.	Grapvine flavescence doree/Bois noir	40	-	40	-	1/8	-
11.	Plum Pox Virus	20	20	20	20	10	2
12.	Xylophilus ampelinus	20	10	20	10	0	0
13.	Xilella fastidiosa	50	20	50	20	0	0
14.	Tobacco ringspot virus	20	10	20	10	0	0
15.	Bursaphelenchus xylophilus	25	25	25	25	0	0
16.	Xanthomonas arboricola	30	10	30	10	2	0
17.	Candidatus phytoplasma mali	30	20	30	20	0	0
18.	Ditylenchus dipsaci	20	-	20	-	-	-
19.	Ditylenchus destructor	20	20	20	20	-	0
20.	Synchytrium endobioticum	20	20	20	20	-	0
21.	Cylindrocarpon sp.	20	-	20	-	-	-
22.	Ralstonia solanacearum	25	10	25	10	-	0
23.	Erwinia stewartii	20	-	20	-	-	-
24.	Trogoderma granarium	20	20	20	20	-	0
25.	Daktulosphaera vitifoliae	20	20	20	20	-	2
26.	Bemisia tabaci	-	20	-	20	-	-
27.	Diabrotica virgifera zeae	-	20	-	20	-	-
28.	Heliothis zea	-	20	-	20	-	-
29.	Spodoptera sp.	-	40	-	40	-	-
30.	Ragoletis pomonella	-	30	-	30	-	-

31.	Tilletia indica	-	20	-	20	-	-
32.	Scolytidae spp.	-	20	-	20	-	2
33.	Grapvine flavescence doree/ Candidatus phytoplasma solani	-	30	-	30	-	0/5
	Total	660	575	660	575	28	16

Tabelul 62

Utilizarea capcanelor feromonale pentru identificarea și monitorizarea organismelor dăunătoare și de carantină a plantelor

N/o	Denumirea speciilor de insecte	Numărul capcanelor
1.	Trogoderma granarium	120
2.	Phthorimaea operculella	40
3.	Diabrotica virgifera, D. undecimpunctat a, D. barberi,	150
4.	Scaphoideus titanus	30
5.	Tuta absoluta	60
6.	Anarsia lineatella	360
7.	Drosophila suzukii	30
8.	Bemisia tabaci	180
9.	Liriomyza sativae	180
10.	Cydia pomonella	360
11.	Grapholita molesta	360
12.	Grapholita funebrana	360
13.	Adoxophyes orana	360
14.	Lobesia botrana	230
15.	Helicoverpa armigera	180
16.	Heliiothis zea	180
17.	Agrotis segetum	180
18.	Spodoptera sp.	180
19.	Mamestra brassicae	180
20.	Rhagoletis cerasi	180
21.	Ceratitis capitata	120
	Total	4020

Lista organismelor monitorizate din cadrul Programului Național de supraveghere și control din domeniul sănătății plantelor pentru anul 2024, a fost modificat considerabil în raport cu dauna care poate cauza organismul monitorizat. Astfel, dacă în anul 2023 au fost monitorizate 25 organisme dăunătoare pentru Republica Moldova, atunci în anul 2024 această listă a fost completată cu opt organisme dăunătoare care au fost semnalate în statele europene. Programul de monitorizare a organismelor dăunătoare, pentru anul 2024, a fost realizat în proporție de 100% cu confirmarea prezenței a 6 organisme dăunătoare. Drept rezultat al neconformităților identificate, de către inspectorii fitosanitari ai Agenției, au fost preveniți proprietarii terenurilor infestate de riscul fitosanitar asociat cu prevenirea răspândirii organismelor dăunătoare, de măsurile fitosanitare de combatere și lichidare a organismelor depistate.

Totodată, conform Programului Național de supraveghere și control din domeniul sănătății plantelor în anul 2024, prin utilizarea capcanelor feromonale, au fost monitorizați 21 dăunători de carantină. Numărul capcanelor, utilizate pe teren deschis pentru stabilirea ariei de răspândire a organismelor monitorizate sunt reflectate în tabelul de mai sus. Capcanele feromonale cel mai des au atras următorii dăunători: Grapholita funebrana, Grapholita molesta, Cydia pomonella, Diabrotica spp, Lobesia botrana, Rhagoletis cerasi. Determinarea dezvoltării generațiilor dăunătorilor cu ajutorul

capcanelor și a densității dăunătorilor, în perioada de dezvoltare permite informarea producătorilor despre necesitatea efectuării tratamentelor și prevenirea pierderilor nejustificate a producției la culturile agricole.

În colaborare cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), au fost finanțate și repartizate 460 de capcane feromonale și 120 fâșii adezive, pentru identificarea a 6 (șase) organisme de carantină, pentru planul de monitorizare. Această contribuție a fost utilă la formarea unei imagini mai ample a stării fitosanitare pentru sezonul precedent pentru tot teritoriul Republicii Moldova.

Tabelul 63

Inspecțiile realizate în scopul supravegherii organismelor dăunătoare plantelor și stabilirea stării fitosanitare al teritoriului Republicii Moldova

N/o	Indicatorii	Unitatea de măsură	2023	2024
1.	Avertizările privind starea fitosanitară a terenului lansate	unit.	830	369
2.	Avertizările transmise:	unit.		
	Agenților economici		766	292
	primării		64	77
3.	Cercetările de traseu	mii ha	918	590
4.	Observările fenologice observate	unit.	9389	6055
5.	Identificarea organismelor și acordarea consultațiilor	unit.	2050	1321
6.	Consultații la solicitare cu deplasarea în teren	unit.	1490	1362

În cadrul supravegherii teritoriului Republicii Moldova în anul 2024, au fost monitorizate 268 organisme dăunătoare culturilor agricole din care 175 dăunători și 93 agenți patogeni. Numărul inspecțiilor realizate în scopul monitorizării dăunătorilor cu răspândire în masă, au rămas la nivelul anului 2023.

Inspecțiile realizate în scopul eliberării certificatelor fitosanitare la exportul produselor de origine vegetală:

În anul 2024, prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat "Registrul de stat fitosanitar" (SIA RSF) au fost certificate 27955 de loturi de produse de origine vegetală și bunuri conexe supuse regimului de carantină fitosanitară. În paralel cu procedura de certificare a fost confirmată starea fitosanitară prin intermediul a 28556 de acte fitosanitare întocmite. Plantele, produsele de origine vegetală au fost exportate către 80 state ale lumii pentru aproximativ 241 de poziții tarifare. Comparativ cu anul 2023, numărul certificatelor fitosanitare de export eliberate în anul 2024 au fost în descreștere cu aproximativ 37%.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurii de control, au fost organizate și desfășurate instruirii pentru inspectorii fitosanitar cu diferite tematici:

- Reglementarea, organizarea și funcționarea sistemului de monitorizare și eradicare a dăunătorilor, controlul sănătății plantelor.
- Utilizarea sistemelor informaționale în domeniul fitosanitar.
- Reglementarea organismelor dăunătoare ale plantelor în conformitate cu normele Uniunii Europene.
- Inspecții fitosanitare ale culturilor de fructe și legume cultivate și destinate comerțului în cadrul CEFTA.
- Interpretarea prevederilor Legii nr.422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare.

Pe pagina web a Agenției au fost plasate un șir de comunicate, informații de atenționare a producătorilor agricoli în vederea protejării sănătății plantelor și modalitățile de acțiuni pentru a minimaliza răspândirea dăunătorilor invazivi a culturilor agricole, precum și combaterea acestora. Informarea operatorilor despre posibilitatea de a exporta pe piața Uniunii Europene a materialului

săditor de trandafiri, de nuc, de măr și din genul Prunus L (prun, cireș, vișin). Producătorii de roșii au fost informați despre acceptul țării Israel de a importa roșii în stare proaspătă din Republica Moldova.

Au fost oferite 3 interviuri la diverse posturi de televiziune cu privire la controlul măsurilor de combatere și de prevenire a răspândirii buruienii Ambrosia artemisii folia

La începutul anului 2024, a fost lansat proiectul „Îmbunătățirea Capacității de Control și de Testare în Domeniul Fitosanitar în Republica Moldova” dintre Republica Cehă și Republica Moldova. Obiectivul proiectului reprezintă pași importanți în modernizarea și eficientizarea sectorului fitosanitar în conformitate cu cerințele Uniunii Europene, având drept scop protejarea culturilor agricole și asigurarea calității produselor autohtone, îmbunătățirea calității serviciilor prestate, monitorizarea și controlul mai eficient al organismelor dăunătoare.

Priorități pentru anul 2025

- Ajustarea metodelor de prelevare a probelor pentru analiza de laborator a organismelor dăunătoare în ceea ce privește trasabilitatea probei;
- Elaborarea și ajustarea la normele europene a pașaportului fitosanitar pentru circulația plantelor pe teritoriul Republicii Moldova;
- Elaborarea listei de verificare pentru controlul și supravegherea operatorilor profesioniști autorizați de emiterea pașapoartelor fitosanitare;
- Dezvoltarea sistemului fitosanitar cu pregătirea bazelor metodologice și a materialelor didactice pentru portalul fitosanitar și sistemul de supraveghere a sănătății plantelor;
- Elaborarea și aplicarea Planurilor de urgență pentru întreprinderea măsurilor de control a organismelor dăunătoare de carantină și a organismelor dăunătoare prioritare;
- Organizarea măsurilor de creștere a gradului de conștientizare a producătorilor în care protejarea sănătății plantelor are un rol principal în obținerea unor produse de origine vegetală sănătoase și compatibile cu cerințele fitosanitare pe piața externă.

2.12.2 Sistemul de controlul al materialului semincer

Baza legală privind controlul oficial al materialului semincer o constituie Legea nr.68/2013 despre semințe, ce reglementează măsurile și acțiunile legate de monitorizarea și supraveghere a procesului de producere a semințelor, precum și de prelucrare, certificare și comercializare a acestora”.

Tabelul 64

Rezultatele controalelor oficiale						
Tipul unității	Numărul de unități 2023	Numărul de unități 2024	Controale efectuate (planificate) 2023	Controale efectuate (planificate) 2024	Controale efectuate (inopinate) 2023	Controale efectuate (inopinate) 2024
Unitățile de producere, procesare și comercializare a materialului semincer și săditor	599	572	338	216	4	13

Tabelul 65

Inspecțiile în câmp și certificarea semințelor						
Tipul unității	Număr unități		Suprafețe, sectoare semințe inspectate, ha		Cantitatea de semințe controlate, tone	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Unitățile de producere, procesare și comercializare a materialului semincer și săditor	599	572	59100	40000	98000	60000

Analiza datelor prezentate în tabel

- Se constată descreșterea numărului de producători de semințe comparativ cu anul 2023, cu 27 de producători;
- Se atestă o tendință de descreștere a suprafețelor sectoarelor semincere inspectate comparativ cu anul 2023, cu 19100 ha.;
- Cantitățile de semințe produse și controlate în ultimul în sunt în descreștere cu 38000 tone din cauza condițiilor meteo nefavorabile a anului 2024.

Tabelul 66

Realizarea programelor naționale de monitorizare și supraveghere					
Denumirea programului național					
Planul național de monitorizare în domeniul siguranței alimentelor de origine vegetală, aprobat prin Ordinul nr. 91 din 06.02.2024					
Denumirea programului național	Nr. de probe/măsurile planificate 2024	Nr. de probe/măsurile realizate 2024	Nr. de probe/măsurile realizate 2023	Numărul de probe neconforme 2024	Numărul de probe neconforme 2023
Calitatea semințelor	70	69	80	5	12
Aprecierea gradului de hibridare al semințelor de porumb/floarea-soarelui	10/10	12/8	5/5	0/0	2/0
Determinarea conținutului de OMG	25	25	30	1	1
Tomato ringospot virus (TRV)	20	20	-	-	-
Tobacco ringospot virus (ToRV)	20	20	-	-	-
Pantoea stewartii subsp. stewartii	20	20	-	-	-
Xyllela fastidiosa	20	20	-	-	-
Xanthomonas vesicatoria	15	15	-	-	-
Clavibacter michiganensis susp. michiganensis	15	15	-	-	-
Ralstonia solanacearum	15	13	-	-	-
Xanthomonas arboricola pv. pruni	10	10	-	-	-
Erwinia Amylovora	20	19	-	-	-
Xylophilus ampelinus	10	10	-	-	-
Grapvine flavescence doree și Candidatus phytoplasma solani	10	10	-	2	-
Candidatus phytoplasma mali	10	10	-	-	-
Cherry leaf roll virus	20	20	-	1	-
Plum pox virus	20	20	-	2	-
Confirmare probe, control inopinat	10	2	-	1	-

Analiza datelor prezentate în tabel

- Nivelul de îndeplinire al programelor naționale planificate pentru anul 2024 este de 97 %;
- Au fost depistate 12 neconformități;
- Loturile de semințe neconforme au fost scoase din comerț și nimicite.

Analiza neconformităților

Cele mai frecvent constatate neconformități sunt:

- Nerespectarea tehnologiei la producere a semințelor;
- Nerespectarea cerințelor privind izolarea în spațiu;
- Numărul mic de plante la unitatea de suprafață, sau nu a fost formată recolta minimă de semințe.

Tabelul 67

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/ Măsurile întreprinse	În anul 2023	Nr. în 2024
1.	Prescripții emise	10	7
2.	Procese-verbale de sancționare	6	1
3.	Sectoarele semincere rebutate, ha	484,5	1525

Tipurile de acțiuni

De sancționare:

- Au fost întocmite acte de rebut, care au fost aduse la cunoștința producătorilor de semințe sub semnătură;
- Semințele necondiționate au fost scoase din comerț și nimicite;
- Au fost emise prescripții la producătorii și/sau comercianții de material semincer și săditor.

Pentru îmbunătățirea performanțelor agenților economici:

- Reprezentanții Agenției au oferit 140 de consultații pe domeniile de competență și au participat la 10 evenimente publice la nivel central și în STSA;
- Au fost aduse la cunoștința agenților economici producători de semințe și material săditor procedurile și operațiile obligatorii de îndeplinit pentru a primi materialul semincer și săditor calitativ.

În conformitate cu decizia Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene (UE) 2018/1674 din 23 octombrie 2018, unde este stipulat că sistemul de producere a semințelor, dar și a controalelor oficiale sunt echivalente cu cele din UE la culturile producătoare de semințe de cereale, legume, la culturile de plante oleaginoase și fibre echivalente produselor din Republica Moldova. Astfel producătorii de semințe care se conformează standardelor europene exportă semințe în țările Uniunii Europene.

Priorități pentru anul 2025:

- Completarea și actualizarea procedurilor de exercitare a controalelor (inspecțiilor) pentru diminuarea și înlăturarea neconformităților pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control;
- Implementarea prevederilor instrucțiunilor și procedurilor elaborate și revizuite în anul 2024.

2.13. Sistemul de control al produselor de uz fitosanitar și fertilizanți

Baza legală pentru controlul oficial al produselor de uz fitosanitar și fertilizanți o constituie Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și fertilizanți, Hotărârea Guvernului nr.1045/2005 [pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților](#), Legea nr.403/2023 [privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative](#) și alte acte legislative.

Tabelul 68

Tabel privind rezultatele controalelor oficiale

N/o	Tipul de unități	Număr de unități		Controale planificate efectuate		Controale inopinate efectuate	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
1.	Comercianți de produse de uz fitosanitar și fertilizanți	529	69	214	229	60	85
2.	Utilizatori de produse de uz fitosanitar și fertilizanți	405	960	402	336	116	166
	Total	934	1029	616	565	176	251

În anul 2024, comparativ cu anul 2023, s-a diminuat numărul comercianților de produse de uz fitosanitar și fertilizanți monitorizați, cu cca. 87%, în schimb, practic s-a dublat numărul utilizatorilor de produse de uz fitosanitar și fertilizanți, ajungând, la finele anului la 960 unități.

În același timp, se constată o creștere cu cca. 7% a numărului controalelor oficiale la comercianți, în schimb, s-au efectuat cu cca. 17% mai multe controale la utilizatorii de produse de uz fitosanitar și fertilizanți.

Controalele inopinate au fost efectuate în temeiul notificărilor din partea agenților economici privind înregistrarea oficială a depozitului/magazinului, solicitărilor parvenite de la instituțiile de stat și a petițiilor. Numărul controalelor inopinate a constituit 44,4% din totalul controalelor efectuate în anul 2024.

Tabelul 69

Tabel privind îndeplinirea programelor naționale

Nr. d/o	Denumirea programului național	Nr. de probe/măsurile planificate 2023	Nr. de probe/măsurile realizate 2023	Nr. de probe/măsurile planificate 2024	Nr. de probe/măsurile realizate 2024	Numărul de probe neconforme 2023	Numărul de probe neconforme 2024
1.	Programul de monitorizare a calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților pentru anii 2023-2024, inclusiv:	191	185	195	182	0	0

Pesticide	165	159	165	152	0	0
Fertilizanți	26	26	30	30	0	0

Întru executarea Programului Național de monitorizare și supraveghere a calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților pentru anul 2024, aprobat prin Ordinul Agenției nr.69 din 30.12.2024, au fost prelevate 152 probe de pesticide și expediate la Laboratorul de Încercări „Atestarea și controlul calității pesticidelor”, pentru determinarea calității acestora și 30 probe de fertilizanți prelevate și expediate la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Chimie și Petrochimie, București, România, pentru testare, confirmarea identității substanței active și determinarea conținutului acesteia, pentru determinarea calității fertilizanților.

În anul 2024 a fost efectuată analiza fizico-chimică a probelor de fertilizanți la determinarea azotului amoniacal și nitric, azotului total din uree, fosforului și potasiului prin metoda gravimetrică. Numărul de probe de fertilizanți prelevate comparativ cu anul 2023 a fost majorat, de la 26 la 30, numărul de probe de pesticide prelevate a rămas neschimbat – 165.

Programul de monitorizare a calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților pentru anul 2024 a fost executat în proporție de 93%, ceea ce reprezintă o micșorare cu 4% în comparație cu anul precedent.

Urmare a investigațiilor de laborator efectuate, nu au fost constatate neconformități a calității pesticidelor și a fertilizanților testate.

Tabelul 70

Tabel privind acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsuri întreprinse	În anul 2023	În anul 2024
1.	Prescripții emise	126	82
2.	Procese verbale de sancționare	66	97
3.	Suspendare activității	0	0

Numărul proceselor-verbale de contravenție întocmite, comparativ cu anul 2023 sunt cu cca. 47% în creștere și o diminuare cu cca. 65% a prescripțiilor emise în urma controalelor efectuate.

Au fost constatate neconformități de ordinul utilizării produselor de uz fitosanitar neomologate la cultură, conform Registrului de Stat și nerespectarea normelor de utilizare recomandate.

Procesele-verbale de contravenție în anul 2024, au fost întocmite în conformitate cu articolele 183 alin.(4), 189¹, 189² din Codul contravențional 218/2008.

CAPITOLUL 3

Concluzii privind performanța Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și acțiuni pentru sporirea eficienței controalelor

3.1. Declarația privind performanța generală

În anul 2024, Agenția a promovat 2 hotărâri de Guvern cu impact pentru domeniile sale de competență. Astfel, cadrul normativ privind serviciile prestate de Agenție, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.90/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, precum și a Nomenclatorului serviciilor prestate de Agenție, au fost actualizate și completate. În vederea eficientizării activității instituțiilor publice în care Agenția exercită calitatea de fondator, a fost promovat proiectul de hotărâre de Guvern privind reorganizarea prin absorbție a 3 instituții publice, laboratoare naționale de referință și Centrul de stat pentru atestarea și omologarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanți, în care Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare exercita calitatea de fondator în vederea creării Instituției Publice Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor (I.P. CNSAPSA) conform Hotărârii de Guvern nr.524/2024. Procesul de reorganizare prin absorbție a fost asigurat prin Ordinul comun al Agenției și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.525/134 din 30.08.2024.

Un alt progres realizat în anul 2024, este obținerea extinderii domeniilor de acreditare, a instituțiilor publice în care Agenția exercită calitatea de fondator, cu 6 metode analitice.

În anul 2024, Agenția a actualizat PNMAC pentru perioada 2023-2026, aprobat prin [Ordinul nr.427 din 28.06.2024](#), care include aspecte indicate în [Raportul pentru anul 2023](#).

Un aspect esențial realizat în 2024, este implementarea procedurii de sistem privind monitorizarea inspectorilor, care a adus aport la consolidarea calității controalelor pe domeniile de competență ale Agenției și a permis identificarea necesităților de instruire ale inspectorilor. În rezultat, au fost monitorizați 131 de inspectorii, 115 din cadrul STSA și 16 din cadrul PIF. Tematicile identificate pentru consolidarea cunoștințelor, vor fi incluse în Planul de dezvoltare profesională a angajaților pentru anul 2025. La implementarea procedurii de verificare a controlului pe domeniile de competență ale Agenției, au fost verificate 4 domenii de control, 11 tipuri de activitate economică și 427 de dosare de control.

Pentru anul 2024, se constată o creștere notabilă a nivelului de executare a Planului controalelor asupra activității de întreprinzător, inclusiv privind executarea controalelor comune. Media procentuală de executare pentru anul 2024 constituie 99,15%, în comparație cu 97,76% pentru anul 2023, 93,65% pentru anul 2022 și 81,90% pentru anul 2021.

Referitor la nivelul de executare al Programului Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2024, aprobat prin Ordinul nr.641 din 22.12.2023, acesta a fost implementat în perioada de referință în proporție de 95%, ceea ce reprezintă o creștere de executare a programului cu 2%, comparativ cu anul 2023, când rata de îndeplinire a constituit 93%. În vederea implementării Programului de monitorizare și supraveghere pentru anul 2024, au fost planificate în total pentru investigații de laborator, 11967 de probe, dintre care au fost efectuate 10995 de probe, ceea ce reprezintă 92% din numărul total de probe planificate. Tendința depistării probelor neconforme în cadrul implementării Programului Național de monitorizare și supraveghere în anul 2024, se modifică esențial, fiind înregistrate 384 de probe neconforme, cu 130 de probe neconforme mai mult față de anul 2023, când au fost înregistrate 254 de neconformități, și cu o tendință continuă de creștere a ratei de neconformitate, raportată la anii 2021 și 2020, perioadă în care au fost înregistrate 279 și respectiv 329 de probe neconforme. Acest fapt se datorează includerii indicatorilor noi pentru investigații de laborator și o eficiență sporită a planificării în baza criteriilor de risc.

În cadrul Programului Național de monitorizare și supraveghere pentru anul 2024, au fost introduși 32 de indicatori noi la un total de 213 investigații, cu 17 indicatori noi mai mulți față de anul 2023 când Programul a fost completat cu 15 indicatori noi.

La compartimentul consolidarea capacităților instituționale au fost realizate instruirii pentru specialiști la nivel central și teritorial. Pe parcursul anului 2024, au fost organizate 171 de instruirii, 127 interne și 44 externe (unde au fost asigurate 1873 de participări).

Pentru eliberarea actelor permise, în conformitate cu prevederile Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, a fost utilizat SIA GEAP. Începând cu anul 2023, Agenția eliberează prin SIA GEAP 5 acte permise, iar din luna noiembrie 2024 a fost lansată oficial emiterea certificatului fitosanitar pentru export/reexport. Operatorii economici au posibilitatea de a solicita acest certificat online, urmărind etapele și progresele emiterii certificatului.

În vederea dezvoltării sistemului informațional e-ANSA, în anul 2024, a fost semnat Acordul de colaborare cu Agenția de Governare Electronică (AGE) în care AGE va sprijini Agenția privind dezvoltarea a 15 servicii publice la nivel de solicitare online a agentului economic (FOD).

Lista serviciilor în curs de dezvoltare pe partea de FOD:

1. Înregistrare sanitar veterinară
2. Certificarea mătcii de albină
3. Eliberarea certificatului de bună practică de fabricație a medicamentelor de uz veterinar
4. Înregistrarea mișcării animalelor
5. Înregistrarea agenților economici pentru producerea - prelucrarea - comercializarea semințelor
6. Eliberarea certificatului de calitate a semințelor - buletinul de analiză a semințelor
7. Eliberarea certificatului de valoare biologică
8. Eliberarea certificatului de calitate la exportul materialului de înmulțire și al celui săditor
9. Înregistrarea utilajului tehnologic principal
10. Înregistrarea operatorului din domeniul fitosanitar
11. Întocmirea și difuzarea Buletinelor de avertizare
12. Expertiza stării fitosanitare a loturilor de producere
13. Certificat de conformitate a calității fructelor și legumelor proaspete
14. Certificat de sănătate
15. Certificat pentru circulația necomercială a animalelor de companie

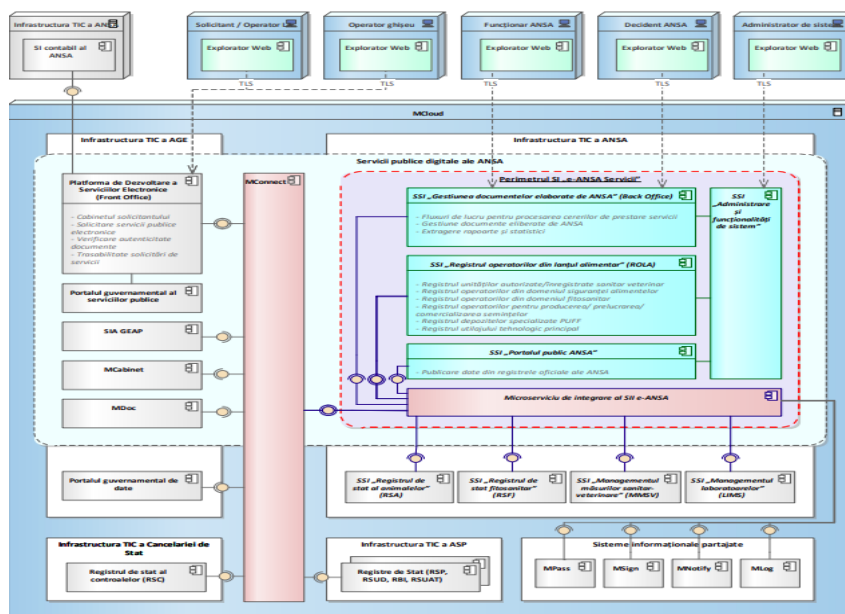

Figura 38
Componentele SI e-ANSA și interacțiunea între ele

La fel, sistemul intern de gestionare a documentelor eliberate de către Agenție, va fi dezvoltat de USAID (MISRA), iar pe parcursul anului 2024, au avut loc ședințe tehnice cu privire la elaborarea Termenilor de Referință (TOR) pentru sistemul informațional e-ANSA Servicii și Registrul operatorilor din lanțul alimentar (ROLA).

Cu suportul AGE și Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (STISC), interconectarea a 15 servicii prestate de Agenție, se va efectua prin Mconnect, atât cu SIA GEAP cât și cu ROLA.

Având în vedere scopul digitalizării tuturor proceselor și certificatelor și registrelor, în anul 2024, în cadrul proiectului îmbunătățirea capacității de control și testare în domeniul fitosanitar din Republica Moldova realizat de programul UKZUZ, au fost desfășurate activități în vederea elaborării unui registru multifuncțional electronic în domeniul fitosanitar cu module de înregistrare a operatorilor economici, cât și eliberarea certificatelor din domeniul fitosanitar și semincer care urmează a fi finalizat în anul 2027.

Cu suportul USAID și în rezultatul colaborării cu Agenția pentru Guvernare Electronică și STISC a fost lansat beta sistemului informațional BeeProtect- un sistem integrat pentru informarea despre stropire cu substanțe insecticide sau amplasarea stupinei, prin intermediul sistemului electronic. Pentru a încuraja utilizatorii să folosească sistemul BeeProtect, Agenția, cu sprijinul USAID și Asociației Naționale a Apicultorilor din Republica Moldova (ANARM), a organizat mai multe campanii de informare. Sistemul informațional actual <https://web.beeprotect.md> permite monitorizarea anunțurilor de către inspectorii Agenției, fapt ce contribuie la o reacție rapidă în caz de suspiciunile de intoxicații în familii de albi.

În vederea avansării procesului de pregătire pentru certificarea unui domeniu de control al Agenției la cerințele standardului ISO 17020/2013, au fost desfășurate o serie de activități: aprobat Ordinul cu privire la implementarea sistemului de management al calității conform cerințelor standardului SM SR EN ISO/CEI17020:2013, desfășurată ședința echipei managerilor operaționali pentru identificarea domeniului de control pentru acreditare, aprobat Ordinul privind evaluarea sistemului de management al calității conform standardului SM SR EN ISO/17020/2013 pentru domeniul controlul fabricării și circulației alcoolului etilic, al produselor vitivinicole și al producției alcoolice, aprobată componența nominală a grupului de lucru responsabil de evaluare a domeniului și aprobat formularul de evaluare conform cerințelor din standard, identificat prestatorul de servicii în vederea pregătirii a 2 auditori interni pentru evaluarea sistemului de management al calității conform SM SR EN ISO/CEI17020:2013.

În anul 2024, cu suportul donatorilor, Agenția a realizat una din prioritățile sale stabilite privind consolidarea capacităților de dotare cu echipament tehnic și utilaj. În acest sens, prin intermediul proiectului Băncii Mondiale de Ameliorare a Competitivității (UIPAC), au fost livrate următoarele dotări: un vehicul rutier dotat cu sistem frigorific, 35 unități de transport, 20 frigider auto dotate cu compresoare, 250 laptopuri și 25 de imprimante mobile, echipamente de laborator. Prin intermediul proiectului AGGRI - „Investiții pentru Guvernare, Creștere și Reziliență în Agricultură” au fost livrate următoarele dotări: 32 unități de transport, echipate cu 64 truse medicale pentru desfășurarea atribuțiilor de serviciu, o unitate de dezinsecție și dezinsecție multifuncțională mobilă.

Una din prioritățile stabilite pentru anul 2024 a fost elaborarea Planului de gestionare a crizelor în domeniul alimentelor și furajelor. În vederea realizării obiectivului dat, cu suportul Proiectului regional „Îmbunătățirea sistemelor naționale de siguranță a alimentelor și dezvoltarea cooperării regionale” GCP/REP/062/TUR, fost desfășurat Atelierul introductiv și tehnic privind pregătirea pentru situații de urgență: Gestionarea, răspunsul și comunicarea în situații de criză în domeniul siguranței alimentare cu desfășurarea exercițiului de simulare în cazul crizelor în domeniul alimentar. La eveniment au participat reprezentanți ai 11 instituții de stat (Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Mediului, Ministerului Justiției, Administrația Națională a Penitenciarilor, Ministerului Apărării, Serviciului Vamal, Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Academiei de Științe, I.P. Laboratorul Central Fitosanitar, I.P. Centrul Republican Diagnostic Veterinar, I.P. Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/Nealcoolice și a produselor conservate). Pe parcursul anului 2024, proiectului ordinului privind instituirea Celulei Naționale de Criză și proiectul Planului național pentru situații de urgență privind produsele alimentare și hrană pentru animale, a fost definitivat și drept urmare documentele revizuite au fost aprobate prin Ordinul nr.418 din 24 iunie 2024.

În anul 2024, Agenția a continuat activitățile în direcția implementării angajamentelor de integrare europeană, din cele mai importante fiind menținerea eficientă a dialogului cu structurile

specializate ale Comisiei Europene întru realizarea măsurilor necesare pentru extinderea listei de produse autohtone de origine animală exportate din Republica Moldova în Uniunea Europeană (lapte și produse lactate, carne și ouă de pasăre de pasăre și produse din carnea de pasăre).

Odată cu obținerea Republicii Moldova a statutului de țară candidat la aderare la Uniunea Europeană, Agenția și-a concentrat eforturile în direcția implementării graduale a criteriilor de aderare la Uniunea Europeană, în domeniile sale de competență. În acest sens, a fost asigurată actualizarea aportului ANSA pentru contribuția Republicii Moldova la capitolul 12 la Pachetul de Extindere al Uniunii Europene pentru 2024 (septembrie 2024), dar și pentru alte capitole relevante, la solicitare (cap. 28, cap. 13 etc), puse în aplicare recomandările Comisiei Europene din Contribuția Republicii Moldova la Pachetul de extindere al Comisiei Europene pentru anul 2024, Partea a II-a, au fost actualizate rapoartele lunare privind progresele înregistrate în implementarea capitolului 12 din PNA 2024-2027 (Ordinul nr.63 din 29 ianuarie 2024, în cadrul exercițiului de screening al acquis-ului comunitar, contribuirea la elaborarea prezentărilor pentru capitolul 12, dar și pentru alte capitole, participând la ședințele Grupurilor de lucru nr.12 și altele grupuri de lucru din cele 35 responsabile de realizarea criteriilor de aderare la UE.

Urmare a eforturilor comune și a dialogului eficient cu DG SANTE, în aprilie 2024, Republica Moldova a obținut în premieră dreptul de export a cărnii de pasăre proaspete (în stare refrigerată și congelată), fiind listată în Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2021/404 al Comisiei din 24 martie 2021. Obținerea dreptului de export în Uniunea Europeană a acestor produse se încadrează în atingerea unui obiectiv național prioritar – diversificarea piețelor de desfacere pentru producătorii avicoli din Republica Moldova și, totodată, reconfirmă recunoașterea de către Uniunea Europeană a sistemul național de control oficial, implementat de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. În vederea menținerii acestor drepturi de export, Agenția a continuat să lucreze asupra alinierii la cerințele și standardele Uniunii Europene.

În temeiul garanțiilor Agenției, în toamna anului 2024, a fost autorizată și, ulterior, propusă pentru listare Comisiei prima companie din Republica Moldova producătoare carne de pasăre în stare proaspătă. Primele operațiuni de export au demarat deja.

Alte 2 companii producătoare de ouă de pasăre, au fost listate pentru exportul de ouă de consum și finalizează ultimele pregătiri pentru a lansa operațiunile de export în UE. Agenția continuă comunicarea cu operatorii din domeniu pentru a asigura îndeplinirea de către aceștia a tuturor cerințelor, în scopul accederii pe piața comunitară.

La 16 septembrie 2024, Republica Moldova a depus, în adresa DG SANTE, cererea pentru exportul de carne de porc (proaspătă și procesată). A fost recepționat pentru completare Chestionarul Comisiei Europene, care în termeni restrânși va fi depus în adresa DG SANTE.

Au continuat eforturile de promovare a solicitărilor Republicii Moldova către Comisia Europeană privind dosarele tehnice ale Republicii Moldova depuse pentru autorizarea importului în UE a materialului de plantare pentru anumite categorii de plante. În mai 2024, Republica Moldova a obținut dreptul de a exporta pe piața Uniunii Europene anumite plante destinate plantării din specia *Prunus L.* (cais, cireș, prun, vișin, migdal ș.a.).

În rezultatul obținerii de către Republica Moldova, în anul 2022, a dreptului de export a materialului săditor și de plantare de specia *Malus domestica* (Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1404 al Comisiei din 16 august 2022) și de specia *Juglans regia* (Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1916 al Comisiei din 7 octombrie 2022), în anii 2023-2024, a fost exportat, în premieră, primul material săditor specia *Juglans regia L.* (în Franța, Italia, Germania, Lituania și România), precum și specia *Malus domestica* în România.

3.2. Rezultatele auditului intern

În conformitate cu art.3, din Legea nr.229/2010 privind controlul financiar public intern, noțiunea de audit intern presupune „o activitate independentă și obiectivă de asigurare și consiliere, destinată să adauge valoare și să îmbunătățească activitatea unei entități publice”.

Scopul principal al Direcției audit intern (DAI) este să adauge valoare și să îmbunătățească activitatea Agenției în realizarea obiectivelor sale printr-o abordare sistematică și metodică, evaluând eficacitatea proceselor de management al riscului, control și guvernanta.

În vederea realizării misiunii, în obiectul activității sunt incluse toate sistemele, procesele și activitățile Agenției, evaluând eficiența și eficacitatea sistemului de control intern managerial și sistemul de control oficial, precum și dacă acestea funcționează într-un mod care asigură atingerea obiectivelor prin:

- a) economicitatea, eficacitatea și eficiența operațiunilor;
- b) conformitatea cu cadrul normativ și cu reglementările interne;
- c) siguranța și optimizarea activelor și a pasivelor;
- d) fiabilitatea și integritatea informației financiare și operaționale;

Realizarea Planului anual al activității de audit intern

Pentru anul 2024, în conformitate cu Ordinul nr.82 din 01 februarie 2024, au fost planificate 6 misiuni de audit intern.

Ținând cont de Planul anual de activitate și de solicitările managementului de vârf, pe parcursul anului 2024, au fost efectuate 4 misiuni de audit intern planificate, 1 misiune de audit ad-hoc.

Tabelul 71

Lista misiunilor de audit și consiliere desfășurate în anul 2024

N/o	Misiunile de audit și de consiliere realizate pe parcursul anului 2024
1.	01A/2024 Misiune ad-hoc, "Evaluarea procedurii de clasificare a unităților din domeniul produselor de origine animală, la etapa de emitere a autorizației sanitar-veterinare".
2.	02P/2024 Misiune planificată, "Evaluarea respectării cadrului legal la contractarea persoanelor, prestatori de servicii".
3.	03P/2024 Misiune planificată, "Evaluarea sistemului de control oficial în domeniul carne de pasăre și ouă".
4.	04P/2024 Misiune planificată, "Evaluarea modului de respectare a cadrului legal, precum și asigurarea gradului de control asupra operațiunilor aferente creanțelor și datoriilor".
5.	05P/2024 Misiune planificată, "Evaluarea procesului de certificare fitosanitară pentru export și reexport".

Misiunile efectuate pe parcursul perioadei raportate au identificat mai multe neconformități și abateri de la cadrul legal. Neconformitățile stabilite de către echipa de audit în cadrul evaluării proceselor auditate au prezentat neconformități la aspectele de emitere și aplicare a unor acte interne, deficiențe în aplicarea unui control eficient din partea persoanelor responsabile, lipsa unor proceduri interne, contractarea unor servicii și achitarea acestora, etc.

În cadrul misiunilor de audit realizate pe parcursul anului 2024 au fost stabilite următoarele neconformități și abateri:

➤ **Misiunea de audit ad-hoc 01A/2024 privind „Evaluarea procedurii de clasificare a unităților din domeniul produselor de origine animală, la etapa de emitere a autorizației sanitar veterinare”, a fost realizată în baza Ordinului nr.159 din 28.02.2024.**

➤ Constatări Raportului:

Depășirea termenelor stabilite de cadrul legal la recepționarea solicitărilor și la emiterea actelor permise solicitate.

- Identificate cazuri de depășire a perioadelor pentru care a fost eliberată autorizația sanitară veterinară de funcționare, precum și cazuri de depășire a termenelor de valabilitate a acestora în raport cu termenele stabilite de cadrul legal.

- Asigurarea parțială a formării corecte a dosarului electronic de control, cu atașarea tuturor documentelor justificative prevăzute de cadrul legal.

- Identificate cazuri de emitere a Deciziilor de refuz parțial motivate legal, aferente criteriilor de solicitare a actelor permise.

- Identificate cazuri de eliberare a actului permisiv în lipsa actelor confirmative a dreptului de proprietate sau de folosință asupra unor proprietăți.

- Identificate prevederi legale verificate la cadrul legal de reglementare abrogat în listele de aplicate de către inspectori pentru unitățile de transport.

- Lipsa unei liste actualizate a unităților autorizate sanitar veterinar.

➤ **Misiunea de audit planificată 02P/2024 privind ”Evaluarea respectării cadrului legal la contractarea persoanelor, prestatori de servicii” a fost realizată prin Ordinul nr.319 din 22.05.2024.**

Constatările Raportului:

- Încheierea contractelor de achiziționare a serviciilor cu persoane fizice cu abateri.

- Lipsa unei proceduri scrise pentru planificarea și elaborarea planului anual de achiziții (inclusiv servicii), inițierea, realizarea și documentarea procedurilor în cadrul procesului de achiziții publice.

- Lipsa reglementărilor aprobate prin act intern a procesului și modului de monitorizare și realizare a clauzelor contractuale, cu atribuirea clară a responsabilității privind semnarea actelor (facturilor) eliberate de către prestatorii de servicii, verificarea și monitorizarea corespunderii calității și cantității serviciilor prestate, corectitudinea și integritatea înregistrării în evidența contabilă, precum și monitorizarea tuturor etapelor de realizare a serviciilor contractate pentru perioade prelungite.

- Argumentarea și justificarea parțială a criteriilor de selectare a operatorilor economici, prin ce nu se asigură transparența, credibilitatea în procesul de achizițiilor publice, nu se asigură concurența în domeniul achizițiilor publice, tratamentul egal, imparțialitatea, nediscriminarea în privința tuturor posibililor ofertanți și operatori economici.

- Identificate cazuri în care actul de recepționare a serviciilor, a fost semnat în aceeași zi cu data încheierii contractului.

- Executarea lucrărilor efectuate, cu prezentarea actului de recepție a lucrărilor efectuate, înainte de înregistrarea contractului la Trezoreria de Stat.

- Admiterea cazurilor de achitare a mijloacelor bugetare pentru achitări în avans, pentru servicii neprestate, înregistrând datorii debitoare la finele anului de gestiune, instituind solduri de mijloace bugetare trecătoare dintr-o perioadă de gestiune în perioada de gestiune imediat următoare.

03P/2024 Misiune planificată, ”Evaluarea sistemului de control oficial în domeniul carne de pasăre și ouă”, realizată în conformitate cu Ordinul nr.475 din 31.08.2024.

Constatările Raportului:

- Respectarea parțială a procedurii de autorizare a unităților, prin neemiterea Deciziei de suspendare a activității și valabilității actului permisiv, precum și de retragere a actului permisiv la sistarea activității.

- Abordarea diferențiată la determinarea frecvenței controalelor și la planificarea pe domeniu.

- Eliberarea certificatului sanitar-veterinar nevalabil, din cauza depășirii termenului de testare, în cadrul programelor de autocontrol cu 8 zile calendaristice.

- Condiționarea unor riscuri la capitolul veridicitatea și credibilitatea acțiunilor documentate, în cadrul procesului de nimicire a produselor de origine animală neconforme.

- Insuficiența numărului medicilor veterinari oficiali, în cadrul abatoarelor, conform statelor de personal aprobate, în raport cu necesitățile reale, și condiționează mai multe riscuri la capitolul calitate și siguranță.

04P/2024 Misiune planificată, ”Evaluarea modului de respectare a cadrului legal, precum și asigurarea gradului de control asupra operațiunilor aferente creanțelor și datoriiilor”, realizată în baza Ordinului nr.589/2024.

Constatările Raportului:

- Admiterea a mai multe erori și neconformități condiționate de nerespectarea cadrului normativ legal de reglementare a ținerii evidenței contabile la capitolul creanțe (servicii cu plată prestate).

- Admiterea cazurilor de neînregistrare la sub contul de nivelul II Creanțe aferente decontărilor cu personalul privind recuperarea daunei materiale și lipsurilor” a mijloacelor financiare constatate cu titlul de neajunsuri sau lipsă.

- Întreprinderea parțială a acțiunilor menite să înlăture restanțele aferente decontărilor cu agenții economici beneficiari de servicii prestate.

- În cadrul inventarierii anuale a patrimoniului nu au fost supuse verificării și actualizării situația faptică cu întocmirea actelor de verificare sau a notelor explicative posibilele modificări de îmbunătățire a situațiilor patrimoniale ale unor debitori cu creanțe înregistrate în folosul Agenției, în vederea recuperării acestora.

- Datoria Agenției față de operatori economici care au achitat în prealabil mijloacele financiare pentru servicii cu plată, a fost recunoscută de către comisia de inventariere ca datorii compromise formate urmare a achitărilor în avans în perioada anilor 2019 - 2021, neînchise cu acte de prestare a serviciilor, la momentul prestării serviciilor.

➤ 05P/2024 Misiune de audit planificată, ”Evaluarea procesului de certificare fitosanitară pentru export și reexport”, realizată în baza Ordinului nr.588/2024.

Constatările Raportului:

- Aplicarea neuniformă a prevederilor legale referitoare la ștampilele aplicabile pe certificatele fitosanitare la exportul producției de origine vegetală.

- Admiterea cazurilor în care aceeași inspector din cadrul STSA au fost desemnați cu rol de „Ghișeu unic” și concomitent, inspectorii abilitați pentru efectuarea controlului fitosanitar, perfectarea și eliberarea certificatelor fitosanitare la exportul producției de origine vegetală.

- Lipsa pașaportul fitosanitar, în pofida actelor normative de reglementare a obligativității utilizării pașaportului fitosanitar.

În rezultatul misiunilor de audit (planificate și ad-hoc) au fost efectuate evaluări a sistemului de control oficial din cadrul Agenției, controlul intern managerial, respectarea cadrului legal, integritatea și eficiența și gestionarea creanțelor și datoriiilor, au fost formulate și oferite – **37 recomandări. Pe parcursul anului 2024 au mai fost realizate 21 de recomandări urmare a misiunilor de audit desfășurate în anul 2023.**

Numărul de recomandări înaintate, implementate, parțial implementate și neimplementate pe parcursul anului 2024 sunt prezentate în diagrama de mai jos.

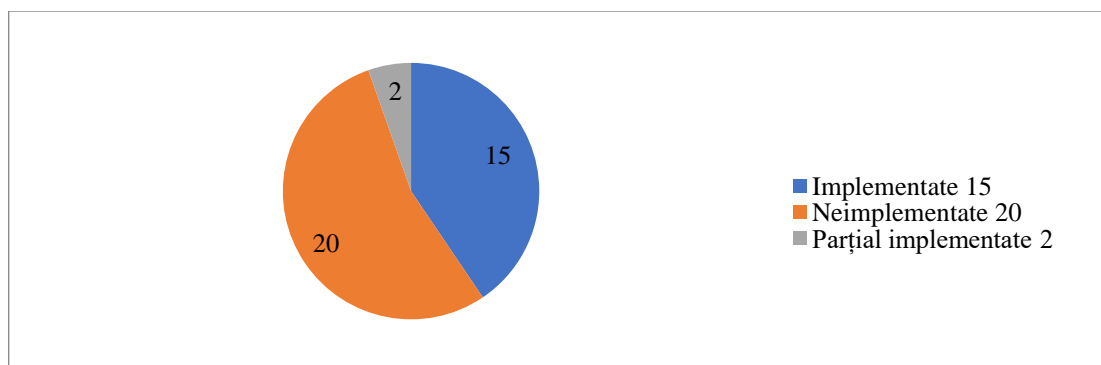

Figura 39
Diagrama recomandărilor pentru misiunile desfășurate în anul 2024

Urmare a constatărilor din rapoartele și notele întocmite în perioada anului 2024, au fost înaintate **37** recomandări, dintre care la finele perioadei de raportare au fost implementate **15** recomandări, iar **2** recomandări sunt realizate parțial și **20** neimplementate - aferente misiunilor finalizate la sfârșitul perioadei de gestiune, care se vor realiza pe parcursul anului 2025.

Evaluări externe

Conform practicii internaționale, dar și Standardelor naționale de audit, evaluările externe ale activității de audit intern trebuie să fie realizate cel puțin o dată la cinci ani de către specialiști calificați și independenți din afara entității publice.

Activitatea de profil a subdiviziunii audit intern a fost supusă unei evaluări externe a calității de către Direcția politici în domeniul controlului financiar public intern din cadrul Ministerului Finanțelor, pentru prima dată în cadrul Agenției, misiune inițiată la 10.11.2023 și finalizată la data de 24.10.2024, odată cu recepționarea de către Agenție a Raportului de evaluare externă a calității de audit intern .

Urmare a evaluării externe, desfășurate de către Direcția politici în domeniul financiar public intern din cadrul Ministerului Finanțelor, activitatea DAI, a fost apreciată acumulând un scor total de conformitate egal cu 80,8%, încadrându-se în criteriul ”conformitate generală”.

Concluzie

Recomandările de audit înaintate, au determinat structurile auditate să perfecționeze activitățile și să îmbunătățească sistemul de control intern managerial, astfel încât de la un audit la altul să fie remarcate progrese, atât la nivel de preocupare, cât și la nivel de acțiuni concrete.

Managerii operaționali, au responsabilitatea finală pentru stabilirea unor controale interne eficiente, în scopul gestionării riscurilor întru atingerea obiectivelor stabilite și trebuie să conștientizeze necesitatea abordării prompte și sistemice a problemelor elucidate de auditul intern în cadrul angajamentelor de audit.

3.3. Sistemul de management al calității conform standardului ISO 17020

Acquis-ul comunitar în domeniul controlului intern/managerial recomandă pentru implementare cerințele, care se conțin în standardele cu privire la sistemele de management ISO 9001 și ISO 17020 acceptate pe plan internațional.

Conform Planului național de dezvoltare pentru anii 2024-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1031/2023 și Planului național de dezvoltare pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.361/2024, Agenției îi este atribuită sarcina de fortificare a sistemelor de calitate și siguranță a alimentelor.

Pentru executarea acțiunii sus numite, Agenția fiind un organism care efectuează inspecții, este în procesul de implementare a Sistemului de Management al Calității (SMC) conform cerințelor Standardului SM SR EN ISO/CEI 17020:2013 „Evaluarea conformității. Criterii generale pentru funcționarea diferitelor organisme care efectuează inspecții”. Acreditarea la standardul menționat va contribui la recunoașterea națională și internațională prin obținerea credibilității din partea consumatorilor și transparența activității de inspecție cu garantarea siguranței alimentelor pe domeniile de activitate ale Agenției.

Pentru atingerea obiectivului menționat, pe parcursul anului 2024 au fost realizate următoarele acțiuni:

1. A fost desemnat managerul Sistemului de management al calității în cadrul Agenției și aprobat Planul de acțiuni pentru implementarea SMC conform cerințelor SM SR EN ISO/CEI 17020:2013 și pregătirea către acreditare în cadrul Agenției, prin ordinul Directorului general nr.112 din 19.02.2024.
2. Inițiat procesul de evaluare a domeniului controlul fabricării și circulației alcoolului etilic, al produselor vitivinicole și al producției alcoolice, cu aprobarea Listei de verificare conform SM

SR EN ISO/CEI 17020:2013 pentru Organisme de Inspecție (OI) prin ordinul Directorului general nr.516 din 15.08.2024.

3. Au fost identificate procesele de bază ale Agenției cu întocmirea Registrului proceselor de bază, aprobat prin ordinul Directorului general nr.559 din 27.09.2024.
4. Au fost modificate/actualizate Documentele sistemului de management (Manualul calității și 15 proceduri pe diferite domenii de activitate ale Agenției), au fost elaborate 2 proceduri noi. Totodată, a fost actualizată Lista centralizatoare a documentației sistemului de management (147 proceduri, dintre care 23 - proceduri generale și 124 - proceduri specifice) și Lista înregistrărilor.

3.4. Comunicarea cu mass-media

Transparența activității Agenției este asigurată prin comunicarea cu mass-media, prin diferite forme de comunicare: pagina web, materiale publicate, participarea reprezentanților Agenției la emisiuni radio și TV, conferințe de presă etc.

Pe parcursul anului 2024, au fost înregistrate 2497 activități de comunicare pe diferite aspecte.

Pe pagina oficială a Agenției au fost publicate 276 comunicate de presă pe toate domeniile de activitate, ceea ce reprezintă o creștere comparativ cu anul 2023, de 2,4 ori, când au fost publicate 115 comunicate de presă.

Cele mai importante comunicate au fost remise în Media pentru diseminare în spațiul public. Actualmente, Agenția dispune de 64 de adrese de mail active din presa scrisă/tv/radio. În total au fost expediate 1708 de emailuri. Pe rețeaua de socializare Facebook, au mai fost repostate și publicate 298 de informații, sau materiale video, din emisiunile televizate sau reportaje din știri.

În baza a 123 de solicitări din Media, specialiștii din cadrul Agenției au participat la 23 emisiuni televizate, 85 interviuri din cadrul emisiunilor radio, interviuri prin telefon, reportaje TV sau informații publice pentru completarea materialelor jurnalistice, 15 materialele jurnalistice în baza solicitărilor pentru concretizări de informații și 4 conferințe de presă.

Pe parcursul anului 2024, au fost înregistrate 22 de solicitări din partea cetățenilor cu privire la ambrozie, urmare a cărora au fost aplicate măsuri de către STSA ale Agenției.

Pentru a consolida aspectele de comunicare, în cadrul Agenției, au fost desfășurate 10 instruirii pentru angajații din cadrul STSA.

Agenția a asigurat participarea specialiștilor pe aspecte de comunicare la 60 de activități permanente (cu o frecvență săptămânală la Ședințele Comunicatorilor din cadrul Guvernului, monitorizarea aparițiile în presă a știrilor, monitorizarea publicațiilor și diseminării materialelor și comunicatelor Agenției pe paginile instituțiilor media, monitorizarea aparițiilor reprezentanților Agenției în cadrul emisiunilor televizate).

Pentru anul 2024, totalul activităților de comunicare cu Media și spațiul public reprezintă 2497 activități.

Circulația sesizărilor de la consumatori către Agenție

Pe parcursul anului 2024, au fost înregistrate 2856 sesizări telefonice și mesaje, dintre care 111 mesaje și 2745 apeluri telefonice. Prin aplicația Viber au fost recepționate 185 de sesizări, dintre care, 135 de apeluri, dintre care, 124 de sesizări au fost soluționate de către subdiviziunile Agenției, iar 11 au fost redirecționate către alte autorități conform competențelor funcționale.

Prin linia telefonică (Call center) au fost recepționate 2560 sesizări, dintre care 1861 au fost soluționate de către subdiviziunile Agenției, iar 215 au fost redirecționate către alte autorități conform competențelor funcționale.

A fost acordat suport informativ și consultativ pentru consumatori în cazul a 534 sesizări, privind modalitatea și căile de depunere a unei petiții. Reclamațiile de la persoanele fizice, privind încălcările depistate ce țin de domeniile de activitate ale Agenției au vizat următoarele subiecte principale:

- comercializarea produselor alimentare cu termen de valabilitate expirat;
- neasigurarea respectării condițiilor de păstrare a produselor alimentare;
- neafișarea la loc vizibil a registrului de reclamații sau lipsa acestuia;

- necorespunderea prețului de la raft cu cel de pe bonul de casă;
- nerespectarea condițiilor sanitare în unitățile de comerț;
- manipularea incorectă a produselor alimentare;
- nerespectarea regulilor generale de igienă personală;
- nerespectarea vecinătății la plasarea pe raft a produselor alimentare.

În anul 2024, Agenția a înregistrat o audiență menținută la cea din anul 2023, care, depășește pragul de 2 mln de accesări a paginii web și cea de Facebook, ceea ce reprezintă atingerea indicatorului 15 privind audiența atinsă prin acțiunile de promovare a activității instituției, indicator instituțional setat de Agenție și monitorizat de Cancelaria de Stat.

3.5. Cooperarea internațională

În anul 2024, eforturile Agenției în domeniul relațiilor externe s-au orientat spre dezvoltarea unui dialog sustenabil cu partenerii internaționali și comunitatea donatorilor. Întru asigurarea obiectivului general de *atingere a unui nivel înalt al siguranței alimentelor și al intereselor consumatorilor privind siguranța alimentelor prin diversitatea aprovizionării cu produse alimentare și accesarea la piețe de desfacere externe, în special la cele din Uniunea Europeană*, Agenția a contribuit la facilitarea comerțului internațional al Republicii Moldova cu produse agroalimentare, în special pe piața Uniunii Europene, dar și pe alte piețe-țintă pentru producătorii moldoveni.

În ultimii ani, *pieța chineză* prezintă un interes în creștere pentru producătorii autohtoni, Agenția recepționând solicitări pentru facilitarea obținerii dreptului de import în Republica Populară Chineză pentru tot mai multe produse. Printre acestea se menționează: făina din semințe de struguri și făina din semințe de floarea soarelui (proiectul Protocolului urmează deja procedura de semnare de către Partea Chineză), produse alimentare pentru copii, mierea de albini, cireșe și fructe uscate în ciocolată și altele.

În rezultatul unor negocieri de durată, Agenția a contribuit la promovarea dialogului cu *Partea Indiană* întru facilitarea exporturilor de mere moldovenești pe piața Indiei, inclusiv agrearea cerințelor fitosanitare pentru acest produs. Astfel, după organizarea exportului a câtorva loturi de încercare, în noiembrie 2024, Partea Indiană a notificat în sistemul Organizației Mondiale a Comerțului despre acceptul importurilor de mere din Republica Moldova în India. Urmează operațiunile de export din Republica Moldova să fie lansate.

Având în vedere impactul conflictului militar desfășurat în Ucraina, în special, modificările create în rutele comerciale regionale, precum și cele internaționale, Agenția a adus aportul la *facilitarea circulației mărfurilor din Ucraina ce tranzitează teritoriul Republicii Moldova*. Totodată, se lucrează intens la examinarea unui număr major de solicitări din partea Autorității Competente Ucrainene de a admite importul în Republica Moldova a produselor de origine animală de producție ucraineană.

I. PROIECTE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ.

În condițiile sus-expuse, partenerii principali cu care Agenția a dezvoltat relații de cooperare au fost: Uniunea Europeană, Grupul Băncii Mondiale, USAID, Organizația Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație (FAO), Guvernele Germaniei și Cehiei Olandei ș.a.

Următoarele proiecte și programe de asistență externă au fost implementate, în anul 2024, cu suportul partenerilor de dezvoltare:

1. Acord de grant „Sprijin pentru măsurile de protecție luate împotriva Pestei Porcine Africane (PPA) și control al rabiei în Republica Moldova”.

Scopul programelor constă în eradicarea focarelor actuale de Peste Porcină Africană și obținerea unui statut epizootic favorabil, precum și combaterea posibilităților de introducere a virusului PPA în țară și asigurarea detectării timpurii a prezenței acestuia, precum și implementarea Programului de vaccinare anti-rabie.

Perioada de implementare: 1 ianuarie 2024 – 31 decembrie 2024

Buget eligibil: N/A

Donator: Uniunea Europeană
Implementator: Comisia Europeană

Urmare a implementării programului de control a PPA, în anul 2024, au fost înregistrate 19 focare de PPA la porci domestici și mistreți. Toate cazurile de PPA au fost notificate prin sistemul Uniunii Europene - ADIS. Probele de material patologic și sânge au fost testate prin metoda PCR. În focarele de PPA au fost efectuate măsuri de dezinfecție și s-a petrecut campania de informare.

În cadrul programului de control a rabiei, în anul 2024, a fost efectuată vaccinarea vulpilor prin distribuirea manuală a 50 000 doze de momeli vaccinale. Au fost distribuite momeli vaccinale pe o rază de 13287,5 km², în raioanele Briceni, Ocnița, Dondușeni, Edineț, Drochia, Rîșcani, Glodeni, Fălești, Florești, Șoldănești, Rezina, Dubăsari, Criuleni, Chișinău, Anenii Noi, Soroca, Căușeni, Ștefan Vodă, Basarabeasca, Comrat, Găgăuzia, Taraclia. După desfășurarea campaniei de vaccinare, au fost recoltate vulpi, transmise la laborator și testate prin metoda IFD.

2. Parteneriat instituțional între Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) din Moldova, Ministerul Federal German al Alimentației și Agriculturii și Oficiul de Stat pentru Protecția Consumatorului și Siguranța Alimentelor din Saxonia Inferioară (LAVES) din Germania (Parteneriat instituțional germano-moldovenesc în domeniul veterinar și siguranței alimentelor)

Obiectivul principal al acestui proiect constă în contribuirea la îndeplinirea rapidă a cerințelor Uniunii Europene în domeniul serviciilor veterinare publice și al protecției sănătății consumatorilor. ANSA și LAVES au convenit să își concentreze colaborarea asupra următoarelor domenii majore:

- controlul abatoarelor și siguranța alimentară;
- monitorizarea medicamentelor de uz veterinar și utilizarea antibioticelor și,
- sănătatea animală și controlul Pestei Porcine Africane și al Gripei Aviare și biosecuritatea în ferme.

Perioada de implementare: Octombrie 2023-decembrie 2025

Buget: N/A

Donator: Ministerul Federal German al Alimentației și Agriculturii

Implementator: GFA Consulting Group, în parteneriat cu Oficiul de Stat pentru Protecția Consumatorului și Siguranța Alimentelor din Saxonia Inferioară (LAVES) și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Republicii Moldova (ANSA)

De la demararea proiectului, au fost realizate mai multe activități, cu impact important asupra implementării criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în domeniile de competență ale Agenției, după cum urmează:

- 1) în martie 2024, misiunea experților germani a efectuat o analiză a situației actuale a controlului bolilor animalelor în Moldova;
- 2) misiunea medicilor veterinari oficiali din cadrul LAVES, în iunie 2024, când a fost prezentat sistemul german de supraveghere a medicamentelor de uz veterinar și legislația Uniunii Europene corespondentă;
- 3) misiunea experților LAVES de instruire a medicilor veterinari din Republica Moldova privind controlul în abatoare (8-12 iulie 2024, Republica Moldova);
- 4) vizita de studiu a medicilor veterinari din Republica Moldova în abatoarele din Germania (22-26 iulie 2024);
- 5) vizită de studiu privind împărtășirea bunelor practici germane în domeniile de activitate ale proiectului (20-24 august 2024);
- 6) misiunea de prezentare a sistemului german privind Fondul de asigurare a proprietarilor de animale (31 octombrie – 1 noiembrie 2024, Chișinău);
- 7) instruirea inspectorilor Agenției, privind înregistrarea și autorizarea abatoarelor din Republica Moldova (9-13 decembrie 2024);

8) 2 specialiști de laborator din Republica Moldova au fost instruiți referitor la efectuarea testului de titrare a rabiei în timpul unui stagiu de trei zile în laboratorul LAVES din Hanovra, în decembrie 2024.

3. Proiectul Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI).

Obiectivul principal al acestui sprijin constă în consolidarea sectorului agricol din Republica Moldova, prin îmbunătățirea continuă a sistemului de management al siguranței alimentelor, revitalizarea sectorului zootehnic și reabilitarea sistemelor de irigare..

Proiectul cuprinde trei componente distincte: C1. ”Îmbunătățirea guvernancei și managementului cunoștințelor agricole” , în cadrul căreia se acordă sprijin pentru pregătirea AIPA pentru asimilarea în viitor a fondurilor UE de preaderare (Programul IPARD); fortificarea ANSA și modernizarea serviciilor de medicină veterinară prin crearea centrelor de excelență și a echipelor veterinare mobile; C2. ”Creștere prin dezvoltarea lanțurilor valorice” vizează dezvoltarea sectorului de lapte și carne și presupune acordarea de finanțare nerambursabilă de până la 1 milion de dolari SUA pentru modernizarea fermelor de lapte și a celor de carne (Programul de granturi pentru sectorul zootehnic); C3 ”Sporirea rezilienței prin servicii de irigare” ține de reabilitarea a 3 sisteme centralizate de irigare – Tudora, Etulia și Țețcani.

Subcomponenta 1.2 “*Consolidarea sistemelor de calitate și siguranță alimentară*” are drept scop valorificarea eforturilor anterioare și actuale ale proiectului MAC-P de consolidare a capacităților umane, instituționale și tehnice ale sistemelor de gestionare a calității și siguranței alimentare din țară. În cadrul acestei componente, circumscripțiile teritoriale sanitar-veterinare ale ANSA au primit 32 de unități de transport noi, echipate cu 64 de truse medicale pentru îndeplinirea atribuțiilor, precum și 1 unitate mobilă multifuncțională de dezinfecție și dezinsecție.

Perioada de implementare: 2024 - 2030

Buget pentru Sub-componenta 1.2 – 6.5 mln USD (buget total 55 mln dolari SUA)

Donator: Banca Mondială (IBRD/IDA)

Implementator: Unitatea Consolidată de Implementare și Monitorizare a Proiectelor în domeniul Agriculturii, finanțate de Banca Mondială (UCIMPA)

4. Proiectul regional „Îmbunătățirea sistemelor naționale de siguranță a alimentelor și dezvoltarea cooperării regionale” GCP/REP/062/TUR.

Scopul proiectului a constat în consolidarea controalelor oficiale privind siguranța alimentelor și comunicarea riscurilor în țările beneficiare, oferind un mediu favorabil sectoarelor public și privat pentru a aborda riscurile prioritare pentru siguranța alimentelor. Proiectul contribuie la dezvoltarea capacităților regionale în acest sens, care vor fi urmate de activități la nivel de țară. În același timp proiectul își propune să consolideze relațiile de cooperare regionale în domeniu.

Țările beneficiare: Republica Moldova, Republica Azerbaidjan, Republica Kârgâză, Republica Tadjikistan, Turcia.

Perioada de implementare: septembrie 2020- mai 2024.

Bugetul: 650 000 dolari SUA (buget pentru 5 țări).

Donator: program de parteneriat FAO-Turcia pe domeniul alimentar și agricultură (FTPP).

Implementator: Organizația Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație (FAO).

Cele mai importante rezultate ale proiectului:

1. Pregătirea auditorilor HACCP și instruirea inspectorilor privind desfășurarea auditului HACCP în unitățile din domeniul alimentar;
2. Prezentarea etapelor pentru dezvoltarea sistemului de notificare a alertelor în conformitate cu RASFF al Uniunii Europene;
3. Gestionarea situațiilor de criză în domeniul alimentar.

Expertii proiectului, au participat la definitivarea proiectului ordinului privind instituirea Celulei Naționale de Criză și a proiectului Planului național pentru situații de urgență privind produsele

alimentare și hrană pentru animale, drept urmare documentele revizuite au fost aprobate prin Ordinul nr.418 din 24 iunie 2024. Proiectul și-a finalizat activitățile planificate la data de 31 mai 2024, astfel, în perioada 23-26 aprilie 2024, 3 reprezentanți ai ANSA au participat la Atelierul de închidere a proiectului în Turcia (Ankara).

5. Proiectul „Îmbunătățirea conformității cu standardele a producătorilor prin creșterea capacităților naționale de monitorizare a reziduurilor”.

Proiectul are drept scop sporirea siguranței consumatorilor naționali și accesul la alimente sigure, sănătoase și nutritive și îmbunătățirea oportunităților comerciale, crearea unui mediu de afaceri propice pentru IMM-uri.

Perioada de implementare: februarie 2023 – februarie 2027

Buget: 4,04 mln EUR

Donator: Uniunea Europeană

Implementator: Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO)

Activitățile realizate:

- Au fost elaborate foile de parcurs pentru sectoarele agroalimentare-cheie: lapte și produse lactate, carne de pasăre și carne. Documentele strategice vor fi utilizate pentru îmbunătățirea practicilor specifice fiecărui sector și pentru ghidarea viitoarelor reforme de politici și reglementare;

- Au fost contractați experți juridici internaționali pentru a sprijini în armonizarea Regulamentelor UE 2017/625 privind controlul oficial și 2016/429 privind sănătatea animală. Ulterior, a fost acordat suport pentru MAIA în formularea cererii TAIEX pentru recrutarea unui expert juridic internațional în domeniul sănătății animale pentru a finaliza această activitate. A fost elaborată lista legislației secundare, iar transpunerea actelor europene în legislația națională este planificată pentru anul 2025;

- A fost acordat suport la finalizarea Planurilor de Monitorizare a Reziduurilor în produsele de origine animală pentru anul 2024 și la elaborarea Ordinului comun privind activitățile aferente măsurilor împotriva rezistenței antimicrobiene (AMR);

- A fost elaborat Ghidul privind bunăstarea animalelor și cerințele de mediu ale UE, care urmează a fi prezentat ANSA;

- În cadrul vizitei de studiu și a sesiunilor de formare în România, 20 de specialiști de laborator au fost instruiți privind metodele moderne de testare;

- Proiectul a sprijinit acreditarea a patru noi metode de testare LC/MS/MS, necesare pentru capacitățile naționale de export de carne, lapte, ouă și miere.

- A fost achiziționat echipament de laborator în valoare de 18.084 EUR pentru I.P. CNSAPSA.

6. Proiectul „Îmbunătățirea Capacității de Control și Testare în domeniul Fitosanitar din Republica Moldova”.

Proiectul are drept scop general modernizarea sectorului fitosanitar din Moldova în conformitate cu cerințele UE pentru a permite accesul plantelor și produselor vegetale moldovenești sigure pe piața UE, inclusiv aplicarea eficientă a măsurilor preventive și corective care conduc la minimizarea sau remedierea impactului negativ al problemelor fitosanitare, precum și reducerea riscurilor de răspândire și introducere a organismelor dăunătoare pe teritoriul Republicii Moldova

Perioada de implementare: ianuarie 2024 – decembrie 2026

Buget: 1,4 mln EUR

Donator: Agenția Cehă pentru Dezvoltare (CzDA)

Implementator: Institutul Central pentru Supraveghere și Control din Agricultură (UKZUZ)

Activitățile desfășurate în anul de referință:

1. Ateliere de lucru privind reglementarea organismelor dăunătoare plantelor în conformitate cu normele UE (24-25 ianuarie 2024);

2. Vizită de studiu introductivă privind punerea în aplicare a aspectelor fitosanitare ale UE în Republica Cehă în contextul aderării la UE (17 – 21 martie 2024);
3. Workshop privind reglementarea organismelor dăunătoare plantelor în conformitate cu normele UE (16-17 aprilie 2024);
4. Vizită de studiu introductivă la Laboratorul Național de Referință ÚKZÚZ privind prezentarea metodelor, a sistemului de laborator și a acreditării în cadrul fiecărei specializări (14-19 aprilie 2024);
5. Workshop-uri pentru laboratoare (26 – 31 mai 2024, 21 - 25 octombrie 2024);
6. Vizită de studiu privind materialul de ambalaj din lemn și practici în teren (9-13 septembrie 2024);
7. Ședințe ale Grupului de lucru responsabil de IT (Registru Fitosanitar).

7. Proiectul competitivității întreprinderilor micro, mici și medii din Republica Moldova (MSME)

Proiectul tinde să contribuie la creșterea competitivității la export a întreprinderilor moldovenești, reducerea poverii de reglementare cu care se confruntă și facilitarea accesului întreprinderilor la finanțare.

Perioada de implementare: 2022-2027

Buget: 50 mln dolari SUA (buget total pentru toate instituțiile beneficiare ale proiectului)

Donator: Banca Mondială

Implementator: Unitatea de Implementare a Proiectului Competitivității Întreprinderilor Micro, Mici și Medii

Proiectul este constituit din 3 componente de bază, care sunt realizate printr-un set de activități ce vizează: *a) digitalizarea serviciilor guvernamentale destinate mediului de afaceri* și reducerea poverii de reglementare cu care se confruntă întreprinderile; *b) sprijinirea dezvoltării întreprinderilor micro, mici și mijlocii*, sporirea competitivității acestora la export și îmbunătățirea infrastructurii naționale a calității; și *c) sprijinirea accesului la finanțare* pentru întreprinderi prin garantarea creditelor și îmbunătățirea funcționării Fondului de Garantare a Creditelor (CGF).

În August 2024, STSA ale Agenției și Posturile de inspecție la frontieră au primit echipamentele necesare în sprijinul implementării controalelor oficiale și a programelor de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor. Astfel, inspectorii au fost dotați cu 1 mașină frigorifică mobilă cu termograf și o instalație frigorifică modernă, precum și 20 de unități frigorifice portabile cu compresor - instrumente care vor asigura regimul de temperatură și monitorizarea în timpul transportului probelor.

8. Programul de Reforme Instituționale și Structurale în Republica Moldova (MISRA)

La 6 decembrie 2022, au fost semnate două Memorandum-uri de Înțelegere între ANSA și proiectul MISRA, care prevăd suport pentru descrierea proceselor de eliberare a actelor permise și dezvoltarea unui subsistem (back office) destinat automatizării proceselor interne necesare procesării tuturor cererilor primite de la entitățile economice pentru emiterea actelor permise în conformitate cu Legea nr.160/2011.

Obiectivul general al proiectului constă în îmbunătățirea mediului instituțional, de afaceri și favorabil comerțului, crearea condițiilor pentru adoptarea de reforme structurale și climatice investiționale, accelerarea reformelor sectorului financiar, îmbunătățirea guvernancei economice în sectorul public și îmbunătățirea comunicațiilor strategice între actorii privați și publici.

Perioada de implementare: aprilie 2022 - aprilie 2027

Buget: 35 mln dolari SUA (buget total dedicat tuturor instituțiilor beneficiare)

Donator: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID)

Implementator: Nathan Associates, Inc.

În anul de referință, proiectul a acordat suport pentru digitalizarea serviciilor publice (ANSA) și integrarea acestora în sistemul SIA GEAP. Astfel, au fost organizate ședințe tehnice cu privire la elaborarea Termenilor de Referință (TOR) pentru sistemul informațional e-ANSA “Servicii și Registrul operatorilor din lanțul alimentar” (ROLA). În septembrie 2024, a fost dezvoltată versiunea finală a TOR-ilor, care ulterior au fost aprobate de AGE.

II. IMPLEMENTAREA ACORDULUI DE ASOCIERE ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ.

În anul 2024, în colaborare cu partenerii internaționali, Agenția a urmat angajamentele de integrare europeană prevăzute în Acordul de Asociere Republica Moldova și Uniunea Europeană și în Agenda de Asociere, în special, *cap. 4 Măsuri Sanitare și Fitosanitare din Titlul V. Comerț și Aspecte legate de Comerț.*

Odată ce Republica Moldova a obținut statutul de țară candidat la aderare la Uniunea Europeană, Agenția și-a concentrat eforturile în direcția implementării graduale a criteriilor de aderare la Uniunea Europeană, în domeniile sale de competență. În acest sens, au fost realizate următoarele:

a) a fost asigurată actualizarea aportului ANSA pentru **contribuția Republicii Moldova la capitolul 12 la Pachetul de Extindere al Uniunii Europene pentru 2024** (septembrie 2024), dar și pentru alte capitole relevante, la solicitare (cap. 28, cap. 13 etc).

b) au fost puse în aplicare **recomandările Comisiei Europene din Contribuția Republicii Moldova la Pachetul de extindere al Comisiei Europene pentru anul 2024, Partea a II-a.** Astfel, întru continuarea eforturilor de consolidare a capacităților umane, precum și în scopul eficientizării proceselor de management instituțional, prin Ordinul nr.151 din 26 februarie 2024, a fost aprobată *Strategia de dezvoltare a resurselor umane ale ANSA pentru anii 2024-2027*, iar ulterior și Programul de formare profesională pentru anul 2024.

c) au fost actualizate rapoartele lunare privind progresele înregistrate în implementarea **capitolului 12 din PNA 2024-2027 (Ordinul nr.63 din 29 ianuarie 2024)**. În context, obiectivele stabilite pentru anul 2024, au fost realizate aproape integral.

d) în cadrul exercițiului de screening al acquis-ului comunitar, Agenția a contribuit **la elaborarea prezentărilor pentru capitolul 12**, dar și pentru alte capitole, participând la ședințele Grupurilor de lucru nr. 12 și altele grupuri de lucru din cele 35 responsabile de realizarea criteriilor de aderare la UE.

Agenția a continuat activitatea de menținere a dialogului eficient cu structurile specializate ale Comisiei Europene (în special, Direcția Generală Sănătatea și Siguranța Alimentară a Comisiei Europene, DG SANTE), întru realizarea măsurilor necesare pentru extinderea listei de produse autohtone de origine animală și vegetală exportate din Republica Moldova în Uniunea Europeană.

Astfel, urmare a eforturilor comune și a dialogului eficient cu DG SANTE, în aprilie 2024, **Republica Moldova a obținut în premieră dreptul de export a cărnii de pasăre proaspete (în stare refrigerată și congelată)**, fiind listată în Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2021/404 al Comisiei din 24 martie 2021. Obținerea dreptului de export în Uniunea Europeană a acestor produse se încadrează în atingerea unui obiectiv național prioritar – diversificarea piețelor de desfacere pentru producătorii avicoli din Republica Moldova și, totodată, reconfirmă recunoașterea de către Uniunea Europeană a sistemului național de control oficial, implementat de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. În vederea menținerii acestor drepturi de export, Agenția a continuat să lucreze asupra alinierii la cerințele și standardele Uniunii Europene.

Sub garanția Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, în toamna anului 2024, a fost autorizată și, ulterior, propusă pentru listare Comisiei **prima companie din Republica Moldova producătoare carne de pasăre în stare proaspătă**. Primele operațiuni de export au demarat deja.

Alte **2 companii producătoare de ouă de pasăre**, au fost listate pentru exportul de ouă de consum și finalizează ultimele pregătiri pentru a lansa operațiunile de export în UE. Agenția continuă comunicarea cu operatorii din domeniu pentru a asigura îndeplinirea de către aceștia a tuturor cerințelor, în scopul accederii pe piața comunitară.

La 16 septembrie 2024, Republica Moldova a depus, în adresa DG SANTE, cererea pentru **exportul de carne de porc (proaspătă și procesată)**. A fost recepționat pentru completare Chestionarul Comisiei Europene, care în termeni restrânși va fi depus în adresa DG SANTE.

Au continuat eforturile de promovare a solicitărilor Republicii Moldova către Comisia Europeană privind dosarele tehnice ale Republicii Moldova depuse pentru **autorizarea importului în UE a materialului de plantare pentru anumite categorii de plante**. În mai 2024, Republica Moldova a obținut dreptul de a exporta pe piața Uniunii Europene anumite plante destinate plantării din specia **Prunus L.** (cais, cireș, prun, vișin, migdal ș.a.).

De notat că, în rezultatul obținerii de către Republica Moldova, în anul 2022, a dreptului de export a materialului săditor și de plantare de specia **Malus domestica** (Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1404 al Comisiei din 16 august 2022) și de specia **Juglans regia** (Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1916 al Comisiei din 7 octombrie 2022), în anii 2023-2024, a fost exportat, în premieră, primul material săditor specia **Juglans regia L.** (în Franța, Italia, Germania, Lituania și România), precum și specia **Malus domestica** în România.

Continuă activitățile de promovare a dosarului pentru materialul de plantare specia **Vitis L.**, care este la etapa finală de examinare de către serviciile Comisiei.

Unul din mecanismele de monitorizare și asigurare a implementării eficiente a angajamentelor reciproce în domeniul Măsurilor Sanitare și Fitosanitare constituie formatul **Sub-Comitetului pe problemele Sanitare și Fitosanitare Uniunea Europeană - Republica Moldova** (în continuare Sub-Comitetul SPS). În conformitate cu prevederile art.191 din Acordul de Asociere, Sub-Comitetul SPS se întrunește cel puțin o dată pe an, pentru a aborda orice problemă care rezultă din aplicarea capitolului IV sau a altor aspecte SPS prevăzute de Acordul de Asociere. În anul 2024, Agenția a participat la cea de-**a X-a reuniune a Sub-Comitetului SPS**, desfășurat în or. Bruxelles, la 13 noiembrie 2024. În cadrul Sub-Comitetului au fost evaluate progresele privind armonizarea legislației naționale a Republicii Moldova în domeniul SPS cu standardele Uniunii Europene, precum și etapele la care se află procesul de coordonare bilaterală a certificatelor veterinare de export din Uniunea Europeană către Republica Moldova, progresul examinării cererilor de export ale Republicii Moldova și alte subiecte de interes comun.

Pentru anul 2025, Agenția își va concentra eforturile pentru a contribui la realizarea eficientă a criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în domeniile sale de competență, realizarea cu succes a exercițiului de screening, precum și soluționarea pozitivă a tuturor cererilor de export în Uniunea Europeană.

3.6. Acțiuni prioritare pentru anul 2025

În anul 2025, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, va continua consolidarea capacităților întregului sistem prin:

1) Implementarea programelor de monitorizare și supraveghere și a Planului controalelor pe domeniile de competență ale Agenției;

2) Supravegherea și monitorizarea îndeplinirii normelor zootehnice stabilite în programele de ameliorare la societățile de ameliorare, exploatațiile de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă recunoscute.

3) Revizuirea și aprobarea procedurilor de sistem al managementului calității pe domenii de competență;

4) Consolidarea continuă a cunoștințelor angajaților prin oferirea de instruiți inspectorilor Agenției;

5) eficientizarea controalelor oficiale în domeniile de competență ale Agenției prin:

4.1. Continuarea implementării procedurilor de sistem privind monitorizarea inspectorilor și evaluarea inspectorilor din cadrul a 2 STSA și 2 PIF.

4.2. Continuarea implementării procedurii de sistem privind verificarea controlului pe domeniile de competență ale Agenției prin verificarea documentelor de control pe toate domeniile de competență conform Planului aprobat;

6) Inițierea implementării prevederilor Legii nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice;

7) Inițierea implementării cerințelor simplificate pentru activitatea micilor producători din domeniul alimentar și a Normelor metodologice și criteriilor de clasificare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și de servire a mesei;

8) Actualizarea listelor de verificare pe domeniile de control ale Agenției;

9) Continuarea digitalizării proceselor și serviciilor prestate de Agenție;

10) Consolidarea dialogului cu operatorii din sectorul alimentar;

11) Consolidarea capacităților laboratoarelor din cadrul I.P. CNSAPSA și oferirea suportului pentru integrarea și dezvoltarea laboratoarelor regionale;

12) Extinderea gamei de produse de origine animală din Republica Moldova exportate pe piața Uniunii Europene;

13) Atingerea obiectivelor stabilite pentru Agenție, în scopul integrării Republicii Moldova la Uniunea Europeană;

14) Organizarea exercițiului de simulare și aplicarea Planului de contingență în practică;

15) Menținerea efortului privind pregătirea în vederea certificării la standardul ISO 17020/2013;

Pentru perioada 2025-2026, Agenția va continua consolidarea capacităților întregului sistem ANSA, prin:

1) Consolidarea capacităților administrative ale Agenției prin dotare cu echipament tehnic necesar desfășurării procedurii de control oficial și de eliberare a actelor permissive;

2) Consolidarea sistemului național de laboratoare pe toate domeniile de competență ale Agenției și integrarea laboratoarelor de încercări cu sediul la Bălți și Cahul;

3) Continuarea digitalizării proceselor și serviciilor prestate de Agenției;

4) Eficientizarea controalelor oficiale în domeniile de competență ale Agenției prin aplicarea procedurilor de verificare a controlului oficial și de monitorizare a inspectorilor;

5) Elaborarea instrucțiunilor necesare privind controlul oficial al produselor ecologice în baza Legii nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice;

6) Atingerea obiectivelor stabilite pentru Agenție, în scopul integrării Republicii Moldova la Uniunea Europeană;

7) inițierea procesului de acreditare la standardul ISO 17020, cel puțin pentru un domeniu de control;

8) continuarea consolidării cunoștințelor și abilităților profesionale ale inspectorilor implicați în activități de control;

9) implementarea și dezvoltarea sistemului informațional “e-ANSA”;

10) sporirea nivelului de sănătate ale animalelor și obținerea unei scăderi a cazurilor de boli cu 50 %;

11) stabilirea unui sistem de control al subproduselor de origine animală nedestinate consumului uman, prin modificarea Hotărârii de Guvern nr.1280/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;

12) elaborarea și actualizarea cadrului operațional și de reglementare, în domeniul siguranței alimentelor, igienei și expertizei produselor alimentare, inclusiv prin actualizarea permanentă a Listelor de verificare;

13) Aplicarea Planului de gestionare a crizelor în domeniul alimentelor și furajelor;

14) actualizarea și ajustarea Planului Național Multianual de Control și raportare despre implementarea planului către Guvernul Republicii Moldova în baza formularelor aprobate prin Regulamentul CE 2019/723 [32019R0723](#)

15) efectuarea de audituri, privind condițiile de igienă, evaluare a procedurilor bazate pe principiile HACCP, pentru verificarea conformității acestora cu cerințele generale și specifice de igienă și siguranța alimentelor stabilite de legislația Republicii Moldova și a Uniunii Europene.

Pentru anul 2025, Agenția își va concentra eforturile pentru a contribui la realizarea eficientă a criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în domeniile sale de competență, precum și soluționarea pozitivă a tuturor cererilor de export în Uniunea Europeană.